

Y I L D I Z Ü N İ V E R S İ T E S İ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Comp.

c

TÜRK TURİZMİNDE KONAKLAMA YAPILARI
VE
TATİL KÖYLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

"BODRUM'DA BİR TATİL KÖYÜ TASARIMI,"

1. CİLT

Y Ü K S E K L İ S A N S T E Z İ

MİM. MÜFİT DENİZCİ

İ S T A N B U L 1988

YILDIZ ÜNİVERSİTESİ
GENEL KİTAPLIĞI

R 151 276 //

Kot :
Alındığı Yer : Fen Bil. Ens.
Tarih : 12/6/1989
Fatura :
Fiatı : 7000 TL
Ayniyat No : 1/15
Kayıt No : 46257
UDC : 378.242-711.55
Ek :

ÖZET

Muğla ili Bodrum ilçesi Gökçebel Mevkiinde 350 üyelik bir kooperatif için tatil köyü tasarlanması çalışmanın amacıdır.

Birinci bölümden, üçüncü bölüme kadar turizm olgusunun içerdiği genel kavramlar açıklanmış tanımları yapılmıştır. Ardından Türkiye ölçeğinde bu kavramın anlamı belirtilmiş ve turizmin gelişimi için sade önerilere yer verilmiştir.

Dördüncü bölümde turizm ilişkilerinin birincil mekanları konaklama işletmelerinin sınıflandırılmaları ve tanımları yapılmış, genel kabuller belirtilmiştir. Bu konum içinde, ilerki bölümlerde tasarımın gerçekleşmesine zemin sağlayacak, "Konaklama tesislerinin Tasarlanmasında Sistem Yaklaşımları" adı altında bir bölüm yer alır.

Beşinci bölümde konaklama işletmelerinden tatil köyleri kavramı içeriği, fonksiyonları, bileşenleri, ayrıntılarıyla ele alınmış bu bölümün sonunda uygulanmış tatil köylerinden örneklere yer verilmiştir.

Altıncı bölüm ise çalışmanın hedefi "Bodrum'da bir tatil köyü" tasarısıdır.

Bu öneriye ulaştıran adımlar şu şekilde sıralanmıştır:

1. Problemin tanımı
2. Bilgi toplama (gözlem, araştırma, genel kabuller vb.)
3. Karar verme (fonksiyon ilişkilerinin, ihtiyaç programının belirlenmesi)
4. İfade (çizim grafik anlatımlı yazılımlar)
5. Çalışmanın son bölümünde yerleşim 1/500 genel durum planı verilmiştir. Çalışma bu projenin açıklanması ile sonuçlandırılmıştır.

İ Ç İ N D E K İ L E R

1.ÇALIŞMANIN AMACI

2.GENEL KAVRAMLAR

2.1.Dinlenme Kavramının Yaşam İçindeki İşlevi

2.2.Turizmin ve Turistin Tanımı

2.3.Turizmin Sınıflandırılması

3.TÜRKİYE'DE TURİZM

3.1.1.İç Turizm

3.1.2.Dış Turizm

3.1.3.Türk Turizminin Gelişimi Üzerine Görüşler, Öneriler

4.KONAKLAMA TESİSLERİ

4.1.Konaklama Tesisleri, Sınıflandırılması ve Genel Kabuller

4.1.1.Turistik Oteller

4.1.1.1.Lux Sınıf Turistik Oteller

4.1.1.2.Birinci Sınıf Turistik Oteller

4.1.1.3.İkinci Sınıf Turistik Oteller

4.1.1.4.Üçüncü Sınıf Turistik Oteller

4.1.1.5.Dördüncü Sınıf Turistik Oteller

4.1.2.Turistik Moteller

4.1.2.1.Birinci Sınıf Turistik Moteller

4.1.2.2.İkinci Sınıf Turistik Moteller

4.1.3.Turistik Oberjler

4.1.4.Turistik Pansiyonlar

4.1.4.1.Birinci Sınıf Turistik Pansiyonlar

4.1.4.2.İkinci Sınıf Turistik Pansiyonlar

4.1.5.Turistik Ev Pansiyonlar

4.1.6.Turistik Hosteller

4.1.7.Turistik Kamp Tesisler

4.1.8.Turistik Kpplıcalar

4.1.9.Turistik İçme Tesisleri

4.2.Konaklama Yapılarının Tasarlanmasında Sistem Yaklaşımları

4.2.1.Genel Çevre ile Konaklama Yapılarının Bağıntıları

4.2.2.Konaklama Yapılarının Tasarlanması ve İnsan İlişkileri

4.2.3.Tasarlama Sistemleri

4.2.3.1.Tasarlamanın Amaç Sistemleri

4.2.3.2.Tasarlamanın Eylem Sistemleri

4.2.3.3.Tasarlamanın Gereksinme Sistemleri

4.2.3.4.Tasarlamanın Kaynak ve Olanak Sistemleri

4.2.3.5.Tasarlamanın Karar Verme Sistemi

4.2.3.6.Tasarlamanın Denetim Sistemi

4.2.3.7.Tasarlanan Yapay Çevre Sistemi

5.TATİL KÖYLERİ

5.1.Tatil Köylerinin Genel Tanımı

5.2.Tatil Köylerinde Planlama Özellikleri

5.3.Tatil Köylerinin Fonksiyonları

5.4.Tatil Köylerini Oluşturan Birimler

5.4.1.Tatil Köylerinde Ana Rekreatif ve Kültürel Tesisler

5.4.2.Konaklama Üniteleri

5.4.3.Yan Tesisler

5.4.4.Tatil Köyleri ve Konaklama Tesislerinde Yaşama Fonksiyonlu Ana Mekanların Etüdüleri Bunların Birleşerek Oluşturdukları Diziler Konusunda Örneklemeler.

5.5.Tatil Köylerinin Diğer Turistik Tesislerden Farkı

5.6.Tatil Köylerinin Türk Turizm Politikasındaki Yeri

5.7.Uygulanmış Tatil Köylerinden Örnekler

6.BİR ÖNERİ"BODRUM'DA BİR TATİL KÖYÜ TASARIMI"

6.1.Problemin Tanımı

6.2.Yatırımcı İstek ve Eğilimlerinin Belirlenmesi

6.3.Kullanıcı İstek ve Eğilimlerinin Belirlenmesi

6.3.1.Eğilimler, İstekler ve Alışkanlıkların Belirtilmesi Amacıyla Yapılan Anket ve Karşılıklı Görüşmeler

6.3.2.Anket ve Görüşmelerin Sonucu, Tasnifi

6.4.Tasarımın Gerçekleştirileceği Bölge ve Yakın Fiziksel Çevrenin İncelenmesi(Tarih, Ekonomik Özellikler,Lokal Töreler,

- 6.4.(Alışkanlıklar, Yöresel Malzeme, Sivil Mimari)
- 6.5.Coğrafi Veriler(Arsa Konumu,İklim,Güneş,ulaşım vb.)
- 6.6.İhtiyaç Programının Ortaya Konulması
- 6.7.Proje Ana Kararlarının Belirtilmesi
 - 6.7.1.Tasarımı Oluşturacak Ana Mekanların Yada Fonksiyon Gruplarının İlişkileri
 - 6.7.2.Genel Ulaşım Kararları
- 6.8.İdeal Konut Tiplerinin ve Anahtar Birimlerinin Tespiti
 - 6.8.1.Tip Planlar
 - 6.8.2.Seçilen Tip Planların Oluşturdukları Birleşme,Üreme Olanaklarının Etüdü
- 7.GENEL YERLEŞİM PLANI 1/500
 - 7.1.Projenin Açıklanması
 - 7.2.Sonuç

Giriş:

İçinde bulunduğumuz yüzyılın büyük gelişimlerinden biri de, Uluslararası turizmdir. Kişisel ve toplu geziler, tarihin ilk çağlarından beri yapılmaktadır. Sn. Çoruh'unda işaret ettiği gibi "insan doğuştan hareketli ve gezgindir." Ancak, günümüzde turizm sadece insan hareketi olmayıp, aynı zamanda dünya milletleri arasında sosyal, kültürel, ekonomik ve politik ilişkileri de kapsamaktadır. Şüphesiz bu ilişkiler, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra başlamıştır. Bilhassa tekniğin ilerlemesiyle ulaştırma araçlarındaki gelişmenin, turizmdeki rolü çok büyüktür. Karayollarının muntazamlığı, herkesin bir araba ve gezerev(caravan) sahibi olmaları, "Hot_lbus" lerin yapımı, demiryollarında süratli elektrikli trenler ile hava yastıklı "Aerotrain" lerin varlığı, hava yollarında sestan hızlı "Boing 747" ve "Concorde" gibi uçakların yapımı, turizmin gelişmesinde etken olmuştur.

Milletlerarası turizmi geliştiren faktörlerin başında ise, hiç şüphe yok ki, iyi bir propaganda ve organizasyon gelir. Endüsrileşmiş ve refah seviyesine ulaşmış ülkelerde, insanların tatillerini değişik yerlerde geçirme (gezme, görme, eğlenme v.s.) istekleridir ki, bugün büyük bir turizm hareketinin doğmasına sebep olmuştur. Memleketimizin bu büyük hareketin imkanlarından yararlanabilmesi için, herşeyden önce belirli planlara bağlı bir turizm politikasının olması gereklidir. Bu sebepten, çeşitli büyüklükte otel, motel ve tatil köylerinin yapımı, turistik eğlence ve dinlenme, tedavi tesisleri, her turistik yöremizin özelliklerini taşıyan kendine has festivaller ve fuarlarımızı ilgi çekici duruma getirmek, turizmimizin gelişmesinde etkindir. (1)

INTRODUCTION

In the city of Muğla's Bodrum county's Gökçebel region planning a holiday vilage for the 350 members of a cooperative occurs our study's mainaim.

First three parts of this thesis give general ideas and definitions about tourism industry than, in Turkey's scale the importance of tourism is stated for the country and successions are given for developing this industry

Fourth part is concerned with accomodation establishments and their classifications and also including a part under the name of "System Analyses In Planing Accomodation Establishments " that will make abase for the next parts.

Fifth part gives large information about holiday vilages and their functions units and details, etc... At the end of this part giving examples holiday vilages was applied in Turkey.

Sixth part is the target of this study. A project of a holiday vilage in Bodrum as stated ebove.

We framed this project at five steps

1. Introducing the fact.
2. Gathering of all informations (analyses, reserches and etc).
3. Giving desicion
4. Expressions by Grafics and drawings etc..
5. Scale 1/500, setxlement general fact plan and finish by explanetions of the project.

2. Genel Kavramlar

2.1. Dinlenme Kavramının Yaşam İçindeki İşlevi

20.y.y.'da teknolojik ilerlemenin meydana getirdiği büyük değişikliklerin ve sanayii merkezlerinde büyük insan yığılmaları ile sonuçlanan kentleşme insanoğlunu gerek bedensel gerek ruhsal yönden bunalımlara itmiştir. Bu olay ruhen rahatlama ve bedenen yeniden güç kazanma zorunluluğunu doğurmuş ve temel gereksinimler arasına girmiştir.*1*

20.y.y.'ın ikinci yarısında toplumsal gelişme sonucu bu gereksinim insanlara artan ölçüde dinlenme ve tatil yapma hakkını getirmiştir,*2*

1933AtinaCIAM beyannamesinde yaşamımızın 4 ana işlevi şöyle sıralanmıştır.*3*

1-Oturmak 2-Çalışmak 3-Ulaşım 4-Bedenen ve ruhen gelişmek(Kültürasyon)

Bu işlevler savaş sonrası şehircilik ve mimarisini bilimsele ve psikolojiye karşı anti-sosyal şekilde yönlendirmiştir. Günlük yaşamımızda yenileyici bir öge oluşturan, temel gereksinimlerimizden saydığı -mız(hafta sonu tatili, yıl sonu tatili) günlük menaten hayata bir ara getirmiş ve iş ile dinlenme arasında gerekli dengeyi özellikle her günkü çevreden tamamen farklı bir dünyaya kaçıışı sağlamıştır.

Teknolojik ilerleme ile birlikte çalışma süresinde büyük ölçüde azalma olmuştur. Sanayileşmiş toplumlarda çalışma süresi için işçi sendikalarının belirlediği hedef haftada 35 saattir.*4*

Halbuki y.y.'ın başında bu sürenin 78 saat olduğu bilinmektedir. Türkiye'nin ise haftada 48 saat ile Avrupa ülkeleri içinde en uzun süreye sahip olduğu görülmektedir. Yalnız Cumartesi gününün yasal tatil olarak kabulü ile memur kesimi için yasal çalışma süresi haftada 40 saate indirilmiştir. Böylece hafta sonu tatilleri yıllık ücretli tatilleri ve bayram tatillerininin toplam olarak insanoğlunun bugün modern toplumlarda zaman olarak yılın 1/3'nü çalışma dışında geçirdiğini ortaya koymaktadır.

1,2,4, Çubuk M. Turizm Dinlenme ve Boş Zamanları Değerlendirme ile Bütünleşmesi Yeniden Tanıtım Denemesi ve Turizm Planlamasında Sistemli Bir Yaklaşım

3. Candilis G Recherches sur L'architecture des lasirs karl kramer
Verlag, Stuttgart

Batı Avrupa ülkelerinde ve Türkiye'de haftalık çalışma sürele-
ri

Danimarka.....	34.2 S.
Belçika	36.6 "
İngiltere	37.2 "
İtalya	38.5 "
İrlanda	41.5 "
Almanya	41.9 "
Lüksemburg	42.4 "
Fransa	42.9 "
İspanya ?.....	43.8 "
Yunanistan ?.....	43.8 "
Türkiye ?.....	48.0 "

Ülkemizde yaklaşık 1 milyon civarında memur kitlesine yasal olarak tanınan Cumartes-Pazar tatilleri ve sayıları 4 milyona yaklaşan işçi kitlesine tanınan pazar tatilleri Devlet tarafından gerekli donatılar sağlanmadan bir hak olarak bulunmaktadır.

Bir temel gereksinim olarak belirlediğimiz bu tatillerin organizasyonu ülkelerin gelişme süreci içinde, kitlelerin dinlenme eğlenme ve boş zamanlarını değerlendirme istek ve gereksinimlerinin karşılanması masında bir sorun olarak belirlemektedir.*5* Çünkü artık "boş zamanları değerlendirme" olayı; beşeri gerçeğin ikincil ögesi değil, aksine beşeri koşulların asıl ögesi durumuna gelmiş*6* ve kişinin ruhen, beden gelişmesi amacını güden bir eylem olarak önceleri bir olanak, sonra bir hak davası ve giderek tüm çalışan insanların zorunlu bir gereksinimi olmuştur.*7*

Böylece dinlenme eyleminin yaşama+çalışma eylemleri ile birlikte ele alınarak planlanması zorunlu olmuştur.

Candilis, boş zamanları değerlendirme mimarisi üzerine yaptığı araştırmada, dinlenme kavramı ile turizm kavramının karşılaştırılması gerektiğini belirtir.Turizm dinlenme olgusunun sadece bir yönüdür.

5,6 Çubuk M. Turizm Dinlenme ve Eğlence Alanları Planlaması ve

Tasarımında İlkeler K.T.Ü. Konferansı 1978

7 Çubuk İ.S. Boğaziçi Mekanının Düzenlenmesinde Bazı İlkeler İTÜ Mim
Fak 1973 S. 115

Ancak bu iki olgunun iç içeliği ve bütünleşmesi gereği bir tarafa itilemez.

Boş zamanları değerlendirme herkese açık şekilde organize edilmelidir. Bunun için Candilis Le Corbusier'in formüle ettiği ve yaşamımızın üç beşeri kurumu olarak belirlediği

1-Değişim için ışınsal özekteş kent,

2-Doğrusal sanayii kent,

3-Tarımsal üniteye yeni bir kurum'a bir dördüncüsünü eklemiştir.

"Kitlelerin dinlenmesi amacıyla organize edilmiş sit."

Büyük kent halklarının yeni beliren bu temel gereksinimi doğrultusunda kentlerin yada büyük merkezlerin gelişme ve planlamalarının yönlendirilmesinde, bu görüşün esas hareket noktalarından biri olarak ele alındığı izlenmektedir.*8*

Dinlenmenin günlük yaşamdaki öncelikli öneminin kabullenilmesi yaygın ve kalıcı varlığı, yarının yerleşim birimleri hakkında bize fikir vermektedir.

Günümüzde dinlenme çok büyük kitleleri etkilemekte ekonomik kurallara bağlı ve organize olma zorundadır.*9*

Dinlenme tatiline uygun alanların çok ussal kullanması ve korunması gerekli ve zorunludur. Oysa günümüzdeki aşırı ve yanlış kullanımlar, doğa güzelliklerini yok etmekte, zedelemektedir. İnsanın gerek psikolojik, gerekse fizyolojik yönden kendisini yenilemesine olanak sağlayan bu özellikler kaybedilmektedir. Bu bakımdan dinlenme ve boş zamanları değerlendirmeye uygun olanların ussal biçimde kullanmaları gerekmektedir.

Ülkesel doğal kaynakların rastgele yada yalnızca belirli kesimlerce ve belirli amaçlı kullanmaları, ileri düzeyde sanayileşmiş ülkelerde kabul edilmesi güç bir anlayış ve davranıştır.*10*

Sanayileşmiş ülkelerin çoğunda turizm politika ve düzenlemeleri öncelikle kendi ülke insanların gereksinimlerinin karşılanması için

yapılmaktadır. Fakat bu tutum, ülkenin yabancı turist kabulünü ve gerektiği gibi konaklama ve ağırlanmasını engellemektedir.

Ülkemizde turizm politika ve düzenlemeleri genelde ülke halkına dönük dinlenme-eğlenme ve boş zamanları değerlendirme yöntemleri ile birlikte bütün olarak ele alınmalıdır. Ülkenin uygun bölgeleri aynı zaman da yabancı turizmde möble edecek alt yapı ve tesislerle donatılmalıdır.

Bu anlayış turizmin klasik, değişmeyen tanım ve kavramında da var olan, bir çok işlevide yerine getirecek, böylece kültürel ve toplumsal alışverişi, kaynaşmayı sağlayacaktır.*11*

2.2 Turizmin ve Turistin Tanımı

İnsanların sürekli barındıkları yerlerden şu yada bu nedenle başka yerlere gitmeleri ve geçici süre kalmaları olayı turizm olarak adlandırılır. Günümüzde bu kavram yaygınlaşarak tüm organizasyonları ile turizm endüstrisini oluşturmuştur.

Turizm olayının öznesi insandır. Turizmin temelinde insanın "psikolojik tatmin duygusu" sağlaması yer alır. Turizm olayına yol açan, yön veren ve bu olayın odak noktasını oluşturan insan Turist sözcüğü ile tanımlanır.(1) Günümüze kadar, turistin çeşitli bilimsel tanımları yapılmış bulunmaktadır. Bunların başlıcaları arasında, 1937 yılında Milletler Cemiyeti İstatistik Uzmanları komitesinin ve 1963 yılında Roma'da toplanan Birleşmiş Milletler Seyahat ve Turizm Konferansının yaptığı tanımlar sonucu turist sürekli yaşadığı yer dışına geçici bir süre için ve psikolojik tatmin sağlamak amacıyla çıkan ve tüketici olarak seyahat eden, konaklayan ve daha sonra yeniden yaşadığı yere geri dönen insandır. Daha kısa bir tanımlama ile turist, sürekli yaşadığı yer dışında bir yeri veya ülkeyi 24 saatten az olmayan bir süre için ziyaret eden kişidir.

Dünya Turizm Örgütü (WTO)'nün anlayışına uygun olarak yapılan bir sınıflamaya göre şekil 1.2'de tüm seyahat edenlerin sınıflandırılması gösterilmektedir.

Turistler, seyahatlerini ve geçici konaklamalarını kendi ülkelerinde veya yabancı bir ülkede gerçekleştirmelerine bakılarak yerli ve

11 Çubuk M. ag. e. S.26

1 Barutçugil İ. S. ag. e. S. 4

2 Burkart and Medlik S. 55-56

yabancı turist olarak ikiye ayrılabilirler. Ayrıca, kişileri turizm olayına katılmaya yönelten nedenler ve etkileyici faktörler açısından da turistlerin iki ana gruba ayrılmasında yarar bulunmaktadır.(2)

İlk grup, belirli bir yere gitmek zorunda olan kişilerdir. İş adamları, aile ve akrabalarını ziyarete gidenler ve ortak ilgi nedeniyle seyahat edenler bu gruba girerler.

Tatil turistleri olarak nitelenen ikinci gruptaki insanlar büyük ölçüde seçme özgürlüğüne sahip bulunmaktadır. Tasarruflarını ve boş zamanlarını turizme ayırma konusunda kararı kendileri verirler. Tatil turizmine katılmanın temel nedeni kısa bir süre için dahi olsa başka yerde bilinmek ve olağan günlük yaşamın kısıtlamalarından ve başkalarından kaçmaktır. Bu temel nedeni kendi içinde gezme tutkusu ve güneş tutkusu diye ikiye ayrılır.(3)

Gezme tutkusu(wanderlust). bilineni bilinmeyenlerle değiştirme arzusu olarak tanımlanır. Alışılmışları terketme, farklı yerleri, insanları ve kültürleri tanıma ve geçmişin kalıntılarını yerlerinde görme amacı ile seyahate çıkılması bu güdünün bir sonucu olarak kabul edilebilir. Gezme tutkusu ile harekte geçen turistlerin izlediği yollar çok çeşitlidir. Bu turistler, seyahatleri süresince birçok bölge veya ülke dolaşırlar ve bunlar için mevsim ve iklim fazla önemli değildir.

Güneş tutkusu (sunlust), ise belirli bir amaç için yaşanılan yerde bulunandan daha uygun bir ortamın beşke bir yerde bulunmasına bağlı olarak doğan seyahat türünü ifade eder. Bu, özellikle deniz ve güneşle ve sportif etkinliklerle bağlantılı olarak düşünülen bir kavramdır.

Yapılan bu ayırımın önemi, iç veya dış turizmin ağırlık taşıması açısından ve gidilen yerde gereksinim duyulan tesislerin türleri açısından ortaya çıkmaktadır. Geniş ülkelerde her iki türünün iç turizm yoluyla karşılanması olanağı genellikle bulunmakla beraber gezme tutkusunun özellikle uluslararası turizmde tatmin sağlaması daha kolaydır. Gezme tutkusu, geçici ziyaretçiler için uygun tesisler ve gidilen yerde hareketlilik sağlayıcı araçlar gerektirir. Güneş tutkusu ile seyahate çıkan turistler açısından ise daha uzun süre konaklama ve eğlenme-dinlenme

için uygun niteliklere sahip tesisler gerekli olmaktadır.

2.3 Turizmin Sınıflandırılması

Turizm olayını daha açık ve doğru bir biçimde ele alabilmek için çeşitli kriterlere göre gruplandırabiliriz. Bu kriterler, turistin geldiği yer, turist sayısı, turizmin amacı, seçilen zaman kapsanan süre ve turizmin sosyolojik niteliği olmak üzere altı başlık altında toplanabilir.

Turistin geldiği yer; Bu kritere göre turizm olayını iç ve dış (uluslararası) turizm olmak üzere ikiye ayırabiliriz. İç turizmde kişiler kendi ülkeleri içindeki diğer bölgelere ve kentlere seyahat ederler. Pasaport, vize gibi izin belgeleri, yabancı dil bilgisi, ve döviz gerektirmeyen iç turizm, ulusal gelirin bölgeler arası dağılımına önemli bir katkı sağlar.

Dış turizm ise, bir başka ülkeye seyahat etmek demektir. İç turizm ile arasındaki en önemli fark, vize, pasaport, yabancı dil, döviz gibi bazı engeller doğurmasıdır. Dış turizmde kendi içinde a) dış aktif turizm (yabancıların bir ülkeye seyahati) b) dış pasif turizm (bir ülke vatandaşlarının dış ülkelere seyahati) olmak üzere ikiye ayrılır.

Turist Sayısı: Bu açıdan turizm, bireysel, kolektif ve kitle turizmi olmak üzere üçe ayrılır.

Bireysel Turizm: Seyahat ve konaklamanın kişisel olarak düzenlenmesi ve gerçekleştirilmesi,

Kollektif Turizm: Belirli bir grup veya örgüt veya klüp tarafından düzenlenen seyahat ve konaklama biçimi.

Kitle Turizmi: Seyahatin büyük ölçüde ve konaklamanın tümüyle kolektif bir biçimde gerçekleştirildiği ve turistlerin grupla bütünleşmesinin bilinçli olarak özendirildiği bir turizm biçimidir.

Turizmin Amacı: Bir kişinin turizm olayına katılmasını sağlayan temel amaçlar çok ve çeşitlidir. Turizm; dinlenme ve eğlenme, sosyal ve kültürel, sportif, dinsel, ekonomik, politik, ailesel olmak üzere yedi gruba ayrılır.

2.4-1. Dinlenme Turizmi:

Günlük yaşam ve çalışma koşullarından yorulan ve bunalan insan ın yıllık tatillerinde ve boş zamanlarında sürekli yaşadığı yer dışına çıkarak bedensel ve ruhsal sağlığını yeniden kazanmak amacıyla sakin ve dinlendirici veya hareketli ve eğlendirici ortamlar aramalarıyla oluşan turizm biçimidir.

2.4-2. Sosyal ve Kültürel Turizm:

Değişik insanlarla birarada bulunarak sosyal ilişkiler kurmak bilim, kültür ve sanat kaynaklarını ziyaret ederek bilgi ve görgü artırmak, bilimsel ve kültürel inceleme ve araştırmalarda bulunmak amacıyla yapılan turizmdir.

2.4-3. Sportif Turizm:

Spor yapan, spora ilgi duyan ve sporla ilişkili bulunan kişilerin sportif karşılaşmalara, olimpiyatlara ve benzeri olaylara katılmak veya bunları izlemek amacıyla yarattıkları turizm hareketleridir.

2.4-4. Dinsel Turizm:

Dinlerce kütsal sayılan beldeleri ziyaret etmek, dinsel toplantı ve törenlere katılmak veya bunları izlemek için yapılan seyahat ve konaklamaların tümüdür. (Hac gibi)

2.4-5. Ekonomik Turizm:

Doğrudan kazanç sağlamaya yönelik bulunmamakla beraber, bazı ekonomik beklentilerle fuar ve sergileri görmek, endüstri tesislerini ve ticaret merkezlerini ziyaret etmek, iş görüşmelerinde bulunmak ve ticari bağlantılar kurmak amacıyla yapılan ve bu arada turizme özgü olay ve ilişkilerde kapsayan bir turizm biçimidir.

2.4-6. Politik Turizm:

Devlet adamı, diplomat ve kamu görevlilerinin ulusal veya uluslararası politik ilişkiler nedeniyle katıldıkları turizm hareketleri ve politikayla ilgilenen kişilerin önemli politik olayları izlemek veya bunların cereyan ettiği yerleri görmek arzusuyla yaptıkları seyahatlerdir.

2.4-7. Aile Turizmi:

Aile ve akrabalık bağları bulunan yakınları ziyaret etmek, onlarla bir arada bulunmak ve aile büyüklerinin daha önce yaşadıkları yerleri görmek gibi nedenlerle doğan bir turizm olayıdır.

3.Türkiye'de Turizmin Gelişimi

Türkiye, kuzey yarımkürede 36 ve 42 enlemler arasında yer alan 780.000km yüzölçümüne sahip bir ülkedir.Üç yanı denizlerle çevrili olan ve8350 km. uzunluğunda bir kıyı şeridinde sahip bulunan Türkiye , Asya , Afrika ve Avrupa'nın adeta kavşak noktasında yer almakta ve iki kıta'da toprakları bulunmaktadır.Türkiye'nin Asya'da bulunan kısmı, Anadolu veya Küçük Asya olarak da bilinën bir yarımadadır ve birçok tarihçi tarafından "uygarlıkların beşiği" olarak nitelendirilmektedir.

Anadolu'da tarih, paleolitik ve mesolitik çağlara kadar geriye götürülebilir.Neolitik ve kalkeolitik çağlara ait en önemli kalıntılara Anadolu'da rastlanmıştır.Ayrıca, Anadolu'da Bronz çağının çarpıcı örnekleri olarak kabul edilen en az üç yerleşim bölgesi bulunmaktadır.

Truvalılar,Asur ticaret kolonileri, Hititler, Frigyalılar, Efes Milet ve pryene'deki Yunan kolonileri, Lidyalılar ve doğudaki Urartu Krallığı tarih sahnesine Anadolu'da çıkmışlardır.Sümerler ve Med'leri izleyen dönemde Persler, Anadolu'da ikiyüzyıl süren bir egemenlik kurmuşlardır.Makedonyalı Büyük İskender'in istilası ise Anadolu'da Hellenistik çağın başlangıcıdır. M.Ö. 133'de Roma İmparatorluğunun egemenliğine giren Anadolu, M.S. 395'de bu imparatorluğun parçalanmasıyla başlayan ve 600 yıl süren Bizans dönemini yaşamıştır.Batı'dan haçlı seferleri ve doğudan Türk ve Moğol akınları Anadolu tarihinin önemli sayfalarıdır.Ana - dolu'da kurulan Selçuklu Türk Devletleri 200 yıl kadar egemen olmuşlardır 14.y.y. başlarında devlet kuran Osmanlı Türkleri ise 20. y.y. kadar 600 yıl süren ve üç kıtaya yayılan bir büyük imparatorluğu Anadolu'dan ve İstanbul'dan yönetmişlerdir. Bu imparatorluğun parçalanmasından sonra 1923 yılında kurulan Türkiye Cumhuriyeti Devleti ise Anadolu tarihinde yeni ve parlak bir dönemi başlatmıştır.*1*

Tarihe bu kısa bakış bile Anadolu'nun dünya tarihi boyunca birçok uygarlığın doğuşuna, gelişmesine ve çöküşüne sahne olduğunu ve son derece zengin tarihi ve arkeolojik değerlere sahip bulunduğunu göstermeye yetmektedir.

Bütün bu tarihi ve coğrafi nedenlerle Türkiye toprakları, yüzyıllar boyunca seyahat eden insanların ilgisini yoğun bir biçimde üzerine toplamıştır.

Ancak, Osmanlı İmparatorluğu döneminde bugünkü anlayışa yakın bir görüş ve düşünceye, diğer ülkelerde başlatılan çalışmalara benzer girişimlere ve turizm amaçlı özel ya da resmi bir kuruluş a rastlanmamaktadır. Bununla beraber, 1846 yılında İstanbul'daki Aya İrini Kilisesinin askeri müzeye dönüştürülmesi, 1863 yılı ilkbaharında İstanbul'da Sergi-i Umumi-i Osmani adı ile ulusal bir fuarın açılması, bu fuara ülke içinden ve dışından ziyaretçilerin gelmiş olması, aynı yıl yine İstanbul'da bir seyahat acentasının kurulması 1870'lerde ünlü Pera Palas Oteli'nin işletmeye açılması ve 1890 yılında "Seyyahine Tercümanlık Edenler Hakkında Tatbik Edilecek 190 Sayılı Nizamname" nin çıkarılması Türkiye'de turizmin ilk önemli olayları olarak kabul edilir.*2*

20. Yüzyıl başlarında İstanbul, yabancılar açısından son derece çekici bir görünüm kazanmıştır. Paris'ten İstanbul'a Orient Express ile seyahat "La Belle Epoque" un başlıca sembollerinden biri olmuştur. Bu dönemde pek çok ünlü devlet adamı, sanatçı, tarihçi ve tüccar İstanbul'u ziyaret etmişlerdir.

Daha sonraki yıllarda Osmanlı İmparatorluğunun parçalanmasının ve 1. Dünya savaşının etkileri ile turizme ilişkin çabalar büyük ölçüde duraklamıştır. Başlıca turist gönderen ülkelerle savaşa girilmiş olması ve turistler için seyahat güvenliğinin azalmasının yanısıra yabancılar karşısında güvensizlik (Xenophobia) duygusunun yaygınlaşması da turizmin gelişmesini engelleyen önemli bir neden olmuştur. *3*

3.11 İç Turizm

Turizm kesimi, çeşitli etkinliklerden oluşur: Yaz turizmi, kış turizmi, kaplıca turizmi, av turizmi, kongre turizmi, gençlik turizmi gibi

Türkiye'de iç turizm, temelde yaz aylarında yoğunlaşan tatil turizminden oluşur, öbür etkinliklerin kimileri, ya geri düzeydedir ya da hiç gelişmemiştir.

2. Çoruh S. Turizm Çalışmalarımızın GEÇmiş Günleri
Ankara 1974 S.1

3. Barutçugil İ. S. 1982 Turizm İşletmesi 1982 Bursa S.197

Türkiye'de öteden beri, kaplıcalarâ gitme alışkanlığı yaygındır. Romalılar'dan kaldığı bilinen birçok termal kaynak, günümüzde de Romalılar'dan kalma adlarla anılır. Bu açıdan, Türkiye'nin büyük olanakları vardır. Ama, büyük çoğunluğu ilkel koşullarda çalışmakta olan bu kaynaklar yalnızca iç turizme yöneliktir. Büyük sağlık kuruluşlarıyla birleştirilen kaplıcalar, Avrupa'da çok ilgi gören yerlerdir. Oysa, Türkiye'de kuruluş yetersizliği yüzünden bu alan yeterince değerlendirilememektedir. Yine de, iç turizmde doluluk oranı en yüksek kuruluş türünün kaplıcalar olması dikkat çekicidir.

Kış turizmi, Cumhuriyet Dönemi'nde Bursa-Uludağ'da gelişmiştir. 1980'lerin başında, Bolu-Kartalkaya'da, ikinci bir kış turizmi merkezi hizmete açılmıştır. Ankara-Elmadağ'da Turizm Bankası'nca bir kayakevi işletilmektedir. Kayseri-Erciyeş'in kış turizmine açılması tasarısı henüz gerçekleşmemiştir. Doğu Anadolu'da Erzurum-Palandöken'de ve Kars-Sarıka - mış'ta kışsporları için kimi kuruluşlar bulunmakta ise de, bunlar turizm açısından önemsizdir. Türkiye'de kış turizmi içe yönelik olup dış turizme açılmamıştır. Kış turizmi merkezleri nitelik ve fiyat bakımından Avrupa'nın gelişkin merkezleri ile rekabet edecek durumda değildir.

Kimi Avrupa ülkelerinde çok yaygın olan dağ turizmi ise, Türkiye'de henüz başlamamıştır.

Antalya yöresinde dağ keçisi, Konya yöresinde yaban koyunu, Türkiye genelinde yaban domuzu ve kuş avı oldukça yaygındır. Av turizmi, zengin yabancı turisti de ülkeye çekmektedir. Ancak, av turizminin genel turizm etkinlikleri içinde sınırlı bir yer kapladığını belirtmek gerekir.

1950'lerde Türkiye Milli Talebe Federasyonu'nun (TMTF) çabalarıyla başlatılan gençlik turizmi, 1980'lerin başında da emekleme aşamasındaydı.

Doğal güzellikleri ile kimi göller de bir miktar turist çekmektedir. Bunların en önemlisi Abant Gölü'dür. Bolu'daki Yedi Göller, Göller Bölgesindeki göller, Doğu'da Van ve Hazar gölleri de iç turizm ilgi alanına girmiştir.

İç turizmde kutsal yerleri gezme isteği de rol oynamaktadır.

Ancak, iç turizm temelde yaz aylarına özgü tatil turizmi olarak ortaya çıkmaktadır.

İç turizmin ilk merkezleri İstanbul ile Bursa olmuştur.Tarihsel ve dinsel önemi olan bu kentler, başka yörelerden ziyaretçi çekmiştir.

Ne var ki, 1950'ler değin iç turizm çok sınırlı kalmıştır.

1950'lerde, karayolu ulaşım ağının gelişmesi, ticari etkinliklerin canlanması, iç turizmin yaygınlaşmasını da beraberinde getirmiştir. Bu yıllarda, Marmara Denizi çevresindeki bazı merkezler iç turizme açılmıştır.Erdek, Yalova, Silivri vb merkezlerin ilk elde iç turizme açılmasının nedeni, ülkenin en büyük kenti İstanbul'a yakınlık ve ulaşım olanaklarının varlığıdır.Bu merkezleri, Batı Karadeniz'deki Akçakoca gibi merkezler izlemiştir.Bu gelişme, 1960'larda, önce Kuzey Ege'ye,sonra Güney Ege'ye ve Akdeniz'e yayılmıştır.İç turizmin yaygınlaşmasına yol açan bir başka etken de göçlerin artması ve kentleşmedir.

1960'ların başında, kentleşmenin hızlanması yanında, kentli kitlenin tatil yapmayı bir gereksinim saymaya başlaması, kamu ve özel kuruluşlarla sendikaların çalışanlarına bu olanağı sağlamak için kamplar kurmaları, iç turizmin daha da canlanmasına yol açmıştır.

İç turizmin, Marmara'dan Ege'ye oradanda Akdeniz'e kaymasında Marmara'daki çevre kirliliği de rol oynamıştır.1970'lerde İstanbul'un Marmara Denizi kıyıları ile yakın çevresi, denize girilemez duruma gelince, Ege'nin çekiciliği artmıştır.İzmit Körfezi'nin kirlenmesi de, Kuşadası, Foça, Gümüldür gibi merkezlerin önemini artırmıştır.Mersin'deki kirlilik ise, bu kıyıda turizmin Silifke-Anamur'a doğru kaymasına neden olmuştur.1970'lerde karayolu ulaşım ağının gelişmesi,Türkiye'nin güneybatı yöresinde (Bodrum-Marmaris-Fethiye) iç ve dış turizme açılmasını hızlandırmıştır.Bu yörelerin ün kazanmasında Cevat Şakir Kabaağaçlı'nın (Halikarnas Balıkçısı) yazıları ve bir grup arkadaşı ile başlatıldığı tekne gezileri(Mavi Yolculuk) da çok etkili olmuştur.

Uzun ve çok güzel bir deniz kıyısı bulunmasına karşın Karadeniz

turizme açılammıştır.Bunda, yöre halkının turizme fazla ilgi göstermesi yanında, tatil mevsiminin kısalığı büyük rol oynamaktadır.Özellikle Doğu Karadeniz'de yazın yağmurlu günlerin çokluğu, yörenin büyük merkez lere uzak olması, turizmin yaygınlaşmasını eğgellemektedir.

Tatil alışkanlığı, yüksek gelir gruplarında öteden beri vardır 1950'lerden bu yana orta gelir gruplarında da tatil alışkanlığı başlamıştır.1980'lerde iç turizmin asıl gövdesini orta gelir grubu oluşturmaktadır.

1982 Konaklama İstatistikleri Bülteni verilerine göre iç turizmde doluluk oranının en yüksek olduğu kuruluş türü, kaplıcalardır.Bunun, 3. ve 4. sınıf oteller izlemektedir.Yerli doluluk oranının en yüksek olduğu ay ağustostur.

İç turizmde kampların önemli bir yeri vardır.Kampları siteler izlemektedir.Özellikle büyük merkezlere yakın yerlerde (Büyükçekmece-Silivri-Tekirdağ kıyı şeridi, Yalova, Karamürsel, Gemlik,Kuşadası vb) yaz tatillerinde kullanılan, kış aylarında ise boş kalan apartman tipi birçok konut yapılmıştır.

Bu açıdan, kamplar ve siteler iç turizmde, otel-motel, tatil köyü gibi konaklama tesislerinden çok daha büyük bir yükü kaldırmaktadırlar.

Pansiyonculuk belli yörelerde gelişmiştir.Marmara Bölgesinde Marmara ve Avşa adaları,Bodrum, Marmaris, Alanya iç turizmde pansiyonculuğun yaygın olduğu yörelerdir.

Kampinglerin sayısı ise sınırlıdır.Bunlar temelde iç turizme hizmet vermemektedir.(4)

1985 Haziran'ında yürürlüğe giren yasayla devre-mülk sistemi ülkemizde uygulanmaya başlamıştır.Bu yasaya göre devre-mülk hakkı "Mesken olarak kullanmaya elverişli bir yapı veya bağımsız bölümün, ortak maliklerinden her biri lehine, bu yapı veya bağımsız bölümden yılın belirli dönemlerinde yararlanma hakkı, müşterek mülkiyet payına bağlı bir irtifak hakkı" şeklinde tanımlanmaktadır.Devre-mülk sistemi ile sosyal

turizm genişletilmiş yani turizm, imkanları kısıtlı daha fazla kişinin faydalanacağı hale getirilmiştir.

Böylece iç turizme bir sistem getirilmiş olmaktadır.

3.1.2.Dış Turizm

Avrupa'da XIX.yy'da başlayıp XX.yy'da gelişen, turizm etkinlikleri, II. Dünya Savaşı'ndan sonra, daha da canlılık kazandı. Kara, deniz ve demiryolundan sonra, havayolu ulaşımının hızla gelişmesi, özellikle, "Charter" seferlerinin başlatılması ve uzaklık kavramının değişmesi, öte yandan, savaş sonrası Batı dünyasının refah düzeyinin turizme kitlesel bir nitelik kazandırması, bu gelişimi sağlayan bellibaşlı etkenlerdir. Gezme-görme isteği, Batılı toplumların tüketim kalıpları ile birleşince tatil gereksinim durumuna geldi.Önceleri, Fransa, İtalya gibi ülkeler çok sayıda turist çekmeye başladı.Daha sonra, İspanya bu ülkelere katıldı.Bir süre sonra Avrupa'daki turist akımı Yugoslavya, Yunanistan,Tunus Fas, Bulgaristan, Romanya gibi ülkelere kaydı.

Zengin tarihsel kalıntılar ve yaz turizmine çok elverişli uzun kıyı şeridi ile Türkiye turizm olanakları geniş bir ülkedir.Ancak, Batılı ülkelerden farklı bir kültürel yapısı olan Türkiye, zamanında bu alana yeterince eğilmediği, dış tanıtımda geri kaldığı, gerekli yatırımları yapmadığı, eleman yetiştiremediği için, var olan olanakları değerlendirememiş ve komşularının çok gerisinde kalmıştır.

1960'larda kalkınma planının öngördüğü yönde turizmin özendirilmesi, 1970'lerde yabancı turist sayısında dikkat çekici artışlar sağlanmış, yabancı turist sayısı, 1975'te 1 milyon 500 bini aşmıştır. Ancak 1970'lerin ikinci yarısında bu sayıda yeniden düşüşler olmuştur.Bunda, iç siyasal karışıklıkların etkisi bulunmakla beraber, asıl etken, Batılı ülkelerin petrol krizinden sonra içine düştükleri ekonomik bunalım olmuştur.Ekonomik bunalım turist sayısını azaltmış, öbür yandan, Avrupalı turist, bir ölçüde daha uzak ve pahalı olan Türkiye yerine, daha yakın olan İspanya, Kanarya Adaları, Fas, Tunus gibi ülkeleri yeğlemiştir.1980lerin başında Batı'daki ekonomik durgunluk bir ölçüde giderilince, turist

sayısı yeniden artmaya başlamıştır.(6)

1984 yılında ülkemizi 2.117.094 yabancı turist ziyaret etmiştir. Bu miktar 1985 yılında 2.614.924 ve 1986 yılı ilk dokuz ayında 1.867.460 kişi olmuştur. Ülkemize gelen yabancı sayısında 1986 yılı ilk dokuz ayında bir önceki yılın aynı dönemine göre % -10.8 oranında düşüş olmuştur.

1960-1986 arasında Türkiye'ye gelen yabancıların yılları göre dökümü şöyledir.

Yıllar	Yabancı Turist Sayısı
1960	124.200
1963	198.841
1965	361.758
1970	724.784
1972	1.034.955
1975	1.540.904
1980	1.288.060
1982	1.391.717
1983	1.625.099
1984	2.117.094
1985	2.614.924
1986(x)	1.867.460

(x) 1986 verileri ilk dokuz ay içindir.

Türkiye'ye gelen yabancıların yaş grubu, cinsiyet ve seyahat nedenlerine göre dağılımı 1980 yılı verileri ile Tablo 3-5 'te gösterilmektedir. Bu tablonun incelenmesiyle de görülebileceği gibi Türkiye'ye en çok 25-39 yaş grubundaki kişiler gelmekte ve bunu 40-59 yaş grubu izlemektedir. Türkiye'ye gelen yabancılar içinde erkeklerin sayısının kadınların sayısının iki katından da fazla olduğu görülmektedir. Seyahat nedenleri arasında ise eğlence, gezi ve ziyaret ilk sırayı almakta, iş turizmi

oldukça geriden izlemekle beraber ikinci sırada bulunmaktadır.

Türkiye'ye Gelen Yabancıların Yaş Grubu, Cinsiyet ve Seyahat Nedenlerine Göre Dağılımı (1980)

Yaş grubu ve cinsiyet	Toplam	Eğlence-gezi ziyareti	Sporatif faaliyetler	Ticari ve Sınai işi için	Kamu görevi	Sağlık	Üniversite - Staj	Çalışma	Diğer
TOPLAM	1.057.364	914.649	3.781	24.600	12.289	2.699	7.004	6.016	86.326
15-24									
Erkek	63.426	50.871	1.114	488	1.772	260	3.240	548	5.133
Kadın	34.378	31.119	147	53	339	195	698	158	1.669
25-39									
Erkek	167.850	130.001	1.201	9.429	5.245	810	2.087	3.366	15.711
Kadın	75.244	67.976	282	732	1.019	575	479	667	3.514
40-59									
Erkek	112.618	86.092	805	12.475	3.220	426	336	1.125	8.139
Kadın	52.838	49.839	125	474	346	308	86	151	1.509
60 +									
Erkek	18.712	16.423	98	885	323	99	54	—	830
Kadın	11.750	11.194	9	63	24	25	24	—	411
Bilinmeyen									
Erkek	32.942	—	—	—	—	—	—	—	32.942
Kadın	16.609	—	—	—	—	—	—	—	16.509
24 saatten az kalanlar	471.097	471.097	—	—	—	—	—	—	—

Kaynak: DİE, Turizm İstatistikleri, 1980, Ankara Nisan 1982, s. 38.

Türkiye'ye gelen yabancıların geldikleri ülkeler açısından dağılımını gösteren istatistikler incelendiğinde bu tablolarda 50'nin üzerinde ülkenin yer aldığı, ancak az sayıda ülkenin çok önemli bir paya sahip bulunduğu görülmektedir. Tablo 3.9'da Türkiye'ye genellikle en çok turist gönderen 10 ülkeden 1966-1983 döneminde seçilmiş altı yılda gelenlerin sayısı gösterilmiştir. Buradan da görülebileceği gibi Batı Almanya, Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere ve Fransa Türkiye'ye en çok turist gönderen ülkelerdir. Ancak, bu ülkelere gelenlerin sayısı son yıllarda giderek düşmekte buna karşın Irak ve Suudi Arabistan gibi bazı Arap ülkelerinden, Doğu Avrupa'dan ve Yunanistan'dan gelen turist sayısı önemli artışlar göstermektedir. Bu arada belirtilmesi gereken nokta, İran ve Suriye gibi ülkelere gelen turistlerin sayısının yükseldiğinin büyük ölçüde transit turizmden kaynaklanmakta olduğudur.

Tablo: 3.7
Türkiye'ye Gelen Yabancıların Ülkelere Göre Dağılımı

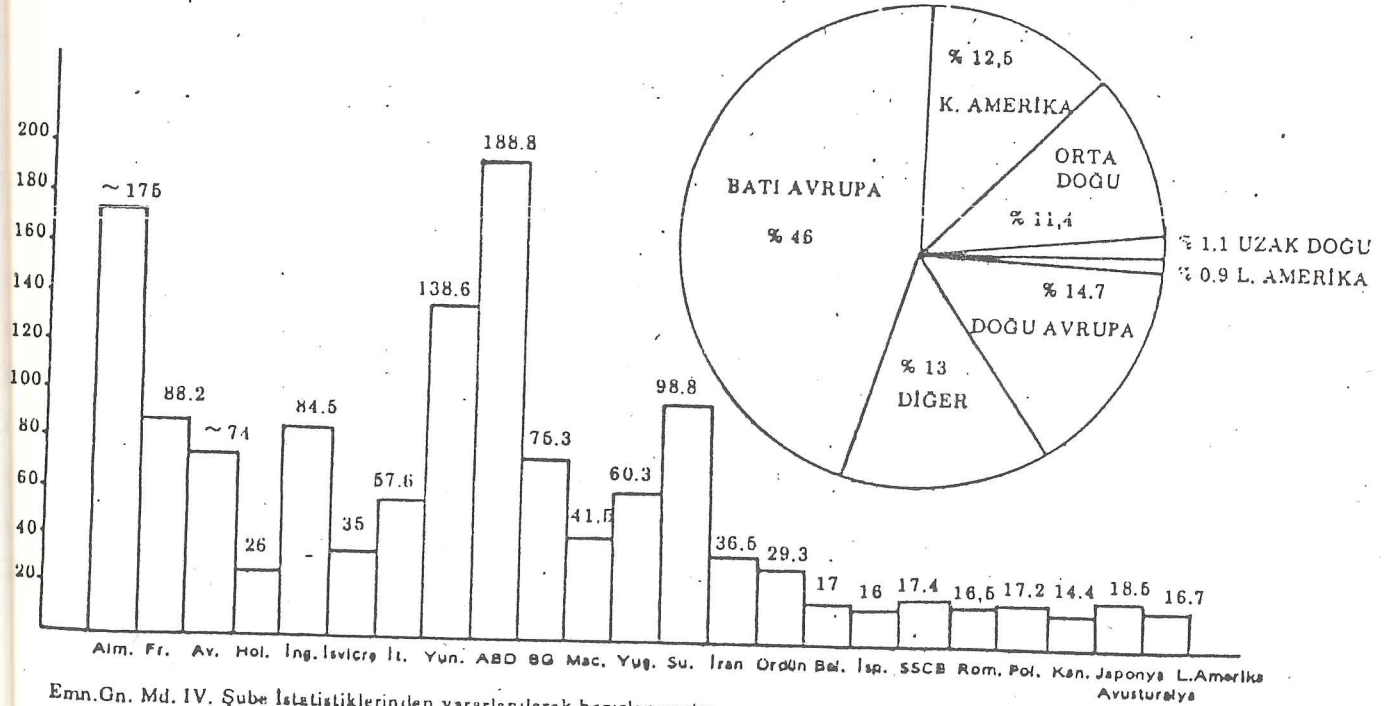
Ülke							Değişim Oranı (%)
	1966	1970	1975	1980	1982	1983	1982/1983
Toplam	440.534	724.834	1.148.611	1.288.060	1.391.717	1.625.099	+ 16.8
Batı Almanya	53.742	111.777	230.068	155.440	160.293	174.936	+ 3.3
ABD	91.935	125.566	104.219	118.669	104.703	188.887	+ 80.4
Fransa	31.607	70.228	110.502	87.342	99.366	88.209	- 11.2
İngiltere	32.832	70.179	93.785	62.192	59.582	84.434	+ 41.2
İtalya	20.695	38.073	83.471	63.215	44.560	57.583	+ 29.2
İran	21.661	14.247	51.856	109.076	22.907	36.499	+ 59.3
Avusturya	16.985	17.372	35.429	35.508	47.439	73.793	+ 55.6
Suriye	17.663	13.184	28.193	37.909	67.832	98.831	+ 45.7
İsviçre	7.235	22.449	31.622	18.024	20.012	35.472	+ 77.3
Yugoslavya	40.298	28.352	27.131	56.561	77.633	60.315	- 22.3
10 Ülkenin toplamı	334.650	511.427	796.276	743.936	704.327	898.959	+ 27.6
10 ülkenin toplamı içindeki payı (%)	75.96	70.55	69.32	57.75	50,61	55.31	+ 9.2

Kaynak: DİE ve Emniyet Genel Müdürlüğü IV Şube.

Türkiye'ye gelen yabancıların ülkelere ve bölgelere göre dağılımı 1983 yılı için çizilen şekil 3-10 yardımıyla daha açık olarak görülmektedir.

1986 yılı ilk dokuz ayında ülkemize en çok gelen yabancılar milliyetlerine sırasıyla 318.360 Alman, 234.355 Yugoslav, 152.500 Yunanlı, 137.430 İranlı, 127.335 Fransız, 121.219 İngiliz, 76.679 İtalyan, 61.307 Amerikalı, 49.888 Suriyeli, 49.217 Polonyalı, 51.811 Avusturyalıdır.

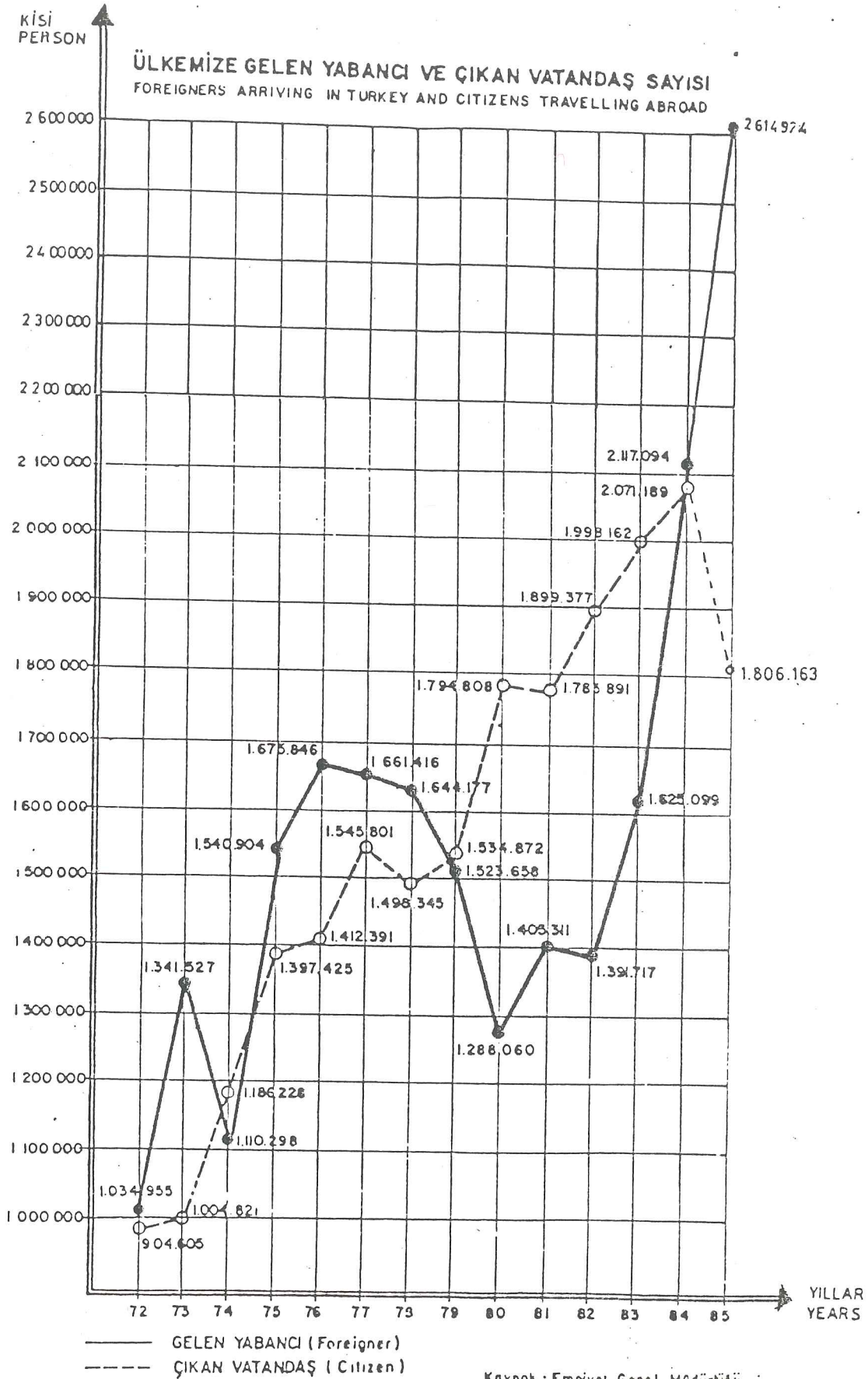
1986 yılı ilk dokuz ayında ülkemize gelen toplam yabancıların % 54.0'ını oluşturan Avrupa OECD ülkeleri 1985 yılının aynı dönemine göre % 11.7 oranında artış göstermiştir. Bu Almanya (%27.7), Danimarka (%74.2), Hollanda (%22.6), İngiltere (%18.9), İtalya (%17.6) sayılarındaki artışlar önemlidir. Avrupa dışı OECD ülkelerinden olan Birleşik Amerika (% -61.9), Kanada (%-38.2), Avusturalya (% -3.7) sayılarında düşüş Japonya'dan gelenlerden ise (%2.1) artış olmuştur. Toplam OECD ülkelerinden gelenlerden ise bir önceki yılın aynı dönemine göre % -0.1 oranında azalış vardır.

Emn.Gn. Md. IV. Şube İstatistiklerinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

Şekil: 3.3

Türkiye'ye Gelen Yabancıların Bölgelere ve Milliyetlerine Göre Dağılımı - 1983-

3-1.3. Türkiye'de Turizmin Geliştirilmesi; Bazı Görüş ve

Öneriler:

Türkiye'de turizmin geliştirilebilmesi ve ekonomik ve sosyal kalkınmaya olan katkılarının daha da arttırılabilmesi için genel nitelikli olmak üzere bazı görüş ve önerilerin ortaya konulması olanağı bulunmaktadır.

Bu arada görüş ve öneriler yedi alt başlık içinde ana hatlarıyla ele alınarak açıklanmaktadır.

a) Turistik arz kaynaklarının geliştirilmesi turisti çekecek ve ağırlayacak merkezlerin oluşturulması ve geliştirilmesi gerekir.

Turizm açısından çekiciliği olan yerlere ulaşım olanaklarının geliştirilmesi, buralara gelecek turistlerin daha fazla kalmalarına ve daha fazla para harcamalarına yol açabilecek çeşitli yan hizmetlerin sunulması ve buralarda konaklama ve yiyecek içecek işletmelerinin kurulması bir ülkede ya da bölgede turizmi geliştirmenin temel koşuludur.

Ancak konaklama, eğlenme ve dinlenme tesislerinin varlığının her zaman için yeterli olmayabileceği bilinmelidir. Bu tesislerin farklı sosyo-kültürel yapıda, farklı davranış ve alışkanlıklara sahip yabancı turistlerin gereksinimlerine cevap verebilecek özelliklerde olması gereklidir.

Türkiye'deki turizm tesislerinin dış turizmin gereksinimlerine uygun olarak yeniden düzenlenmesi, belgeli ve belgesiz tesis ayırımının yeniden gözden geçirilmesi ve yeni tesislerin kurulması yerine dönemde sonuç verebilecek çalışmalara öncelik ve ağırlık verilmesi önerilebilir.

b) Turizmin eğitsel ve kültürel içeriğinin arttırılması

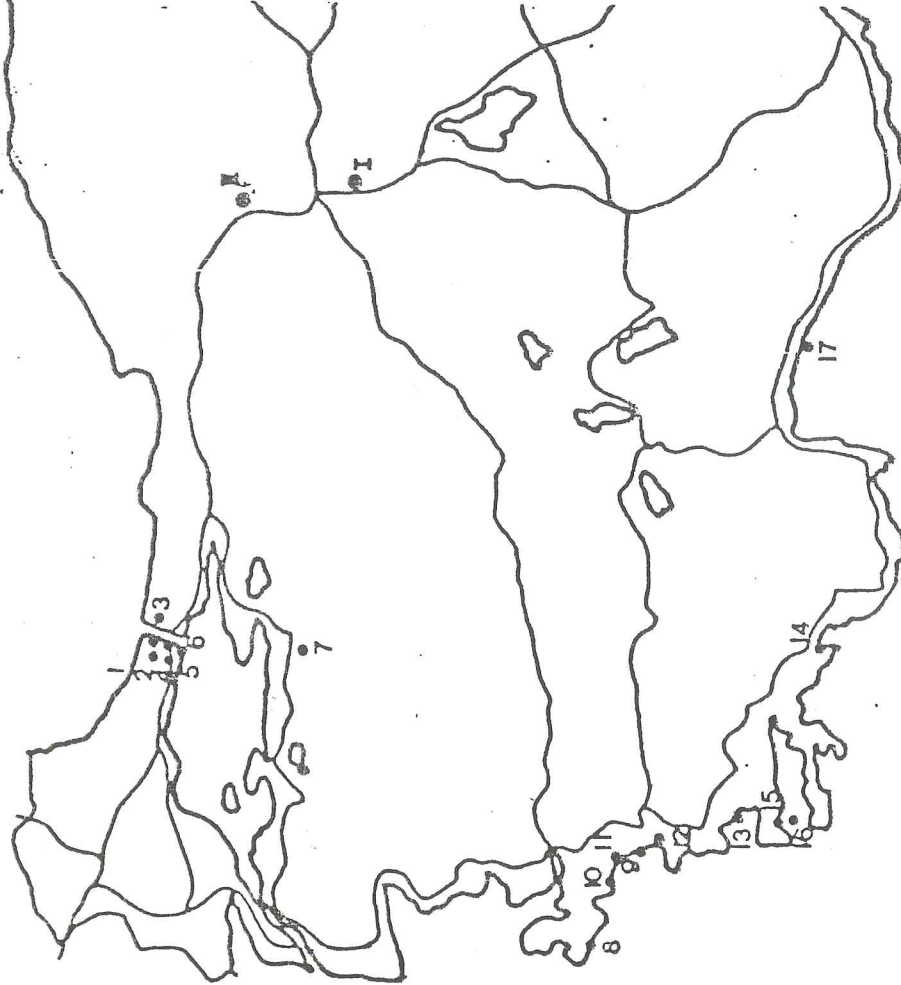
Turistin öğrenme arzusunu, ilgisini ve merak duygusunu arttıracak, gezdikleri müze ve saarylar, gördükleri yerler ve diğer ilgi duydukları sosyal ve kültürel konularda doyurucu bilgi ve belge sağlayacak şekilde çalışmalar yapılmalıdır. Bu tür çalışmalar Türkiye'ye yönelik ilgi ve anlayışın artmasına ve turizmin gelişmesine katkılar sağlayacaktır.

TURİZM MERKEZLERİ

- 1- İST. Boğ. Üni. Bölgesi
- 2- İST. Balta Limanı
- 3- İST. Deykoz Hünkar Kasr
- 4- İST. Sarayburnu
- 5- İST. İstinye
- 6- İST. İstinye Limanı
- 7- BURSA-Kükürtlü Termal
- 8- İZMİR-Cesme Altınkum
- 9- İZMİR-Selçuk Pamukçam
- 10- İZMİR-Özre (Kesre Kıyıları)
- 11- İZMİR-Doğan Bey Termal
- 12- AYDIN-Kuşadası Cam Limanı
- 13- MUĞLA-Milos Akbük
- 14- MUĞLA-Fethiye Limanı (Batı Bölümü)
- 15- MUĞLA-Bodrum Mariña
- 16- MUĞLA-Bodrum Karada
- 17- ANT. Serik-Çolaklı

TURİZM BÖLGELERİ

- I. ANKARA-Gölbaşı
 - II. ANKARA-Kızılcahamam.
- 58.850 yatak ve 650 yat kapasiteli Turizm Merkezleri.

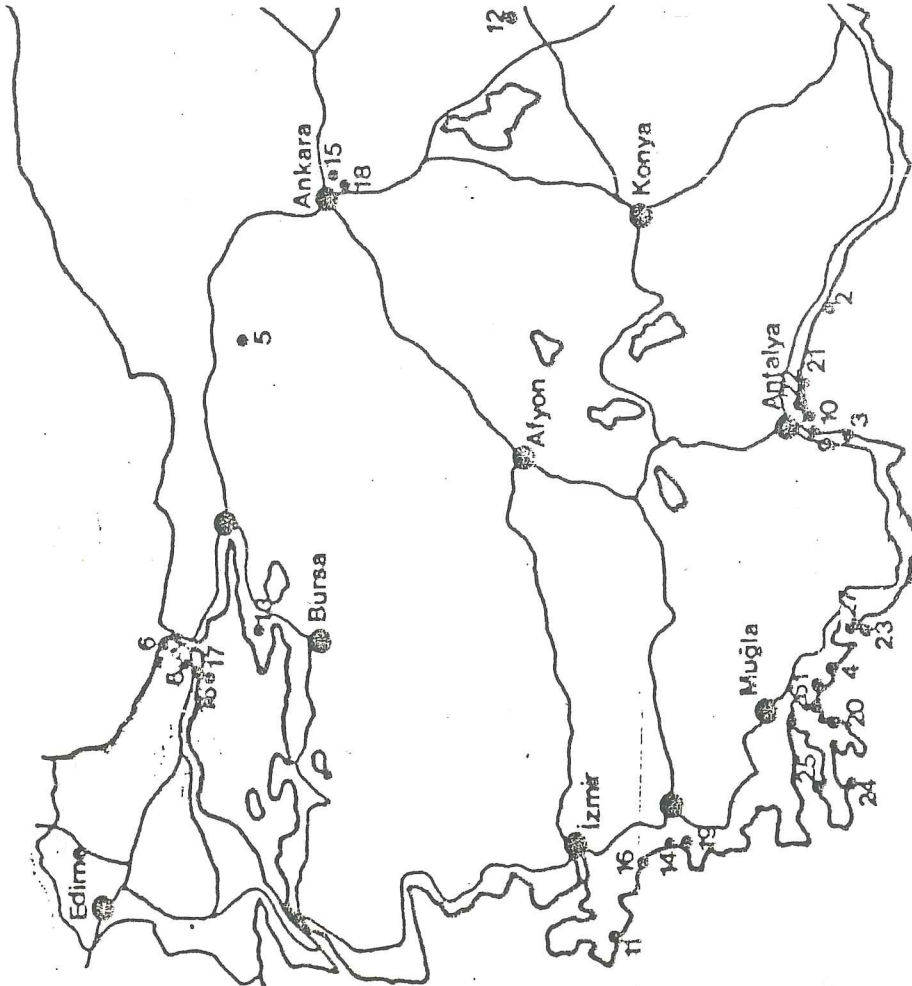
Kaynak: T.C. Turizm
Bankası A.S., Turkey.,
Tourism. Opportunities
for investors. Ocak 1986
S. 38

TURİZM DESTEKLEME KANUNUNA GÖRE BELİRLENEN
TURİZM ALAN VE MERKEZLERİ

- 1- MUĞLA-KÖYCEGİZ (TURİZM ALANI)
- 2- ANTALYA-SİDE (T.A)
- 3- GÜNEY ANTALYA (T.A)
- 4- MUĞLA-SARIGERME (T.A)
- 5- BOLU-KÖROĞLU DAĞLARI (T.A)
- 6- İST. SULTANAHMET MEYDANI (TURİZM MERKEZİ)
- 7- İST. ÇIRAGAN SARAYI (T.M)
- 8- İST. KURUÇEŞME (T.M)
- 9- ANT. KONYAALTI (T.M)
- 10- ANT. KALEİCİ (T.M)
- 11- İZMİR-ALAÇATI (T.M)
- 12- NEVŞEHİR MUSTAFAFAŞA (T.M)
- 13- İST. YALOVA KAPLİCASI (T.M)
- 14- AYDIN-KUŞADASI MARİNA (T.M)
- 15- ANK. GAZİOSMANFAŞA (T.M)
- 16- İST. PARK OTEL (T.M)
- 17- İST. TASHİŞLA (T.M)
- 18- ANK. KAVAKLİDERE (T.M)
- 19- AYDIN-KUŞADASI KADINLAR DENİZİ (T.M)
- 20- MUĞLA-MARMARİS MARİNA (T.M)
- 21- ANT. BELEK (T.M)
- 22- ANT. LARA (T.M)
- 23- MUĞLA-ÖLÜDENİZ, BELCEĞİZ, KIDIRAK (T.M)
- 24- MUĞLA-DATÇA MARİNA (T.M)
- 25- MUĞLA-KÖRMEN (GERENCE) MARİNA (T.M)
- 26- MUĞLA-MARMARİS ADAĞEZZİ MARİNA (T.M)
- 27- MUĞLA-FETHİYE MARİNA (T.M)

5 Turizm alanında ve 22 turizm merkezinde
137.000 yatak kapasitesi.

Kaynak: T.C. Turizm
Bankası A.Ş., Turkey,
Tourism. Opportunities
for investors. Ocak 1986
S. 39

c) Sosyal turizmin geliştirilmesi

Sosyal turizm kavramı uluslararası seyahatlerin maliyetinin dü-
şürülmesine ve olabildiğince geniş kitlelere yaygınlaştırılmasını da i-
fade eder.Orta ve düşük gelir gruplarının turizm olayına katılmalarını
sağlamada meslek kuruluşlarının, sendikaların, kooperatiflerin, gençlik
örgütlerinin ve derneklerin büyük bir rolü bulunmaktadır.Bu nedenle, bu
tür kitle örgütlerinin geliştirilmesi ve bunlarla işbirliğine gidilmesi
turizm açısından yararlı sonuçlar sağlayabilir.

4. Konaklama Tesisleri

Konaklama işletmeleri; gerçekte bir başka yerde ikamet eden yabancıların, misafirlerin ilk planda geçici bir süre için konaklamalarına ikinci planda da yeme içmelerine hizmet edecek tarzda işletilen, belirli standartlara sahip ticari kuruluşlardır.

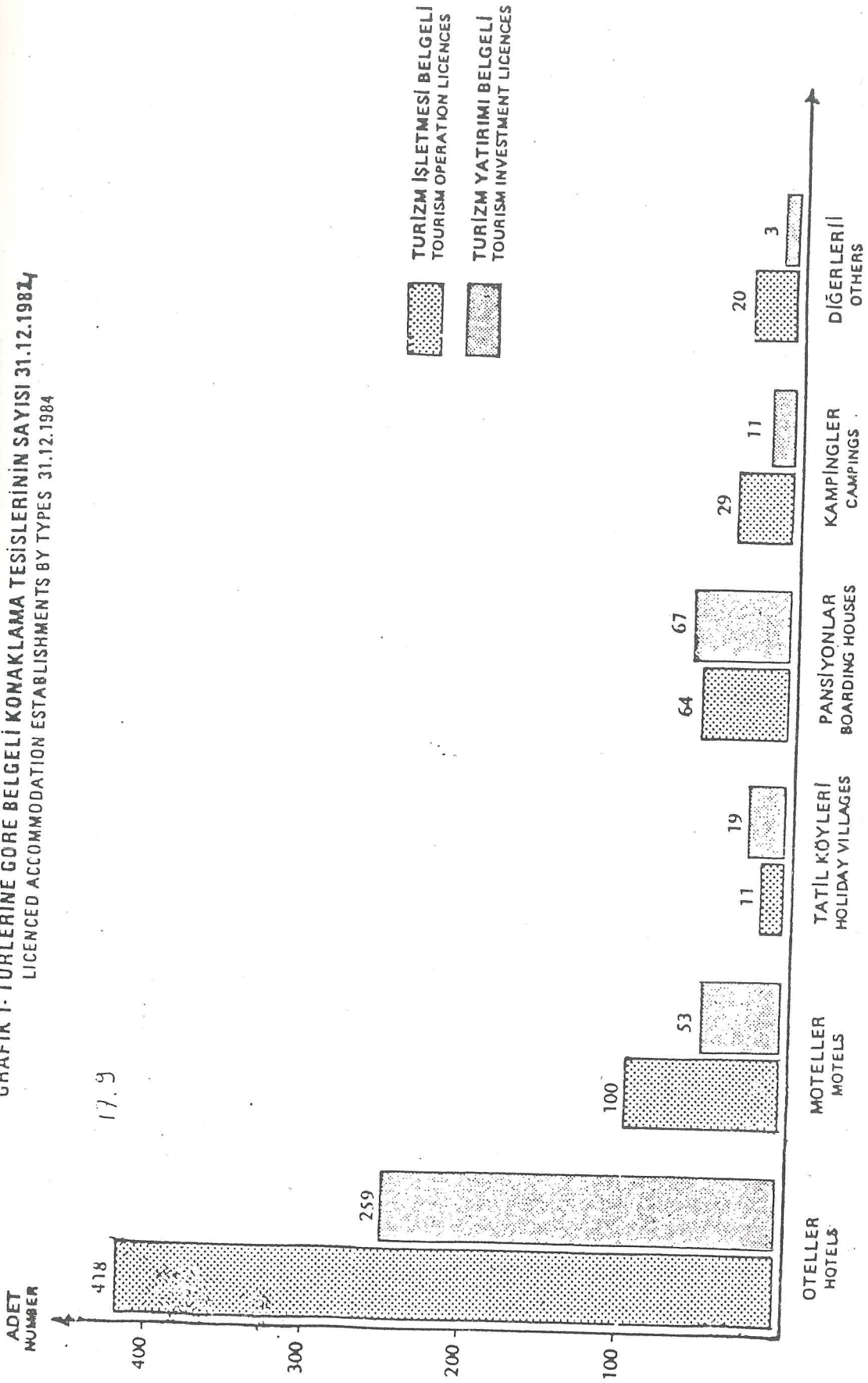
Türkiye'de konaklama hizmetleri, XIII. yy.'a kadar götürülebilecek uzun bir geçmişe sahiptir. Anadolu Selçukluları döneminde kent içindeki hanlar ve yollar üzerindeki kervansaraylar konaklama tesislerinin ilk ve mükemmel örnekleridir. Genellikle bulunduğu yerin özelliğine göre değişik biçimler alan kervansaraylar; büyük bir alan içerisinde kuruluyor; malbantından arabaya tamir atelyesine, konaklama, yeme-içme ve ticari malların korunması için gerekli alanlardan ortak kısımlara, ahırlara ve dini ibadete ayrılmış yerlere kadar çok değişik birimleri kapsıyordu. (1)

Günümüzde, konaklama işletmesi denildiğinde ilk akla gelen çoğunlukla otellerdir. Ancak konaklama işletmesi deyimi, otellerin yanısıra motel, pansiyon, oberj, kaplıca, tatil köyü, kamping ve dinlenme tesisleri gibi çeşitli kuruluş ve yapıları da kapsayan genel bir deyimdir.

Türkiye'de büyük ve ünlü otellerin ilki 1892 yılında Tepebaşı'nda yapılan Pera Palas otelleridir. Bu otel 120 odalı ve 200 yataklıdır. Günümüzde bir müze otel niteliğini taşımaktadır

Modern turizme öncülük eden ilk konaklama işletmesi 1955 yılında açılan İstanbul Hilton Oteli'dir. 408 oda ve 770 yatağa sahip bulunan otel artan talep karşısında büyük kapasitesini artırmaktadır.

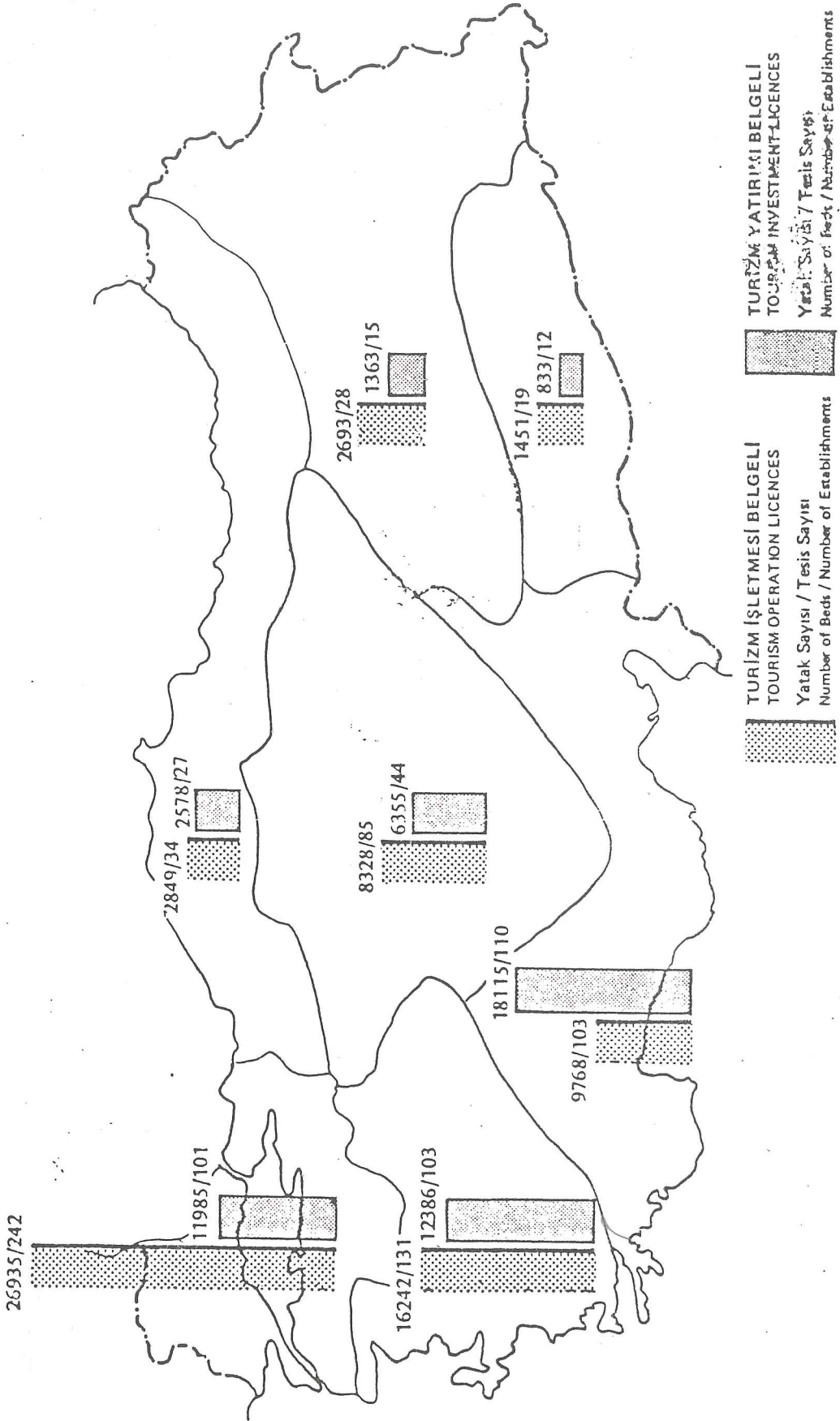
GRAFİK 1- TÜRLERİNE GÖRE BELGELİ KONAKLAMA TESİSLERİNİN SAYISI 31.12.1984
 LICENCED ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS BY TYPES 31.12.1984

TABLO, COĞRAFİ BÖLGELERE GÖRE BELGELİ KONAKLAMA TESİSLERİNİN SAYISI 31.12.1984
REGIONAL DISTRIBUTION OF LICENCED ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS 31.12.1984

Geographic Regions	TURİZM YATIRIMI BELGELİ Tourism Investment Licences						TURİZM İŞLETMESİ BELGELİ Tourism Operation Licences					
	İNŞAATA BAŞLAMAMIŞ At Project Stage			İNŞA HALİNDE At Construction Stage			YATIRIM YATIRIMI BELGELİ Tourism Investment Licences			İŞLETME İŞLETMESİ BELGELİ Tourism Operation Licences		
	Adedi Number	% Oranı Percent	YATAK Bed	Adedi Number	% Oranı Percent	YATAK Bed	Adedi Number	% Oranı Percent	YATAK Bed	Adedi Number	% Oranı Percent	YATAK Bed
MARMARA Marmara	23	20.35	3.136	78	26.09	8.849	24.27	242	37.69	26.935	39.46	
EGE Aegean	34	30.09	3.469	63	23.03	8.917	24.45	131	20.41	16.242	23.79	
AKDENİZ Mediterranean	35	30.97	7.571	75	25.05	10.544	28.91	103	16.04	9.768	14.31	
İÇ ANADOLU Central Anatolia	10	8.85	1.551	34	11.37	4.804	13.17	85	13.24	8.328	12.20	
KARADENİZ Black Sea	6	5.31	920	21	7.02	1.658	4.55	34	5.30	2.849	4.17	
DOĞU ANADOLU Eastern Anatolia	2	1.77	257	13	4.35	1.106	3.03	28	4.36	2.693	3.94	
GÜNEYDOĞU ANADOLU South East of Anatolia	3	2.66	241	9	3.01	592	1.62	19	2.96	1.451	2.13	
TOPLAM / Total	113	100.00	17.145	299	100.00	36.470	100.00	642	100.00	68.266	100.00	

GRAFİK · COĞRAFI BÖLGELERE GÖRE BELGELİ KONAKLAMA TESİSLERİ VE YATAK SAYISI 31.12.1984
REGIONAL DISTRIBUTION OF LICENCED ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS 31.12.1984

4.1. Konaklama Tesisleri, Sınıflandırılması ve Genel Kabuller

4.11 Turistik Oteller:

Turistik oteller şehir ve kasabaların merkezi ve maınasip yerlerinde ana caddeler üzerinde veya yakınında ve şehir ve kasabaların dışında ana yollarla irtibatlandırılmak kaydıyla tabii güzellik ve turistik özellik gösteren yerlerde olmalıdır.

Turistik oteller nitelikleri açısından dört sınıfta inceleniyorlar;

4.111 Lüks Sınıf Turistik Oteller:

Yatak Odaları:Küçük kenarı en az 3.20 m olmak kaydıyla 16 m²'den küçük olamaz.İki kişinin ayrı ayrı yatacağı şekilde yatma, oturma, dinlenme, okuma yazma, tuvalet ihtiyacını karşılayacak mobilyaları içerir Ayrıca yatak odasında telefon bulunmalıdır.Apartman şeklinde ki daireler birden fazla yatak odası ile yarı bir oturma salonu ve banyo veya banyoları ihtiva eder.

Bu bölümlere oda girişi, gardrop ve banyo kısmı dahil değildir.

Lüks otellerde oda sayısı rantabiliteyi temin amacıyla yüzden aşağı olmaz.

Odaların tek kişilik olamsı halinde şartlar yine aynı kalmakta oda ebadındaki azalma en küçük kenar da % 5'den ve oda alanında % 15'den fazla olmayacaktır.

Yatak Odaları Banyoları:

Her odada gömme küvetli banyo, duş tertibatı bulunmalıdır.Bundan başka alafranga WC birde, lavabo, ayna bulunacaktır.

4.112. Birinci Sınıf Turistik Oteller:

Yatak Odaları:Küçük kenarı en az 3.15 m olmak şartı ile en az 14.50 m² olmalıdır.

Diğer özellikleri lüks sınıf turistik otellerde olduğu gibidir.

Birinci sınıf turistik otellerde oda sayısı 75'den az olamaz.

4.113.İkinci Sınıf Turistik Oteller:

Yatak Odaları:Küçük kenarı en az 3 m olmak kaydıyla en az

14.00 m² olacaktır. Diğer özellikleri birinci sınıf turistik otellerdeki gibidir.

İkinci sınıf turistik otellerde oda sayısı 50'den az olamaz.

Yatak Odası Banyoları: Odaların en az % 20'si küvetli banyo olmak kaydıyla diğerleri duşlu olacaktır.

4.114. Üçüncü Sınıf Turistik Oteller:

Yatak Odaları: Tek yataklı odaların ebadı küçük kenarı en az 2.70 m olmak kaydıyla 9.00m²'den ufak olamaz. İki kişilik yatak odaların ebadı küçük kenarı en az 300 m olmak üzere 12.00 m. den aşağı olamaz.

Her odada duş veya küvetli banyo bulunacaktır.

4.115. Dördüncü Sınıf Turistik Oteller:

Yatak Odaları: Tek yataklı oda sayısı umumi yatak odası sayısının asgari % 10'u kadar olacaktır, geri kalan odalar 2 veya 3 yataklı olacaktır.

Yatak odalarında yatak başına en az 15 m³ hava düşecektir.

Kat Banyoları: Katlarda her 20 yatağa en az duş tertibatlı, küvetli bir banyo ayrıca mustakil bir duş isabet edecek şekilde kat banyoları bulunacaktır. (Katta 20'den az yatak olsa bile mecburidir.) Ayrıca her katta bir erkek ve bir kadın olmak üzere 20 yatağa 2 adet WC ve lü zümü kadar lavabo bulunacaktır.

4.12. Turistik Moteller:

Karayolları üzerinde veya karyollarıyla direkt irtibatlı yerlerde kurulan araçlarıyla seyahat edenlerin konaklamalarına mahsus ve araç koyma yerleri bulunan tesislerdir.

4.121. Birinci Sınıf Turistik Moteller:

Tek yataklı odalar 9 m²'den, çift yataklı 12 m²'den aşağı alanda olamaz. Yataklardan ayrı olarak konacak kanepe-divanla gereğinde üçüncü bir şahsın yatması temin edilebilir. Böylece 3 yataklı olması halinde oda alanı 16 m²'den ufak olamaz.

Oda tefrişinde yatma, oturma okuma, yazma ihtiyaçları ve bavul yeri ile gardrop konacağı gözönüne alınacaktır.

Moteldeki toplam yatak sayısının en az % 70'i banyolu olacaktır

Banyoda duş, lavabo, alafranga hela, ayna, etejer bulnacaktır. Banyosuz yatak odalarında aynalı, etajerli bavabo bulunacaktır.

4.122. İkinci Sınıf Turistik Moteller:

Yatak Odaları:Odalarda yatak sayısı üçden fazla olamaz.Odalar karyola, gardrap, komodin, lamba ve gerekli miktarda sandalye ile tefriş edilir.Tek yataklılar 9 m2'den, iki yataklılar 12 m2'den, üç yataklılar 16 m2'den aşağı olamaz.

Yatak odalarında lavabo, ayna, bulunmalıdır.

Katlarda banyosuz odalardaki her 12 yatak için bir duş bulunmalıdır.Duşlar kadın ve erkek kısmıolarak tefrik edilecektir.

Ayrıca girişleri ayrı olmak üzere her analtı yatağa bir erkek ve bir erkek hesabıyla WC ve lavabo konacaktır.

4.13. Turistik Oberjler:

Spor ve tabiat güzelliklerinden istifade için kırlarda yapılan gezintiler de konaklama ihtiyacını karşılayan tesislerdir;

a)Büyük topluluklar dışında

b)Turistik yollarla bağlantılı

c)Su kenarlarında

d)Kış sporları yapılan mahaller civarında

e)Dağ sporlarına müsait ve tabiat güzelliklerine sahip yerlerde kurulurlar.

Yatak Odaları:Odaların en az % 20'si çift yataklı olmalıdır.Ge-ri kalan kısmı ise yatakhaneler şeklinde tertip edilebilir.İki kişilik odalarda kişi başına en az 6m2 saha ayrılacaktır.

Odalarda, somya, elbise dolabı, koltuk, iskemle, masa bulunmalıdır.Ayrıca lavabo bulunmalıdır.

Yatakhaneler:En fazla 8 kişilik olabilir.Yatakhanelerde yataklardan başka elbise askıları, komodinler bulunmalıdır.

4.14.Turistik Pansiyonlar

Tamamı veya bir kısmı nispeten devamlı ikamete elverişli ve istenildiğinde iaşe ihtiyacınıda karşılayan konaklama tesisleridir.

4.141. Birinci Sınıf Turistik Pansiyonlar:

Yatak Odaları:Odalar tek veya iki kişilik olabilir.İki kişilik odalar ilave yatak ile üç kişilik de olabilir.Odalarda karyola , masa, sandalye, koltuk, yazı masası, elbise dolabı, komodin ve masa lambaları bulunacaktır. Her odada soğuk ve sıcak su ihtiva eden lavabo bulunmalıdır.

Banyo ve WC'ler katlarda, kat banyo ve WC'leri şeklindedir.

4.142.İkinci sınıf Turisti Pansiyonlar:

Yatak odası birinci sınıfta olduğu gibidir.Ancak her odada sıcak su bulunması mecburiyeti yoktur.

4.15.Turistik Ev Pansiyonları:

Bir binanın bir veya birkaç odasını veya dairelerin pansiyon olarak kullanılması şeklidir.

Odalarda karyola, masa, sandalye, koltuk, yazı masası, elbise dolabı, komodin, okuma lambası bulunmalıdır.Her odada lavabo bulunması mecburidir.

4.16.Turistik Hosteller:

Kültürel ve sportif maksatlarla seyahat eden kimselere tahsis edilen basit barınaklardır.

Gayesi, sıhhat, istirahat, bilgi arayan az gelirli kimselerin, bilhassa gençlerin seyahatleri boyunca ucuz, temiz ve emin yerlerde konaklamalarının ve samimi bir hava içinde yaşamalarını sağlamaktır.

Tercihen köşk, yalı, konak, han gibi türk mimari örnekleri hostel olarak kullanılabilir.

Yatakhaneler:Kız ve erkekler için yatakhane veya odalar olmalıdır.

4.17.Turistik Kamp Tesisleri:

Kamp, spor, dinlenme, turizm, konaklama gibi değişik gayelere hizmet maksadıyla kurulan sabit veya portatif tesislerdir.

-Kamplar şehir girişlerinde veya mahalli idarelerin kamp yeri olarak gösterdiği yerlerde,

- Turist trafiğinin kesif olduğu karayolları üzerinde
- Deniz, göl, su, dağ vs. gibi tabii güzelliğı olan yerlerde
- Eski eserlerin civarında ve turistik özelliğı olan yerlerde

kurulurlar.

4.18.Turistik Kaplıca Tesisleri:

İhtiyaca yetecek kadar su verimi bulunan ve tıbbi maksatlarla cevap verecek tedavi kıymetine sahip kaynaklar bulunan yerlerdedirler.

Yatak Odaları:Odaların %25'i tek yataklı olacaktır.Kalan iki veya üç yataklı olabilir.

a)Tek yataklı odaların em küçük kenarı 2.70. olmak üzere 9 m2' den ufak olamaz.

b)İki kişilik odaların iki kenarı en az 3m. den az olmamak üzere 12 m2'den ufak olamaz.

c)Üç kişilik odalar 16 m2'den az olamaz.

Bu alanlara oda girişı ve banyo dahil değildir. Odalarda koltuk, iskemle, komodin, yazı masası, soğuk ve sıcak sulu lavabo ve gerekli tuvalet malzemesi bulunmalıdır.

Tek yataklı odalarda küvetli banyo bulunmalıdır.

4.19.Turistik İçme Tesisleri:

Müessesenin % 15'i tek yataklı olacaktır.Bina gerekliliğinde bir ailenin ikamet edeceğı daireleri ihtiva etmelidir.

Odalarda madeni karyola, koltuk veya iskemle, komodin, yazı masası, gardrop, sıcak ve soğuk sulu lavabo bulunacaktır.

TURİZM VE TANITMA BAKANLIĞI " TURİSTİK MÜESSESELER VASIFLAR
YÖNETMELİĞİ " OTEL YATAK ODALARI KISITLAMALARI"

Sınıf	Yatak Adedi	En dar kenar gen(m)	Y.O. Alanı (m2)	Odada yer alması istenilen eylemler	ba Donatımı	Oda Sayısı (min)
Lüks	İki yatak	320	16.00	İki kişilik yatma oturma-dinlenme okuma-yazma, WC	Küvet,duş,duş per,bide,klozet lavabo,ayna, havlu askısı,priz	100
	Tek	3.04	13.60	"	"	
1.Sınıf	İki Yatak	3.15	14.50	İki kişilik yatma oturma din.,okuma yazma, tuvalet	Küvet,duş,duş klozet,bide,lavabo,ayna, traş prizi,havlu askısı	75
	Tek Yatak	3.00	14.50	(Yataktan ayrı olarak kanape/divan yatak olarak kullanılabilir)diğer eylemler aynı	"	
2.Sınıf	İki Yatak	3.00	12.33	İki kişilik yatma- oturma, okuma,yazma tuvalet.	%20'si küvetli diğerleri duşlu klozet,lavabo,bide ayna,traş prizi, havlu askısı	50
	Tek Yatak	2.85	11.90	(Yataktan ayrı olarak kanape/divan yatak olabilir diğer eylemler aynı	"	
3.Sınıf	İki Yatak	3.00	12.00	İki kişilik yatma oturma,okuma,yazma tuvalet	Duş veya küvet klozet, lavabo, ayna,hav. as.	
	Tek Yatak	2.70	9.00	"	"	
4.Sınıf	İki Yatak	Yatak başına 13m2 hava hal		20 yatağa bir banyo ayrıca bir kadın, 1 erkek helası	Toplam yatak sayısının %10'u kadar tek yataklı oda	

4.2 Konaklama Yapılarının Tasarlanmasında Sistem Yaklaşımlar

Konaklama yapılarının tasarlanmaları için sistem geliştirilebilmesi için, öncelikle konaklama yapılarının özelliklerinin bir sistem kavramı çerçevesinde belirlenmesi ve sınırlarının belirlenmesi gerekir.

4.21.Genel Çevre İle Konaklama Yapılarının Bağlantıları

Genel çevre içinden konaklama yapılarını soyutlayıp çıkarabilme olanağı yoktur.konaklama yapıları, tasarlanmanın bütün problemlerini kapsar, geniş bir problem alanı olan turizmin odak noktası olarak büyük önem taşır.

Genel çevre, şu alt çevrelerden oluşur:

- a.Doğal çevre
- b.Kültürel çevre
- c.insan

Konaklama yapıları, kültürel çevrenin, yapay çevre kapsamında bir alt çevre sistemi oluştururlar.Yapay çevrenin, insan ve doğal çevre sistemlerinden ayrı düşünülemediği gibi konaklama yapıları da bağımsız düşünülemez.Toplumların, refah seviyeleri sonucu beliren turizm olgusunun sonucu olan eylemlerin yapılabilmesi için, geçici barınak ve hizmet satan otel yapıları ön şarttır.Bu tesislerin gerekli olanakları sağlayabilmele-ri, ancak insan eylemlerine ve insanın vücut, beden ve zihni faaliyetle-rine uyacak biçimde tasarlanmış olmalarına bağlıdır.Kullanıcının, toplumsal ve psikolojik özelliklerinin de göz önüne alınmış olması gerekir.

4.22.Konaklama Yapılarının Tasarlanması ve İnsan İlişkileri

Bir tasarlama eylemi ve sonucta ortaya çıkan tasarlama ürünü, birçok çevre etkeninin bileşkesi olarak ortaya çıkar.Tasarlama ürününe etki eden ve karşılık olarak tasarlama ürününün de onlar etkilediği 6 grup belirlemek mümkündür.

- a.Kullanıcı
- b.Tasarlayıcı
- c.Destekleyen

d.İşleten

e.Yapı yakın çevresi

f.Toplum

g.Devlet

Bunların herbiri birey, grup veya örgüt olabilir.Kullanıcı bir grup olabileceği gibi, işletme bir örgüt olabilir.Destekleyen birey yada grup olabilir.Destekleme, tasarlama için gerekli kaynakları bulma ve parasal olanakları sağlama anlamındadır.

4.2.3.Tasarlama Sistemleri

Kullanıcı, tasarlayıcı, destekleyen, işleten, toplum, devlet diye saydığımız bu birey, grup ve örgütlerin tasarlama ile gerçekleştirme istedikleri amaç ve gereksinimleri olduğu gibi sınırlı kaynak ve olanakları içinde yaptıkları eylemleri bulunmaktadır.Her grubun, tasarlamanın belirli aşamalarında verdikleri kararlar ve ürünün denenmesinde etkinlikleri sözkonusudur.Bu sistemin, ilk teşebbüsten, işletme aşamasına kadar devamı bir "tasarlama sistemi" belirlenmesini gerektirir.

4.2.3.1.Tasarlamanın Amaç Sistemleri

Bir konaklama tesisinin ilk amacı, turizme hizmet ederek, ülke kalkınmasında katkısı bulunmaktadır.Bu amacı geliştirip gerçekleştirmek için tesislerin geliştirilmesi, turist talebinin yaratılması ve çalışma yöntemlerinin geliştirilmesi gerekir.Geniş amaç sistemi içinde, alt amaçlardan yalnızca konaklama yapılarını ilgilendirenler ele alınacaktır.

A)Kullanıcı Amaçları

Kullanıcının bir konaklama tesisine gelmekteki birinci amacı boş zamanını turizm olarak değerlendirmektir.Bu amacı gerçekleştirmek için yaptığı gezi sırasında konaklayacak ve barınacak bir tesis gereklidir.Belirli seviyelerdeki insanlar için konaklama tesisi, alışkanlıkları ve kültür (yaşama kültürü anlamında) leri çerçevesinde biyolojik, fizyolojik psikolojik ve toplumsal gereksinimlerini karşılama amacına yöneliktir.

B)İşletme Amaçları

Kullanıcıyı memnun etme yolu ile para kazanma, işletmenin birinci amacıdır.Bu amana ulaşmak için, ürünün hazırlanması, ürünün geliştirilmesi, piyasa koşullarının tanınması, kullanıcı ve toplum üzerinde şöhreti korumak gibi alt amaçları gerçekleştirmek zorundadır.Kârı arttırmak için üretim kapasitesini arttırmak ve personel, araç, mekan, malzeme ve teçhizattan en çok fayda sağlanması gerekir.İşletmenin sürekliliğinin sağlanabilmesi için, işletme haklarının korunması ve çalıştırılan personelin güvenliğinin bir amaç olarak kabul edilmesi gerekir.

C)Konaklama Tesisinin Tasarlayanların Amaçları

Tasarlayıcının amaçları, kullanıcıyı, işletmeciyi, destekleyeni memnun etmektir.Bunları sağlarken, devletin isteklerine ve politikasına uygun, olanaklar ve kaynaklarla dengeli bir tasarlama ürünü yaratmalıdır.Tasarlayıcının, kişisel görüş ve istekleri, bu saydıklarımızla bir uyum içinde olduğu sürece geçerlidir.

D)Destekleyenin Amaçları

Destekleyenin birinci amacı, sermayenin en çok kâr getirecek şekilde kullanılmasıdır.Bu amacı gerçekleştirebilmek için konaklama tesisinin inşa edileceği yer, iyi bir işletme örgütünün kurulabilmesi alt amaçlarını destekleyenin sağlaması gerekir.

E)Toplumun Amaçları.

Toplumun amaçları, konaklama tesisi işletmesinden hizmet beklemek ve satın aldığı hizmetin en iyi olması yönündedir.İşletenin amaçları ile, toplumun amaçları birbirine yaklaştığı süre içinde toplum amacına ulaşmış olur.

F)Devletin Amaçları.

Devletin amacı, ulusal gelir düzeyini yükseltmek, istihdam yaratmak, döviz ve paraya hareket kazandırmak, konaklama tesislerinin inşası sırasında yeni yan endüstriler sağlamaktır.Bütün bu amaçların yapılan planlar kapsamında ve doğrultusunda yapılmasını amaçlar.

4.2.3.2. Tasarlamanın Eylem Sistemi

Amaç sistemini çalıştıracak etkin grupların birbiri ardınca eylemleri meydana getirmesine eylem sistemi denir. Genel eylem sistemini tasarlayıcının, tasarlama ürününü meydana getirmesi, kullanıcı ve işletenin eylemleri oluşturur.

4.2.3.3 Tasarlamanın Gereksinim Sistemi

Tasarlama sırasında duyulan gereksinimler şöyle bölümlenebilir

1. Teknik gereksinimleri
2. Çevre gereksinimleri
3. İnsanla ilgili gereksinimler
4. Sembolik gereksinimler

Bu gereksinimler, birer alt sistem oluştururlar.

1. Teknik gereksinimler sistemi.

- a. Taşınma (strüktür, döşeme, duvar, kolon, temel gibi)
- b. Çevre şartlarından korunma (fiziksel, kimyasal)
- c. Dayanıklılık (strüktür, yapı bileşeni ve bitirmenin renk değiştirilmesi, kirlenme, kırılma, tozlanma, yenilenme özellikleri)
- d. Güvenlik (hırsızlık, sabotaj gibi)
- e. Afetlerden korunma (yangın, sel, yersarsıntısı, kaza elektrik çarpması, gaz patlaması, mekanik araç ve donatım kazaları, döşemede kayma, vb.)

2. Çevre gereksinimleri sistemi

A. Fiziksel gereksinimler

- a. Görme (aydınlık, parlaklık, mahremiyet, karartma)
- b. İşitme (anlaşılabilirlik, duyulmama, mahremiyet vb.)
- c. Dokunma
- d. Atmosfer şartları (ısı, nem, hava, hareketi, toz, duman, koku)
- e. Titreşim

B. Mekan gereksinimleri

- a. Ölçü (boyut, alan, faydalı alan)
- b. Biçim

c. Bölümlere ayrılma

3. İnsanla ilgili gereksinimler

A. Eylem gereksinimleri

a. Verim (eylem pozisyonu, zaman)

b. Konfor, yarfunluk

c. Kaza riski

B. Sağlık gereksinimleri

a. Vücut sağlığı (temizlenme, temizleme)

b. Çevre sağlığı (su, çöp, zararlı hayvanlar, besin, bulaşıcı hastalıklar, çevre temizliği, vb.)

C. Psikolojik Gereksinimler

a. Çevre algılama (renk, doku, kütle, mekân, kompozisyon)

b. Motivasyon

c. Davranış

D. Toplumsal gereksinimler

a. Sağlanması gereken olanaklar

b. Sağlanması gereken amaçlar

c. Mahremiyet (mekan ilişkisi, görme, sesgizliliği, kişi/grup ayrımı vb.)

4. Sembolik gereksinimler

a. Anlamsal (toplumsal, psikolojik, vb.)

b. Estetik

4.2.3.4. Tasarlamanın Kaynak ve Olanak Sistemleri

Tasarlama sırasında kaynak ve olanaklar, birbirlerini tamamlayıcı nitelikte iki önemli etkendirler. Kaynak ve olanakları iki grupta toplayabiliriz.

-Önceden değerlendirilmesi mümkün olan kaynak ve olanaklar

-Önceden değerlendirilmesi mümkün olmayan kaynak ve olanaklar

Kaynak ve olanakların tasarlama eylemi açısından önem taşıdığı nokta önceden tahmin edilip edilmemesidir. Bazı konular, istatistikler yoluyla önceden tahmin edilebilirler. Buna karşın, bazı konular, örneğin

hükümet politikası, tecrübe, düşünce, hayal, enerji gibi konular önceden tahmini güç konulardır. Tasarlamanın çözümünde bu tip değerlendirilemeyen kaynaklarını bilip değerlendirmeyi ona göre yapmak gerekmektedir. Değerlendirilemeyen kaynaklar şu şekilde sıralanabilir.

- Üretim kaynak ve olanakları:

Teknolojik örgütlenme biçimi, malzeme, işçi, niceliği ve niteliği, işçilik nitelik ve maliyeti, devletin ve toplumun tutumu, enerji durumu, ilgili endüstrilerin tutumu, (mobilya, donatım, dekorasyon, aksesuar vb)

- Piyasa kaynak ve olanakları

Alıcı, kullanıcı, toplumun davranışı, konaklama tesisine olan talep, vergiler vb

- Finansman

Finanse edenin tesisten bekledikleri, gelir miktarı, devletin vergileri ve faiz hadleri değişiklikleri.

4.2.3.5. Tasarlamanın Karar Verme Sistemi

Karar verme, tasarlama, süresi sırasında her adımda çeşitli durumlar karşısında seçme işlemidir. Tasarlama problem alanı seçiminden, problem belirleme, analiz, sentez, ve değerlendirme adımlarına kaadr verilen bütün kararlar, karar verme sistemini oluştururlar.

Tasarlama stratejisinin tayini, tasarlama adımlarında izlenecek yöntem ve öne çıkarılacak ana kriterlerin seçilmesi işidir.

Bu karar aşaması, karar gruplarının en üst düzeyinde bulunan planlamacılardan, bölge planlamacılarına, onlardan münferit tesislerin tasarımcılarına kadar bir uyum içinde ve kamu yararı daima ön planda bulundurulacak uygulanmalı ve alınacak her kararın bu kapsam içinde bulunmasına ve genel politikaya ters düşmemesine özen gösterilmelidir.

4.2.3.6. Tasarlamanın Denetim Sistemi

Konaklama elde edilene kadar tasarımcı, daha sonra işletmeci, ve her iki şaşamadada destekleyen denetlenir. Bu zincirlemeye denetim sistemi adı veriyoruz. Denetlemeleri şöyle sınıflayabiliriz:

1. Denetimin yapılma amaçları

- Kamu hakları denetimi
- Finansman denetimi
- Standart denetimi

2. Denetimi yöneten kişi, grup, örgüt

3. Denetimin yapılış tarzı

Proje üzerinden, yapı üzerinden vb.

4. Denetim araçlarının neler olduğu

Standartlar, yönetmelikler, kanunlar, şartnameler vb.

4.2.3.7. Tasarlanan Yapay Çevre Sistemi

Tasarlama eylemi uygulamaya konarak, yapay çevre sistemi elde edilir. Yapay çevre, kendisini oluşturan birtakım alt çevrelerden oluşur, bu alt sistemleri şu şekilde sıralamak mümkündür.

1. İç ve dış kabuk sistemleri

- a. Bina dış kabuğu
- b. Mekan sınırlayıcılar
- c. Mekan birleştiriciler

2. Mekan sistemleri

- a. Bina mekanları
- b. Konu eylem ve mekan sistemleri
- c. Konu eylem mekanı
- d. Alk mekanlar
- e. Mekan üniteler
- f. Mekan parçaları

3. Çevre kontrol sistemleri

- a. Atmosfer kontrolü
- b. Ses kontrolü
- c. Işık kontrolü

4. Yardımcı araç sistemleri

- a. Tamamen bina bünyesine dahil alt sistemler
- b. Kısmen bina bünyesine dahil alt sistemler

- c.Bina bünyesine dahil olmayan araçlar
- d.Diğer araçlara bağımlı araçlar

5.1.Tatil Köylerinin Genel Tanımı

Tatil köyleri bir bakıma mecburiyetin meydana çıkardığı bir konaklama çeşididir.İkinci Dünya Savaşı'nı takip eden yıllarda, tamamiyle harap olmuş olan sayfiye şehirlerini yeniden inşa edene kadar kullanılmak üzere, uygun plajlarda ve tabii güzelliği olan alanlarda hafif ve pratik inşaat malzemesinden kurulmasına başlanmış bulunan tatil köyleri gördükleri büyük ilgi üzerine hızla gelişmişler ve bugün uluslararası turizm tesisleri içinde önemli bir yer işgal eder hale gelmişlerdir.*1*

Tatil köyü turizmini dünyamıza ilk kez 1955 yılında bir Fransız çadırcısının oğlu olan Gilbert Trigano adındaki eski bir tiyatro oyuncusu ve gazekecisi getirmiştir.Gilbert Trigano ilk tatil köyünü kiralanmış deniz kenarındaki bir arsa üzerinde bungalow ve çadırlarla Yunanistan'da kurmuştur.*2*

Bu denemeye çok büyük bir ilgi gören tatil köyü yapımı zamanla çok çabuk gelişmiştir.Her ülkede ayrı ismi alan tatil köylerine Fransa - da-village de vacance, İngiltere'de-Family center, vacation village,Hollanda'da-Vacantieoord gibi, *3*

Kuruluş alanlarının şartları yönünden belirli rekreasyon formlarına olanak sağlamaları nedeniyle "dağ tatil köyleri" ve "kıyı tatil köyleri" şeklinde bir ayrım yapılabilir.

Kışın, hatta yaz mevsiminde de kar altında kalan elverişli dağlık alanlarda kurulan tatil köyleri, kış ve dağcılık sporları ile ilgili rekreasyon olanakları sağlar.

Nehir, göl, kıyılar ve deniz kenarında kurulan kıyı tatil köyleri ise birinci derecede su saporları ve rekreasyonuna olanak hazırlar.

Bazı gelişmiş ülkelerde halkın, çeşitli faktörler etkisinde artan rekreasyon ihtiyacını karşılayabilmek üzere kurulan tatil köyleri, halkın kırsal bir çevre içinde ucuz imkanlarla doğayla başabaşa kalmasını sağlamıştır.

İngiltere'nin güney kıyılarında ve Japonya'da iç turizm ihtiyacı için kurulmuş bu gibi tesisler bulunmaktadır.

1. Erman Boğan Tatil Köyleri 1. D. 2(10) 4 y986 S.31-37

2. Tursap Dergisi S.46 Temmuz 1986 S.10

3. Kumuoğlu Vedat Kalkınma Planında Tatil Köyü 1963 S.57

Özellikle Japonya'da son yıllarda tabiata ve milli parklara gösterilen ilgi, tatil köylerinin kurulmasına zemin hazırlamıştır.1969 yılı sonunda kanal, nehir, göl ve deniz kenarlarında veya arazinin formu nedeniyle ilgi çekici yerlerde 20 tatil köyü kurulmuştur.

Köylerinin yönetimi, Milli Tatil Köyleri A.Ş. adı altında bir kuruluşa bağlanmıştır.Bu kuruluşun yönetiminde (National Vacation Village Corporation 1961) "topluma tatil köylerinde ucuz konaklama, kırsal alanda açık hava rekreasyonlarına imkan vererek sağlıklı ve zevkli bir yaşantı fırsatı yaratma" konusu ana amaç olarak gösterilmiştir.

Tokyo Ziraat Üniversitesinin verdiği bilgiye göre, bu 20 köyün turistik kapasitesi konut durumuna göre 100-250 arasında değişmekte, ayrıca bazı köyler 1500'e kadar çadır ve 76-100 portatif ve için elverişli kamping sahasına sahip bulunmaktadır.*4*

Avrupa'da ise turistlerin tatillerini kendi yaşama ortamlarından uzaklaştırarak güneş deniz ve kumun kaynaştığı sıcak güney ülkelerinde geçirme eylemi, kalkınma çabası içinde olan ülkelerin ise turizm gelirlerine büyük ümit bağlaması, son yıllarda özellikle akdeniz kıyılarındaki birçok tatil köylerinin kurulmasını sağlamıştır.

Başka bir deyişle Akdeniz kıyılarındaki tatil köylerinin kurulması ve gelişmesi, dış turizm ihtiyaçlarından doğmuştur.

Başlangıçta, tatil köyleri, bugünkü kamping tesislerini andıran bir düzen içinde merkezde idare binaları, sıhhi tesisler, lokanta, mağaza gibi sabit ve devamlı kuruluşlar, etrafta genellikle büyük bir meydana açılan bungalow veya ev tipi konaklama üniteleri olmak üzere kurulmuşlardır.Bu köyler süratle gelişmiş, merkezi tesislere, bar, klüp, mabed gibi sosyal ve dini üniteler ilave edildiği gibi, konaklama üniteleri de daha konforlu, iki-üç odalı, elektrikli, gaz ve suyu bulunan basitçe döşeli evler halini almışlardır.*5*

Fransız tatil köylerinde tatillerini köyde geçiren misafirlerin köyün idaresine katılmasını sağlamak amacıyla, belediye teşkilatına benzer bir teşkilat kurulmuş ve belediye reisi seçilmiştir.

4 Bayraktar Aysel Ege Kıyılarındaki Bazı Tatil Köylerinde Peyzaj

İzmir 1975 S. 46

5. Erman Doğan Tatil Köyleri 1.D 2 (10) 4 1965 S.31

Fransız Turing Klübü müdürü M. Robida tatil köyünü şöyle tarif etmektedir.*6*

"Asıl kampingle geleneksel turizm arasında yarı yolu teşkil eden bir yazlık barındırma şeklidir.Otelde uzun müddet kalmak veya bir villa tutmak, kendileri için pek pahalı bir fantezi olacak sayısız ailelerin ihtiyaçlarının karşılanmasına cevap verebilmek için bir plaj yerinde icat edilmiştir."

Tatil köyünün işletme başarısı mimari özellikleri kent insanının izlemelerine cevap verebilecek niteliktedir.Bu insanlar 11 ay 15 gün yıl boyu çoğunlukla kentlerde çalışan ve 15 günlük tatillerini doğanın güzellik ve özellikleri arasında geçirmeyi, paylaşmayı özlemiş insanlardır.Tatil köylerinde kent yaşamının zorunlu kıyafeti, gösteri protokolü yoktur.Buralarda kalanlar tatil günleri boyunca **doğa** ile içiçe yaşama özlelerini gidermektedirler.Yaşamlarını güneşin doğuşundan ayın batışına spor, yarışmalar ve eğlencelerle doldurarak geçirirler.

Tatil köylerinin tek gözlü odalarına medeniyet asgari ölçülerde girmiştir.Daimi soğuk ve sıcak su, başucu lambası ayna, askı ve de sağlıklı bir banyo olacak.Yerler duvarlar, eşyalar basit ve çok temizdir.Yatak ve oda temizliği hergün yapılır.

Odalarda olmayan tek şey, şöyle önüne oturup rahat rahat dışarıyı seyrederek bir penceredir.Pencere tavana doğru yüksektir, bu da tatil köyleri mimarisinin tipik özelliğidir.Pencere bu odalarda havalandırma amcındadır. Bu özellik, insanoğlunu uyanır uyanmaz odasından doğaya fırlamaya zorlar.Bu da dolaylı olarak konuğu bir dinlenceye zorlama buluşudur.

Tatil köylerinin devrimi çeşitli yönlerden gerçekleşmiştir.

a)Yer seçimi, kültür ve tasarım= uzak ülkeler, egzotik yerel temalar,

b)Müşterilere yönelik tutum= müşteriler arasında yakınlık, grup etkinlikler,

c)Giyim= etiketten uzak serbest,

d)Para= boncuk veya benzeri klup parası

e)Zamanla ilişkileri= saat, uyandırma sistemleri, telefon, radyo ve TV'nin olmadığı bir mekan,

f)Güvenlik= anahtar ile kilitlenmeyen oda kapıları.

Yuakıda görüldüğü gibi şehirsiz çevre içinde iş günlerinin tek tek düze geçeceğinden uzaklaşmaya çalışan bir tatil yaşamı esas alınmaktadır.

Önceleri, daha ziyade gençlere yönelik tatil köyleri harp sonrasında öncü yılları ilerledikçe ailelerde cazip gelmeye başladı. Bugün Avrupa'daki tatil köylerinin % 80 müşterisi ailelerdir. Genelde çocukları dışlayan Clup MER'de aileye yönelik köylerini çoğaltmış, çocuklar için spor, zanaat, yabancı dil, bilgisayar planlaması gibi eğitim faaliyetlerini gündeme getirmiştir. Bu eğitim programları yetişkinler içinde çekicilik kazanmış bilgisayar, sanat, yelken, derin deniz avcılığı, yerine göre arkeolojik etüdler tatil programlarını renklendirmeye başlamıştır. 50'lerin tatil köyleri çadırlarda müşterilerin yemek yapımına ve diğer etkinliklerine katkıda buldukları doğaya dönük bir yaşama yönelik olarak başlamış, seneler geçtikçe gelir düzeyinin yükselmesiyle konfor tatil köyünün yavaş yavaş vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir. Tatil köylerinin 1 milyonu aşan müşterisinden üçte birinin yıllık gelirinin 50.000\$'ın üstünde olduğu saptanmıştır. Bu aşırı konfor talebi tatil köylerinin esas ticari albenisini azaltmaktadır. Önceleri yatırımı az tutarak sunulan çevre ile yüksek kazanç elde edebilen yatırımcılar, yaygın bir alana air-condition ve benzeri konforu getirmek zorunda kalınca geleneksel otel yapılarına dönmeyi yeğlemeye başlamışlardır. Bugün, ülkemizde yeni yapılan yabancı tatil köyleri Clup Robinson, Aldiana gibi, air-condition'lu lüks tatil köyü kavramını kabullenmişlerdir.

Böylece geri dönüşü olmayan rekabet piyasası belirli düzeydeki tatil köyleri için pahalı standartlar koymuş olmaktadır.

5.2. Tatil Köylerinde Planlama Özellikleri

Tatil köylerinde yaygın ve alçak yapılaşma, doğal çevreye ve ye

rel kültüre uyum ilke olarak diğer konaklama türlerine olduğundan daha önde gelmektedir. Tatil köylerinde oldukları kısa sürede müşteriler alışılmışın dışında yeni bir gerçeğin içinde olamk isterler. Tatil köyleri mümkün merteye dış çevreden arıtılmış ve köyler içine dönük şekilde planlanmıştır.

Tatil köylerinin planlanması çok değişik şekillerde olmasına rağmen ana ilişkiler ve eğilimle çeşitli örneklerde tekrar etmektedir. İlk önemli ayırım konaklama bölümü ile merkez tesisler arasındadır. Ses izolasyonu bakımından geç saatlere kadar süren veya gündüz istirahat saatlerinde canlılığını sürdüren merkez tesislerinin dinlenme ve mahremiyet bölümü olan konaklama tesisleri arasında kesin bir ses ayırım duvarı yaratmak gereği vardır. Bu bütün konaklama üniteleri için eşdeğer şekilde geçerli olmalıdır. Tersisi müşteri şikayetlerine neden olabilir.

Ana bar bütün tatil köylerinde köyün odak noktasını oluşturmaktadır. Burası çeşitli etkinliklere gidişite bir uğrak noktası olarak belirlenmektedir. Bar bankosu uzunluğu, çevresinde dolaşım imkanları, servis olanakları bakımından tatil köyü planlılarına çok kesin tanım olan "ana bar" restoran, animasyon alanı (tiyatro), çarşı, yüzme havuzu gibi ana etkinlik alanlarının eş değeri uzaklıkta, merkezinde yer alacaktır.

Yeneğe gitmeden önce ve sonra uğranılacak yer, animasyon başlamadan önce ve sonra bir içki alınarak toplanacak çevre hep bu "ana bar" etrafında odaklanmaktadır. Yüzme havuzu varsa buna hizmet eden ikinci bir barın maliyetini ancak 700 yatağın üzerindeki tatil köyleri üstlenebilir. Demek yüzme havuzunda bara diğer etkinlikler gibi hem uzaklık hem de görsel bakımdan yakın olmalıdır. Çarşı, günün önemli bir süreci bar çevresinde geçtiği için bardar kolaylıkla görülebilecek uzaklıkta yer almalıdır. Aynı şekilde tur düzenleme, informasyon, telefonlar, boncuk satışı, normal olarak bardan bir-iki adımda ulaşılabilecek bir çevrede yerleştirilecektir. Böylece bütün bu etkinliklerin bar çevresinde 8-25 m uzaklıkta bulunmaları iyi ve ticari bir planlamanın esasını teşkil eder.

5.3. Tatil Köylerinin Fonksiyonları

Tatil köylerinin çeşitli fonksiyonlarının temelinde turist

arzularını en iyi şekilde karşılayabilmek düşüncesi hakimdir.

Buna göre başlıca fonksiyonları:

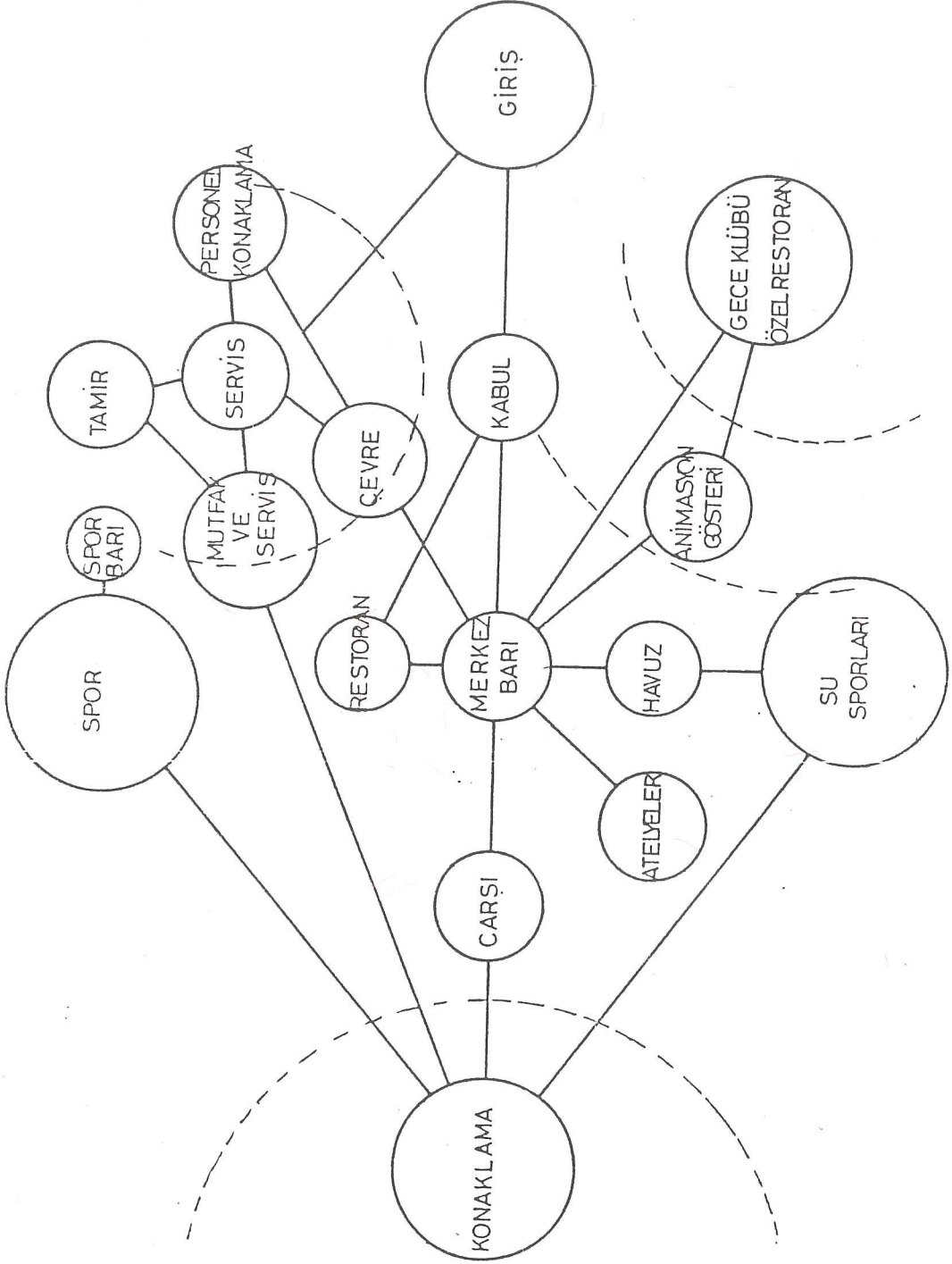
a)Doğal peysaj güzelliklerin korunduğu bir çevre düzeni içinde rahat ve temiz bir konaklama

b)Yeme-içme

c)Aktif-pasif rekreasyon imkanları (dinlenme, eğlence, tabiatla temas her türlü sportif faaliyetler, ilgi çekici peysaj güzelliklerini temasa....) şeklinde gruplandırılabilir.

Bu fonksiyonları en iyi şekilde yerine getirebilecek nitelikte ki bir kuruluş hem turistin ihtiyaçlarını yerine getirecek, hem de ülke turizm endüstrisinininiyi gelir sağlayan bir işletmesi olarak hizmet görcektir.*7*

TATİL KÖYLERİNDE FONKSİYON İLİŞKİLERİ ŞEMASI

5.4. Tatil Köylerini Oluşturan Birimler

5.4.1. Tatil Köylerindeki Ana Rekreatif ve Kültürel Tesisler

Bütün köy boyunca uzatılabilecek, ilgi yaratacak ve katılıma davet edecek, bir faaliyetin diğerlerinin oluşmasına olanak sağlayacak ve seyircilere de çekici gelecek şekilde özellikle ayarlanmalıdır. Faaliyetlerin, çakışan alakaların birbirlerinin eğlencelerine zarar vermemek şeklinde ayrılması sağlamak aynı derecede önemlidir. (Takım oyunlarının gürültülü heyecanı ve şahsi meşguliyet ve kabiliyetler için sakin konsantrasyon, vs)

Turistler genellikle planlamacıların tahmin ettikleri kadar faaliyet aramazlar, muhtemelen kayakçılar hariç. Deniz tatilcileri deniz ve güneşi gerçek faaliyetlerden daha fazla isterler, bazı durumlarda gece khüpleri, dans ve benzer şehir şartları avantajdan çok kayıp gibi değerlendirilebilir.

Cote Aquitiane'in gelişmesi ile ilgili bir çalışmaya göre bir tesisteki insanların % 25'i sinema, tiyatro ve konserlerle, % 15'i folk lör ve gösterilerle, ve sadece % 10'u planlanmış oyunları oynamak, oyunlara veya sportif olaylara karışmak, dans veya özel yaratıcı faaliyetlere ilgi duyuyorlar.

Mevcut tesis kullanıcıları arasında alaka analiz edildiğinde bir sebep ve etki ilişkisi görülür. Tercih edilen faaliyet tipleri pazar durumuna bağlıdır. (yaş, sosyo-ekonomik ve eğitim gruplamaları, vs) ve bu da sunulan tesislerin kalite ve özellikleri tarafından çekici olacaktır. *8*

Gösteri animasyon (açık hava tiyatrosu): Genellikle akşam yemeklerinden sonra bara uğranılarak gidilen ve toplu olarak izlenen bir programdır. Bu nedenle gene bütün müşterileri kapsayabilecek bir gösteri alanına ve pek çok işletme için profesyonel denebilecek bir sahne gerisine ve gereçlerine gereksinim gösterir.

-Sinema: Küçük bir tesiste konser, oyun, kongre gibi alternatif kullanımlara olanak sağlayacak şekilde planlanmalıdır. Bir dağ tesisinde sinema bir deniz tesisinden daha gereklidir.

-Çok amaçlı salon:Konserler, modern ve klasik müzik, sosyal toplantılar, yerel eğlence ve folklor ve kongreler için salın büyüklüğü küçük tesislerde 200 metrekare, daha büyük tesislerde 1000 metrekareye kaddır ve diğer kültürel faaliyetlerle ve büyük kongre tesisleri ile birleşmiş durumdadır.

-kütüphane, okuma salonu:Büyük tesislerde ödünç kitap verme servisi de olan (1000 ila 10.000 kitaplı) konferans, müzik resitali ve yerel bilgiler veren tesisleri de olacak şekilde sağlanmalıdır.

Tarihi değeri olan, yerel sanatı alaka çekici, arkeoloji, doğal tarih veya sosyom oevdik açısından önemli yörlerdeki tatil beldelerinde kültürel tesisler bir müze ve sanat galerisi ihtiva edebilir.

-Gençlik merkezi:200 ile 800 metrekare alanı olan, lobi, büyük salon, oyun odaları ve iş atölyeleri (yerel el sanatları, sepet yapma, model yapma, vs) olan gençlerin buluşacağı bir alandır.

-Yaratıcı faaliyetler büyük insanlar için de gittikçe daha popüler olmaktadır ve büyük tesislerde veya özel durum gerektirdiğinde bir tür kültürel merkez düşünölmelidir.Genellikle spor faaliyetleri ile birlikte öğretim ve bilgi verme merkezleri de sağlanmaktadır.

-Gece klupleri ve dans sahası:Tatil köylerinin vazgeçilmez bir etkinliğidir.Bunlar genellikle yaş gruplarının belirledikleri iki ayrı kategoriye ayrılma eğilimindedirler.18-25 yaş grubu diskotek, pop grupları, folk müzik vs isterken 25-40 yaş grubu balo salonları ve gece kluba istemektedirler.Genellikle her ikisininide sağlamak mümkündür. (Değişik zamanlarda veya değişik yerlerde) çoğunlukla kapalı bodrum gece kluplerinin rağbet görmediği izlenmiştir.Açık gece klupleri ise çevreyi rahatsız eden ses sorununu beraberinde getirmektedir.Bu çifte soruna yanıt bulmak planının başarısına kalmıştır.

Kullanım sezonunu uzatmak ve beldenin çekiciliğini çoğaltmak, veya kaynak veya hava şartlarını dengelemek için diğer tesislerde değerlendirilebilir.Bunlar botanik bahçeler, festival ve sergi tesisleri, zooloji parkları ve eğlence fuarlarını ihtiva edebilir.Bir gazino daha

istisnaidir ve ulusal politika ile uyuşma ve daha büyük planlama gerektirir. Her durumda, sağlanan tesislerin tipleri tasarımları ve ele alınış biçimleri beldenin yaratacağı genel kanıda pay sahibidir.

Bu faaliyetler için yaklaşık inşa alanı yatak başına deniz kenarı tesislerinde 0.1 metre karede ve dağ beldelerinde 0.2 ile 0.3 metre karedir.*9*

Spor

Tatil köylerinin en önemli etkinlik alanı spor tesisleridir. tüm sporları etkinliklerinin yanısıra 500-600 kişilik bir tatil köyü en az 8 tenis kortu, 1-2 voleybol sahası, okçuluk alanı gibi spor donatılarını içermelidir.

Spor tesislerinin planlanmasında değerlendirilecek faktörler arasında müşteri tipi, ilgisi (özellikle tenis, golf, bowling gibi sporlarla alakalı olarak), ve beldenin iklimi (yüzme ve su sporları) ve belde nin yaratılmasında uluşılmak istenen genel görüntü sayılabilir. Verilen rakkamlar ortalama minimum olarak değerlendirilmeli ve özel bir görüntü sağlanmak istenen tesislerde özel bir tipe çok daha fazla ağırlık verilmelidir. Mesela atçılar beldesi, iyi golfçüler beldesi, veya yelken meraklıları için gibi.

-Oyun sahaları badminton, voleybol, açık hava masa tenisi, minyatür golf vs gibi tesisler büyükler ve küçükler için ayrı ayrı olarak da düşünülebilir. Bu sahalar plaja ve bahçelere yakın alakalı şekilde planlanmalıdır (seyirciler için) ve diğer spor alanları ve gençlik klübü tesislerine de uzak olmamalıdır. Sert yarı delikli yüzeyler genellikle uygun kullanım alanları için adapte edilmiştir. (basketbol, voleybol vs)

-Tenis kortları oyun sahalarının bir parçası olarak sonradan inşa edilirler.

Dağ beldelerinde kapalı kortlar gereklidir.

-Spor salonları: Judo, boks, güreş, yoga jimnastik vs için; bir kapalı yüzme havuzu ile bağlantılı olması tercih edilir.

-Yüzme havuzu: Bütün beldelerde vazgeçilmez bir unsurdur ve genellikle sauna, masaj odaları ile birlikte planlanmıştır.

Havuz alanları 500 ila 2.500 metrekare veya daha fazladır. Genellikle çocuklar için ayrı bir sığ havuz ve yüzmeyenler için de ayrı bir tane sağlanır. Su hemen hemen daima ısıtılır ve dağ beldelerinde ve serin iklimlerde büyük havuzlar, ısıyı saklamak ve değişen hava koşullarında daha uzun kullanım sağlamak için, kapalı yapırlar. Küçük havuzlar alternatif bir tesis olarak dışarda olabilir ve ilave atraksiyon çekebilir.

Yüzme havuzu bir spor tesisi değildir. Gevşeme, rahatlama, güneş bonyosu ve eğlence gibi birçok faaliyetin odak noktasıdır. Aynı zamanda yemek terası ve bar içinde bir temel sağlayabilir. Kapalı havuzlar da, civar alanlar solaria olarak geliştirilebilir.

-Atabinme merkezi: Hem yaz men kış kullanımı içindir. Çeşitli ölçülerde olabilir. En küçük birim için 25 at (2 işçi) ve 20x30 m pist 1000 metrekare dış alan ve 2000 ila 5000 metrekare çim koşuyolu gerekir. Standart bir birim için 25 at (4-5 işçi) ve 20-30 m pist gerekir. Özellikle iç kara bölgelerinde, bir belde çekiciliği olarak ata binme süratle artmaktadır. Belde alanının civarında gezinti için patikalar geliştirilme lidir.

-Golf alanları: Bir golf alanı, çok büyük beldelerde bile şart değildir. Çok alan harcıyıcı ve pahalı bir tesistir. (Özellikle sıcak iklimlerde) 6000 metrelik 18 delikli bir alan ila 60 hektar tutar. Diğer taraftan bu sporun iyice yerleşmiş olduğu ülkelerde pek çok belde başarı ile bir golf alanı gerçekleştirmişlerdir. Görsel ve dinlencesel çekicilikleri bir golf alanının çevresindeki binaların değerini arttırır bir belde tesisi olarak, golfün gittikçe sezon dışı kullanımı da artmaktadır. (günübirlik tur ve hafta sonu rekreasyonu vs) ve özellikle sağlıklı müşteriler çekmektedir.

Tatil köyü kurulacak bölgenin iklim ve özel kaynaklarına bağlı olarak tesiste daha özel bir görünüm yaratmak için farklı çeşitte rekreasyonlar da geliştirilebilir. Bunlar arasında su altı sporları, sörf, tırmanma, doğa inceleme çalışmaları, sayılabilir. *10*

Sonuç olarak bir tatil köyünde rekreasyonel faaliyetler doğal

doğal çevreyi bozmadan ve hatta mümkün olduğunca geliştirerek sağlanmalıdır.

5.4.2.Konaklama Üniteleri

Tatil köylerindeki konaklama üniteleri 2 grupta toplanabilir.

a) Toplu halde yiyecek içecek sağlama: Bu grupta genellikle kalınacak yerler birkaç üniteden meydana gelmiş evlerden oluşur.Toplu faaliyetlerin yürütüldüğü ortak mekanlar (dinlenme salonları, yemek salonları) evlerden ayrı şekilde planlanmıştır.*11*

Konutlarda banyo, tuvalet ve yatak odası dışında oda yoktur.Sürekli sıcak ve soğuk su, başucu lambası gibi eşyalar vardır ve hepsi çok basittir.

Pencereler yalnızca havalandırma amacına yönelik şekilde planlanmıştır.Bu tür planlamadan amaç turistin zamanının büyük bir kısmını dışarda geçirmesini sağlamaktır.Böylece farklı sosyal-kültürel yapıdaki insanlar sürekli bir arda olacak, karşılıklı bilgi-kültür alışverişinde bulunacak aynı zamanda turistin daha fazla para harcamasını sağlayıp ülke ekonomisine katkıda bulunulacaktır.Ülkemizde kitle turizmine yönelik tatil köyleri genellikle bu anlamda yapılmaktadır.

b)Bireysel olarak yeme-içmenin sağlandığı yerler:

Her ünitenin küçük bir mutfağı, yemek odası vardır.Toplu olarak yürütülen faaliyetler daha az gelişmiştir.Bu tür köylerde pişmiş yemeklerin her üniteden dağılımı ilave bir servis olarak düşünülebilir.*12*

Bu gruba giren tatil köyleri sosyal karakterlerdeki tatil köylerine en iyi örnektir.Çalışan personel ve inşaat açısından pek çok ekonomik yararları vardır.Kullanımda ve yerleşimde daha büyük bir bireysellik ve çalışmada kolaylık sağlar*13*

İspanya, Fransa gibi bazı ülkelerde tatil için kalınacak yer temin eden bazı sosyal birimler faaliyetlerine göre bu amaçla kullanılan ünitelerde standart ölçüler kullanırlar.Bazı tatil köylerinde çalışmalar özel gruplarıda içerecek şekilde olabilir.Örneğin. Fransa'da olduğu gibi ailelere mahsus tatil köyleri yada ticari birlik veya kooperatiflere

özgü yapılanlar gibi. Tatilde kalınacak yer Japonya'da olduğu gibi çalışanlara bir sosyal hizmet olarak pek çok ticari şirket tarafından da sağlanabilir. Komünist ülkelerde pek çok turistik faaliyet, sanayii kuruluşları, ticrai birlikler tarafından sağlanmış sosyal bir yer temini olarak ele alınır. *14*

- Yeni eğilim düşük gelirli ailelerin, çeşitli çalışan grupların, yaşlı insanların, çocuk gruplarının, hafta sonu ziyaretçilerinin farklı zamanlarda sıra ile karşılıklı olarak kullanabileceği üniteler yapmaktır. *15*

Tatil köylerinin büyüklüğü yemek-içmek, dinlenmek, eğlenmek gibi işletme problemlerinin ötesinde de çıkabilecek küçük ve büyük sorunları karşılayabilecek şekilde olmalıdır. En uygunu 650-800 yatak kapasiteli olanlardır. Daha büyükleri kalınacak yer ve bazı faaliyetler gözönünde bulundurulurken konşu alanlarda 300-400 yatak kapasiteli olarak bölünmelidir

Sosyal tatil köyleri için standart ölçüler;

Faaliyet Türü

-Resepsiyon, idare, revir vs

-Çok amaçlı salonlar

-Ortak dinlenme yeri ve kültür merkezi

-Çocuk klübü, oyun odası

-Çocuk bakım odası

-(Varsa servisinde iceren) Yeme-içme yeri

-Personelin kalacağı yer (her bir çalışan için)

-Eğlence alanları, spor alanları, çocuk bahçeleri, koru(orman)

ve diğer doğal alanlar

Doğal alanlar standartlara ve yerleşim merkezine göre farklılık gösterir.

Sosyal tatil köylerindeki en basit konaklama ünitesi şunları içerir *16*

-Ana baba için yatak odası

-Döşeme üzerinde iki yataklı ve ek olarak ranzalı çocuk odası

-Duşlu ve lavabolu ek olarak WC (bireysel)

-Oturma odasına açılan küçük bir mutfak

Bu üniteler daha geniş aileler için ek bir çocuk odası içerebilir veya çocuksuz aileler için bir çocuk odası olamayabilir. *17*

5.4.3. Yan Tesisler

Bir tatil köyü, çevresindeki bir kasabanın sağladığı tüm servislerin yanında turizm sektörünün aradığı diğer özellikli servisleride sunmalıdır. *18*

Bu servisler turistlerin yatma ve rekreasyonel faaliyetleri dışındaki ihtiyaçlarına cevap verebilecek yan tesislerdir.

Yan tesisler şu birimlerden oluşur:

-İDare ve revir

-Teknik servisler

-Mutfak

-Çamaşırhane

-Otopark

-Alışveriş merkezi

-Personel lojmanları

-AMbar ve atölyeler

Bu tesislerin inşa alanı deniz kenarındaki ve taşradaki yerlerde her katagori için bütün alanın yatak başına 0.1 veya bütün idari, sağlık, sosyal servisler için yatak başına 0.2 metrekaresi olmalıdır. Dağ tatil köylerinde, pek ço araç yolları temizlemek, karları kaldırmak, bakım yapmak için bütün alanın yatak başına 0.1 veya 0.2 metrekaresi olmalıdır. *19*

Tatil köylerindeki idari, teknik ve diğer önemli ek servislerin başarısı tatil köyünün bulunduğu yerleşim merkezine oranına, yerli nüfusuna ve diğer civar kasabaların imkanlarına bağlıdır.

Restoran: Genllikle tatil köylerinde restoran tüm tatil köyü müşterisine bir defada hizmet edebilecek kapasitededir. Ayrı bir alakart restoran ve çocuk restoranı bulunan tesisler bu üçünün toplam kapasitesi

tatil köyü müşteri sayısına aşdeğer, hatta müşterilerle beraber yemek yiyecek hizmetliler sayısı kadar da büyük tutulmalıdır. Kahvaltıda aşağı yukarı hep birlikte yenildiğinden ve bu kapasitede ayrı bir kahvaltılık salonu yapılamayacağından gene aynı yerde yenmektedir. Özel bir alakart restoran kapasitesi tatil köyü yatak sayısının % 10'unu aşmayacak şekilde planlanmalıdır. Otellerde olduğu gibi özel restoran merkez mutfaktan doğrudan hizmet almasının ekonomik olacağı kabul edilirse de bu yerin özellikle uzunca yürüyerek gidilen, kendine özgü çevresi olan ve merkez restorana alternatif teşkil edecek bir konumda olması gerekeceğinden ana mutfaktan kopuk uydu bir mutfağa sahip olması olağandır.

Merkez restoranda yemekler kare, oktergunal, veya dairesel masalarda sekiz kişilik gruplar halinde yenir ve sürekli aynı masada yemek sözkonusu olmaz. Bunu işletme çeşitli müşteriler aralarında kaynaşma ve tanışma aracı olarak kullanmaktadır.

Öğle yemekleri self servis, akşam yemekleri ise ordörv dışında masaya servisle sunulur.

Personel Lojmanları

Tatil köylerinde çalışanların ve onlara bağımlı yaşayanların ikametgahı probelmi çok önemlidir. Genellikle kullanılan metodlar şunlardır
-İşverenler mevsimlik işçiler için hostellerde veya apartmanlar da oda sağlarlar.

-Komşu kasabalardan gelen işçiler ya yine evlerine dönerler ya da lojmanlarda yaşarlar

Bazen tatil köyünün civarında işçi ve aileleri tarafından gece kondu mahalleleri oluşturulur. Bu problem gelişmekte olan ülkelerde özellikle önemlidir.

Bu durumda gerekli olan tatil köyünü bir bütün olarak inşa etmektir. Yani sadece turistler için değil hem daimi hem de mevsimlik işçilerin ihtiyaçları gözönüne alınarak bütün tatil köyü müfusu ele alınmalıdır.

Gelişmiş ülkelerde çalışanlara olabildiğince yüksek kapasitede en iyi standartlar altında yer temin etme halini almıştır. *20*

Tatil Köylerinde Personel Lojmanlarının Planlanması

Bu planlama için öncelikle personelin özelliklerinin belirlenmesi gerekir.

-Turistler tarafından kullanılan faaliyetlerde çalışan daimi işçiler,

-Onların aileleri

-Mevsimlik çalışan işçiler(genellikle aileleri yoktur)

-Turizm endüstrisi için dolaylı yoldan çalışan diğer daimi yerli halk.,(el sanatları, bahçecilik, bakım işleri vs) şeklinde bir ayırım yapılmaktadır.

Çalışacak personelin sayısı turist yatağı başına değişiklik gösterir.

Ekonomik ve sosyal şartlara bağlı olarak çalışan işçi(bayan,bay) mevsimlik işçi daimi işçi oranı değişir.Köyde çalışan daimi işçilerin, mevsimlik işçilere oranı özellikle tatil köyünün izole edilmesine bağlıdır. *21*

Teknik Servisler

Bu konuda özellikle şunlar ayırt edilmelidir

1)Su, elektrik ve buna benzer servislerin tatil köyü bünyesinde sağlanmadığında çevre kasabalardan çözüm aranması

2)Tatil köyünün bu tür problemleri kendi bünyesi içinde çözüme ulaştırması

Tatil köyünün planlanan gelişiminin sağlanabilmesi için teknik olguların her zaman için gelişmeye imkan verecek şekilde olmalıdır.Kanalizasyon ve çöp problemi halledilmelidir.

İdari Bölüm

Oldukça küçük tutulmaktadır.Otellerinkinden genelde farklı bir resepsiyon arkası, köy şefi odası ve sekereteri (büyük köylerde köy şefi yardımcısı) muhasebe odası tatil köyleri için yeterli idari bölüm programını oluşturmaktadır.

Park Yeri Düzenlenmesi

-Park yerleri özellikle boş bir alanda yerleştirilmelidir.Bunun yanısıra gerektiğinde üstü kapalı, etrafı çiçeklerle çevrili olmalıdır.

Aksi bir düzenleme tatil köyünün özelliklerini ve güzelliklerini kaybettirir.

-Park yeri turistik faaliyetlere 200-300 m max 500 m uzaklıkta olmalıdır. Uygun bir yürüyüş yolu yapılmalıdır.

-Tek yönlü yol kullanılmalı ve park yerinin dışında park imkanı fiziksel olarak imkansız olmalıdır.

Alış-veriş Servisleri

Bir tatil köyünde alış-verişe ayrılan dükkanlar esas itibari ile bir büyük butik ve bazı ihtiyaç maddelerinin satıldığı min-marketten oluşmaktadır. Dükkanlar merkezi idare altında gruplandırılabilir. Önemli olan (örneğin bir butiğin) karakterini korumaktır. Alelade bir dükkandan farklı olmalıdır. Farklı tipteki dükkanlar çekici bir çeşitlilik içinde bir araya getirilmelidir.

Tatil köyünde alış veriş zevkli olmalıdır. Eğlenceli olmalı heyecanlı bir atmosfer sunmalı, samimi ve ilginç mekanlarda yeni arkadaşlar edinme ve arkadaşlarla karşılaşma fırsatları tanınmalıdır. Bu anlamda ideal yerler Zelmand ve Loclos'un hareketli caddeleri Akdeniz kasabalarının geleneksel meydanları, Hidra Limanı veya Morkata veya St Trapez'in koylarıdır. Pek çok kayak merkezinde hava şartlarından korunmak üzere alış-veriş yapılabilecek galeriler veya müşterilerin bir dükkandan diğerine giderken önü tenteli dükkanlar oluşturulmuştur.. Bu tür bir taşra yaklaşımının bir tatil köyü için uygun olup olmadığı tartışmalıdır. Zira karda yürümek eğlencenin bir parçası olabilir. *22*

Alış-verişe ayrılan dükkanlar merkezi bir idare altında gruplandırılabilir. Önemli olan (örneğin bir butiğin) karakterini korumaktır. Alelade bir dükkandan farklı olmalıdır. Farklı tipteki dükkanlar çekici bir çeşitlilik içinde biraraya getirilmelidir.

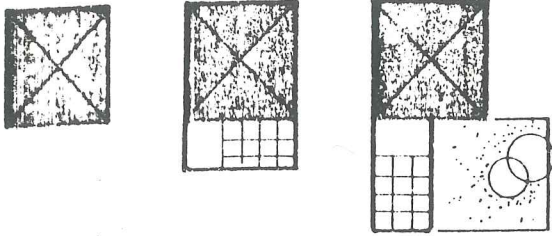
Örneğin: Bakkal, manav gibi zaruri ihtiyaçları temin eden dükkanlar lüks maddeler satan dükkanlarla yanyana olmalıdır. Bu planlanan amaçlar için 6-7 m karelik alan uygundur. Her bir dükkanda 3 ile 5 personel çalıştırılması uygundur. *23*

Ek servislerin bir kısmı (özellikle çamaşırhane, bakımyeri, ye-me-içme'nin bir kısmı) tatil köyünde bir yerde merkezleştirilebilir. Mer-kezi ünitenin ekonomik yararı diğerlerine oranla yiyecek, işçilik, kap-ladığı alan, harcanan enerji, emek ve ulaşım ücretleri bulunduğu bölge-nin nüfus ve gelişmişlik derecesine bağlıdır.

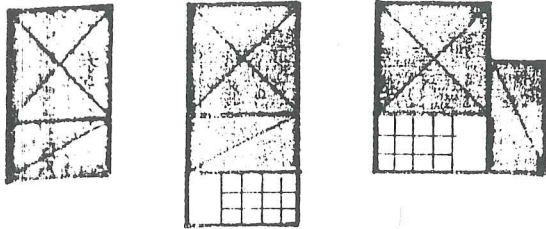
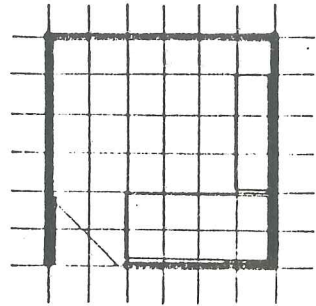
Merkezi yiyecek üretim alanları: Yiyecek, içecek, toptan erzak alımı, hazır yiyecek ve dondurulmuş yiyecekleri içine alır. Yemek servisi nin merkezi olarak yapıldığı tatil köylerinde her turist yatağı başına % 2 işçi çalıştırılmalıdır. *24*

Bunun dışında bulunduğu yörenin artizenal ürünleri işletme de-netimi altında sergilenip satılabilir. Tatil köylerinin diğer bir önemli etkinliği artizenal atölyelerden oluşmaktadır. Bu atölyelerde müşteriler yeteneklerini geliştirirler.

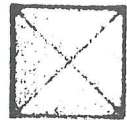
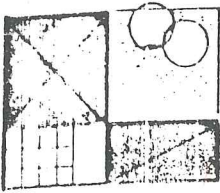
5.4.4. Tatil Köyleri ve Konaklama Tesislerinde Yaşama Fonksiyonu Ana Mekanların Etüdüleri. Bunların Birleşerek Oluşturdukları Diziler Konusunda Örneklemeler

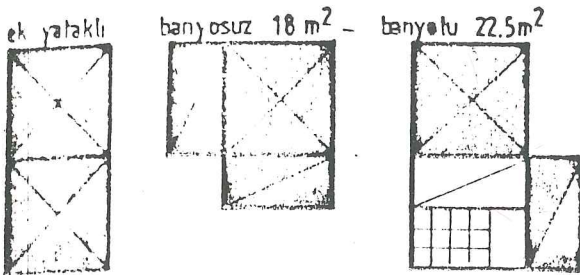
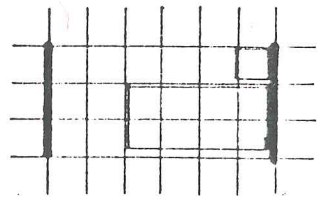
1 YATAKLI
 banyosuz 9 m²
 banyolu 13.5 m²

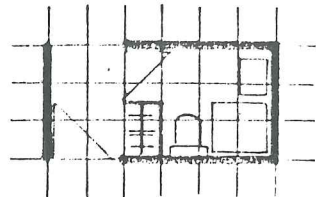
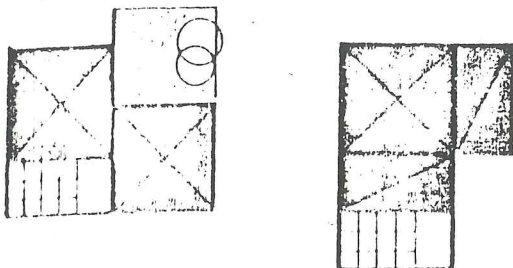
2 YATAKLI
 banyosuz 13.5 m²
 banyolu 18 m²

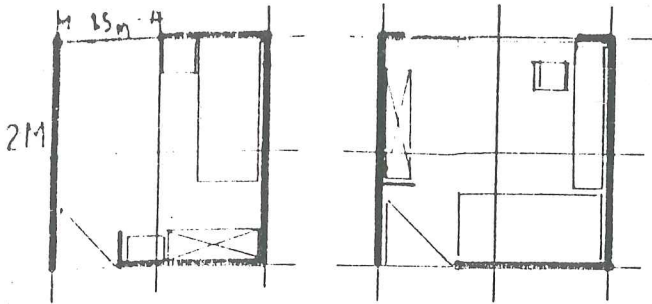
9 m²

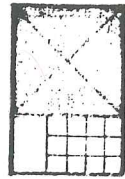
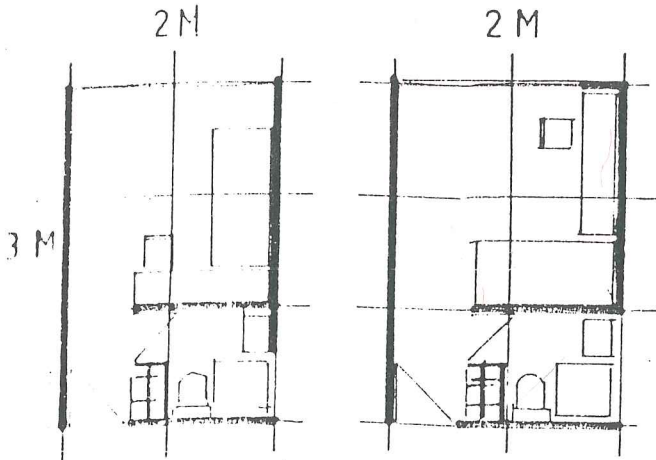
4.5 m²

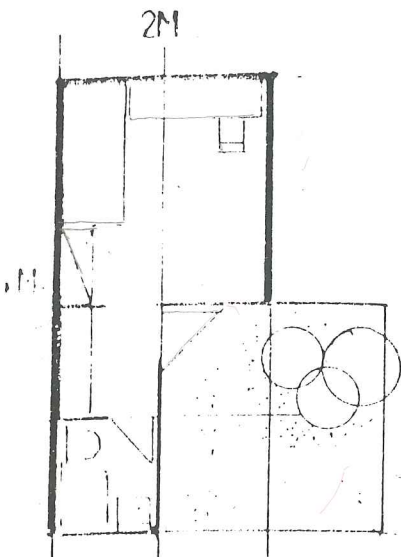
4.5 m²

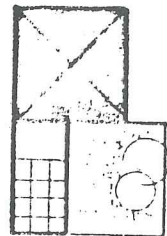
1 YATAKLI BANYOSUZ

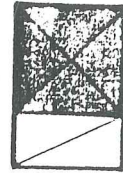
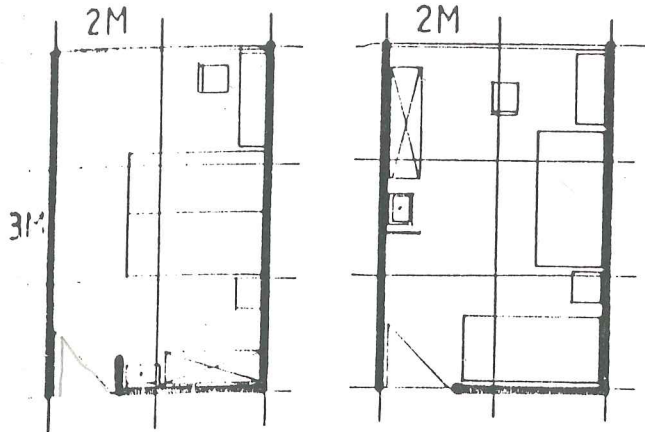

1 YATAKLI BANYOLU

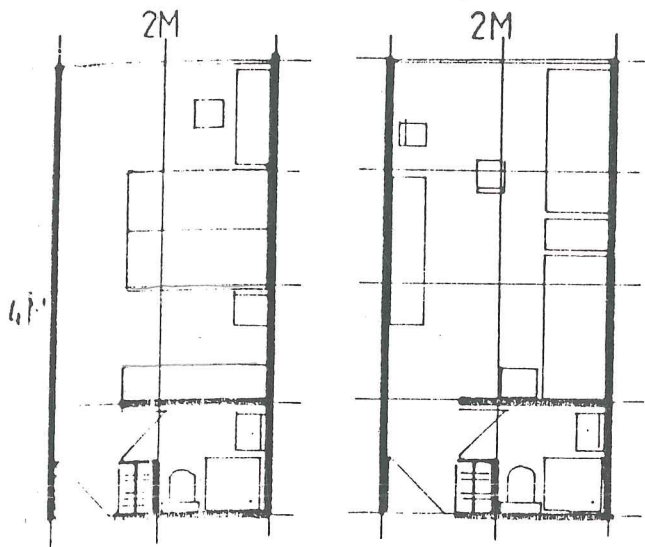

1 YATAKLI BANYOLU

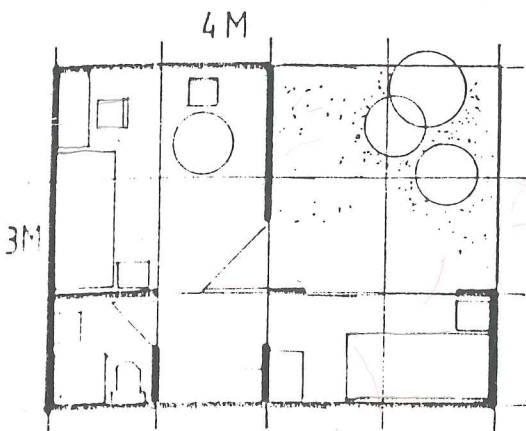

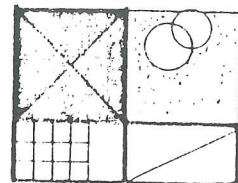
2 YATAKLI BANYOSUZ

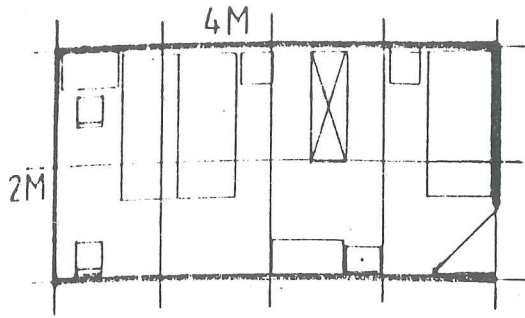
2 YATAKLI BANYOLU

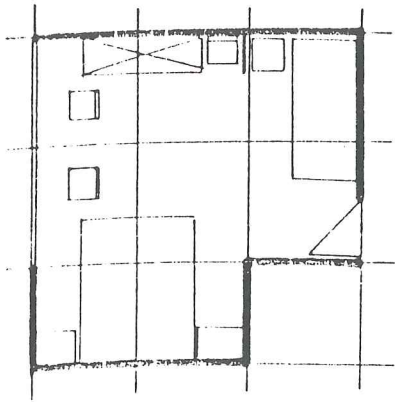
2 YATAKLI BANYOLU

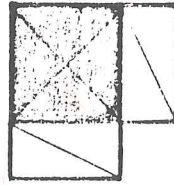
0 1 2

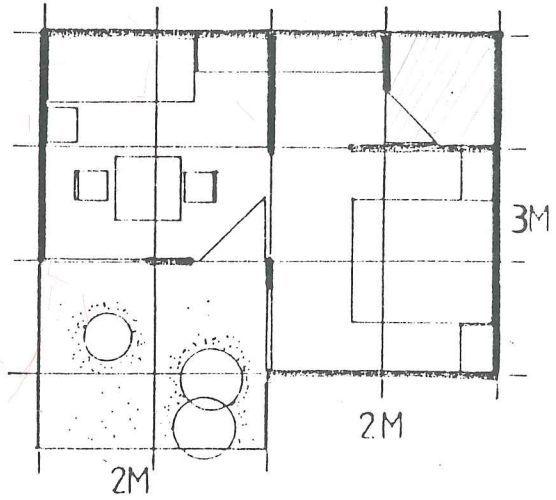
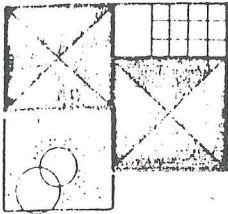
İLAVE YATAKLI BANYOSUZ

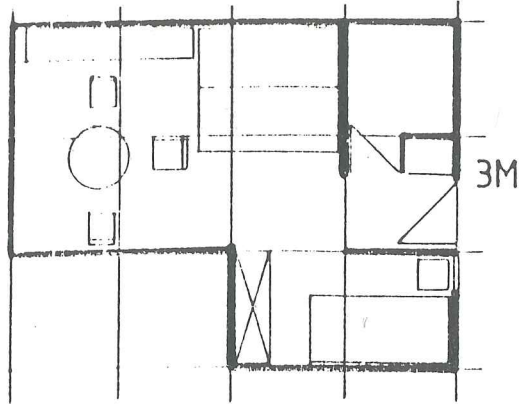

İLAVE YATAKLI BANYOSUZ

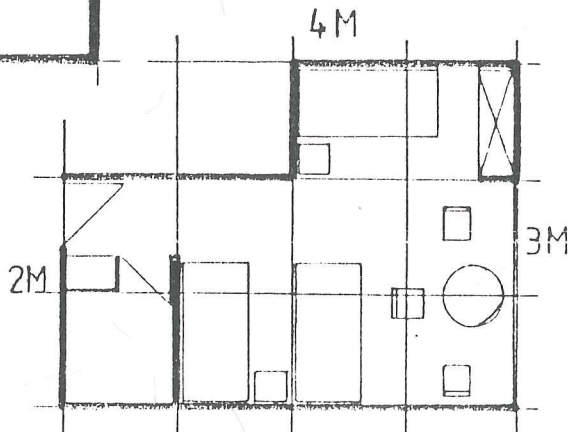
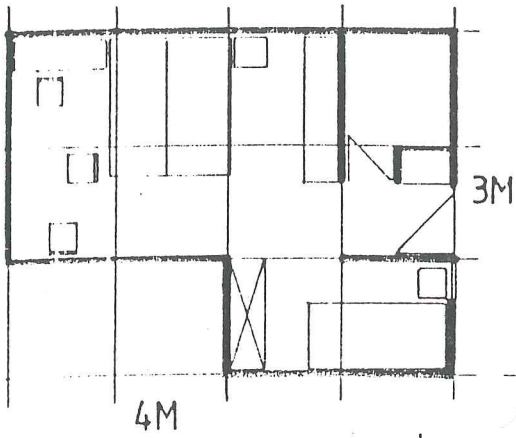
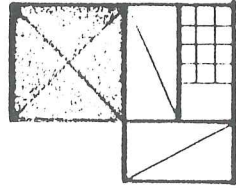

İLAVE YATAKLI BANYOLU

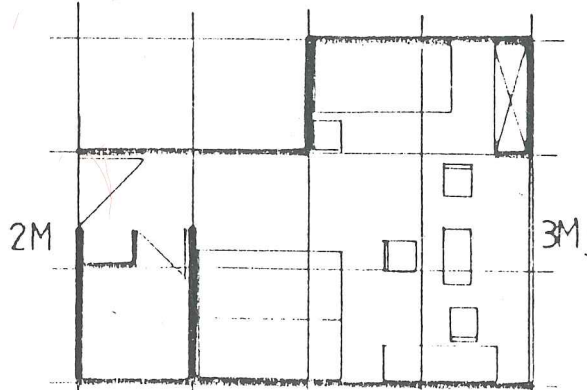
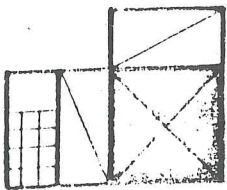

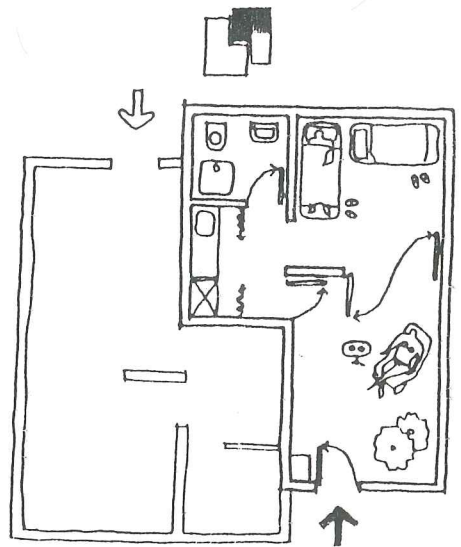
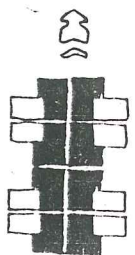
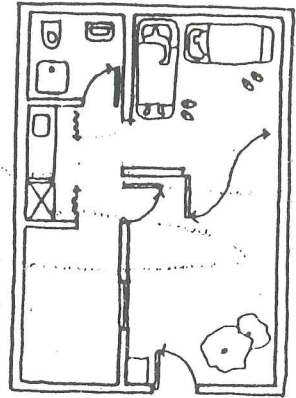
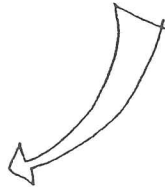
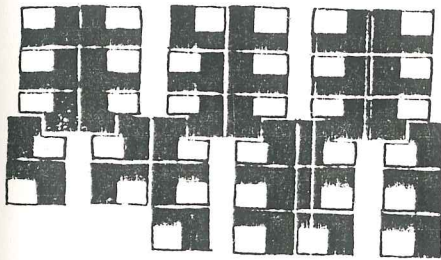
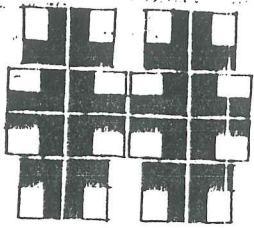
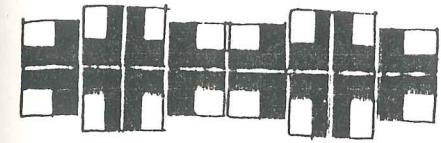
İLAVE YATAKLI BANYOLU

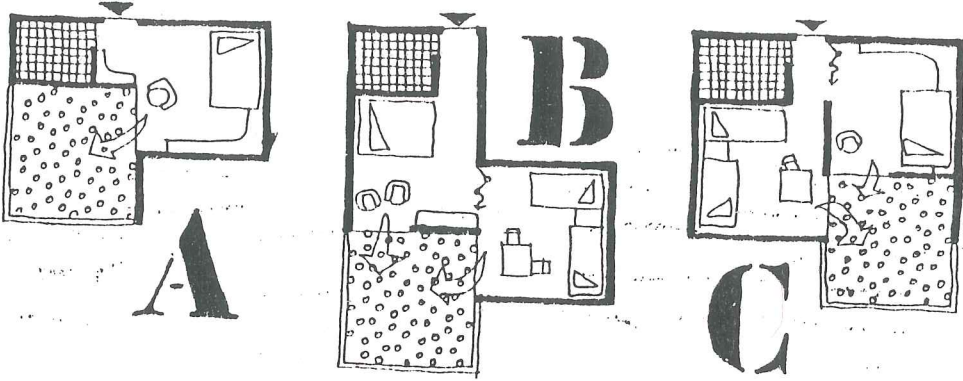

İLAVE YATAKLI BANYOLU

0 1 2

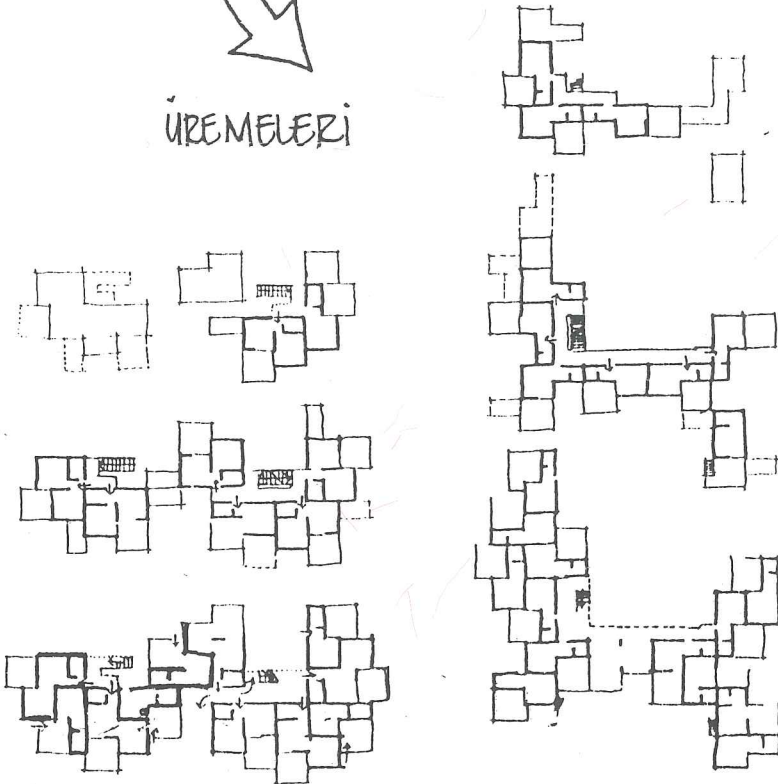

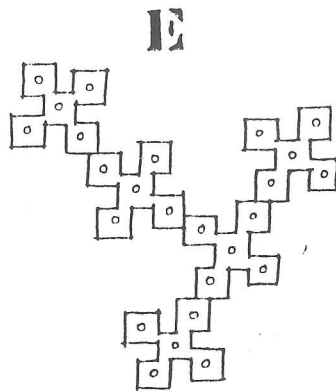
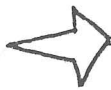
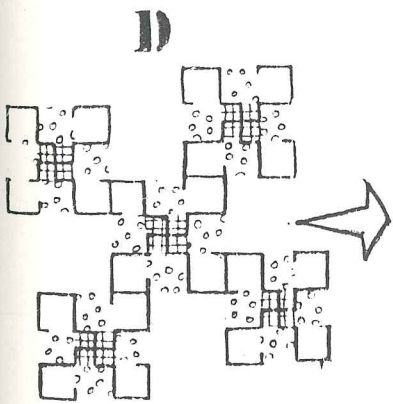
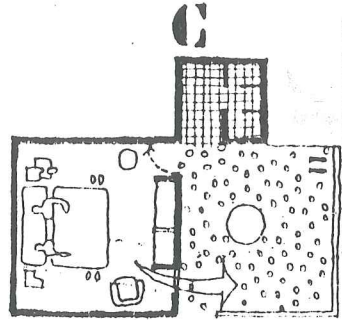
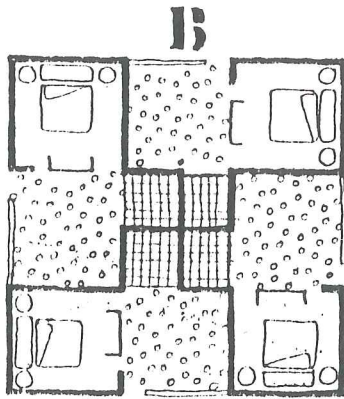
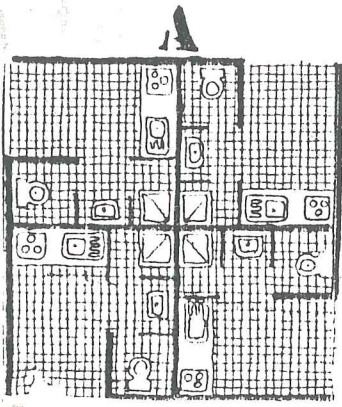

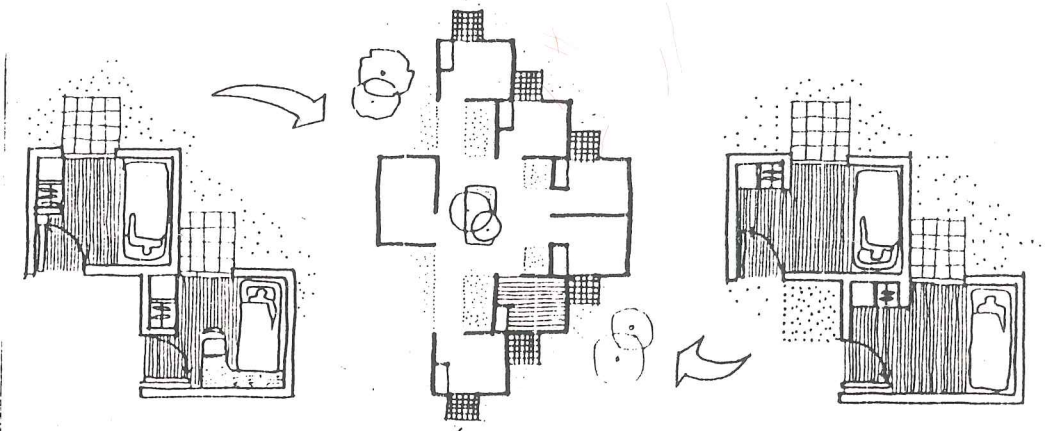
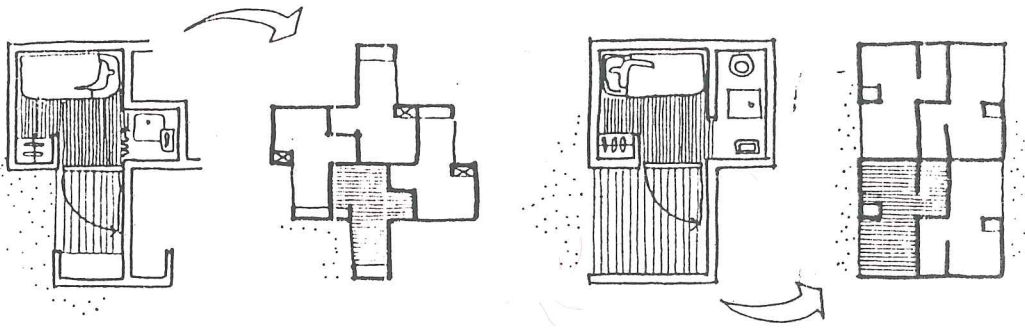
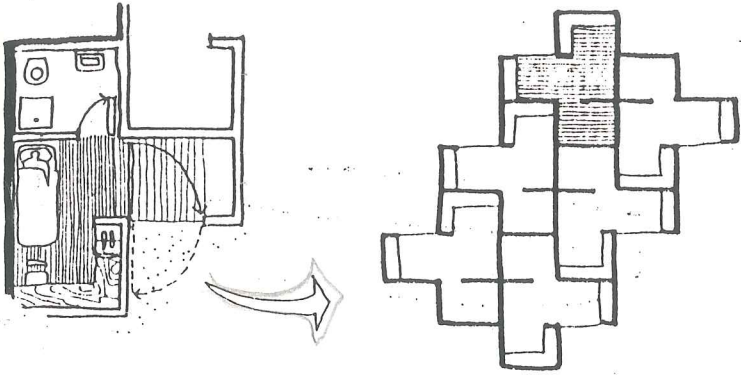
BİRİMLER

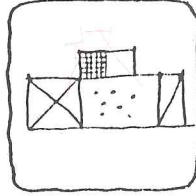
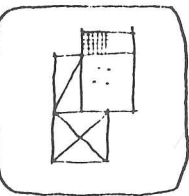
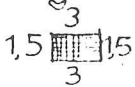
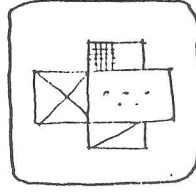
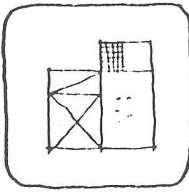
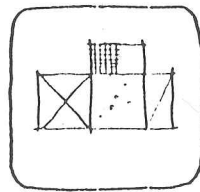
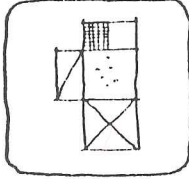
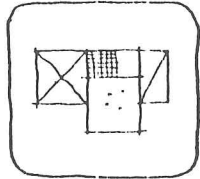
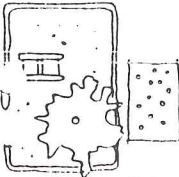
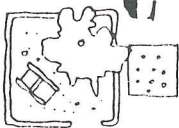
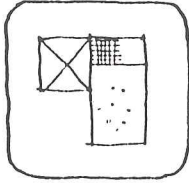
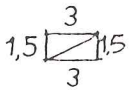
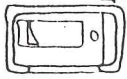
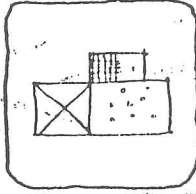
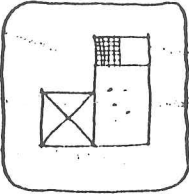
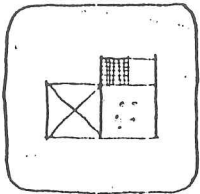
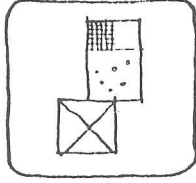
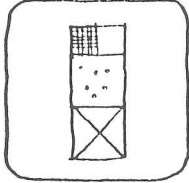
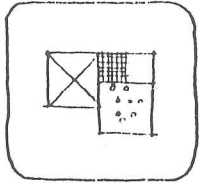
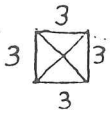

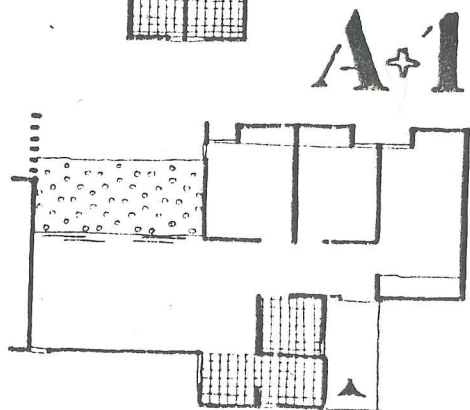
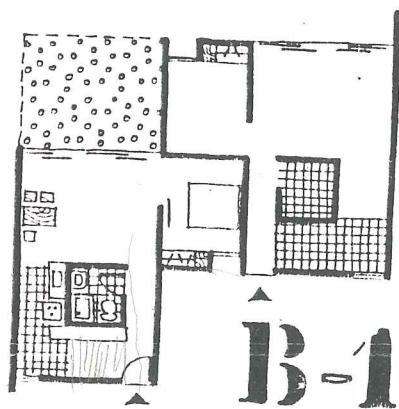
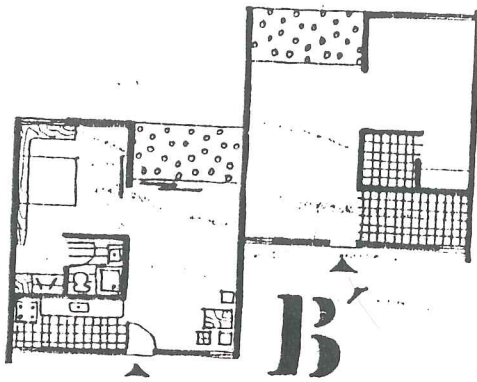
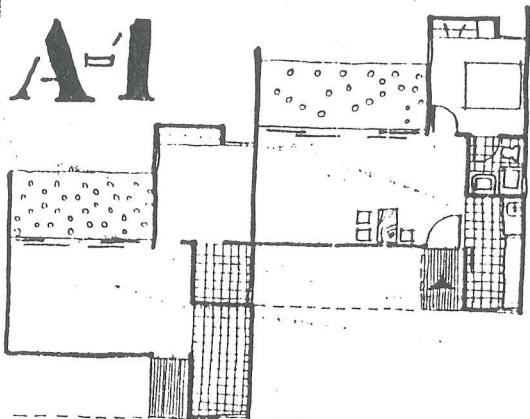
ÜREMELEERİ

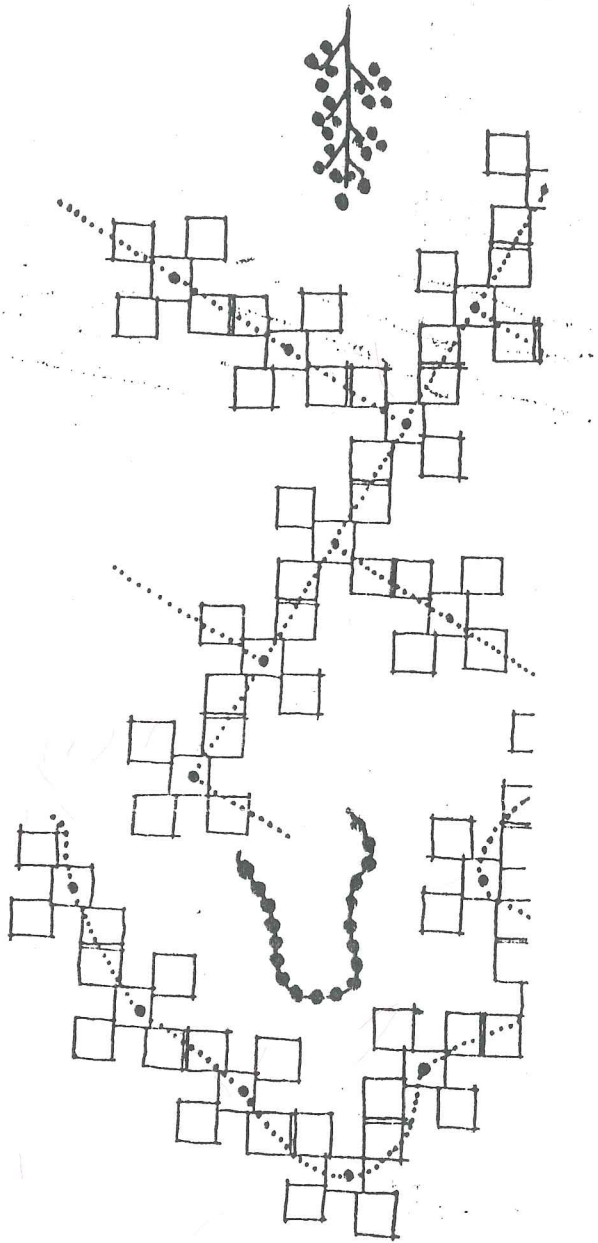
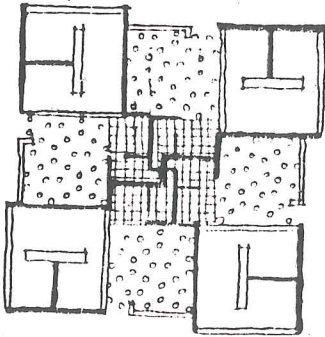
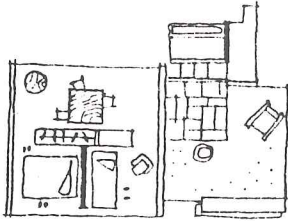
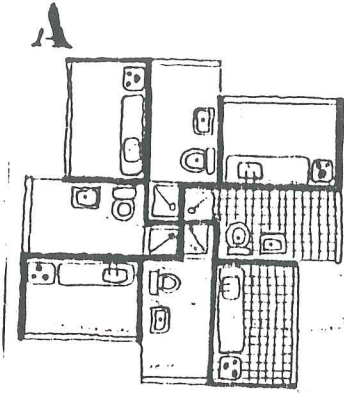

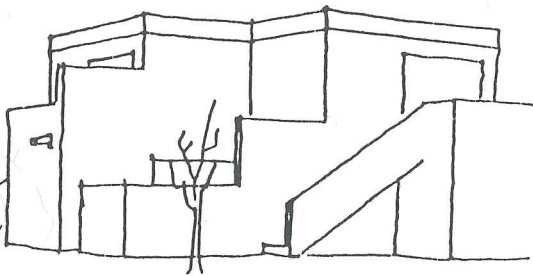
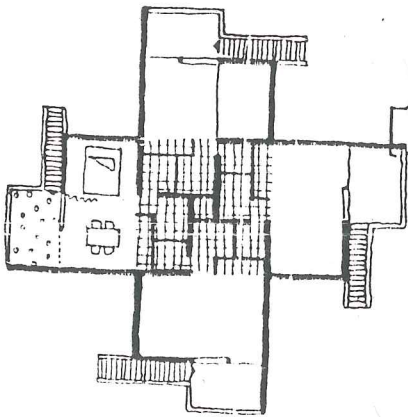
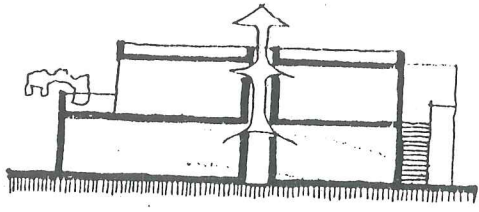
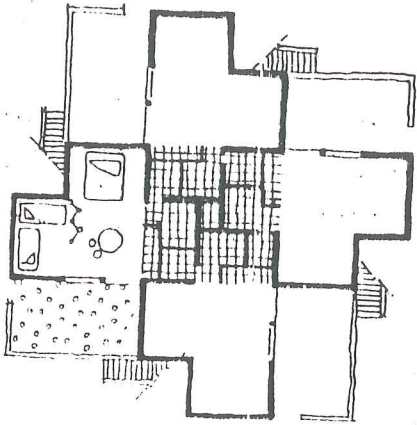

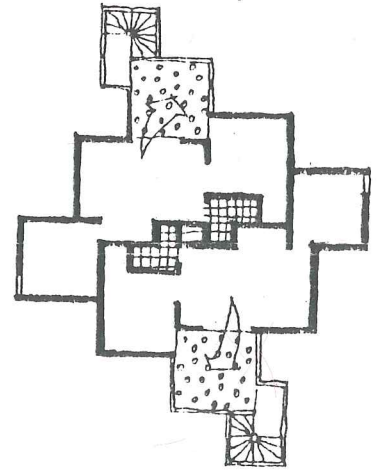
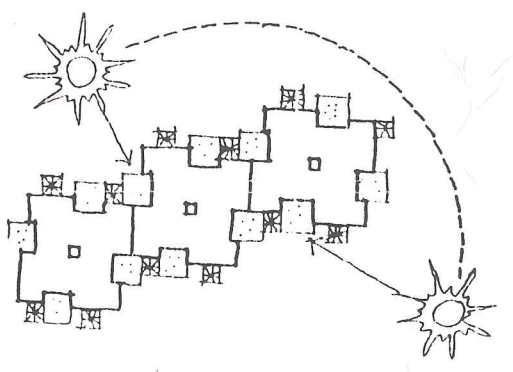
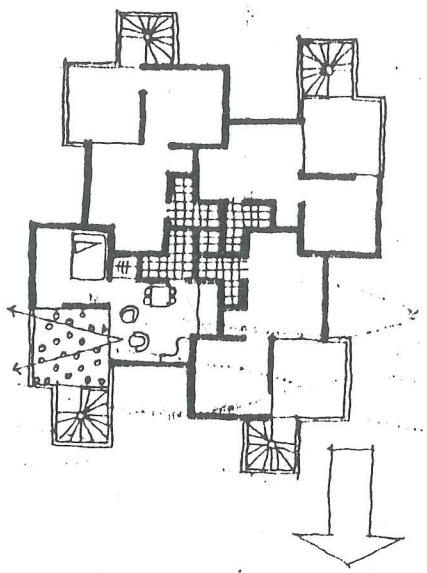
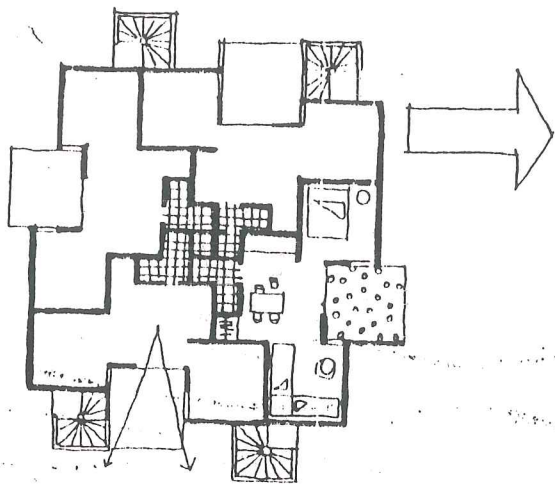

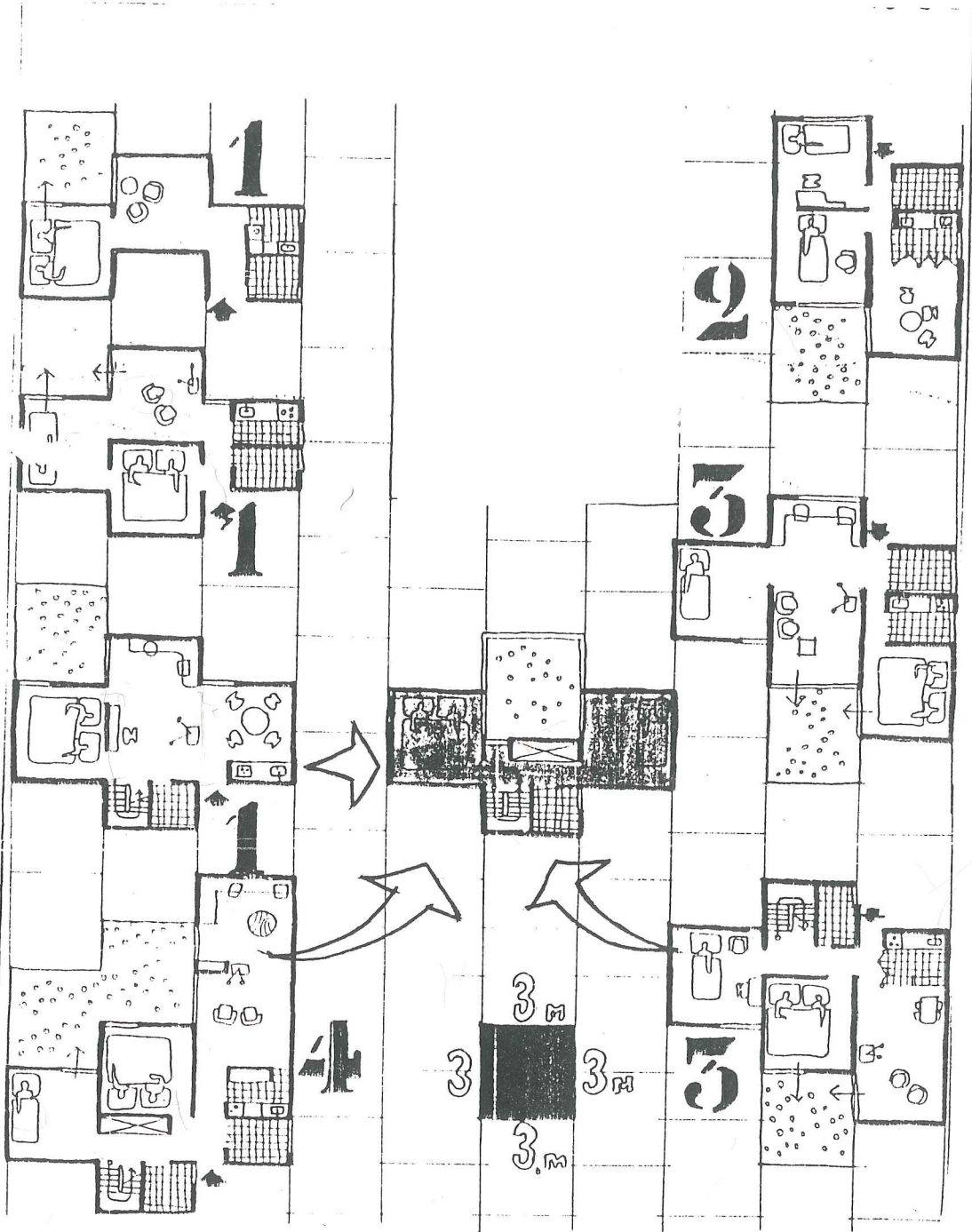

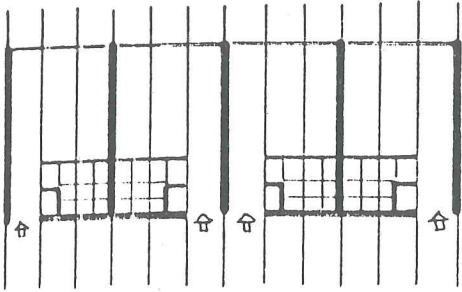

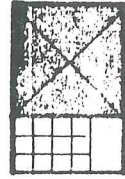

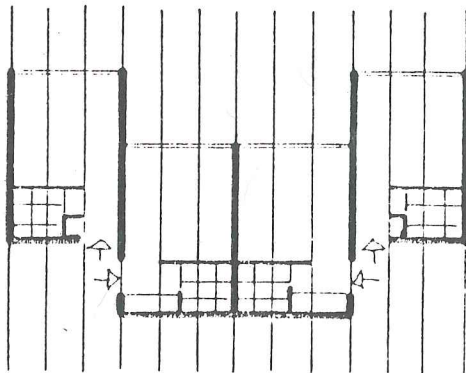
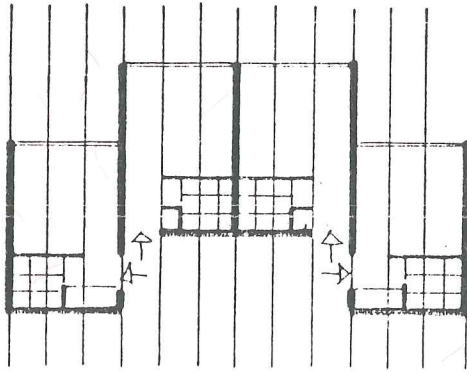
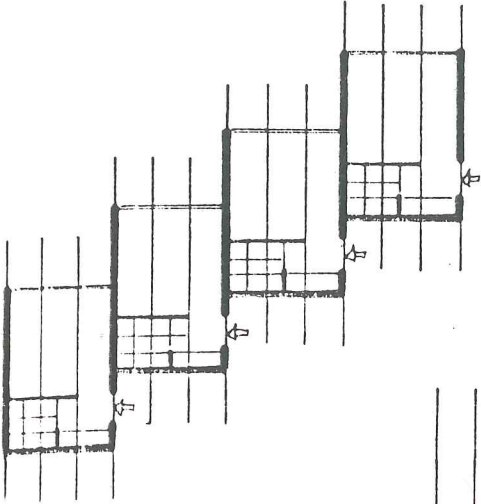

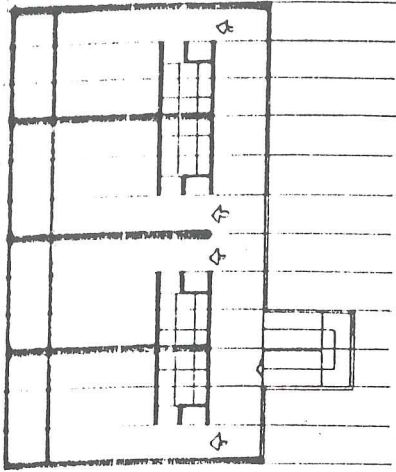

TEK YATAKLI

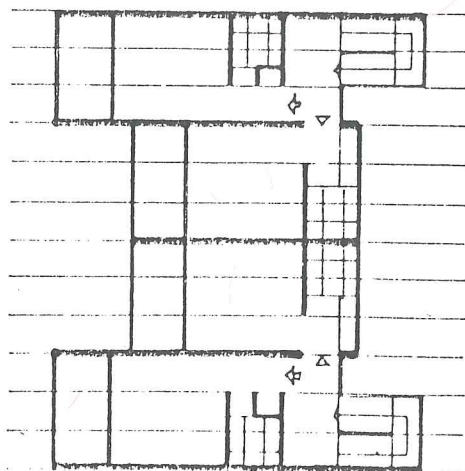
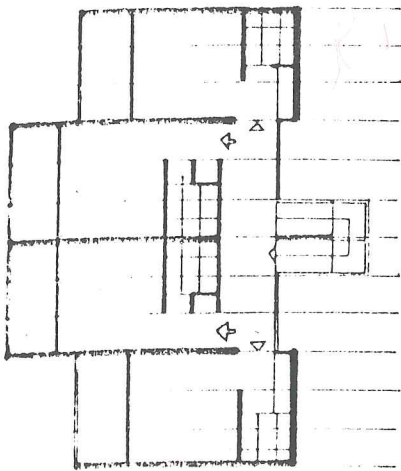
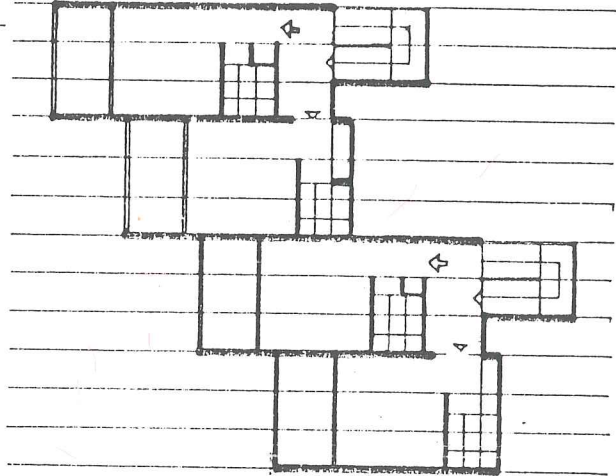
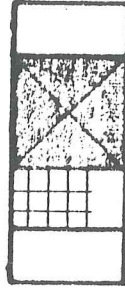
TEK KATLI

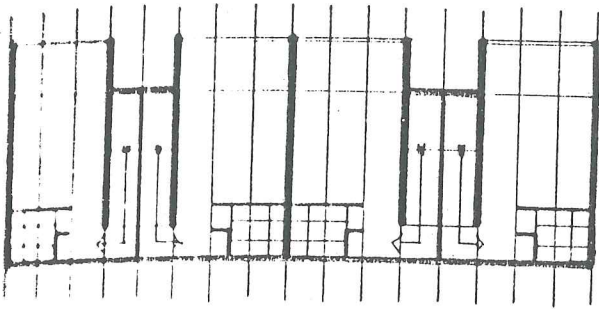
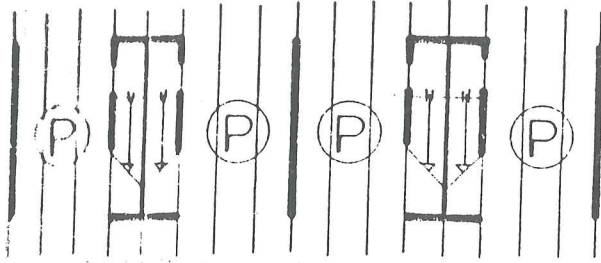

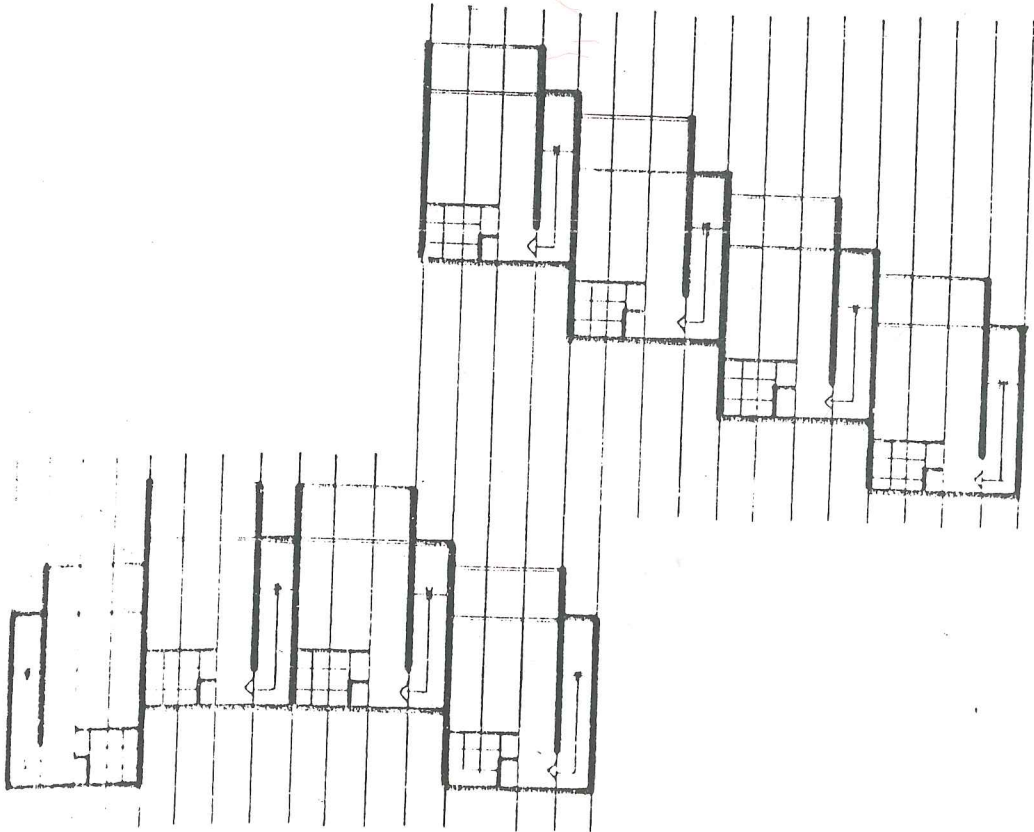
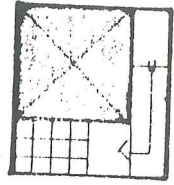
İKİ KATLI

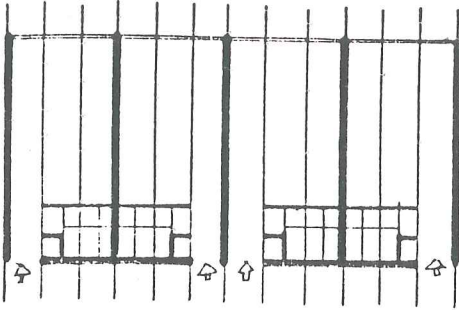
TEK YATAKLI

TEK YATAKLI

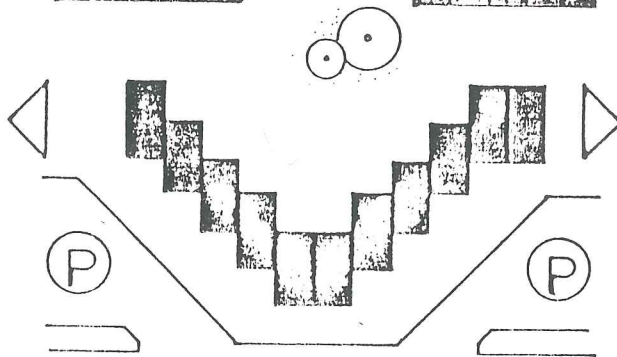
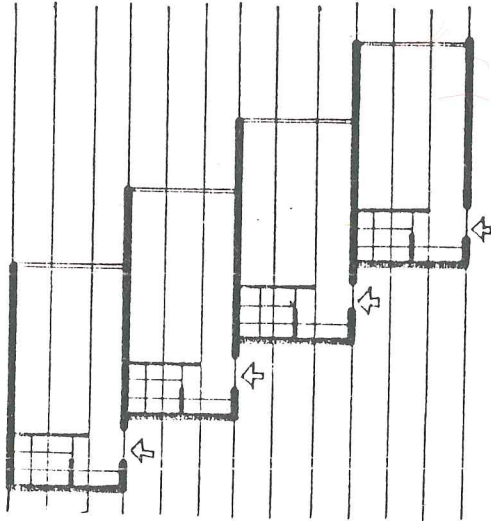

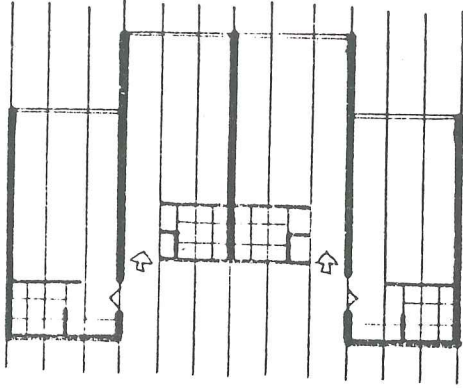

TEK KATLI

ÇİFT YATAKLI

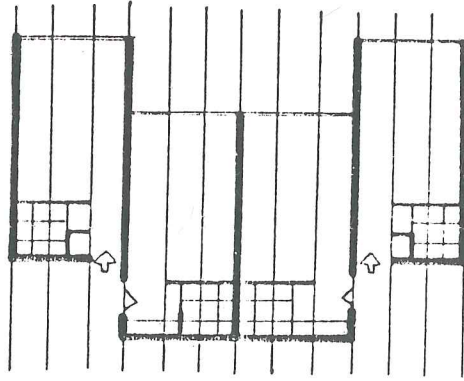

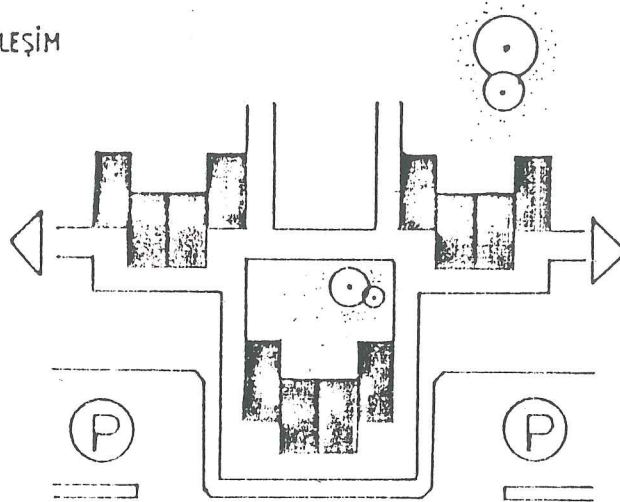
TEK KATLI

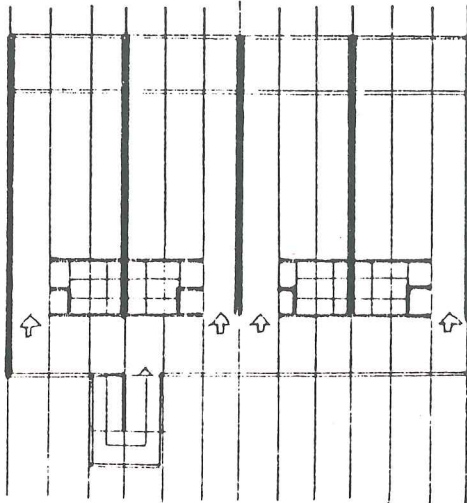
ÇİFT YATAKLI

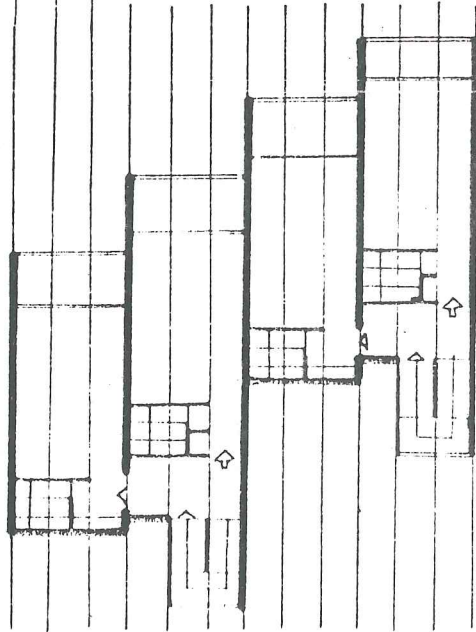
GENEL YERLEŞİM

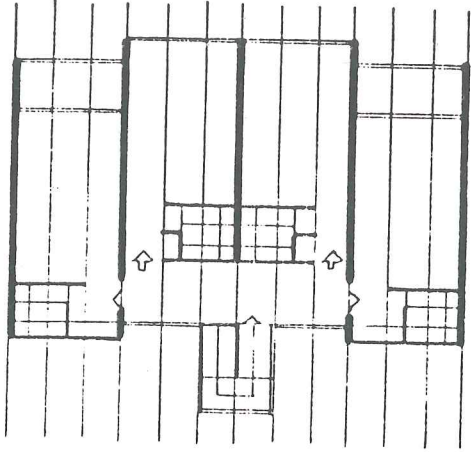

İKİ KATLI

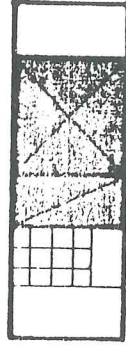

ÇİFT YATAKLI

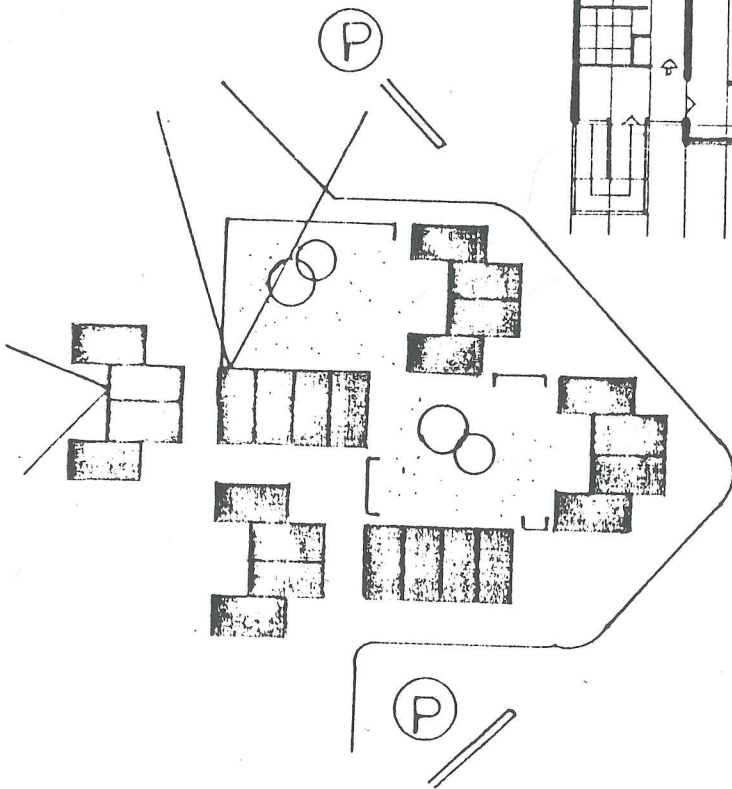
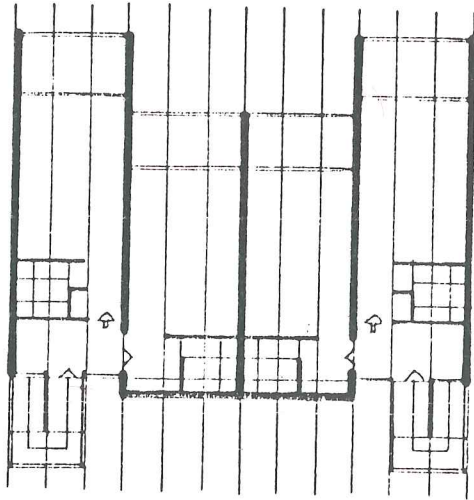

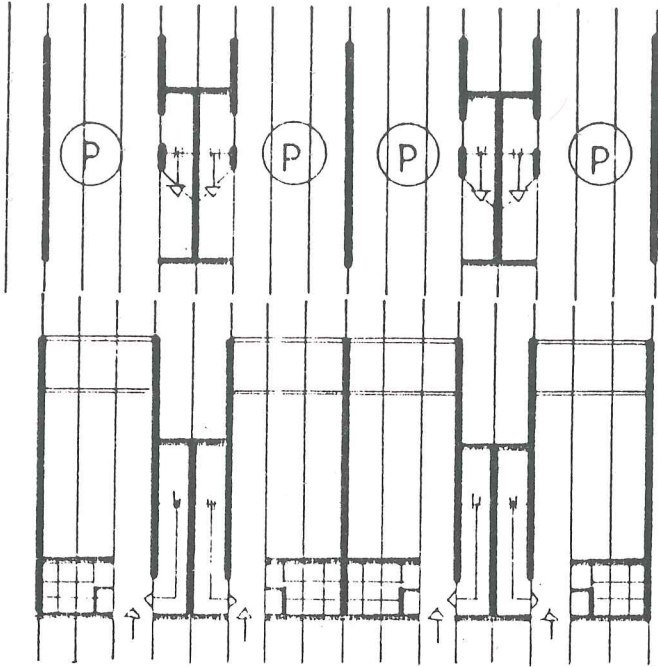

ÇİFT YATAKLI

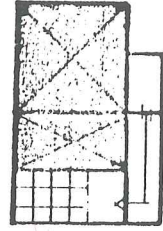

İKİ KATLI

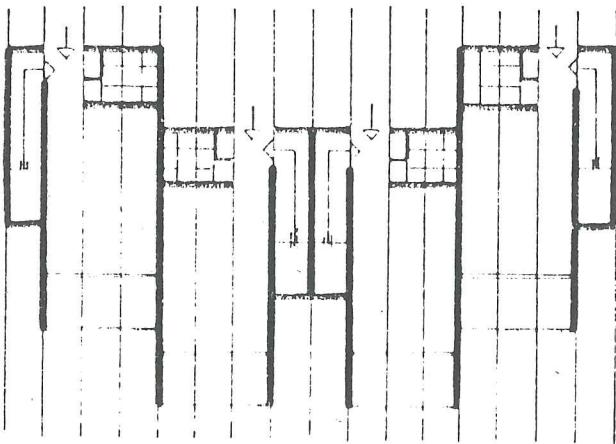
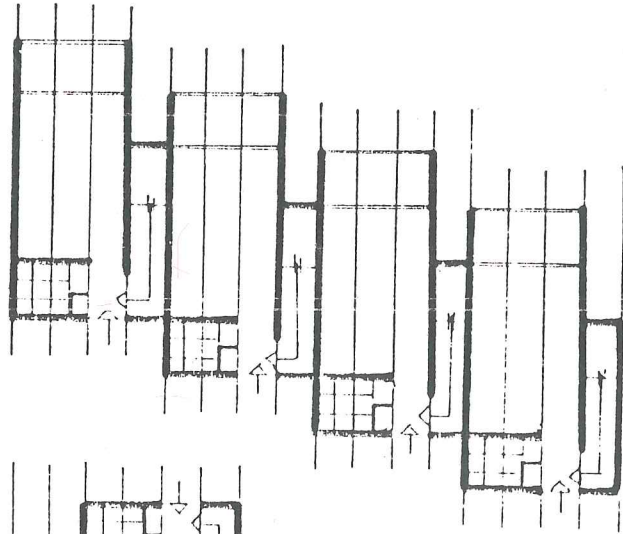

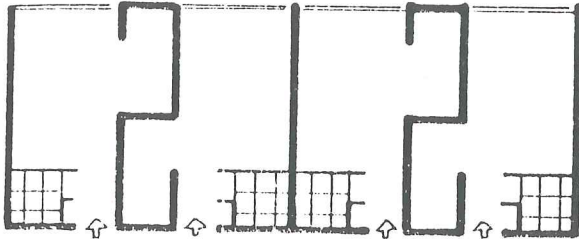

ÇİFT YATAKLI

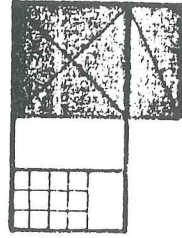

ZEMİN KAT
PARK YERİ OLANAKLI

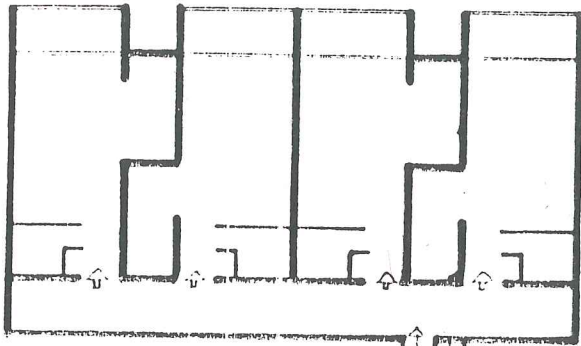

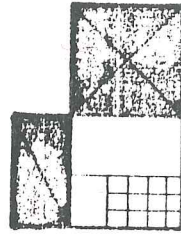
TEK KATLI

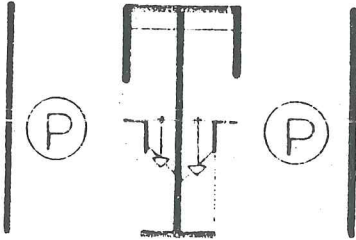
İLAVE YATAKLI

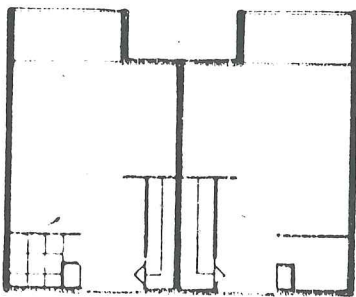
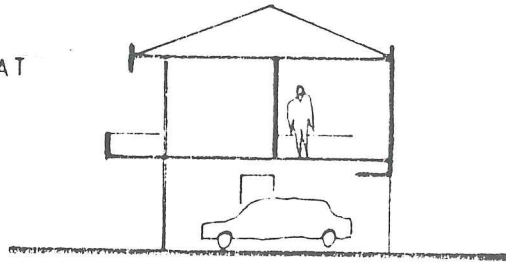
İKİ KATLI

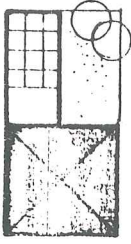
ZEMİN KAT
PARK YERİ OLANAKLI

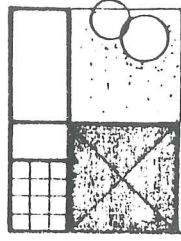
1. KAT

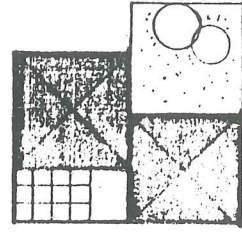
2. KAT

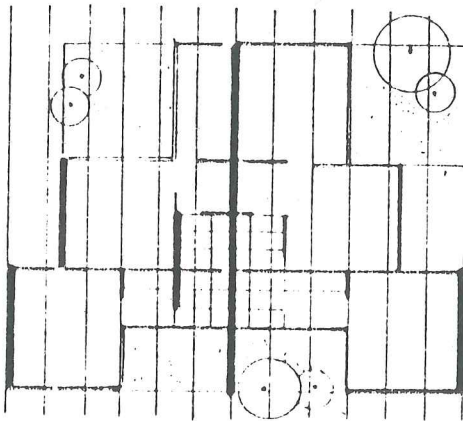
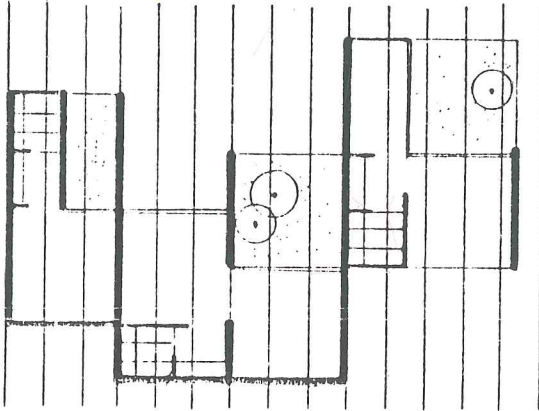
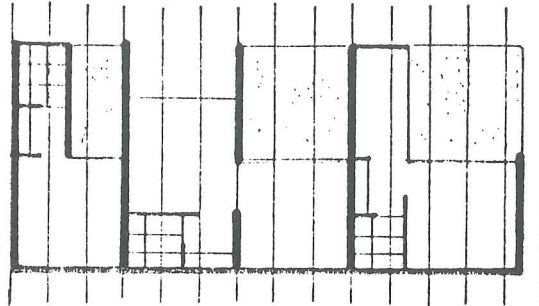
1 YATAKLI
BANYOLU

2 YATAKLI
BANYOLU

ILAVE YATAKLI
BANYOLU

5.5. Tatil Köylerinin Diğer Turistik Tesislerden Farkı

Bir ülkede iç ve dış turizm ihtiyaçları yönünden kurulması gerekli düzenli bir sistemde çeşitli rekreasyon sahaları ile otopark ve dinlenme yerleri, otel, motel ve tatil köyleri önemli tesislerdir. Bunlar içinde otel, motel ve tatil köyleri sağladığı imkanlar yönünden diğerlerine nazaran farklılık gösterir ve büyük yatırımlar gerektirir.

Oteller, genel olarak vertikal bir gelişme gösterirler. Büyük kitleli ve formal bir yapıya sahiptirler. Çoğunlukla kalabalık yerleşme sahalarında ve büyük şehirlerde gelişen oteller, son yıllarda turistik merkezler çevresinde de yer almaya başlamıştır. Çoğu zaman, sakin ve tabii bir fizyonomi içinde, özellikle vertikal bir gelişme gösteren büyük kitlelerin yerleşmesi çözümü güç peyzaj problemleri yaratabilir.

Genel olarak otellerden daha az formal olan moteller ise kitleleri bakımından horizontal bir gelişmeye meyillidirler.

Ayrı üniteler halinde, fonksiyonel ve rekreasyonel imkanlara sahip bir gelişme gösteren motellerin en önemli özelliği sade ve ucuz konaklama tesisleri olmalarıdır.

Yurdumuzda moteller iç ve dış turizm gelişmelerine paralel olarak ticari ve turistik merkezleri bağlayan yollar veya turistik önemi olan tabii ve arkeolojik değerler yakınında yerleşmektedir. Özellikle turistik merkezlerde kurulan motellerin gerek konaklama, gerekse eğlence yönünden lüks birer tesis halini aldığı görülür.

Tabiat güzellikleri içinde de yerleşmiş olsa büyük kitleli tesislerin gerek yapıları ile tabii çevrede yarattıkları baskı, gerekse sağladıkları lüks ve kontrollü yaşantı tarzı yönünden, şehirlerin dışında rekreasyon imkanı arayanların ruhsal gerginliklerini giderebilmesine imkan yoktur. Çünkü herşeyleriyle, daima şehir hayatını devam ettirme özelliğine sahiptirler.

Oteller ve moteller yerleşmiş buldukları çevrenin karakterine göre ya transit turizme, ya tatil turizmine veya her ikisine birden hizmet ederler.

Tatil köyleri ise kuruluş itibariyle, sadece tatil turizmine hizmeti amaç edinmiş ve tatil rekreasyonu ile ilgili her türlü imkanı hazırlamaya yönelmiş kuruluşlardır. Bu bakımdan, iyi planlanmış köyler genel olarak, sade ve iddiasız yapıları ile çevrenin tabii fizyonomisi içinde erimiş halde ahenkli bir yerleşme gösterirler.

turiste otel ve motellerden daha ucuz konaklama, yeme-içme imkanı hazırlarlar. İyi bir peyzaj ve rekreasyon gelişmesi gösteren tatil köylerinde şehir insanının özlediği kırsal yaşantı ve tabiat içinde serbest hareket imkanı kazandırılmış olur.

Her türlü baskıdan uzak tabii bir ortamda, insan kendisini tam anlamıyla özgür hisseder ve bedenen olduğu kadar ruhsal yönden de dinlenir.

Kitle turizmine hizmet ettiği için çeşitli toplumlardan gelen insanların kaynaşmasına zemin hazırlar. Çünkü tabiat içindeki bir yaşantı insanları daha tabii yapar ve karşılık beklemeden samimi dostlukların kurulmasına yardım eder.

Tatil köylerinin en ömenli yanlarından bir, planlı bir rekreasyon faaliyetine teşvik ettiği turiste, tatil süresini en iyi şekilde değerlendirme fırsatı hazırlamasıdır.

5.6. Tatil Köylerinin Türk Turizm Politikasındaki Yeri

Türkiye kalkınma çabası içinde bir ülke olarak turizm gelirlerinden büyük yararalar beklemektedir.

Beş yıllık kalkınma planlarında turizm sektörünün, planlı karma ekonomi düzeni içinde gelişmeyi hızlandırıcı bir sektör olduğu kabul edilmiş, kitle turizminin ihtiyacını karşılayacak gelişmelerde kredilerle teşvik yoluna gidilmiştir.

Türkiye turistler için en çok kıyılarının güzelliği, kumsallarının bolluğu, kumunun inceliği ve temizliği, denizi, havasının ılımlı ve hatta güneydeki sıcaklığı, değişik kültür ve yaşama şekli, zengin tarihsel kalıtım ve kalıntıları, konuk severliği ile çekicidir.

Ülkemizde özellikle güney kıyılarımızda baylayan turizm yatırımları çoğunlukla tatil köyleri örnekleri üzerinedir

Bir çok Akdeniz ülkelerinde olduğu gibi yurdumuzda da tatil köylerinin doğuşu, kitle turizminin ihtiyaçlarını karşılama çalışmaları içinde olmu=tur.Tatil köyleri bir turist kitlesinin turizmle ilgili konaklama ve rekreasyon ihtiyaçların tam anlamı ile karşılarken ülke turizm endüstrisine de önemli bir gelir sağlamayı amaç edinmiştir.

T.C. kültür ve Turizm Bakanlığı'nın 28.5.983 tarihli 2634 sayılı Turizm Teşvik Kanununda tatil köylerinin tanımı ve fonksiyonları belirtilmiştir.

Tatil köyleri doğal güzellikler içinde ya da arkeolojik değerler civarında kurulmuş, rahat bir konaklama yanında çeşitli spor ve eğlence hizmetlerinin de sağlandığı en az 50 odalı konaklama tesisleridir.

Tatil köylerinin yapımında, doğal karakterin korumasına özen gösterilir.Boş zamanları değerlendirmede yardımcı sosyal tesislerin sağlanmasına ağırlık verilir.

Asgari Kuruluş Alanı:

tatil köyllerinde kuruluş alanı, kumsal hariç her yatak için en az 85 metrekare olarak hesaplanacaktır.

Hizmet Birimleri:

Tatil köyü planlamalarında aşağıda belirlenen hizmet birimleri ne yer verilir.

- a)Giriş tesisleri
- b)Yönetim
- c)Geceleme birimleri
- d)Lokanta, mutfak
- e)Çocuk bahçesi, eğlence, spor ve dinlenme tesisleri
- f)Satış yerleri
- g)Personel birimleri
- h)Servis ve bakım birimleri

Giriş Tesisleri:

Tatil köyü hudutları emniyet altına alınır ve girişte bekçi kulübesi ve yatak sayısının en az % 30'u oranında araba alabilecek, güvenliği sağlanmış otopark yapılır.

Yönetim Tesisleri:

Yönetim tesisleri aşağıdaki üniteleri kapsar

- a) Resepsiyon, danışma, vezne, emanet, bagaj, telefon kabini ve bekleme yerlerinden oluşan bir kabul alanı,
- b) Müdür, muhasebe ve santral yerleri,
- c) Bekleme holü, doktor odası, hasta odası, ilaç dolapları, WC ve lavabodan oluşan bir revir.

Geceme Birimleri:

Geceme birimleri, tatil köyünün diğer tesislerinin gürültü ve rahatsız edici etkenlerinden korunacak biçimde düzenlenir.

Lokanta, Mutfak:

Lokanta tatil köyü yapı ve işleme nitelikleri ile uyumlu ve yatak kapasitesinin en az %50'si kadar oturma yeri sağlayacak şekilde düzenlenir.

Yemek salonları için tabii havalandırma, güneş ve yağmurdan koruyucu tedbirler alınır. Mutfaklar için servis avlusu ve servis girişi düzenlenir.

Spor, Eğlence ve Dinlenme Tesisleri:

Tatil köylerinde çocuk bahçesi ve bir yerlerde çocuklar için özel WC'ler düzenlenir.

Tesisin kuruluş yerine uygun nitelikte çeşitli spor imkanları, dinlenme salonu (veya salonlar) içki servisi verebilecek dinlenme terasları, oyun ve okuma salonları, açık veya kapalı bar, snack-bar, orkestra yeri, dans alanı, açık hava tiyatrosu vb. spor ve boş zamanları değerlendiren tesisler gerçekleştirilebilir.

Deniz kenarından kurulmamış olan tatil köylerinde yüzme havuzu yapılır.

Satış Yerleri:

Satış yerleri çeşitli ihtiyaç maddeleri, hatıra ve hediyelik eşla satan dükkanlardan oluşur. Kitap-gazete, kırtasiye ve zaruri ihtiyaç maddelerinin satışına özen gösterilir.

Genel Tesisler:

Genel kullanım üniteleri yakınlarında tuvaletler yapılır. Bu düzenlemede, toplam tesis kapasitesine göre her 40 yatak için bir hanım ve bir erkek WC sağlanır.

Personel Tesisleri:

Personel tesisleri, kadın ve erkek bölümleri ayrı ayrı olmak üzere, soyunma dolapları, WC ve lavabo, duş, yemek yeme ve dinlenme yerleri ile tatil köyünde kalan personel için yatakhane veya idari personel için lojmanlar şeklinde düzenlenir.

Servis ve Bakım Tesisleri:

Yeterli depolar, bakım atölyesi, çamaşır hizmetlerinin dışarıdan sağlanmaması halinde, çamaşırhane ile çamaşırhaneye bağlı kurutma ütüleme, dikiş ve temiz çamaşır depolama tesisleri bulunur.

Genel mahallere yayın için hoparlör düzeni kurulur. Kabloların yer altından geçirilmesine özen gösterilir.

Plaj Tesisleri:

Tatil köyü deniz kenarında ise:

- a) Denizde atlama yerleri,
- b) Yüzme bilmeyenler için ayrılmış yüzme yerleri
- c) Cankurtaran, cankurtaran simidi ve motor.
- d) Tahdit şamandraları, su sporları için teçhizat ve malzeme

adaları

- e) Güneşlenme yerleri ve teçhizat,
- f) Dinlenme terasları,
- g) Duşlar ve mayo değiştirme yerleri, düzenlenir.

Sınıflandırma:

Yönetmelik uygulamasında, yerleşme özellikleri, yapı. tesisat

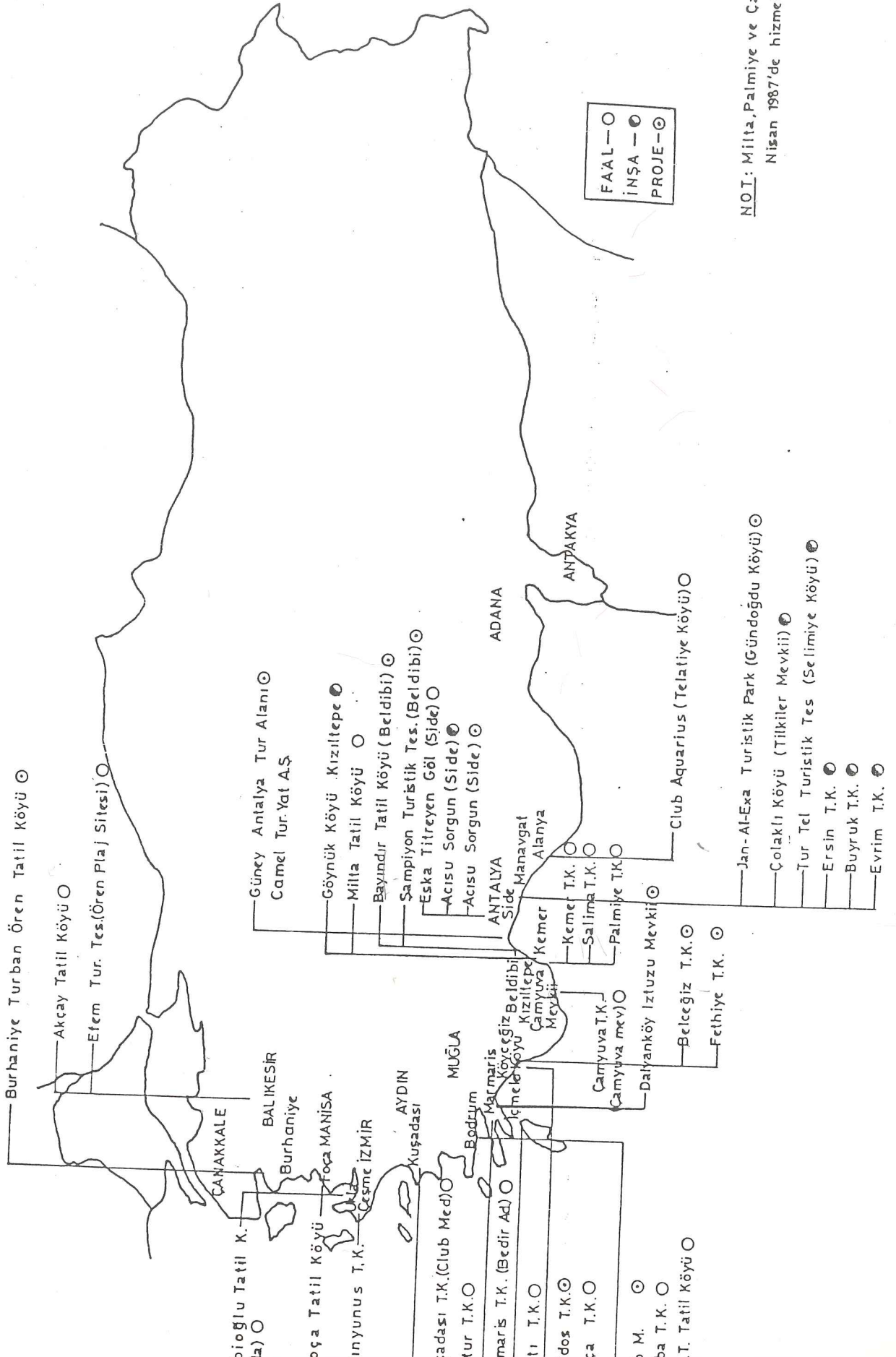
donatım, dekorasyon ve servis yönlerinden üstün özellikler gösteren ek eğlence, spor, imkanları ve çocuk yuvası sağlayan tatil köyleri "Birinci Sınıf Tatil Köyü" diğerleri ise "İkinci Sınıf Tatil Köyü" olarak sınıflandırılır.

KTTB.'in onayladığı BELGELİ TATİL KÖYLERİNİN 5 YILLIK KALKINMA PLANLARINA GÖRE DAĞILIMI

- 1) 1.5 Yıllık kalkınma planı:Kemer(Antalya)
(1963-1967) Kuşadası T.K. , Club Med, Kuştur, Akçay, Efem Tur, Nebioğlu, Foça
- 2) 2.5 Yıllık kalkınma planı:Marmaris, Martı
(1968-1972)
- 3) 3.5 Yıllık kalkınma planı:Club aguarius, Altinyunus, TMT
(1973-1977)
- 4) 4.5 Yıllık Kalkınma planı:Salima, Palmiye, Çamyuva, Turtel,
(1977-1983) Ersin, Buyruk, Evrim, Göynük, Çamyuva, Çolaklı, Turban, Datça, Dalyanköy, Torba
- 5) 5.5 Yıllık kalkınma planı:Bayındır, Eska, (Milta, Acısu,
(1984-1989) San-Al-Eka, Güney Antalya, Şampiyon Tur-Tel, Club M, Belceğiz Fethiye, Bedir Adası, Knidos

Tatil köylerinde konaklayan turistler dünyadaki tatil anlayışının değişmesi ile yalnızca denize girmek, güneşten yararlanmak yeni değişik animasyon, eğlenceler aramaktadırlar.(spor yapmak, hatta hiç denenmeyen bir sporla uğraşmak ya da yabancı olan el sanatlarını öğrenmek gibi)

Doğa ile iç içe bir yaşamın sağlandığı, çeşitli spor yapma ve eğlence imkanlarının verdiği, çevresinde tarihsel kalıntıların bulunduğu tatil köyleri turist için diğer tesislerden daha cazip olmaktadır.Ve köyün ulaşım talebi arttırmaktadır.

NOT: Milta, Palmiye ve Camyuva;
 Nisan 1987'de hizmete girdi.

5.6. Uygulanmış Tatil Köylerinden Örnekler

1) İki Tatil Sitesi, Bodrum ve Datça

Ersen Gürsel, Nihat Güner, Öcal Ertüzün, Mehmet Çubuk

Bodrum ve Datça Tatil Siteleri, tatil konutları yerleşme grupları ile otel, motel ve kampinglerden oluşan turistik işletmeler ve ortak hizmet (yönetim, ticaret, eğlence, bakım ve teknik hizmetler) tesislerinden oluşmaktadır.

Yurdumuzda ikinci konut talebinin yoğunluk kazandığı bir dönemde, bu taleplerin planlı bir şekilde ele alınıp sağlıklı bir alt yapıya ve sosyal ekipmana sahip kılınarak konut sahiplerinin kullanım sürecinden artakalan zamanda, iç ve dış kitle turizm talebinin karşılanmasında kullanıma açarak, rantını arttırmak, mevcut koşullar altında olumlu bir yaklaşım olarak görülmüştür.

Planlanan Aktur-BODRUM tatil sitesi, Bodrum'a 5-7 km uzaklıkta Ağaçalı yöresinde yaklaşık 3500 yatak kapasiteli; aynı şirketin DATÇA tatil sitesi, Marmaris'e 50 km uzaklıktaki yaklaşık 6000 yatak kapasiteli yerleşmelerdir. Bodrum tatil sitesi, Turistik işletmeciliğe dönük 576 tatil konutluk yerleşme grubu ile 375 yatak kapasiteli otel, 540 yatak kapasiteli motel ve 200 çadırlık kamping ünitesinden; Datça tatil sitesi ise turistik işletmeciliğe dönük 1250 tatil konutluk yerleşme grubu ile biri 250, öteki 400 yatak kapasiteli iki otel ve 200 çadırlık kamping ünitesinden oluşmaktadır.

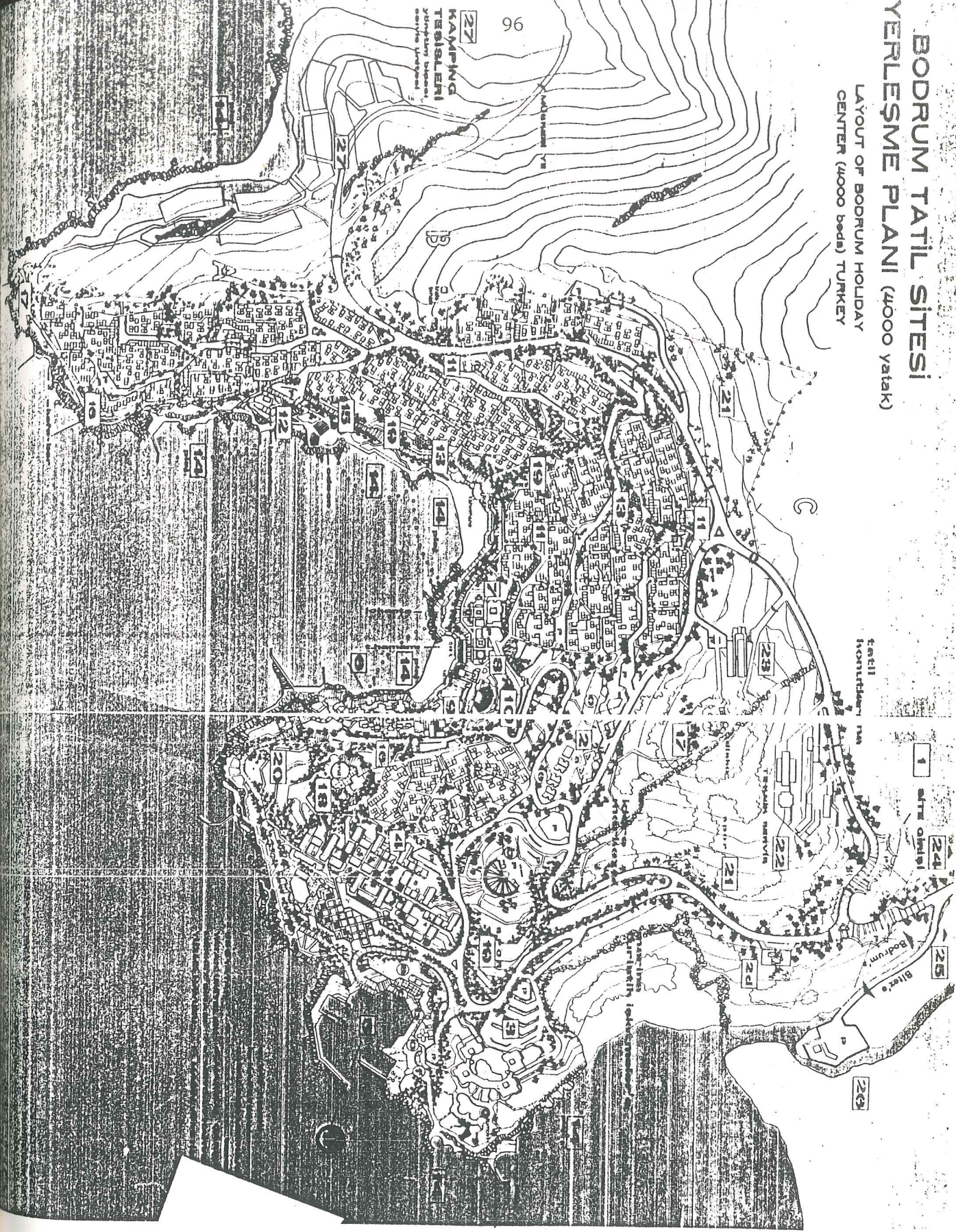
Tatil konutları bölgesinde, konutların işletilmesi için gerekli tali yönetim birimleri, lokanta, kafe-bar, çocuk bahçeleri ve plaj üniteleri ile genelde bütün siteye hizmet veren Ana Merkez'de genel yönetim ünitesi, çarşı, müze-kitaplık, hamam-sauna, yüzme havuzu, çocuk bakımevi güvenlik birimi, çocuk oyun yerleri ve rekreasyon alanları ile dışa açık plaj tesisleri, karayolu giriş bağlantısı üzerinde ilk karşılama ve gönderme fonksiyonlarını içeren bir karşılama merkezi bulunmaktadır.

Her iki yerleşmede plaj tesisleri; tüm yerleşmeyi kıyı boyunca

BODRUM TATIL SITESİ YERLEŞME PLANI (4000 yatak)

LAYOUT OF BODRUM HOLIDAY
CENTER (4000 beds) TURKEY

27 KAMPING
TESİSLERİ
yürüş yolu, bahçe,
servisler, jandarma

- 2 Bodrum sitesi vaziyet planı, site plan of Bodrum settlement.
- 1 site girişi
- 2 Korum Dairesi, administration building
- 2a Karsilama binası, administration office
- 2b Sağlık binası, infirmary center
- 2c güvenlik binası, security office
- 2d personel lojmanları, staff residences
- 3 otel, hotel
- 4 motel, motel
- 5 marina tesisleri, marina
- 6 site merkez tesisleri, trade and cultural center
- 7 merkez lojmanları, main restaurant
- 8 namaz, Turkish bath
- 9 spor meydanı, sports area
- 10 sinema, neighborhood service building
- 11 servis ünitesi, neighborhood service building
- 12 lokanta, restaurant
- 13 lokanta, restaurant
- 14 okul, yuva, nüserya, school, day care, nursery
- 15 oturma odası, reception area
- 16 oturma odası, reception area
- 17 oturma odası, reception area
- 18 oturma odası, reception area
- 19 oturma odası, reception area
- 20 rekreasyon alanı, recreation area
- 21 açık hava spor alanı, open air sports area
- 22 teknik servis, technical services
- 23 personel lojmanları, staff residences
- 24 sanitasyon, construction yard
- 25 benzin, oto bakım, service station
- 26 merkez otopark, central parking
- 27 kamping, camping

çevreleyen kıyı gezi yolu ve bu kesimlerde lokanta, kafeterya, eğlence yerleri ve marina tesisleri bulunmaktadır. Marina çevresinde planlanan su sporları, eğlence birimleri, balıkçı meyhanesi, yat klübü, taverna, gümrük servisi ile liman teknik servisleri projelendirilmiştir.

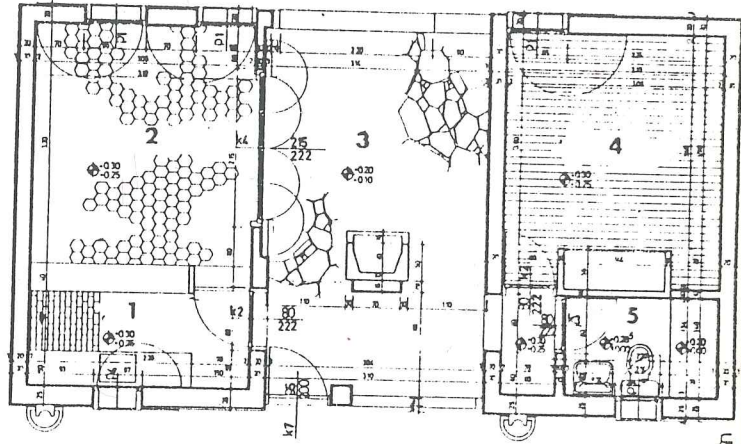
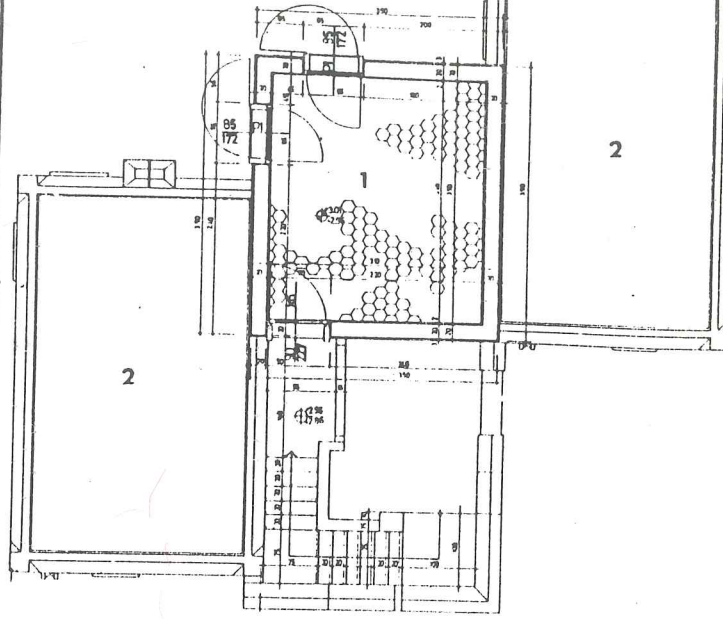
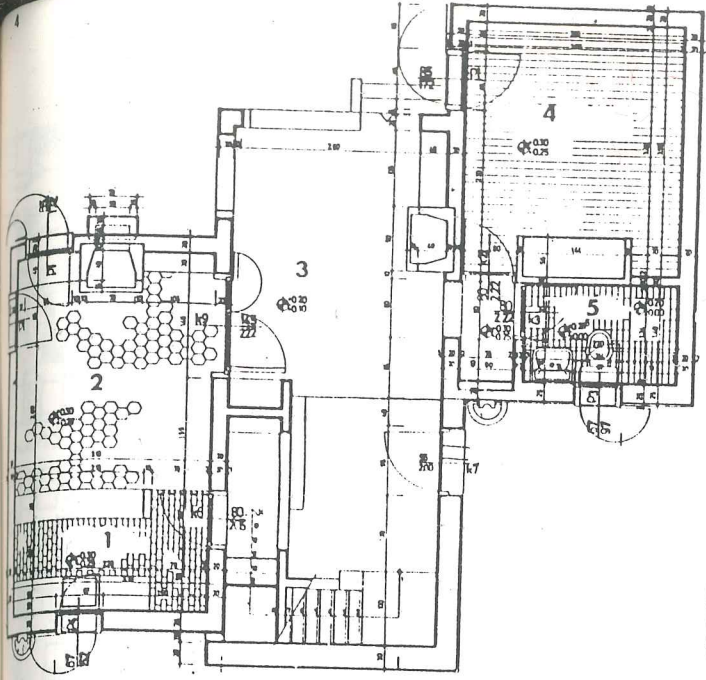
Ayrıca yerleşmelerin uygun ve çeşitli yerlerinde planlanan hizmet servisleri ve teknik servisler, sitelerin bir bütün olarak yaşaması için gerekli ortamı hazırlamaktadır.

Bodrum sitesinde kıyıda ve doğal yapıdan gelen özellikler, yapay çevre ile doğa arasındaki ilişkilerin ekolojik dengeyi bozmaması göz önüne alınarak değerlendirilmiştir.

Arazinin hareketliliği yerleşme kararlarını etkilemiştir. Yaya yollarını bu hareketliliğe olanak veren teraslamalar üzerinde ve esas olarak yatacık hareketler için planlanmış iki ana platoda yayılmıştır. Plato -lardan kıyı gezi yolu denizden 3-6 m yükseklikte değişken mekanlar vermektedir. Öteki plato ise tatil konutları bölgesi, merkez tesisleri, motel ünitesi denize bağlayan bir korniş yolu niteliğinde çizgisel olarak gelişmektedir. Yaya hareketi içinde kıyı ve yerleşme alanları arasındaki en fazla yükselti farkı 40 m olarak kabul edilmiştir. Tatil evleri bölgesinde ortalama yerleşme kotu 25?30 m'dir. En fazla yerleşme sınır kotu farkı ise 50-55 m.dir.

Datça sitesinde yerleşme kararlarını belirleyen etkenler arasında mülkiyet sınırı önemli rol oynamıştır. Yerleşme arazisini, 2 km uzunlukta, kumsal gerisinde ince bir kanal oluşturmakta ve arka planda orman dokusu yerleşme alanını sınırlamaktadır. Çiftlik yarımadasına doğru uzanan koy içinde çok değişken görümler veren doğal yapı, yapay çevrenin planlanmasından ana etken olmuştur? Kıyı boydan boya her noktada plaj olanakları vermektedir. Deniz ile geri planlar arasında hava akışı, kıyıya dik inen yeşil kanal ve yaya yolları ile sağlanmıştır.

Çiftlik yarımadasının koyu oluşturan batı kesimi, işletmeler bölgesi ile eğlence koyu(marina) eylemlerini toplayan bir merkez durumundadır. Hizmet tesisleri, ticari ve sosyal üniteler ve eğlence ünitelerine

4
A tipi kat evi (72 m²) zemin kat planı, ground floor plan of type A houses

- 1 mutfak, kitchen
- 2 oturma, yemek, living, dining
- 3 hayat, terrace
- 4 yatak odası, bedroom
- 5 WC, duş, bathroom

5
A tipi kat evi üst kat planı, upper floor plan of type A houses

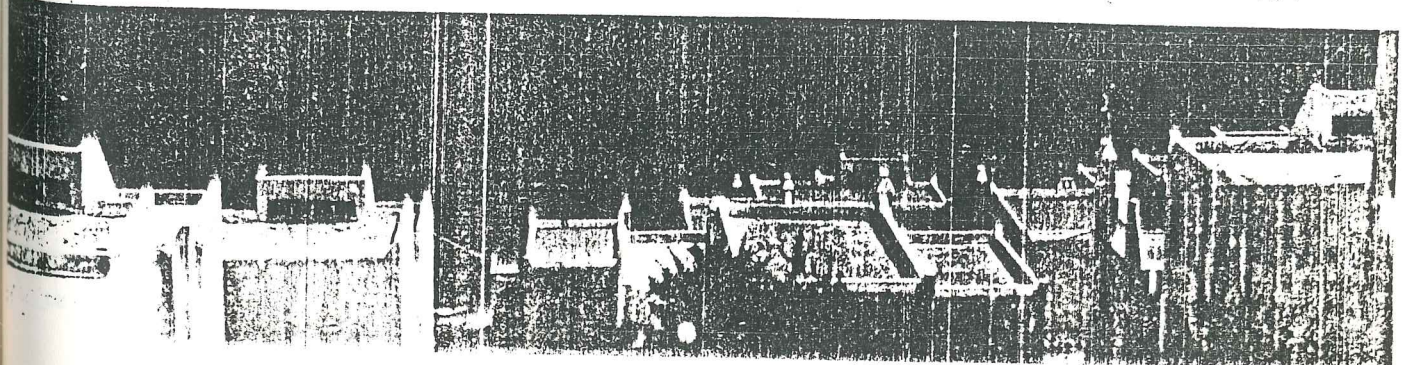
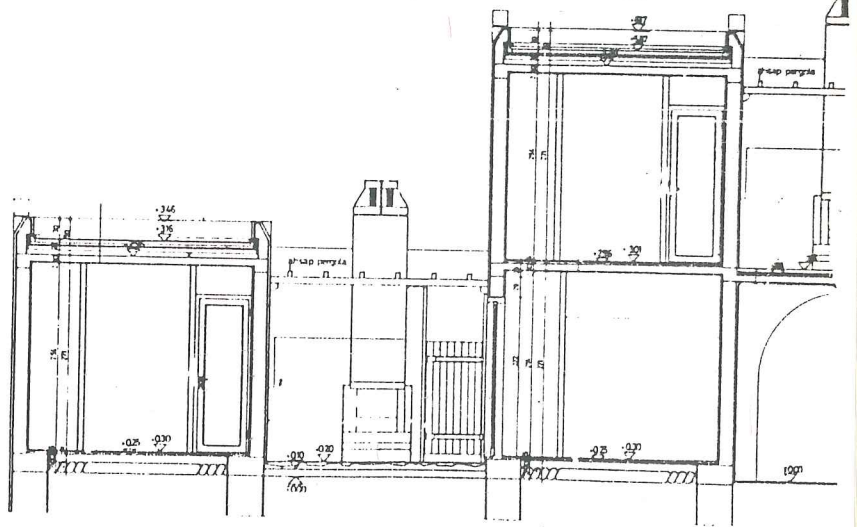
- 1 oturma odası, living room
- 2 toprak dam, roof

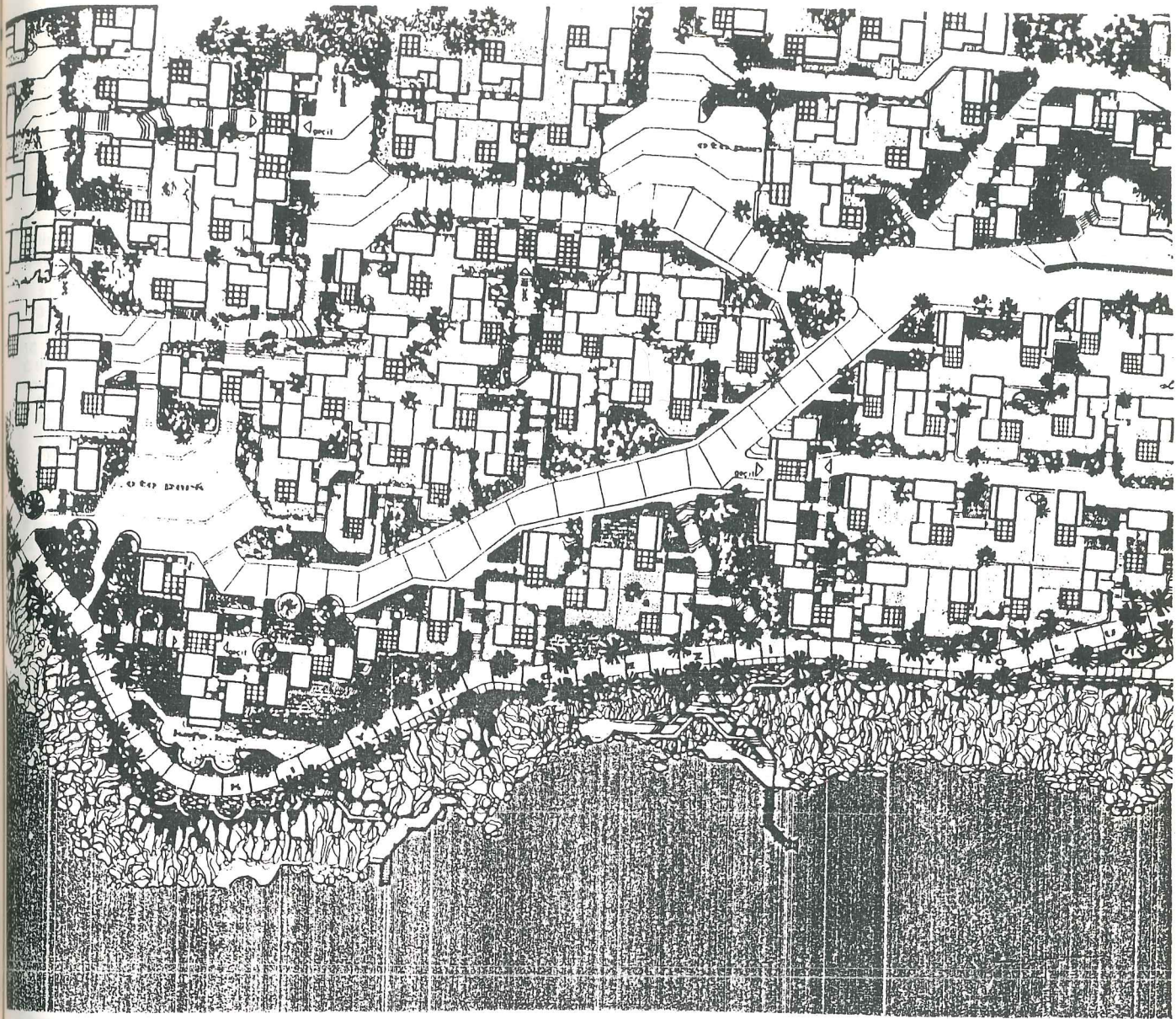
6
B tipi kat evi planı, plan of type B houses

- 1 mutfak, kitchen
- 2 yaşama, yemek, living, dining
- 3 avlu, courtyard
- 4 yatak odası, bedroom
- 5 WC, duş, bathroom

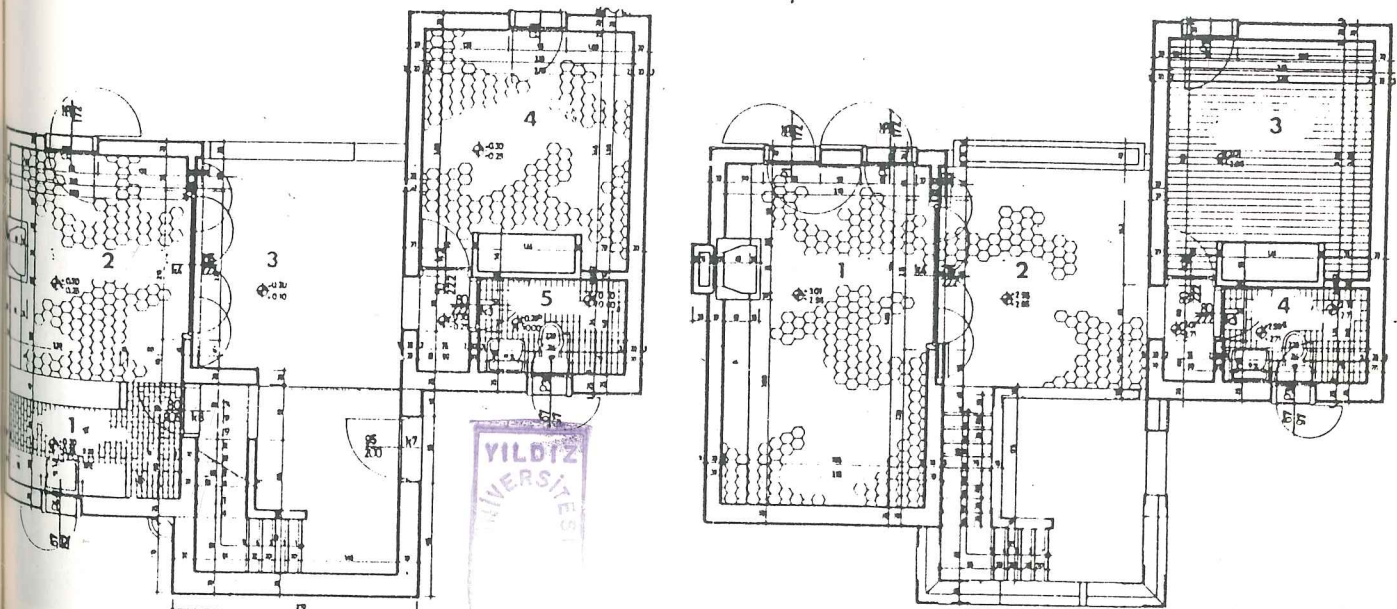
7
A ve B tiplerinin arazi üzerinde birleşimini gösterir kesit, section showing the combination of types A and B

8
yerleşme dokusundan bir görünüş, a view of settlements

3
Bodrum sitesi A mahallesi yerleşme dokusu.

9
C tipi ev (108 m²) zemin kat planı, *ground floor plan of type C houses*

- 1 oturma odası, *living room*
- 2 hayal, *terrace*
- 3 yatak odası, *bedroom*
- 4 WC, duş, *bathroom*

10
C tipi ev üst kat planı, *upper floor plan of type C houses*

- 1 mutfak, *kitchen*
- 2 yaşama, yemek, *living, dining*
- 3 avlu, *courtyard*
- 4 yatak odası, *bedroom*
- 5 WC, duş, *bathroom*

11
B tipi evlerin girişi bölümü, *entrance way of type B houses*

12
A tipi evlerden bir görünüşü, *a view of type A houses*

13
D tipi ev (66 m²) zemin kat planı, *ground floor plan of type D houses*

- 1 yatak odası, *bedroom*
- 2 WC, duş, *bathroom*

14
D tipi ev üst kat planı, *upper floor plan of type D houses*

- 1 antre, *entrance*
- 2 mutfak, *kitchen*
- 3 yaşama, yemek, *living, dining*
- 4 hayal, *terrace*

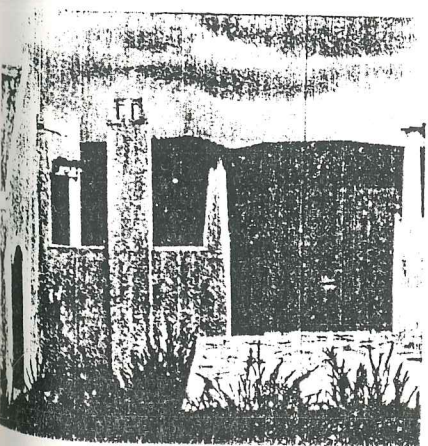
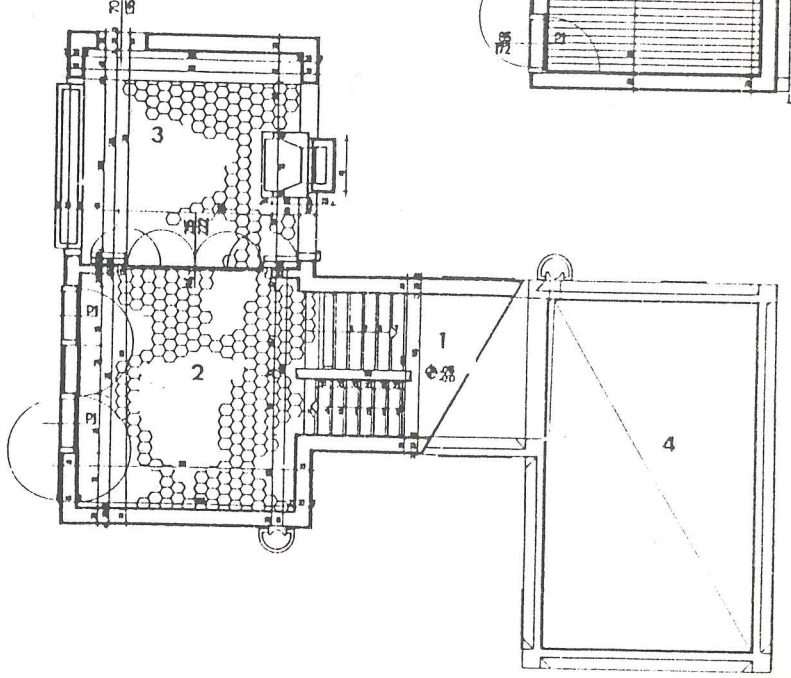
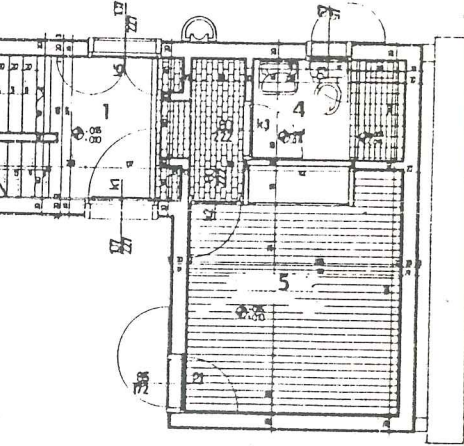
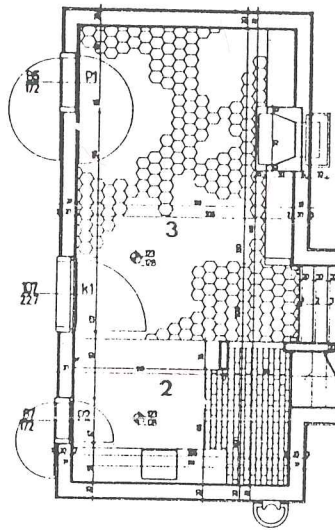
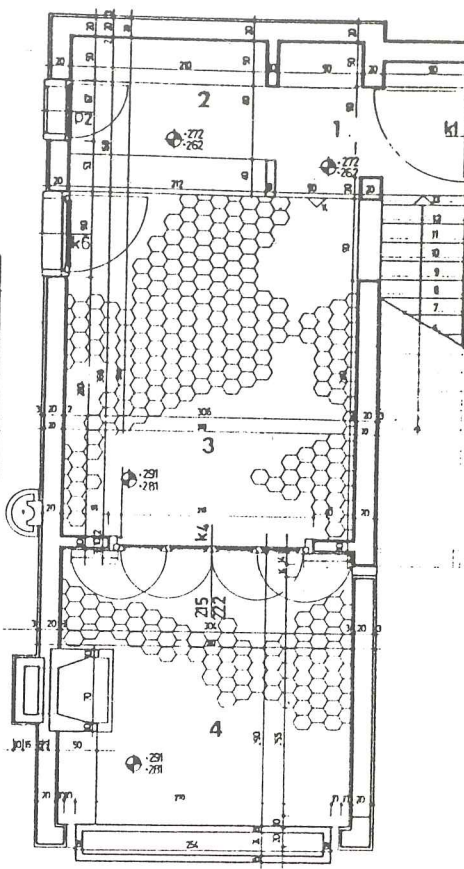
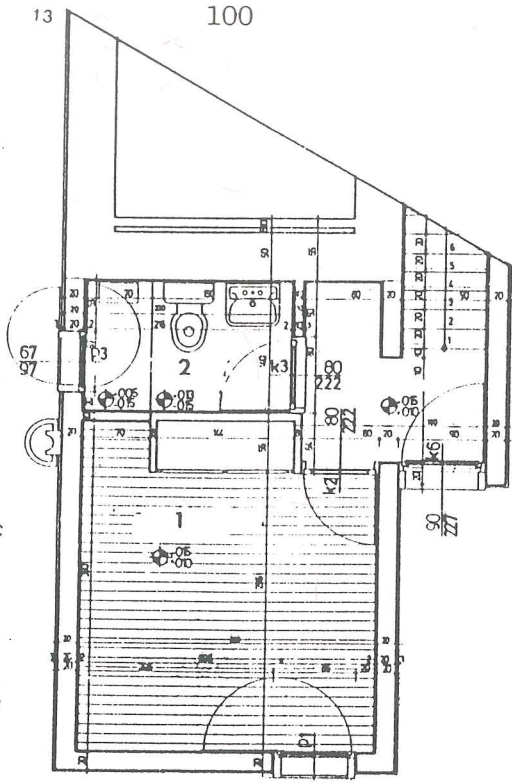
15
E tipi tek ev (90 m²) zemin kat planı, *ground floor plan of type E single house*

- 1 antre, *entrance*
- 2 mutfak, *kitchen*
- 3 yaşama, yemek, *living, dining*
- 4 WC, duş, *bathroom*
- 5 yatak odası, *bedroom*

16
E tipi tek ev üst kat planı, *upper floor plan of type E single house*

- 1 antre boşluğu, *void*
- 2 oturma odası, *living room*
- 3 hayal, *terrace*
- 4 çatı, *roof*

17
Bodrum sitesinden bir görünüşü, *a view from Bodrum settlement*

çizgisel aralıklarla planlanmıştır. Ana merkez, yarılaşma planı içinde tüm fiziksel mekânın orta yerindedir.

Geceleme/konaklama üniteleri hizmet gördükleri grup ve işletmelerin farklılığı ölçüsünde mekansal ayırım gösterirler. Turistik işletmelerle genel yerleşmenin mekansal ayırımı uzun bir koy içinde sonuç olarak farklı mimari çözümler getirmiştir.

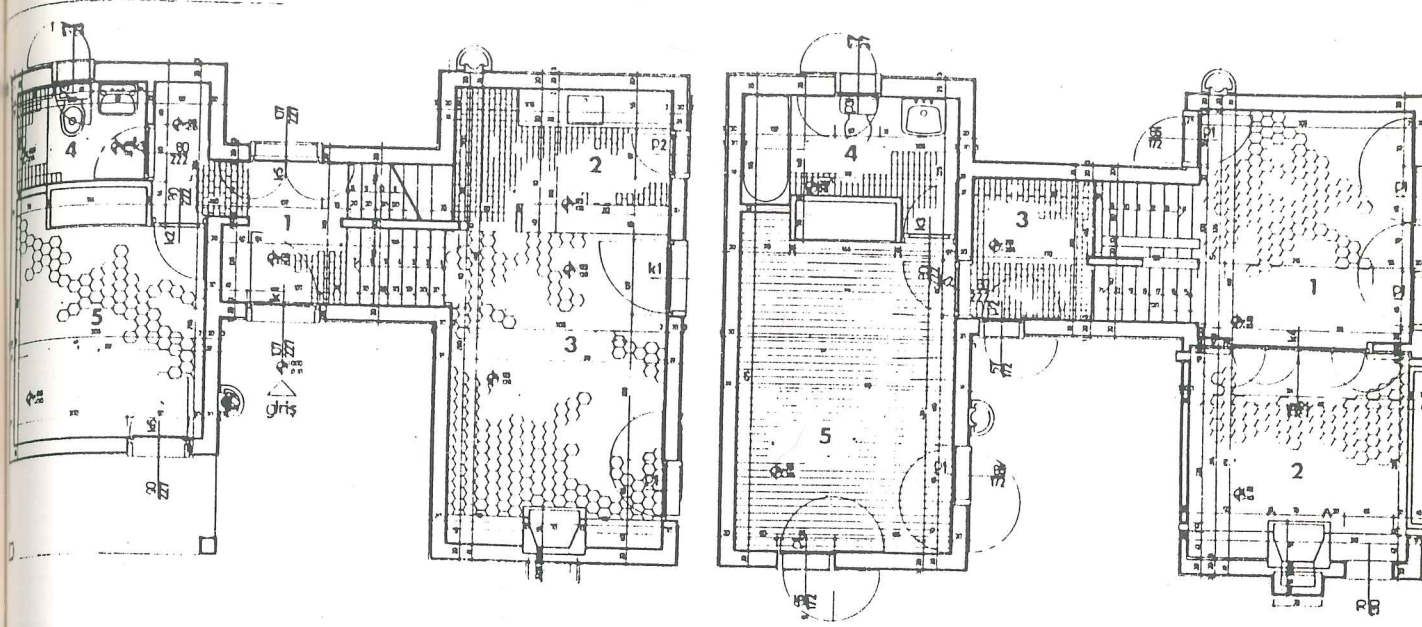
Datça sitesinin bir parçası olan Kurucabük Mahallesi, ana yerleşmeye 2 km uzaklıktadır. Bu bölgede kat evi ve tek evlerden oluşan yerleşme, kendi içinde bir merkezle tamamlanmaktadır.

Sitelerin iç ulaşımı konusunda yerleşme düzeninin öngördüğü bütünlük, üst düzeyde organize bir bütünlüktür. Organize bir işleyiş biçimi, işletmeler kompleksinin bütünlüğünü garantileyecek, sistemin aksama dan işleymesini sağlayacaktır. Tesisin kitle turizmüne dönük bir nitelik taşıdığı dikkate alınarak, özel otonun kompleks içindeki yeri bu açıdan değerlendirilmiştir. Bodrum sitesinde, yerleşme birimleri arasındaki taşıt yolları, servis hizmetine açıktır. Site girişinde otolar için büyük bir park planlanmıştır. Datça sitesinde, sitenin ormanla sınırlandırıldığı kesim üzerinden geçen bir çevre yolu, yerleşme gruplarını çıkmazlara beslemektedir.

41 hektarlık bir alana yayılan 3500 yatak kapasiteli Bodrum sitesinde toplam inşaat alanı % 20, yapıların zeminde kapladığı alan % 9, kişi başına yeşil alan yaklaşık 40 m²; 75 hektarlık bir alana yayılan 6000 yatak kapasiteli Datça sitesinde toplam inşaat alanı % 25, yapıların zeminde kapladığı alan % 10, kişi başına yeşil alan yaklaşık 30 m²'dir.

Tatil Evlerinin Planlanması

Bodrum yerleşmesi, şirketin programını verdiği üç tip tek ev (66, 90, 123 m²) ile üç tip kat evi (54, 72, 108 m²) olarak projelendirilmiştir. Tatil evlerinin planlanmasında şirketçe talep edilen kat evi ile tek evlerin seçimleride ayrıcalık yaratmaması için bunlara, yerleşme dokusu içinde birlikte karışık yer verilmiştir. Ayrıca değişik eğimlerde

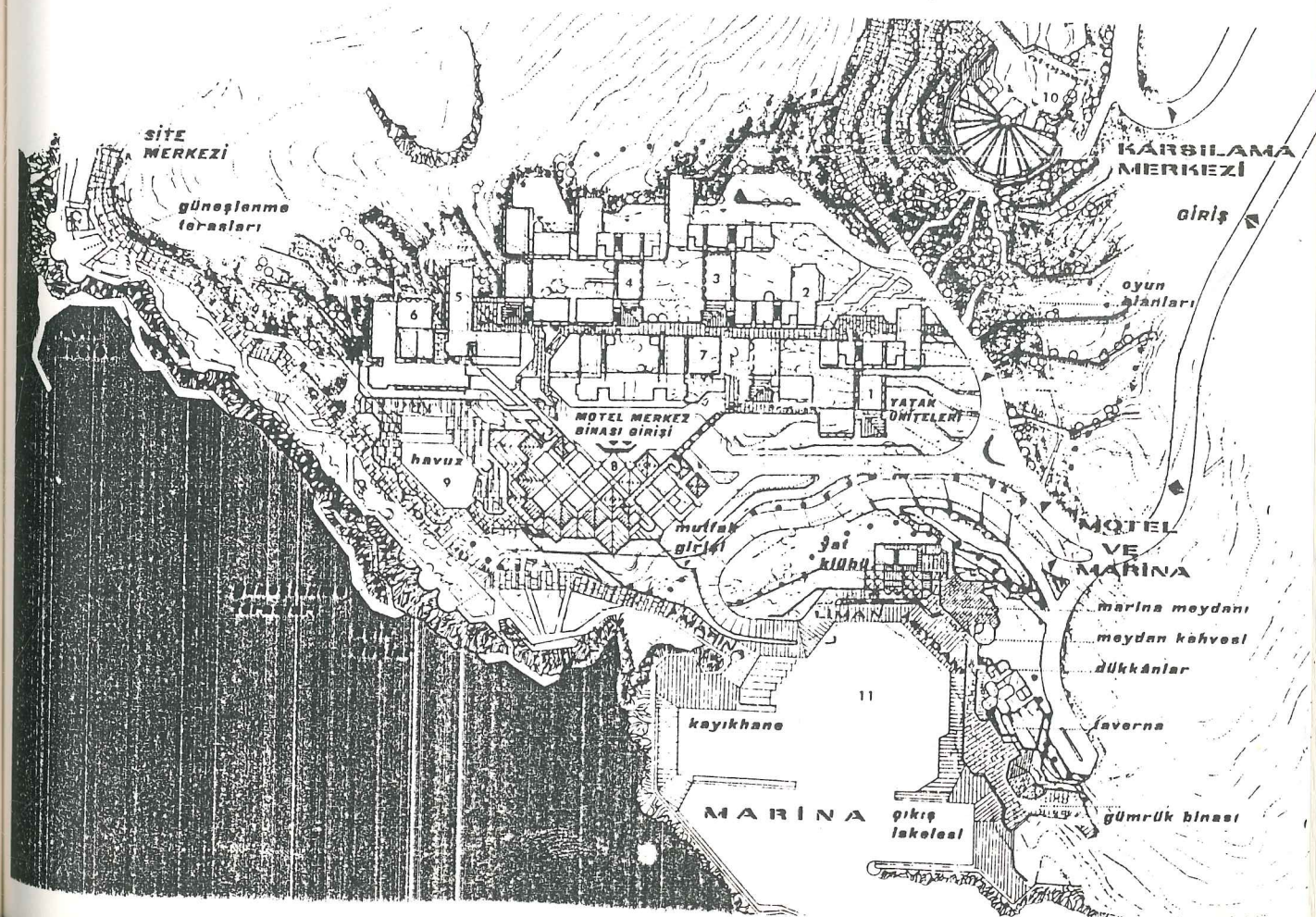

18
F tipi ev zemin kat planı, ground floor
plan of type F houses

- 1 antre, entrance
- 2 mutfak, kitchen
- 3 yaşama, yemek, living, dining
- 4 duş, WC, bathroom
- 5 yatak odası, bedroom

19
F tipi ev üst kat planı, upper floor plan of type F
houses

- 1 oturma odası, living room
- 2 hayat, terrace
- 3 galeri, gallery
- 4 duş, WC, bathroom
- 5 yatak odası, bedroom

yeralan yapıların, arazi konumlarının saptanmasında ortaya çıkabilecek kısıtlamaları giderebilmek amacıyla, tiplerin birleşmelerinde ve kendi iç mekanlarında esneklik sağlayacak çözümlere gidilmiştir. Kat evleri kendi aralarında, arazi meyline dik ve paralel olmak durumuna göre değişik olanaklarla birleşebilmektedir. Tek ev çözümleri de aynı olanakları vermektedir. arazi eğimine bağlı olarak geliştirilen bu esneklik, uygulamada yapının oturduğu zeminin ortalama kotuna göre sabitleştirilmiştir.

Datça yerleşmesi, üç tip tek ev (64, 92, 132 m²)den oluşmaktadır. İmar planı ölçüleri içinde kat evleri genel olarak üç katlı, aynı modüler planlama ve aynı karkas sistem içinde düzenlenmiştir.

Planlamada aynı karkasına kullanımını sağlamak amacıyla, büyük kat evi tipi kendi içinde iki katlı olarak ele alınmıştır. Modüler planlama sisteminde en küçük tip 57 m²'dir. Bu tip üzerine yapılan eklentilerle 73m²'lik orta tip elde edilmiştir. Büyük tip ise kendi içinde iki katlı olarak planlanmıştır. Böylece katlarda tiplerin değişik dağılımı olanağı sağlanmıştır. Ana tipin farklı tiplerle bütünleştirilmesi sayesinde kendi içinde çok çeşitli çözümlere varılabilmektedir (teorik olarak 2249 adet) Bu geniş perspektif, küçük tipe olan talebin az oluşu, konstrüksiyon, iç mekan düzenleme olanakları, inşaat süresindeki rasyonelizasyon ve bina ünitelerinin ritmi gözönüne alınarak elenmiş ve gerekli ölçüde kullanılmıştır. Ara bir avlu etrafında planlanan tek evler, değişik çözümlerle bir araya gelerek gruplar oluştururlar.

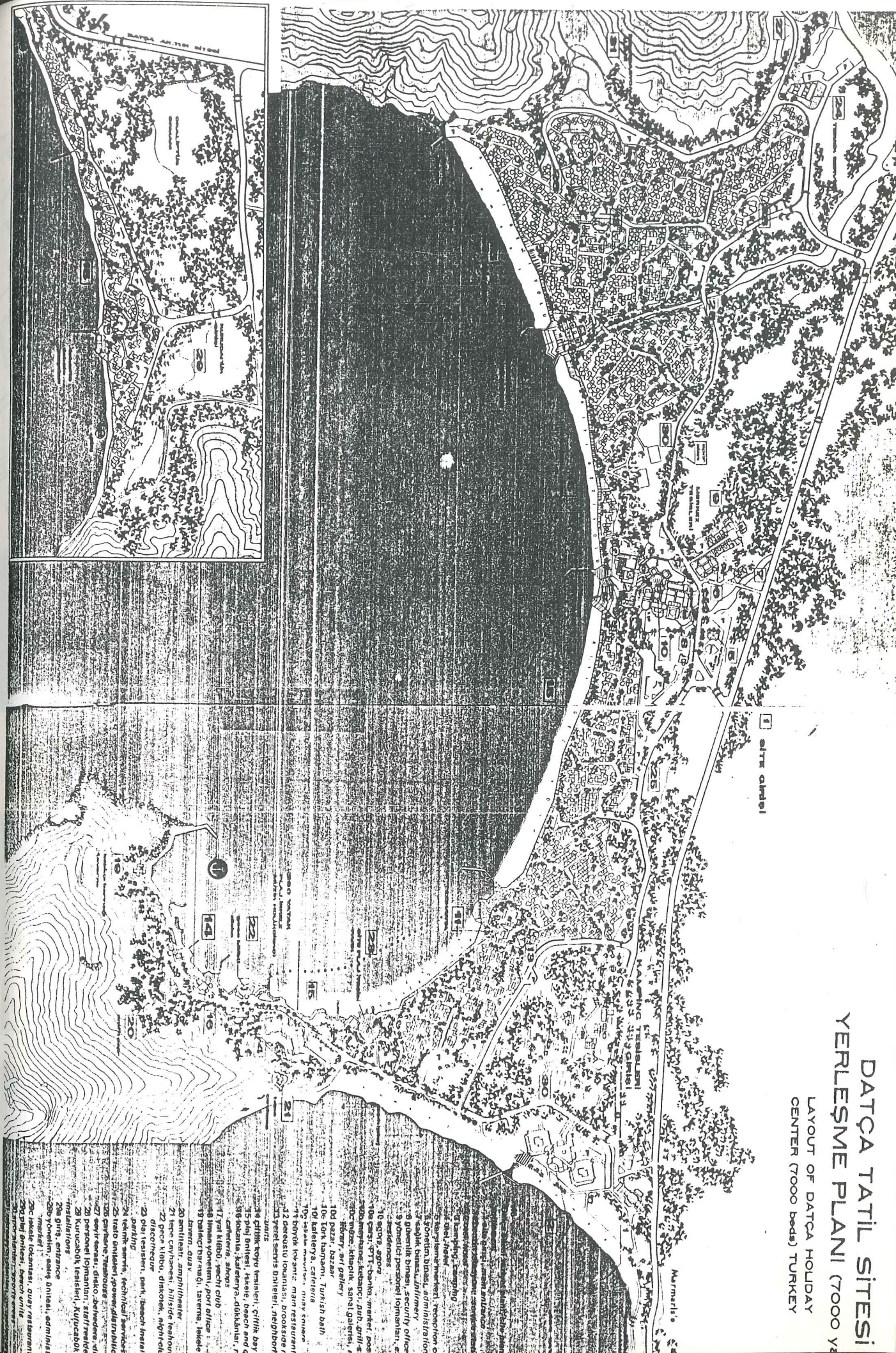
Peyzaj Planlaması

Grubun çalışmalarına danışman olarak katılan prof. Besalet Pamay her iki sitede yaptığı inceleme gezilerinden sonra ana ilkeler düzeyinde hazırladığı ön raporda özetle,

"Akdeniz iklim koşullarının hakim bulunduğu Bodrum sitesinde peyzağ planlaması, yöresel ekolojik etüdlerle elde edilen verilere dayanarak planlanmıştır. Eski bir kızılçam orman sahası ve maki alanı olduğu anlaşılan site ve çevresi zengin bir toprak florasına sahip bulunmaktadır. Genel hatlarıyla doğal vejetasyon örtüsüne ve temel yeşil yapıya kavuştulduktan sonra, tatil sitesinin peyzağı ve tasarlanan tür kompozisyonu

DATÇA TATİL SİTESİ YERLEŞME PLANI (7000 YER)

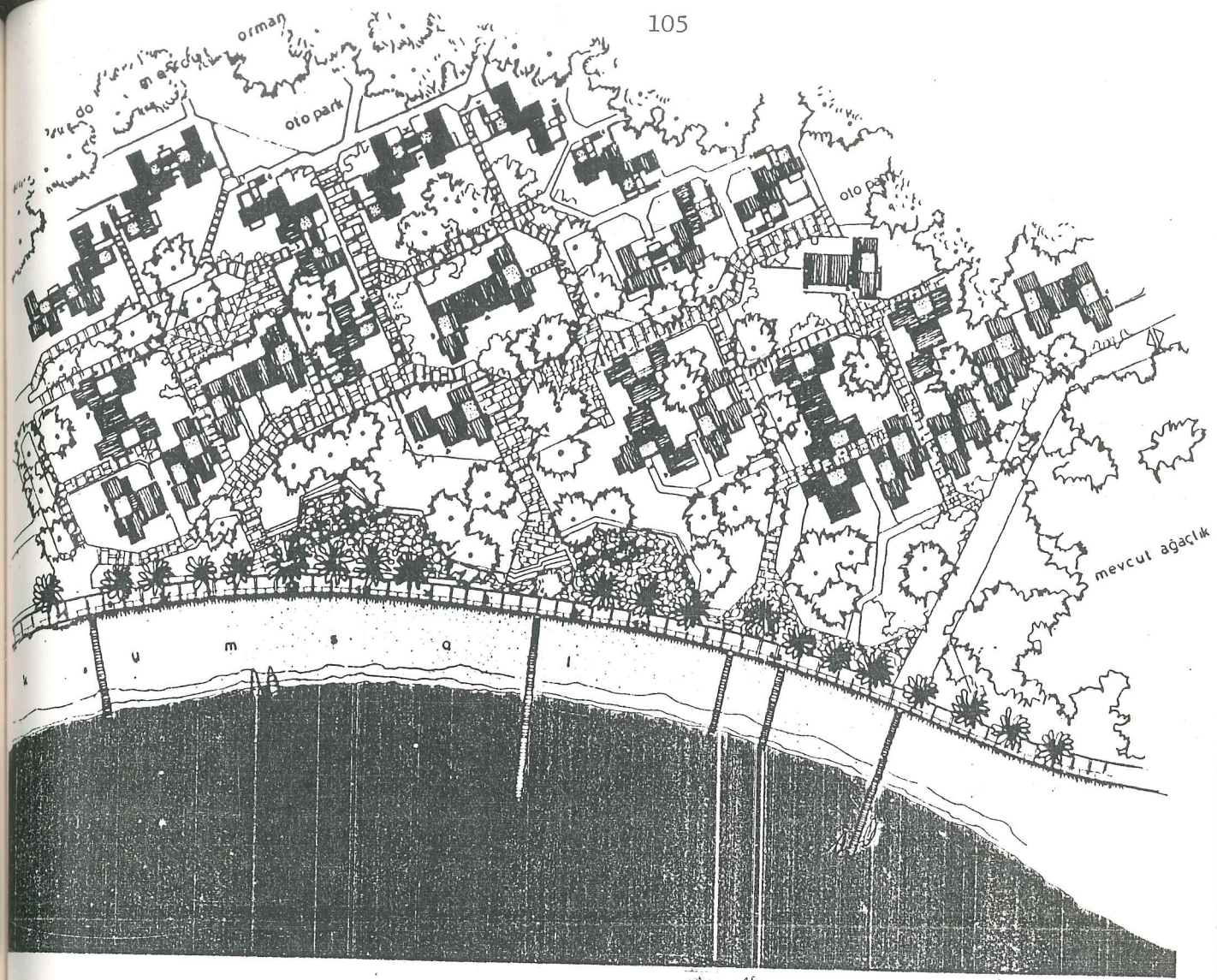
LAYOUT OF DATÇA HOLIDAY
CENTER (7000 beds) TURKEY

1 site girişi

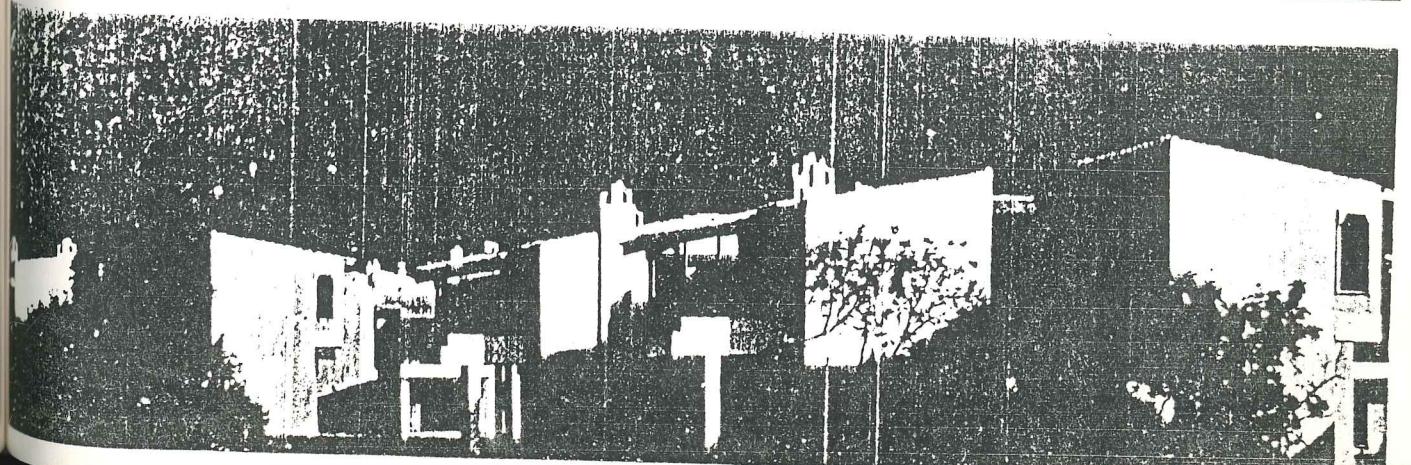
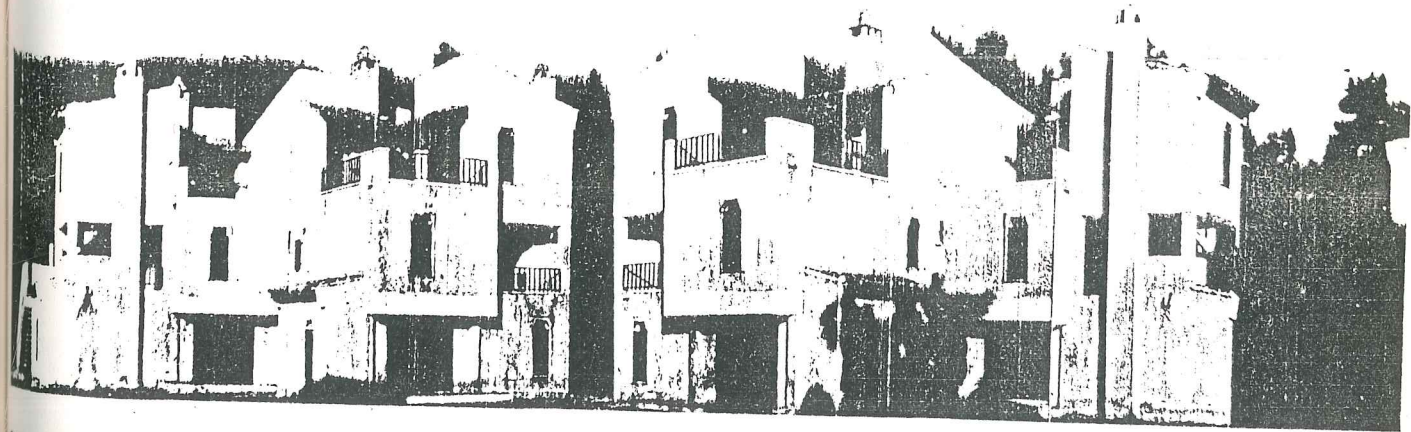
Marmaris

- 1 site girişi
- 2 giriş kapısı
- 3 giriş kapısı
- 4 giriş kapısı
- 5 giriş kapısı
- 6 giriş kapısı
- 7 giriş kapısı
- 8 giriş kapısı
- 9 giriş kapısı
- 10 giriş kapısı
- 11 giriş kapısı
- 12 giriş kapısı
- 13 giriş kapısı
- 14 giriş kapısı
- 15 giriş kapısı
- 16 giriş kapısı
- 17 giriş kapısı
- 18 giriş kapısı
- 19 giriş kapısı
- 20 giriş kapısı
- 21 giriş kapısı
- 22 giriş kapısı
- 23 giriş kapısı
- 24 giriş kapısı
- 25 giriş kapısı
- 26 giriş kapısı
- 27 giriş kapısı
- 28 giriş kapısı
- 29 giriş kapısı
- 30 giriş kapısı
- 31 giriş kapısı
- 32 giriş kapısı
- 33 giriş kapısı
- 34 giriş kapısı
- 35 giriş kapısı
- 36 giriş kapısı
- 37 giriş kapısı
- 38 giriş kapısı
- 39 giriş kapısı
- 40 giriş kapısı
- 41 giriş kapısı
- 42 giriş kapısı
- 43 giriş kapısı
- 44 giriş kapısı
- 45 giriş kapısı
- 46 giriş kapısı
- 47 giriş kapısı
- 48 giriş kapısı
- 49 giriş kapısı
- 50 giriş kapısı
- 51 giriş kapısı
- 52 giriş kapısı
- 53 giriş kapısı
- 54 giriş kapısı
- 55 giriş kapısı
- 56 giriş kapısı
- 57 giriş kapısı
- 58 giriş kapısı
- 59 giriş kapısı
- 60 giriş kapısı
- 61 giriş kapısı
- 62 giriş kapısı
- 63 giriş kapısı
- 64 giriş kapısı
- 65 giriş kapısı
- 66 giriş kapısı
- 67 giriş kapısı
- 68 giriş kapısı
- 69 giriş kapısı
- 70 giriş kapısı
- 71 giriş kapısı
- 72 giriş kapısı
- 73 giriş kapısı
- 74 giriş kapısı
- 75 giriş kapısı
- 76 giriş kapısı
- 77 giriş kapısı
- 78 giriş kapısı
- 79 giriş kapısı
- 80 giriş kapısı
- 81 giriş kapısı
- 82 giriş kapısı
- 83 giriş kapısı
- 84 giriş kapısı
- 85 giriş kapısı
- 86 giriş kapısı
- 87 giriş kapısı
- 88 giriş kapısı
- 89 giriş kapısı
- 90 giriş kapısı
- 91 giriş kapısı
- 92 giriş kapısı
- 93 giriş kapısı
- 94 giriş kapısı
- 95 giriş kapısı
- 96 giriş kapısı
- 97 giriş kapısı
- 98 giriş kapısı
- 99 giriş kapısı
- 100 giriş kapısı

45

Datça sitesinden bir yerleşme dokusu örneği,
settlement texture of a zone in Datça settlement

daha kolay-olgunlaşabilecektir.Bu anaçla siteyi kuşatacak bir yeşil kuşak geri planda bir fon oluşturacak ve bugünkü peyzajı zengileştirecektir.Bu nedenle 12 hektarlık bir alanda yörenin yerli türleri olarak hızla büyüyen fıstık çamı ve kızılçamın dikilmesi, hektar başına 2.000 adet olarak öngörülmektedir. "

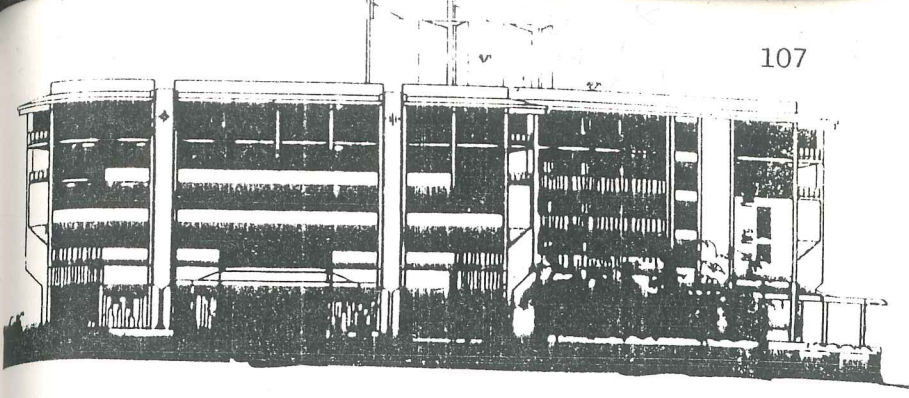
"Datça tatil sitesi için, site yerleşme alanını kuzeyden kuşatan kızılçam ormanı, fazla güneşlenme koşullarını ve kuzeyden esecek kuru hava cereyanlarını hafifletecek bir mekan durumunda ve ayrıca sitenin rekreasyon olanaklarını yükseltecek kapasitededir.Kıyı kesiminde hala devam ettiği anlaşılan kumul hareketinin mekanik ve biyolojik önlemlerle tutulması peyzaj planlamasının önemli bir konusunu oluşturmaktadır."

"Bu amaçla, mevcut kızılçam orman sahasınının rekreasyon alanı olarak planlanması, kıyı kesimi kumul hareketinin stabilizasyonunda büyük rolleri saptanan ağaç ve ağaççık türleri ile, kıyı kesimi üzerinde, aktif işevsel mekanların gölgelenme ve korunma işlevlerini yerine getirecek şekilde planlanması öngörülmüştür."

Raporda belirtilen ana ilkeler çerçevesinde Bodrum sitesinde ağaçlandırma çalışmalarına 1974 yılında başlanmıştır.20.000 çam fidanı dikilmiştir.Bu fidanların bugün görünen boyları 75-100 cm civarındadır. Plantasyon çalışmaları devam etmektedir.Bodrum sitesi müdürü Özgen Acarın ve eşinin bu konuya birlikte gösterdikleri ilgi sayesinde, her iki sitede çiçek ve fidan seralarının yapımı gerçekleştirildi.Aynı konuya Bodrum'da bulunan Prof. Günel Akdoğan da büyük ilgi gösterdi ve uygulama çalışmalarına katıldı.

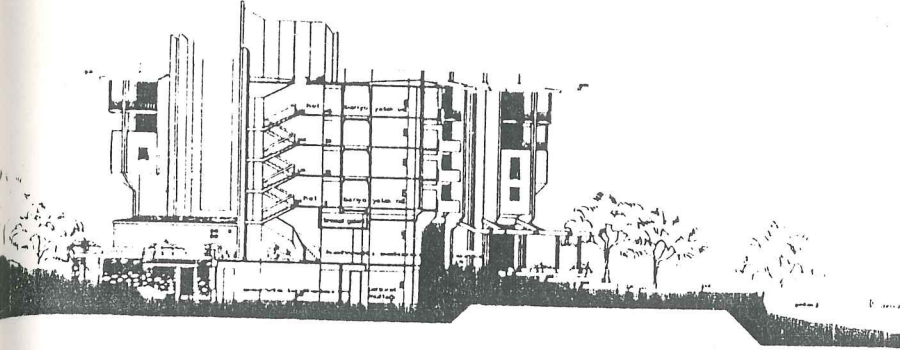
İmar Planlarının Hazırlanmasında Karşılaşılan Sorunlar

1973 yılı Nisan ayında başlanan çalışmaların 1/1000 ölçekli yerleşme planları aynı yılın Haziran ayında tamamlandı.Datça sitesi için Muğla İl İmar Müdürlüğünden, Bodrum sitesi için Bodrum Belediyesinden onay alındı.1974'te yayınlanan 1605 sayılı yasanın Ek-7-8 maddeleri, belediye mücavir alan dışı yörelerde yapılacak mevzii planların ve kıyıları üzerinde yapılacak planların yeniden ele alınmasını gerektiren

67
otel cephelerinden biri, a facade of the hotel

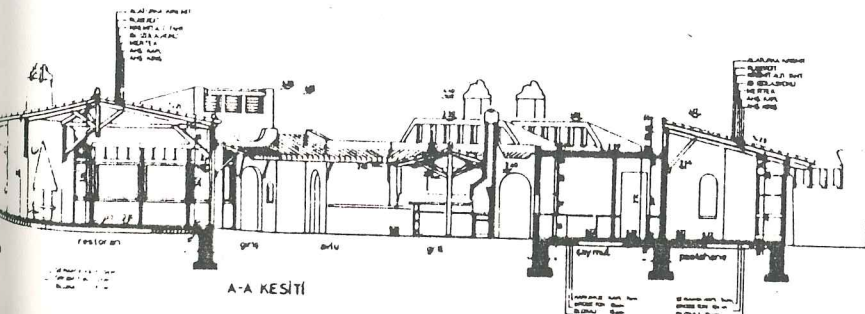
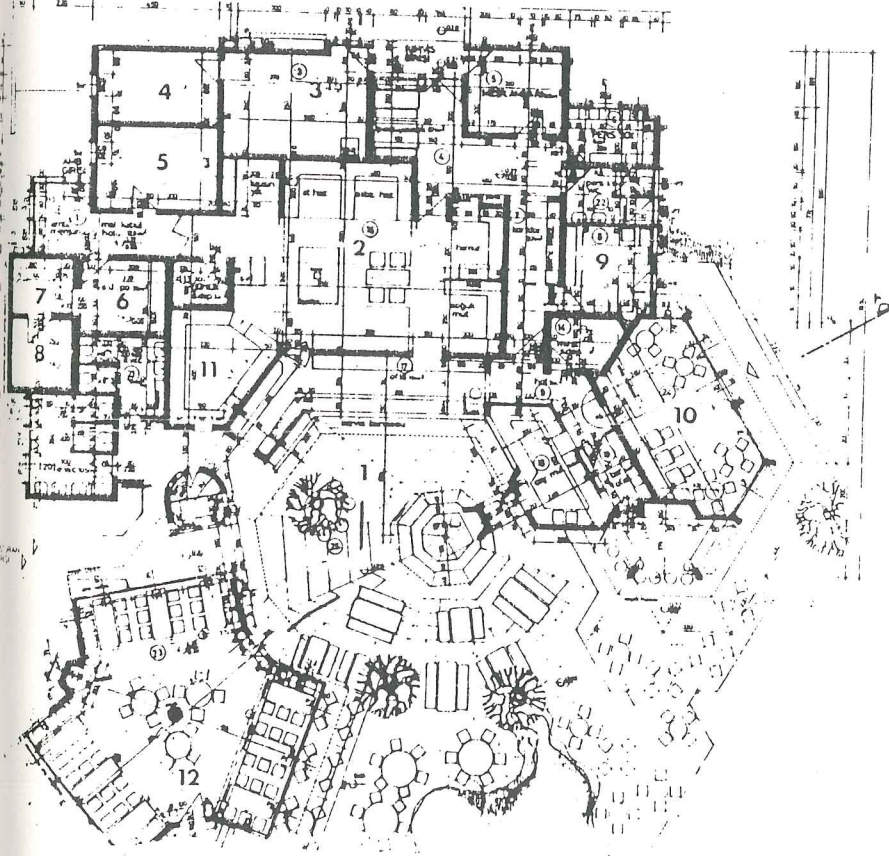
68
otelden kesit, section through the hotel

69
Datça sitesi mahalle lokantalarından birinin planı, plan of local restaurant in Datça settlement

- 1 avlu, courtyard
- 2 mutfak, kitchen
- 3 kazan dairesi, heating
- 4 yakıt deposu, fuel storage
- 5 depo, storage
- 6 sebzeler, vegetables
- 7 soğuk depo, refrigerator
- 8 derin dondurma, deep freeze
- 9 müdür, director
- 10 pastahane, patisserie
- 11 bulaşık, dishwashing
- 12 kapalı salon, covered hall

70
lokantadan kesit, section through the restaurant

A-A KESİTİ

üzerinde yapılacak hlanların yeniden ele alınmasını gerektirdiğinden, planlama çalışmaları yeniden ele alındı. Ne var ki ilk planlamada zaten kıyıların kullanımı açısından toplum yararının gözetilmiş olması, önemli değişiklikler yapılmasını gerektirmedi ve planlar İmar ve İskan Bakanlığınca onaylandı. Bu hlanlar, yanılmıyorkak, Ek 7-8 maddenin uygulamaya konulmasından sonra onaylanan ilk planlardır.

Bodrum yerleşmesinde yapılanma, deniz kotundan 3-7 m yükseklikte ve kıyı kenar çizgisinden 30-40 m içeride başlamaktadır. Bakanlığın hava fotoğrafları ile yaptığı saptamalar sonucunda, Datça sitesinde 1-2 adet inşa edilmiş bina (müktesep hak elde edilmiş olmasına karşın) kıyı kenar çizgisi içinde kaldığı için şirketçe yıktırıldı.

Sitelerin Programlanması

Sitelerin program taslağı, işe başlanıldığında, sözleşmenin eki olarak şirket tarafından verilmişti. Proje birimlerinin ele alınışında devamlı değişiklik ve geliştirme zorunluğu doğdu. Ayrıntılara girildi. Bunun üzerine durum biraz değişti ve özellikle turistik işletmelerin proje çalışmalarına başlandığında ön projelerle birlikte program çalışmaları da müellifler tarafından yapıldı. Daha sonra bu programlar şirket yetkilisi işletmecilerde olgunlaştırıldı. Bu aşamada şirketin işletmeci elemanları ile müellifler arasında yapılan tartışmaların ağırlık noktası, müelliflerin projeyi bir bütün olarak görmek istemelerine karşın işletmecilerin her birimi ayrı ayrı ele almalarıydı.

Uygulamaya İlgili Bazı Notlar

Yatırımcı firmanın yatırım olanaklarına göre konutlar bölümünün altı yılda bitirileceği planlanmıştı (halen gerçekleştirilememiştir). Bu inşaat süresi sitelerin yer aldığı bölgedeki iş gücü ve kalifiye eleman olanakları gözönüne alındığında, çeşitli zamanlarda inşa edilecek konutlardaki bütünlüğün sağlanması ve inşaat kalemlerinin bağıntılarının azaltılması amacıyla şantiye ölçüsünde prekast elemanlarla çözüm aranması öngörülmüştü. Pencere ve kapı başlıkları, denizlikler, eşikler, bacalar, çatı parapetleri, yağmur iniş elemanları, çörttenler, şömineler, çiçeklikler, merdivenler, ayrıca ahşap oturma elemanları kurkukluklar ahşap

seperasyonlar ve bazı sundurma elemanları gibi.

Projelendirme aşamasında binaların arazi ye aplikasyonunda düşünülen platolar şeklindeki uygulama, arazinin yapısı ve doğal verilerin değerlendirilmesi sonucunda binaların aplikasyonda teker teker ele alınmasında zorunlu kılınmış ve hatta bu tür bir yerleşme planınının zaman zaman yeniden ele alınmasını zorunlu kılmıştır. İnşaat, ana yapı malzemele ri şirket tarafından sağlanarak taşaronlar tarafından yapılmaktadır. Şantiyelerde şirketçe beton merkezleri kurularak taşaronlara hazır beton merilmektedir. Ayrıca Muğla'da her iki site için kurulan merkez şantiye sinde ahşap ve demir işleri hazırlanmaktadır. Modüler sistemin tanıdığı olanaklar içidde döşemelerde hasır çelik kullanılmıştır. Kiriş ve döşeme kalıpları (ahşap panolar ve çelik direkler) takım halinde taşarona verilmektedir. Kapılarda çelik kaset kullanılmaktadır. Sıhhi donatım boru montajları tiplerine göre kotlandırılarak atölyede yapılmaktadır.

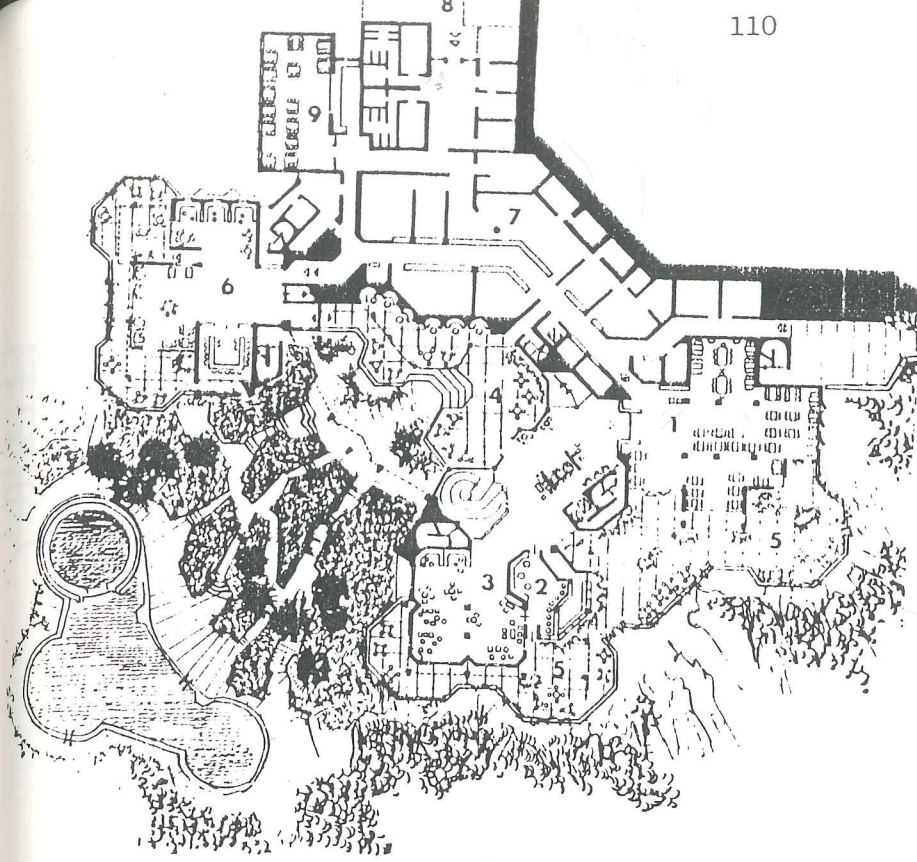
Datça sitesi binalarında klasik yöntemde inşa edilen taşıyıcı karkas sistemle birleştirilen hasır döşeme plakları sistemi maliyette avantaj sağlamamış, ancak inşaat programınının yoğun olduğu dönemde yapıma hızlandırılmıştır.

Birkaç Soru, Birkaç Yanıt

Projeleri üzerine ÇEVRE adına sorduğumuz birkaç soruyu, müellif ler adına Ersen Gürsel yanıtladı. Bu soruları ve yanıtları aşağıda sunuyoruz.

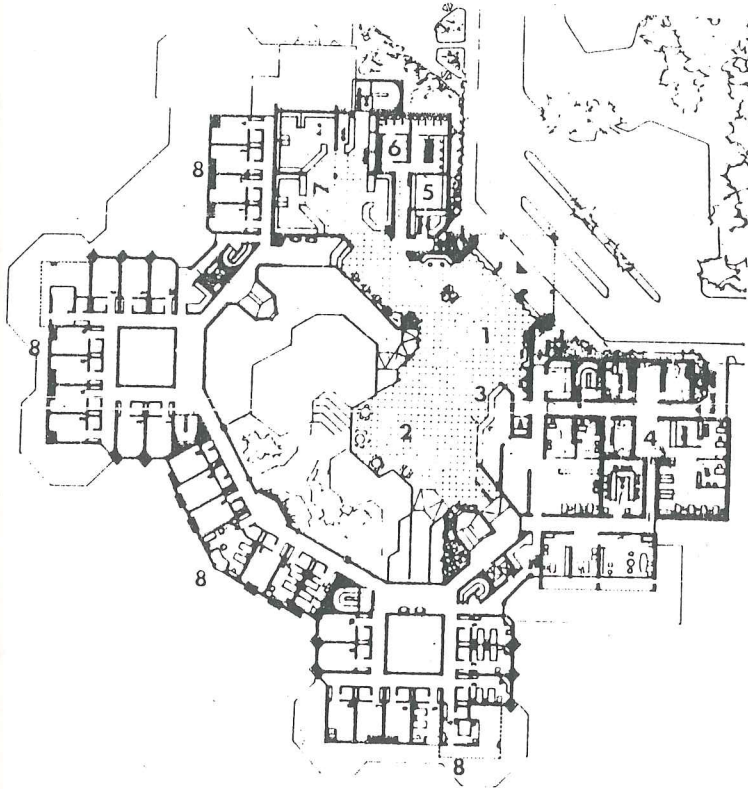
Projelere ilk bakışta, her iki sitede yapı yoğunluğunun fazla tutulduğu göze çarpıyor bu konuda bir açıklamanız var mı?

Yerinde bir soru. Sitelerin dıştan görünüşlerinde böyle bir algı gılama olası. Arazi kullanım değerlerini yazmıştık, bir kez daha belirtelim. Bodrum sitesinde tatil evleri kesiminde inşaat taban alanı, tüm site arazinin % 10'dur. Arazinin % 20-30'u bulan eğimi dolayısıyla özellikle deniz tarafından bakıldığında yapıların üstüste yığışma gibi görünmesi aradaki boşlukların, ağaçların henüz büyümemiş olması dolayısıyla hissedilmemesi de bu izlenimi kuvvetlendirmektedir. Oysa bu kesimlerde taban

37
otel alt zemin kat planı, *lower ground floor plan of the hotel*

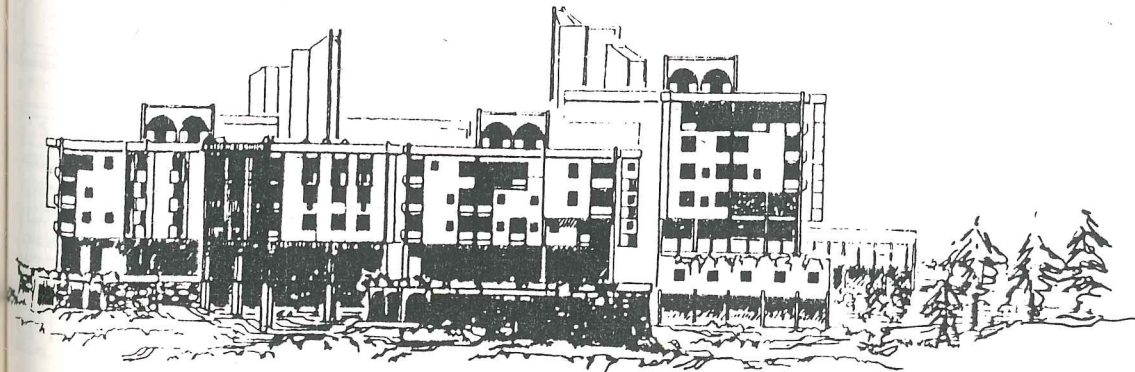
- 1 lokanta, *restaurant*
- 2 bar, *bar*
- 3 dinlenme salonu, *rest hall*
- 4 avlu-bar, *open bar*
- 5 teraslar, *terraces*
- 6 özel yemek salonu, *private dining hall*
- 7 mutfak, *kitchen*
- 8 servis girişi, *service entrance*
- 9 personel yemek salonu, *dining hall for the staff*

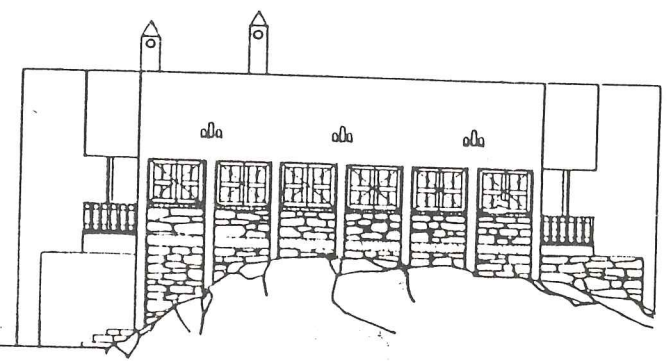
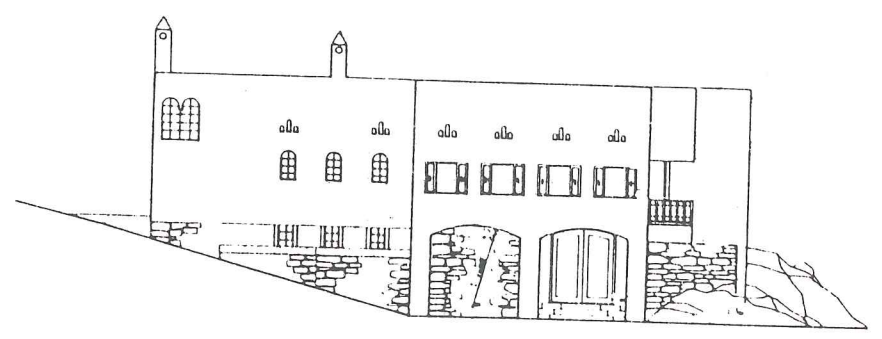
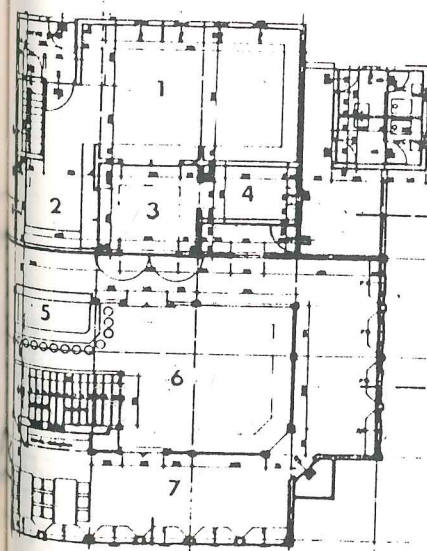
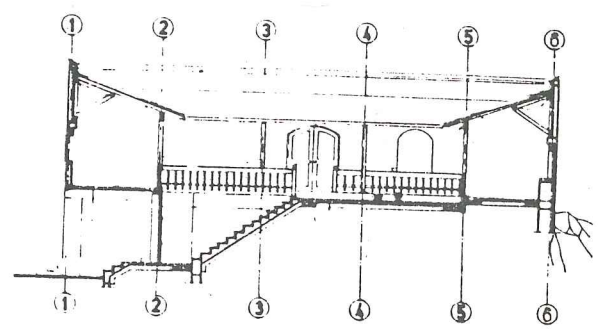
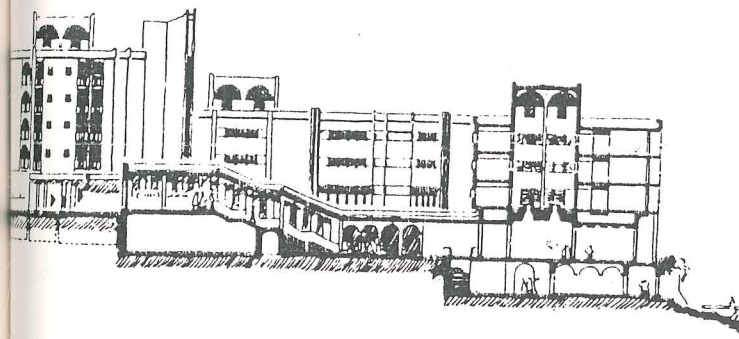
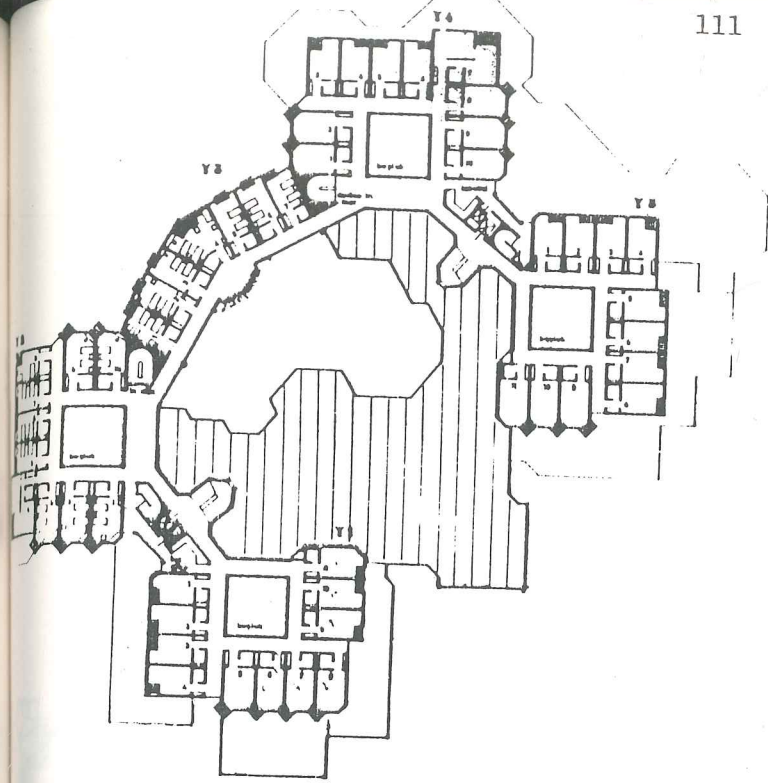
38
otel zemin kat planı, *ground floor plan of the hotel*

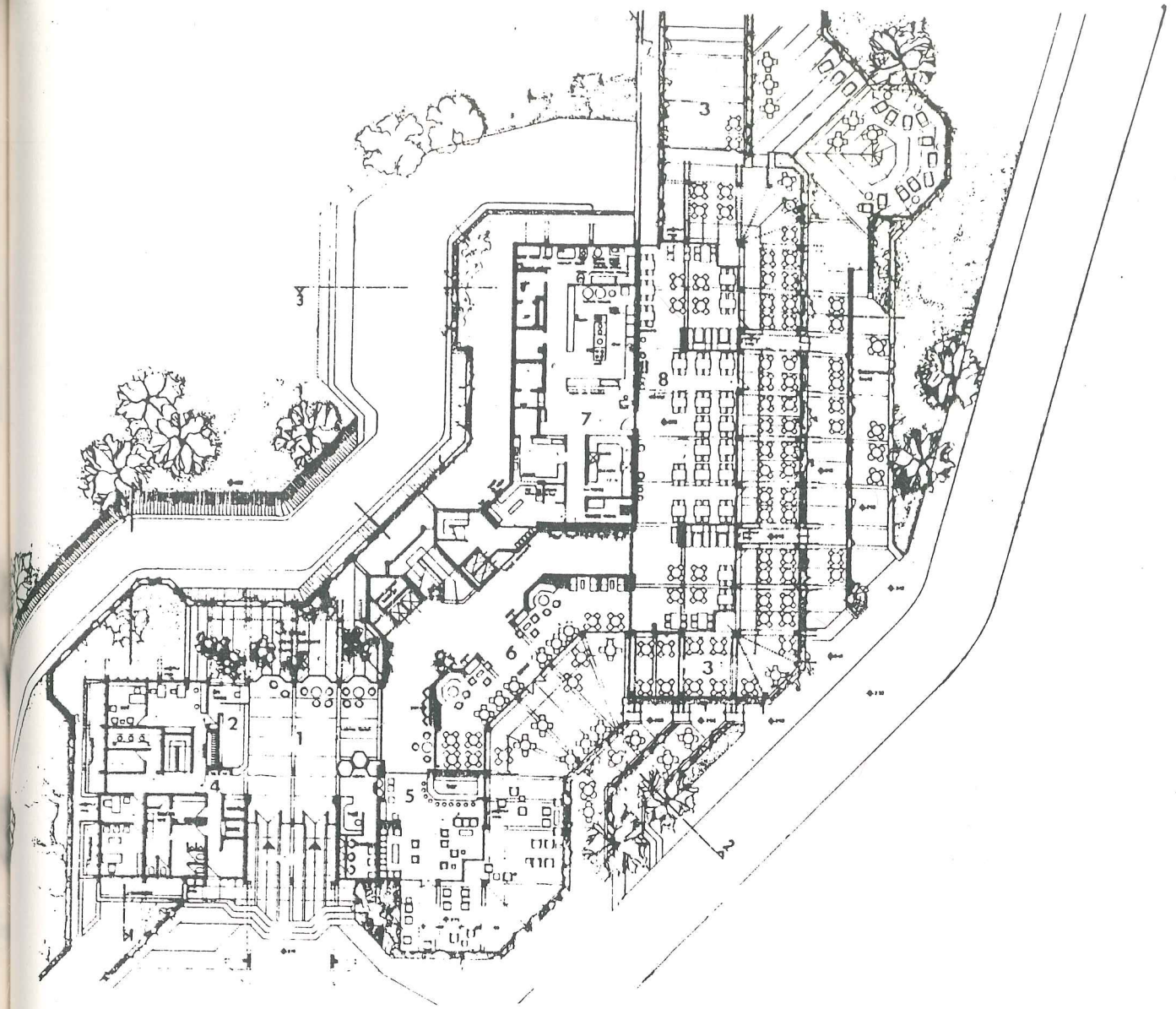
- 1 giriş holü, *entrance hall*
- 2 loby, *lobby*
- 3 resepsiyon, *reception*
- 4 idare, *administration*
- 5 vestiyer, *cloakroom*
- 6 WC, *toilets*
- 7 dükkanlar, *shops*
- 8 yatak odaları, *bedrooms*

39
otel cephelerinden biri, *elevation of the hotel*

- 40 otel tip kat planı, *typical floor plan of the hotel*
- 41 otelden kesit, *section through the hotel*
- 42 Bodrum sitesi lavemasından plan, kesit ve görünüşler, *plan, section and elevations of the lavem in Bodrum settlement*
- 1 mutfak, *kitchen*
- 2 bulaşık, *dishwashing*
- 3 servis avlusu, *service courtyard*
- 4 yönetim, *director*
- 5 bar, *bar*
- 6 avlu, *courtyard*
- 7 galeri, *gallery*

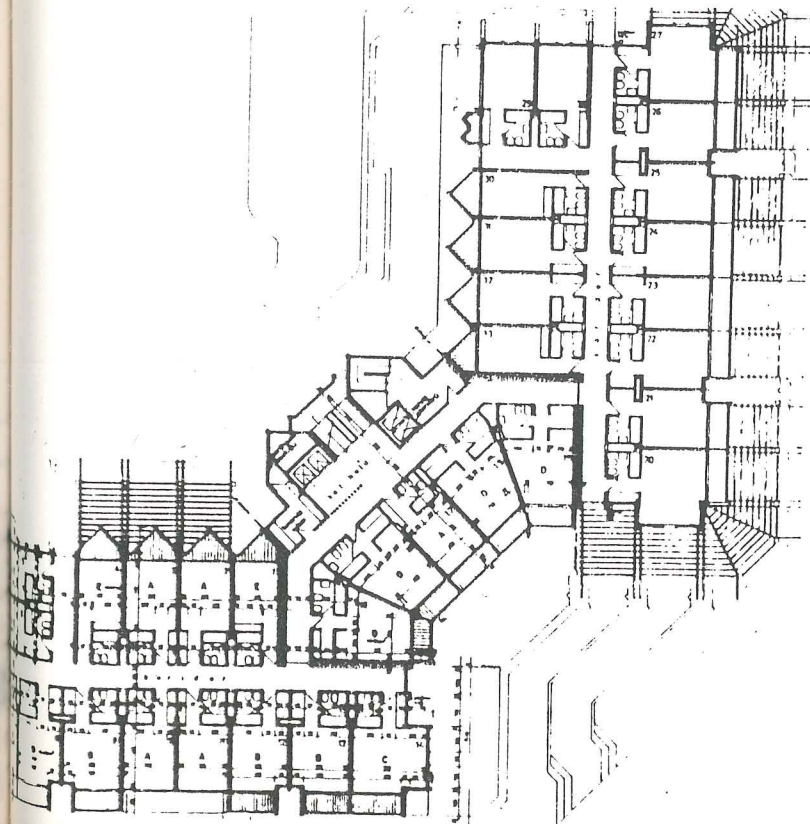
65

otel giriş katı planı, *plan of entrance level of the hotel*

- 1 giriş holü, *entrance hall*
- 2 resepsiyon, *reception*
- 3 teraslar, *terraces*
- 4 idare, *administration*
- 5 dinlenme salonu, *rest hall*
- 6 kahvaltı salonu, *breakfast hall*
- 7 mutfak, *kitchen*
- 8 yemek salonu, *dining hall*

66

otel tip kat planı, *typical floor plan of the hotel*

inşaat alanı tüm alanın %22'sidir.Yapı alanları arasına dikilmiş olan ağaçların büyümesi bu masif yoğunluk etkisini ortadan kaldıracak, yerleşmeye derinlik verecektir.

Ayrıca, henüz kesin sonuç alınmamış olmakla birlikte, yapılanma alanları ile yeşil serbest alanlar arasındaki dengenin (yerleşme kararları açısından) yeniden ele alınması gerektiği şeklindeki bir isteğimiz, şirketçe olumlu bulunmuştur.Ve bu istek doğrultusunda, şimdilik, iki yapı adası üzerinde inşaat yapılmamıştır.

Datça sitesinde yerleşmenin kuzey sınırı mevcut ormanlıktır.Şirket Şirket mülkiyetindeki arazi parçası içinde yeralan ağaçların tümünün korunduğunu söyleyebilirim.Doğal korum gereği, yapılanma bazı alanlarda artırılmadığından başka bazı alanlarda daha yoğun tutulması normaldir.Bu sitede yapılanma katsayısı brüt % 10, net %22'dir.

Bu açıdan başka bir konuya da değinmek gerekiyor.Şirketin program aşamasında öngördüğü tek evler-kat evleri oranı(%30-70) proje aşamasında tamamen tersine döndü.konut adedi ve inşaat planı aynı kaldığı halde, talep yüzünden, tek evler sayısal ağırlık kazandı.Bu yüzden de sistemin dışardan algılanmasında göze çarpar bir yoğunluk belirdi.Dış görüşmüşteki bu yoğunluğun peyzaj çalışmaları tamamlanıp sonuç verdiğinde giderilmiş olacağı kanısındayım.

Alt yapı sorunu nasıl çözümlendi? Özellikle pis su - kanalizasyon sorunu?

Proje grubumuza danışman olarak katılan Prof. Nevzat Kor, planlama ön çalışmaları aşamasında, sitelerin arazi yapısı, kıyı ve deniz suyu derinliği, mevsimlik su akıntıları ve çevre koruma rantabl ve sağlıklı çözümün, kanalizasyon sisteminin derin deşarjla denize bağlanması görüşünü belirtti (1973).Bugün yapılan bu görüş doğrultusunda bir uygulamadır. Projelere Nevzat Kor'un yönetiminde İTÜ Çevre Sağlığı Kürsüsü hazırlamıştır.Uygulama çalışmalarına başlanmıştır.1979 Mayısında bitirileceği söyleniyor.

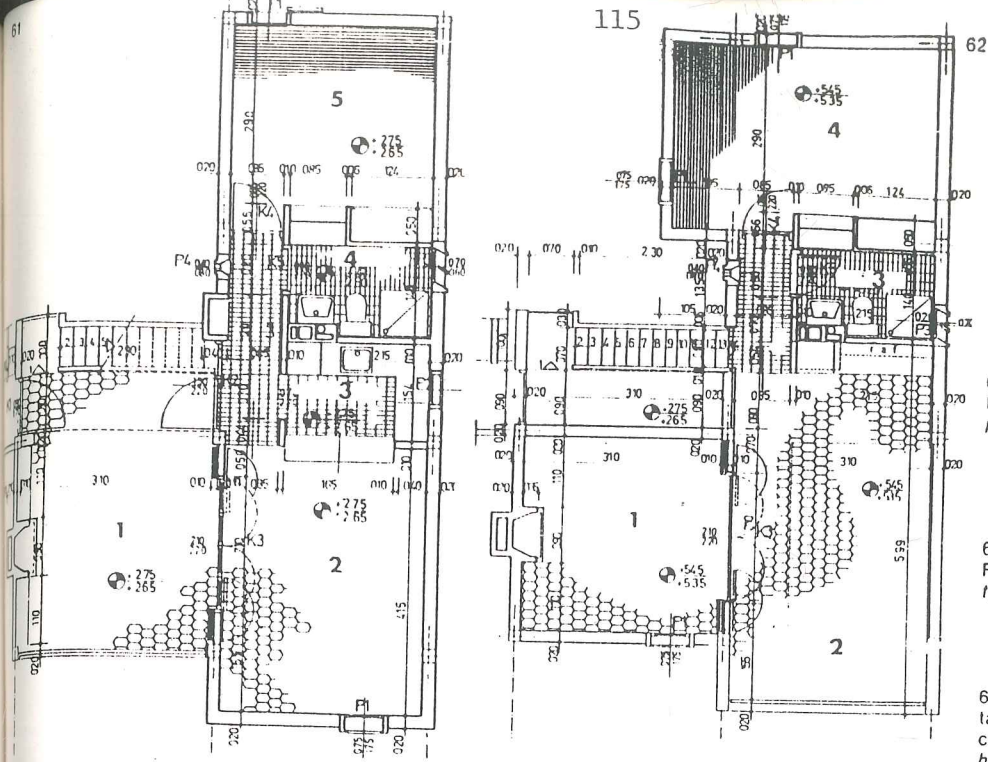
Proje çalışmalarınız sonuçlandı mı?

-Yatırımcı şirket ile yapılan sözleşme kapsamındaki proje bî -
rimlerinin tümünün avan projeleri ile yaklaşık % 70'inin uygulama ve de
tay projeleri tamamlanmıştır.Turistik işletmelerden olan Bodrum sitesi
öğeli ile Datça sitesi büyük oteli avan proje aşamasında kalmıştır.Tüm
projelerin 1976 yılında tamamlanmasıyla ilgili bir protokol vardı.Fakat
şirket ünitelerin program ve işletme biçimleriyle kesin yatak kapasitele
rimi vaktinde belirlemediği için mühendislik büroları çalışmalardan çek
kildi.Dolayısıyla mimari proje çalışmaları da durdu.Nasıl bir gelişim
izleyeceğini şimdilik biz de bilmiyoruz.

Uygulama çalışmalarının kontrolluğunu iki yıl yaptık(1974-1975)
Şirket bu hizmetin devamı konusunda bir istekte bulunmadı.

Kontrolluğunu yaptığınız dönemin yapılarıyla yapmadığınız dö-
nemin yapıları arasında bir nitelik farkı varmı?

Şirket ile proje konusundaki tüm bağlantılar kopmuştur.Aradan
geçen süre öylesine uzadı ki, proje müellifi olarak, maddi ve manevi de
ğerlerin daha fazla kaybını önlemek bakımından "işin tasfiyesinin" bir
zorunluk haline geldiğini düşünüyoruz.

61 F tipi kat evi (110 m²) alt kat planı, *ground floor plan of type F houses*

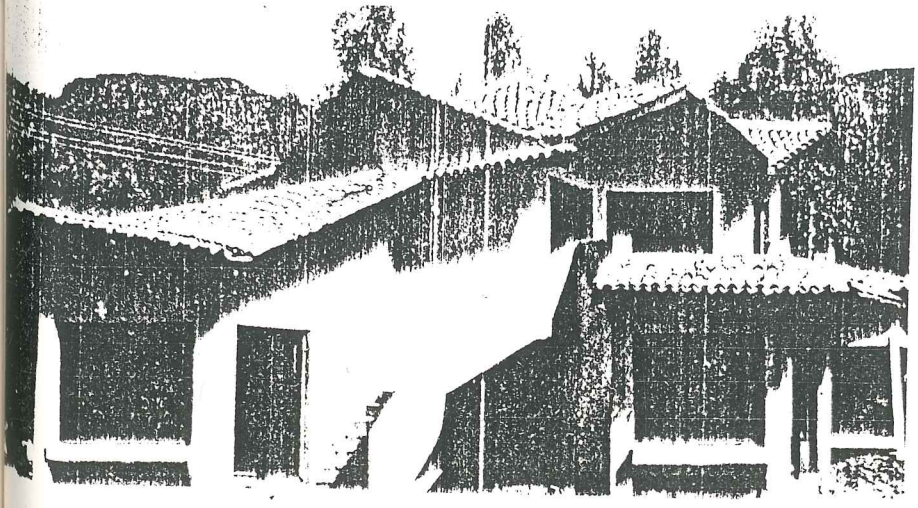
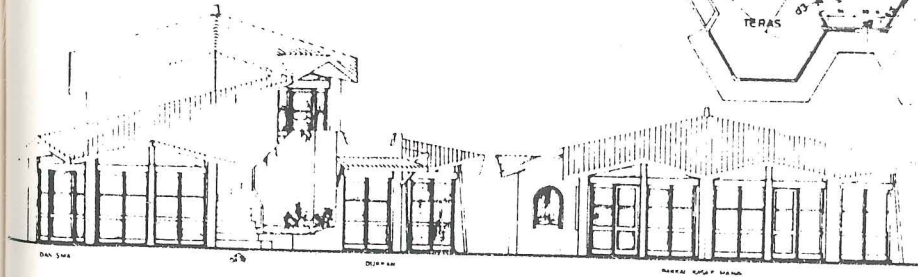
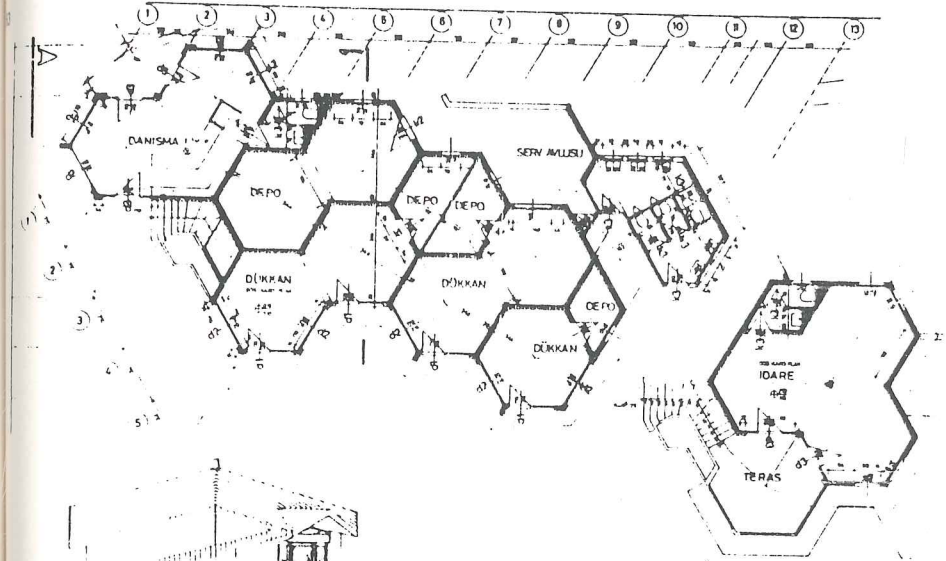
- 1 hayal, *courtyard*
- 2 yaşama, yemek, *living, dining*
- 3 mutfak, *kitchen*
- 4 duş, WC, *bathroom*
- 5 yatak odası, *bedroom*

62 F tipi kat evi üst kat planı, *upper floor plan of type F houses*

- 1 yaşama, *living*
- 2 hayal, *terrace*
- 3 WC, duş, *bathroom*
- 4 yatak odası, *bedroom*

63 tatil evleri bölgesi servis ünitesi planları ve cephesi, *plans and elevation of service units in housing areas*

64 servis ünitesi, *service unit*

2) Turizm Bankası Tatil Köyü, Marmaris
Yaşar Ülkümen, Ertül Ayaydın

Turizm Bakanlığı yeni kurulduğu yıllarda, saptadığı üç yerden ikisini seçerek iki tatil köyü kurmayı planlamıştı. O yıllarda bakanlığın yeterli teknik kadrosu bulunmadığı için, Turizm Bankasının kadrosundan yararlanma yoluna gidilmiş, Yaşar Ülkümen'in danışmanlığıyla saptanan üç yerden Marmaris'teki orman istifleme yeri ile Akçay zeytinlik kumsalı uygun bulunmuş; buna karşılık Menderes deltası ağzındaki Pamucak sakınca lı görülmüştü.

Marmaris ve Akçay tatil köylerinin kurulmasına böylece 1963'te karar verildi. Ön çalışmaları bankaca hazırlanan bu iki yerleşme, o sırada kadrosunu da oluşturan bakanlıkça projelendirilmiş ve ihale ile gerçekleştirilmiştir.

Bu çalışmalar beş yıl sürmüş ve köyler bitirilmeden Turizm Bankasına devredilmiştir.

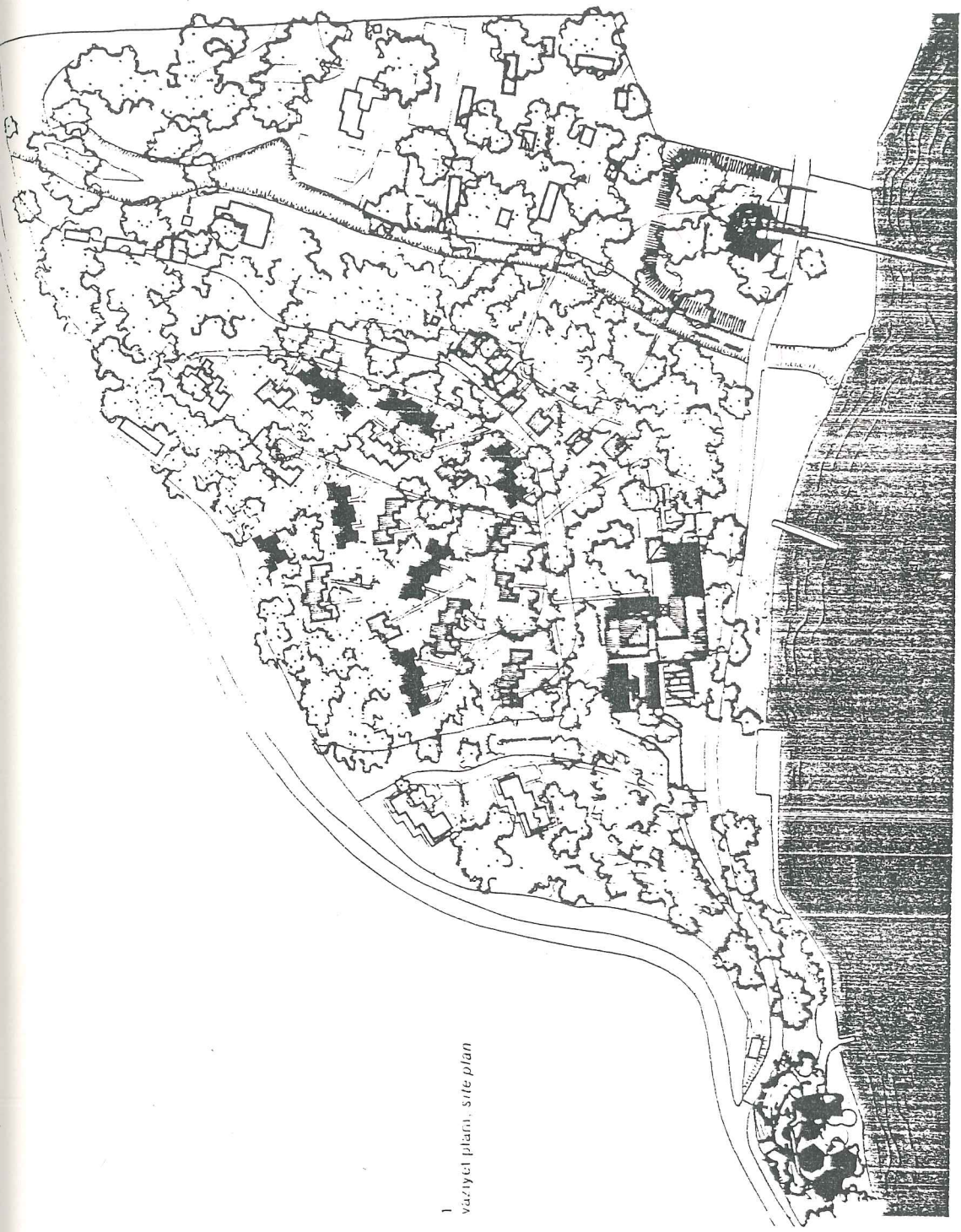
Yapıları bugünkü durumuna getiren ekip işe 1969'da yerinde bir durum saptaması yaparak başlamıştır.

Yatak Üneteleri

1969'a kadar yapılan uygulamada yatak kapasitesinin A tipi 72 B tipi 12, C tipi 40 ve D tipi 48 olmak üzere toplam 172 olduğu görülmüştür.

172 yatak kapasiteli bir kuruluşun rantabl bir şekilde işletilmesi söz konusu olmadığı gibi, dış turizme açılması da düşünülemezdi. Üstelik maliyet/yatak sayısı oranı çok yüksekti ve yapılan planlama ile iç âzarda dahi kâf etme olanağı yoktu, örneğin her eve eklenmiş olan mutfak, maliyeti arttırdığı gibi, tatil yerleşmelerinin kâr ögesi olan lokantaların çalışmasını da müşterinin istemine bırakıyordu.

Bu nedenle, 70 dönümlük bir çam ormanı içinde yer alan bu kuruluşun önce yatak kapasitesi ele alındı. İşletme yönünden sakıncalı görülen geniş vitrin pencereci mevcut yapıların dış duvarları değiştir

1
vaziyet planı, site plan

değiştirilerek çatı/eğik duvar esprisinde yeniden ele alındı. Aynı alan içinde kalmak koşuluyla yatak kapasitesi arttırıldı.

A tipi 72 yataktan 180 yatağa, B tipi ise 12 yataktan 36 yatağa çıkarılmak ilk yapılar 1971 mevsimine yerleştirildi. Uygulama proje mimarlarının kontrollüğü altında emanet usulüyle yapıldı. A tipinin 156 yataklı yeni ünüteleri yine aynı mimarlar tarafından, ancak bu kez serbest büro olarak projelendirildi ve 1973 yılında emanet usulü uygulandı.

Banka daha sonra, kendi proje ekibinde C tiplerinin alanında yeni kapasite artırımlarında bulundu.

Lokanta-Mutfak

Kalın betonarme kolonlar, kirişler ve kiriş başlıklarıyla yapıma başlanmış olan lokantanın bu etkisi, proje mimarlarınca-çamlıkla ilişki yönünden- uygun görmediği için, lokanta genişletilirken mevcut temel ve duvarlardan kısmen yararlandılar. Ve yeni eklentilerin tümü ahşap karkas olarak tasarlandı ve bu yeni mekânlar geniş saçaklarla kaplandı. Yatay ve düşey ahşap elemanlarla çatının ahşap strüktüründe aynı zamanda dekoratif öğeler olarak da yararlandı.

Alışıl gelmiş servis düzeninde tasarlanmış olan mutfak, işletme müdürlüğünün önerileride gözönüne alınarak yeniden düzenlendi. Self-servis sistemine göre eklentiler yapılarak genişletildi.

Lokanta ve mutfak bloğu arazi durumundan ötürü iki kat olarak tasarlandı. Alt kata lobby, bar, dükkanlar ve oyun salonu ile çamaşırhane ve ısı merkezi yerleştirildi. Müşteri tarafından kullanılan bütün piyesler plaja ve menzaraya açıldı,

Toplam 600 kişiye servis yapabilecek durumda olan lokanta ve mutfak bloğu ikinci aşamada gerçekleştirildi.

Kabul Binası

Hem kara hem deniz yoluyla gelecekleri karşılayacak şekilde dört çam ağacının arasına çadır esprisinde yerleştirilmesi düşünülen kabul binası ikinci aşama için tasarlanmıştı. Fakat bakanlığın önerisiyle

birinti aşamaya alındı.Bu yüzden uygulama projeleri yapılmaksızın 1/50 ölçekli bir etüd maketi üzerinden yapımına başlandı.Dolayısıyla bütün detayları uygulama sırasında yerinde çözüldü.Ahşap karkas ve hımış dolgu tekniği ile yapılan kabul binasının tamamlayıcı bölümleri resepsiyon,santal, muhasebe ve müdür odaları ve hatıra eşya satış yeri ile beraberden oluşmaktadır.

Diskotek

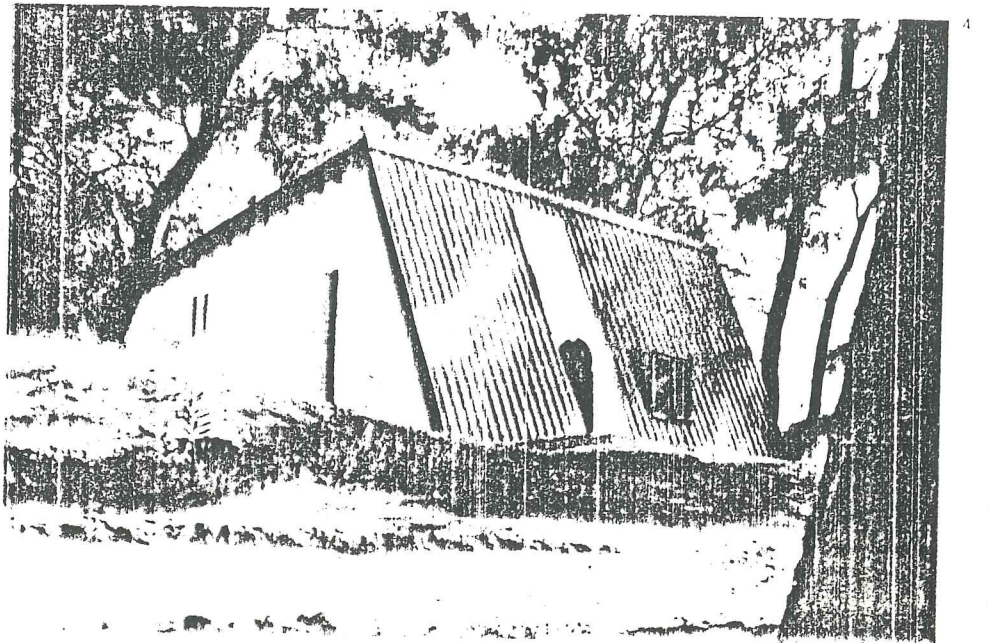
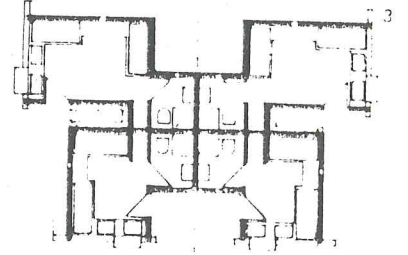
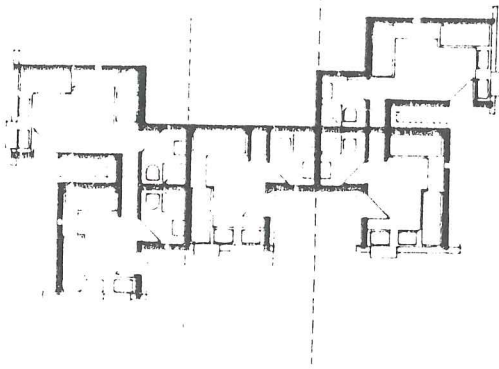
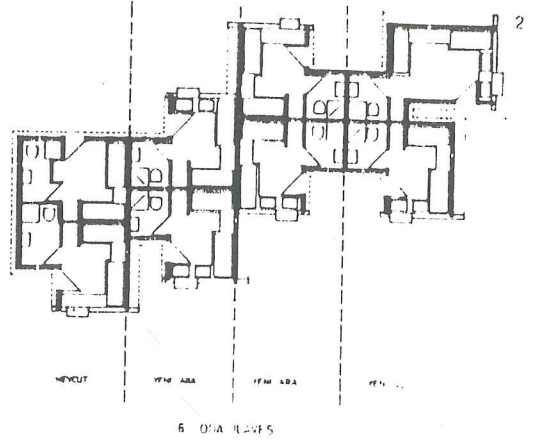
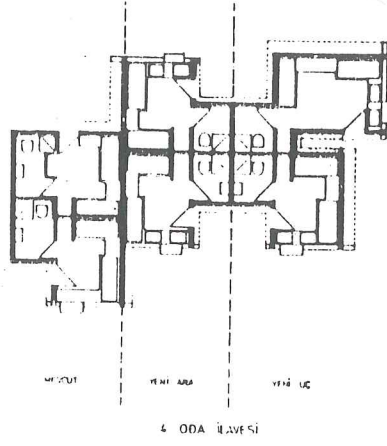
Deniz kıyısında, çamlar altında taş, yuvarlak kesitli ağaç ve örgü kamıştan yapılan diskotek değişik bir anlayışla tasarlandı.Diskotegin merkezini oluşturan diskcokey kabinine beyaz bir kârgir kule görünümü verildi ve tatil köyünün bir simgesi olarak Marmaris'ten görülmesi sağlandı.

Oturma grupları bazı hallerde yere, bazı hallerde de çamların taçları arasına kurulup bağlanmış özel strüktürlerde düşünüldü.Amerikan bar, servis hacimleri ve tuvaletler, eğimden yararlanarak yeraltına yerleştirildi.Ortalama iki yüz kişinin oturabileceği diskotekte ayrıca orkestra yeri artist soyunma kabinleri de yer almaktadır.İkinci aşamada projelendirilen diskotek, diğer işlerle birlikte, proje mimarları tarafından emanet usülle uygulanmıştır.

2
yatak ünitelerinin gruplanması, *groupings of
bedroom units*

3
yol kenarına rastlayan yatak ünitesi grupları,
bedroom units alongside the road

4
yatak ünitelerinden görünüş, *a view of the
bedroom units*

3) Güllük Tatil Kenti, Bodrum

Altuğ Çinici, Behruz Çinici

Kıyı şeridi uzunluğu: 1.700m

Arazi yüzölçümü: 140 ha.

Zeminde inşa edilen alan: 10 ha. (%7.5)

Konut birim sayısı: 1.775

Otel kapasitesi: 250 yatak

Motel kapasitesi: 550 yatak

Güllük Tatil kentinin konut dokusu üzerinde çalışırken,

Yüzyıllardır süregelen Ege uygarlıklarının iç ve dış mekanlar-
da şekillenışı, toplu yaşamın özellikle dış mekanlarda, yollarda, toplan
tı yerlerinde ve çarşılarda yansımaları.

Son derece güzel bir doğa parçasının şekillendirilmesi, doğal
çerçeveyle insan yapısı fiziksel çevre arasında uyum sağlanması; güneş
deniz, tepeler, koylar, sahile inen kayalıkların birer yapı elemanı gi-
bi ele alınarak kullanılması.

Gerek tek evi, gerek bütün araziyi bir bütün halinde biçimlen-
diren, düzenleyen çağdaş bir tasarım anlayışının uygulanması gözetilmiş-
tir.

Konunun ele alınışında şehircilik çalışmaları ile mimarlık ça-
lışmaları birbirinden ayrılmıştır. Aslında birinin nerede bittiği, öteki-
nin herede başladığı belli değildir. Biri ötekinin devamıdır. Bütün çalış-
malar sırasında son derece geniş bir ölçek spektrumu içinde devamlı bir
git-gel düzeninde planlamamın bütünlüğüne varılmıştır.

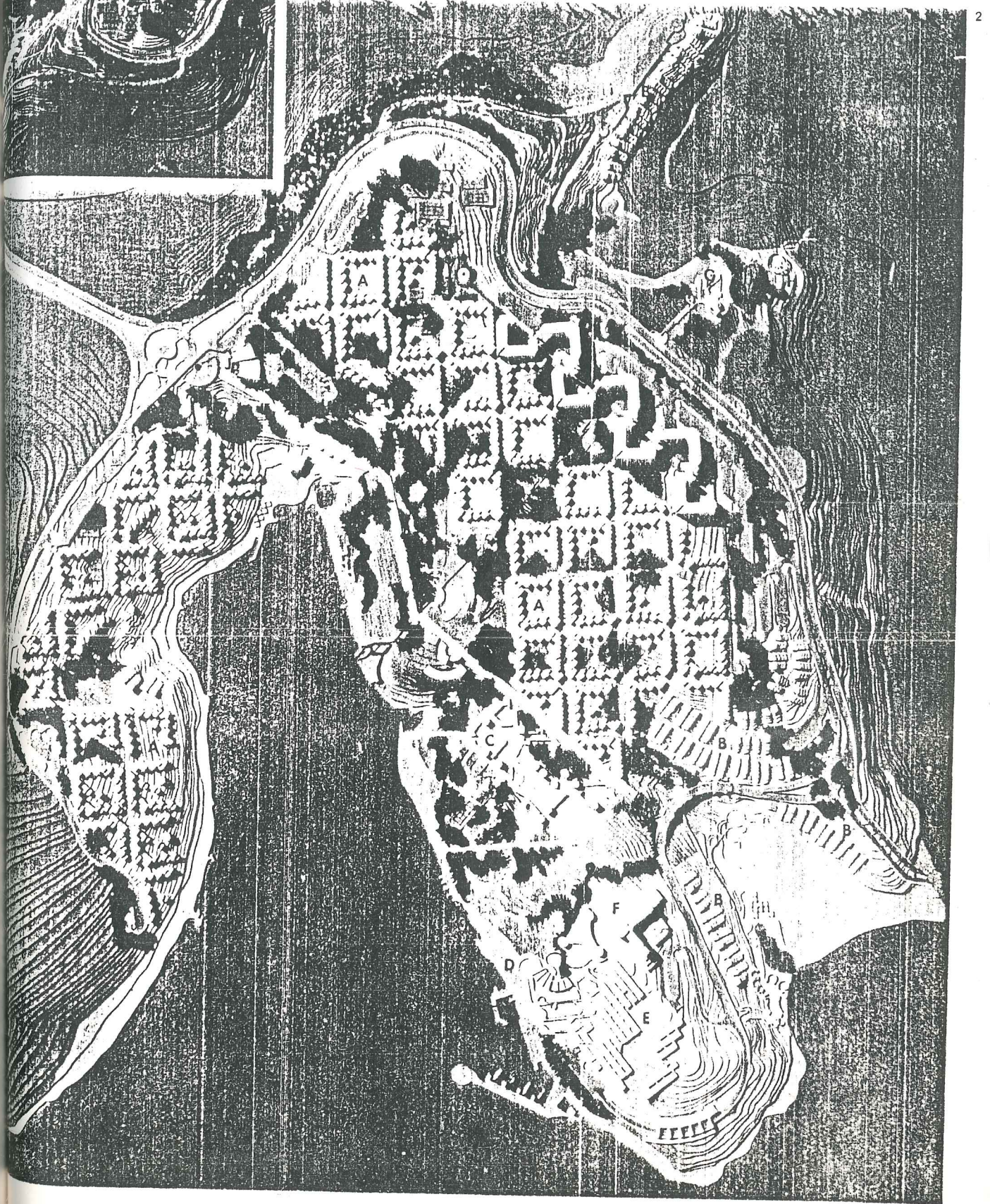
Trafik yolunu günlük yaşamın dışına iterek kullanıcıların kı-
yıya rahatça ulaşımını sağlamak ilk endişelerden biri olmuştur. Dışardan
arabalarıyla gelenler, belli odak noktalarından geçerek siteye dağılmak-
tadırlar.

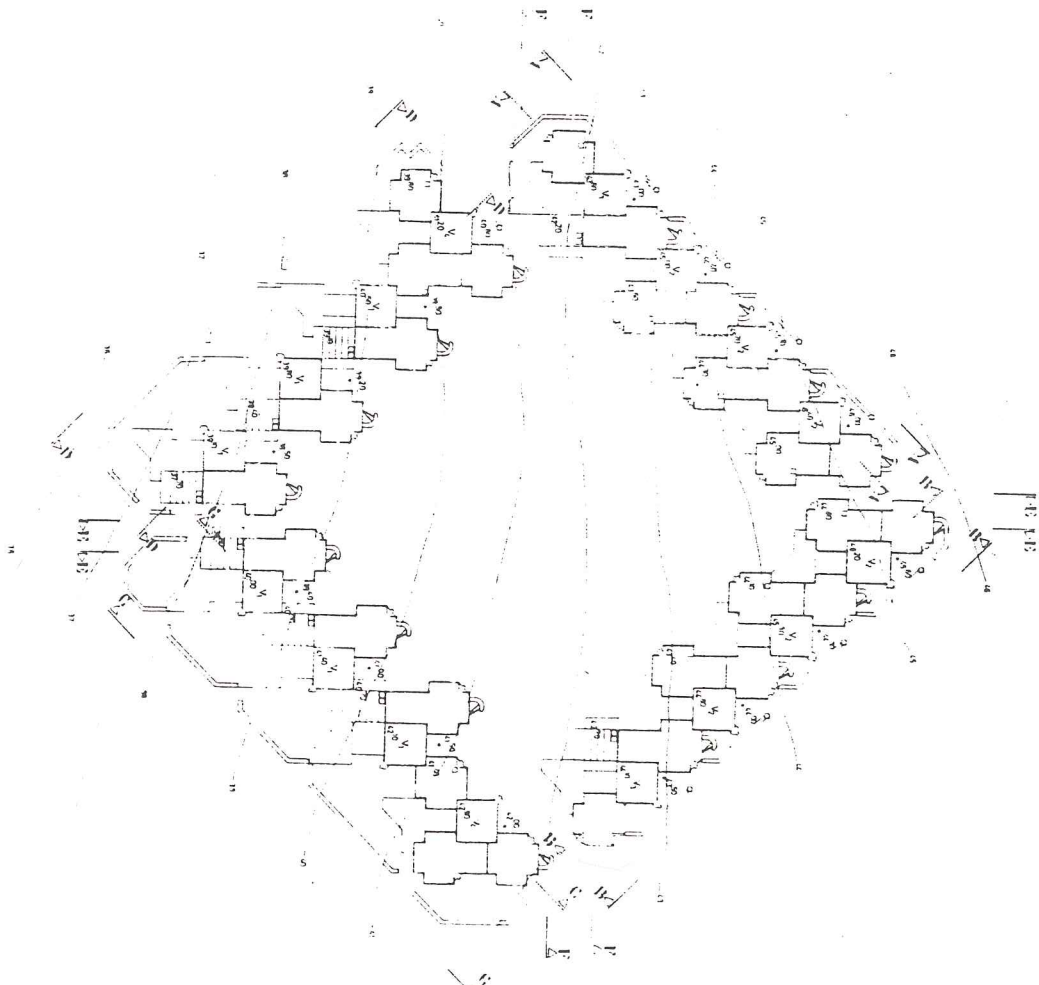
Kentin biçimlenişinde çok değişik etkenler gözönüne alınmıştır.
yine de bunları üç ama noktada toplamak mümkündür. Yerleşmede esas imgeyi
yazlık evler dokusu vermektedir.

1
maketin genel görünüşü, general view of the model

2
maketin genel görünüşü, general view of the model

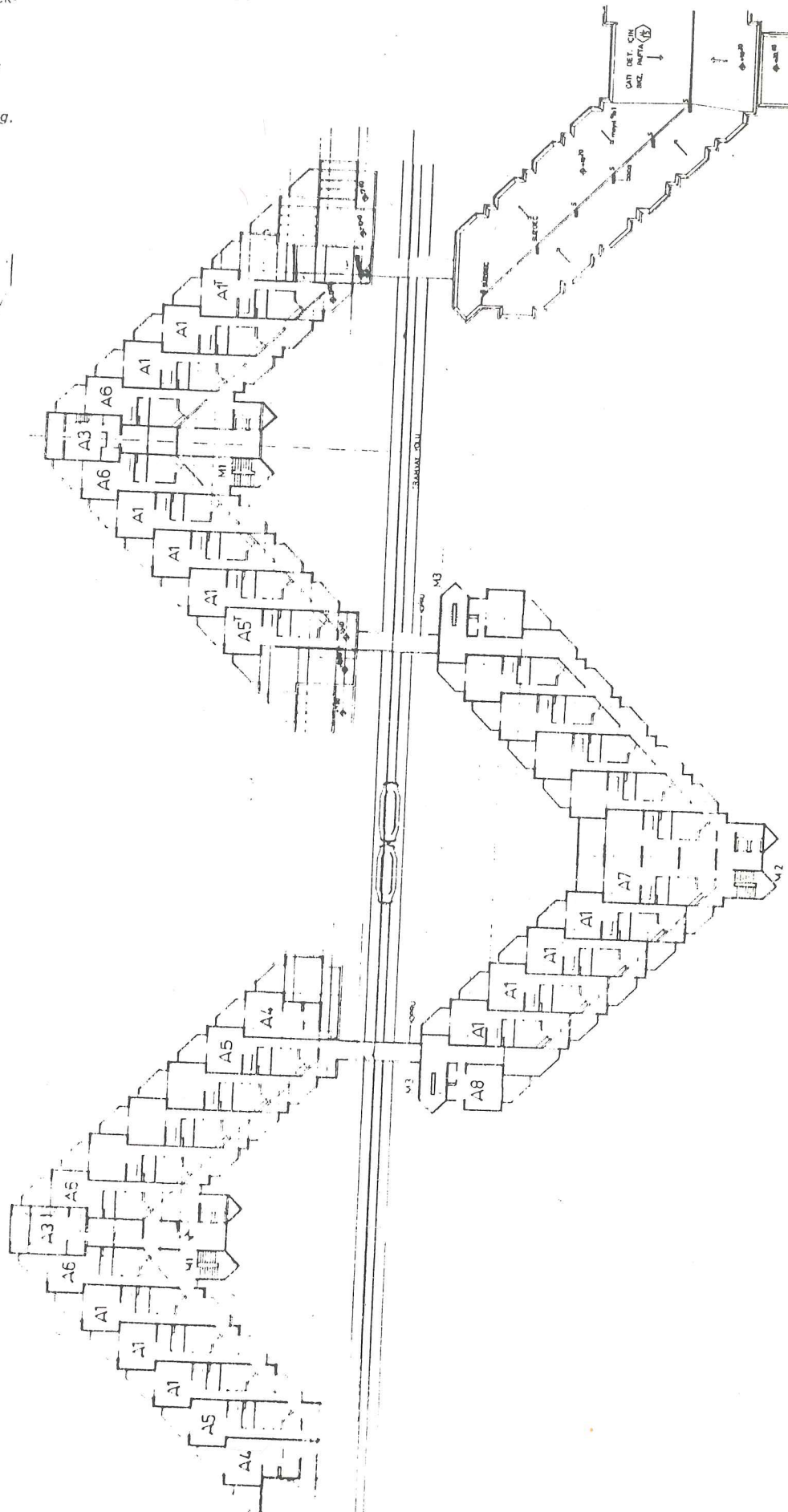
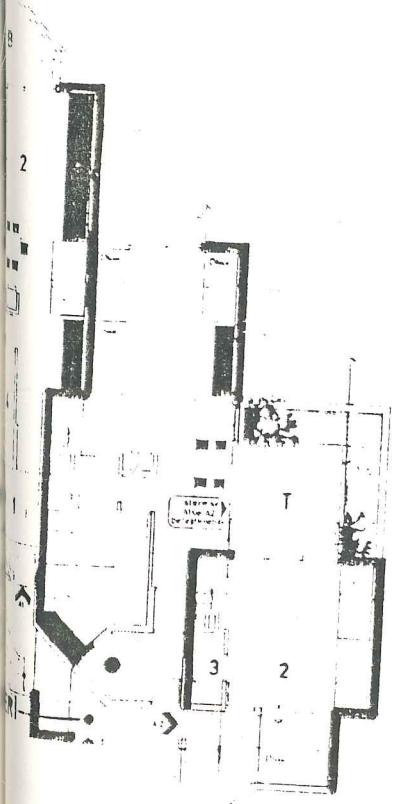
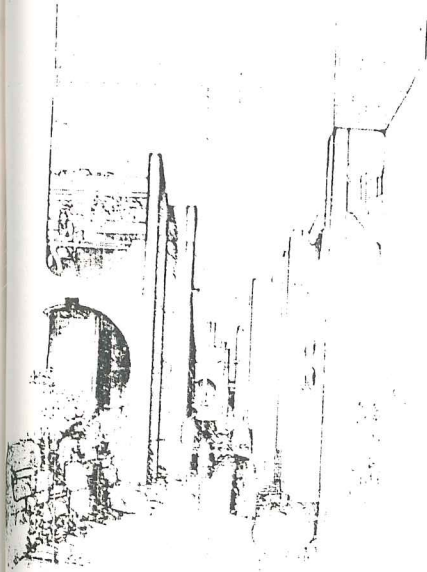
- A balıkçı tipi evler, "fisherman" type houses
- B teras evler, terrace houses
- C korsan evler, "pirate" type houses
- D yat klubu, yachting club
- E motel, motel
- F otel, hotel
- G din evi, religion house
- H avcılık klubu, hunting club
- J resepsiyon, reception

İkinci tip evlerden bir yapı adasının vaziyet
planı, site plan of a block of "fisherman" type
houses

- 15 aynı grubun tip kat planlarından biri, a typical floor plan of the same group
- 16 balıkçı tipi evler bölgesinden bir sokak perspektifi, a perspective through the area of "fisherman" type houses
- 17 apart-otellerde A1 ve A2 tiplerinin planı, plans of types A1 and A2 of the apart-hotels
- 1 giriş, entrance
- 2 oturma, yemek, mutfak, main room, dining, kitchen
- 3 duş, tuvalet bathroom
- 5 yatak odası, bedroom
- B balkon, balcony
- T teras, terrace

bu evler (balıkçı tipi villalar) birbirlerine sokularak, ama birbirlerini örtmeyerek 60mx60m'lik bir kare modül içinde yanyana gelmektedir.16- 18 konuttan oluşan her yapı adasının ortasında çocuk bahçeleri, yer yer de küçük çarşılar yaralarak adayı, kendine yeterli bir birim haline getirmektedir.Bu parçalar, aralarında çapraz yollar bırakarak her yönde dizilmektedir.Balıkçı tipi villaların oluşturduğu konut dokusu, geometrik bir düzene sahiptir. Burada arazinin meyili ve doğanın zengin dokusu ile geometrinin kesinliği birbirini tamamlamaktadır.Güneydeki konut dokusu kıyıya doğru Mermer Yola gelip dayanmakta, geride tepelere doğru da, daha yüksek yapılara, apart-otellere yaslanmaktadır.

Apart-oteller arazinin en yüksek iki tepesi arasında düz bir hat boyunca gelişmektedir.Kütle olarak biçimlenişleri konut dokusunun üçüncü boyutta devamı gibidir. Bu noktada, Afrodit ve Hermes alanları arasında bağlantıyı sağlayacak bir tramvay yolu düşünülmüştür.

Ulaşım yolu, vaziyet planında görüldüğü gibi, yarım ay biçimindedir ve birbirlerini kapatmayacak şekilde kaydırılmış olan apart-otellerin avlularından geçmektedir.Devamlı olarak bir tarafı gölgede kalacak bu avlular, alış-veriş, ulaşım ve yoğunluğun fazla olması nedeniyle canlı küçük meydanlar oluşturacaktır.Apart-otellerin arkasında, ovaya bakan güney yamaçların da teras-evler yer almaktadır.

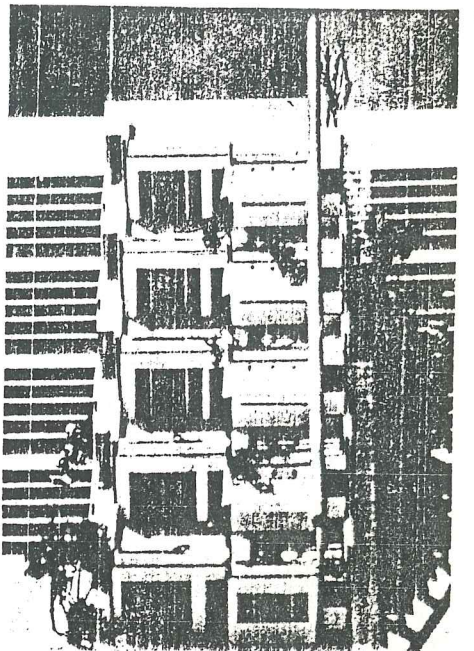
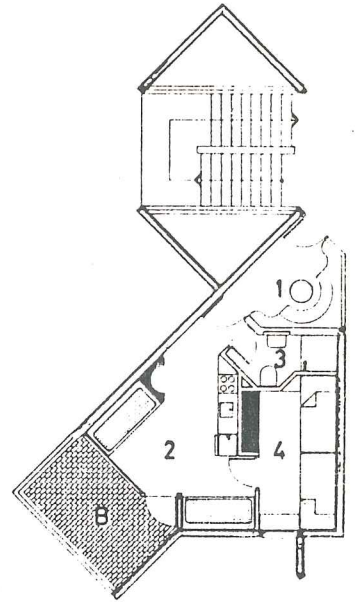
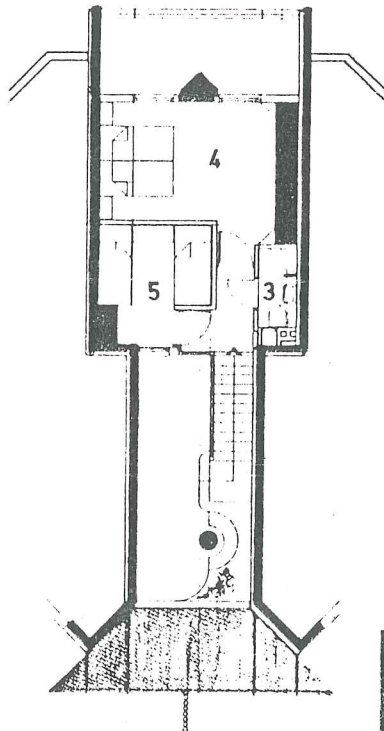
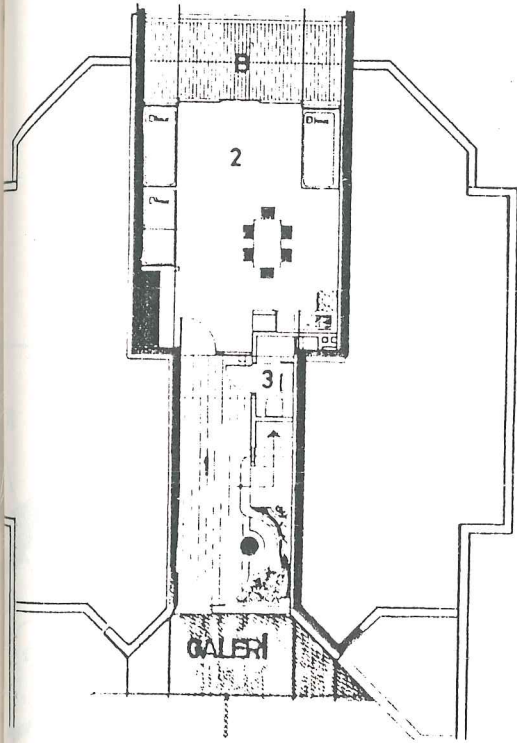
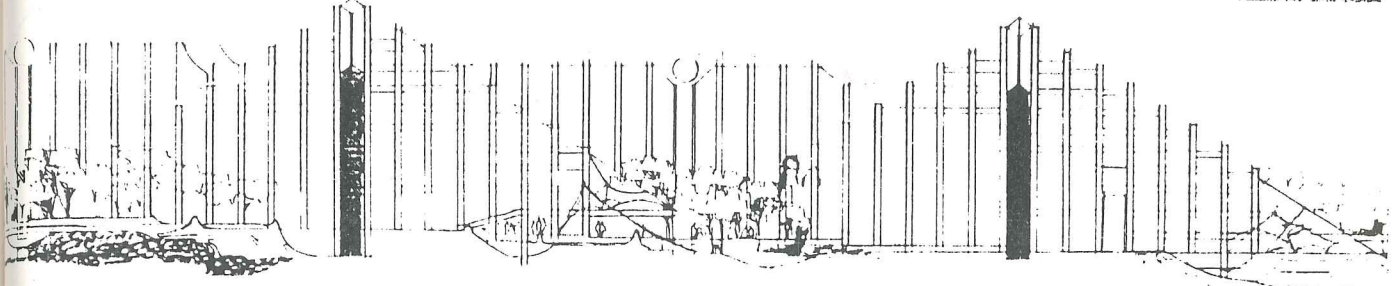
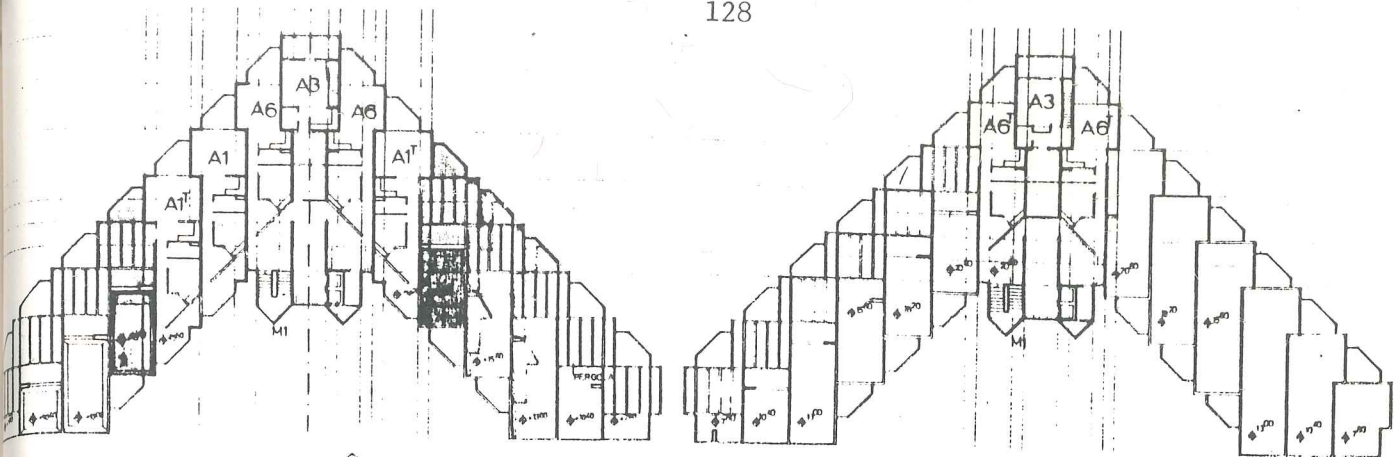
Kentin yaşamını etkileyecek başka bir yapı grubu da otel, motel lokanta, yat klübü kompleksidir.

Arazinin denize doğru bir burun yaptığı noktada inşa edilecek olan otel ve motel, bir yandan karayolu, bir yandan deniz yolu ile geleceklere hizmet edecektir.Böylece yat limanı ile otel arasında işleyiş bakımından da bir beraberlik sağlanmış olacaktır.Evlerin planlanmasında kullanılan L şeklindeki taşıyıcı yapı ögeleri, her iki yönde 1-3-1 ritmi ile iç ve dış mekanları oluşturmaktadır.Önceden rökülen bu ögeler, arazinin değişik meyillerine kolayca uymaktadır.

Bütün yapılarda mümkün olduğu kadar çok, önceden dökülmüş ya da hazırlanmış elemanlar kullanılması yolunda gidilmiştir.Böylece hayli

uzun sürecek olan yapım sürecinden ortaya çıkabilecek farklı uygulamalar değişik yapı hataları önlenmiş, yapım hızlandırılmış ve daha önemlisi nitelik kontrolü kolayca yapılmış olacaktır. Bu elemanlar bir yandan yapıyı ayakta tutmakta, öte yandan balkon, sedir, yataky merdiven, tezgah, WC gibi hizmet alanlarını belirlemektedir. Böylece kenarlara çekilen hizmet alanları ortada boş, temiz bir alan bırakmaktadır.

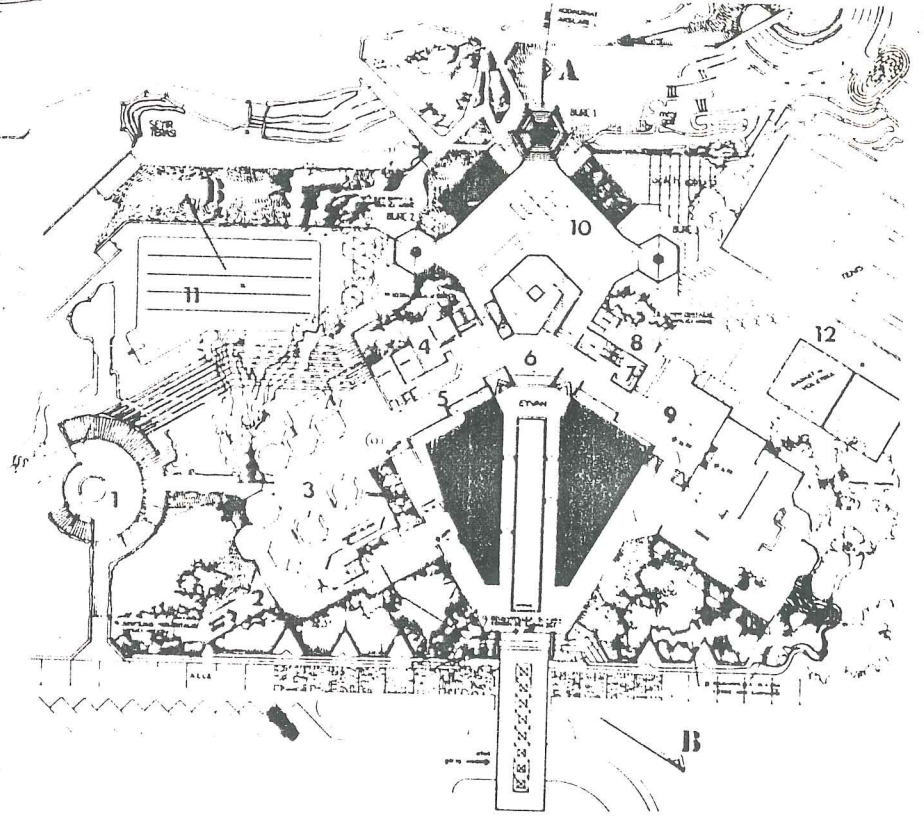
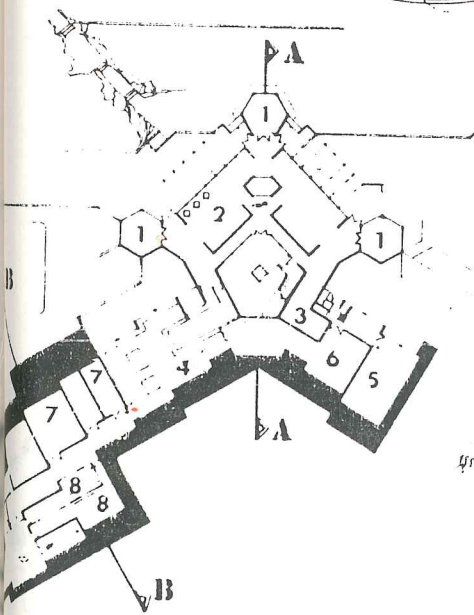
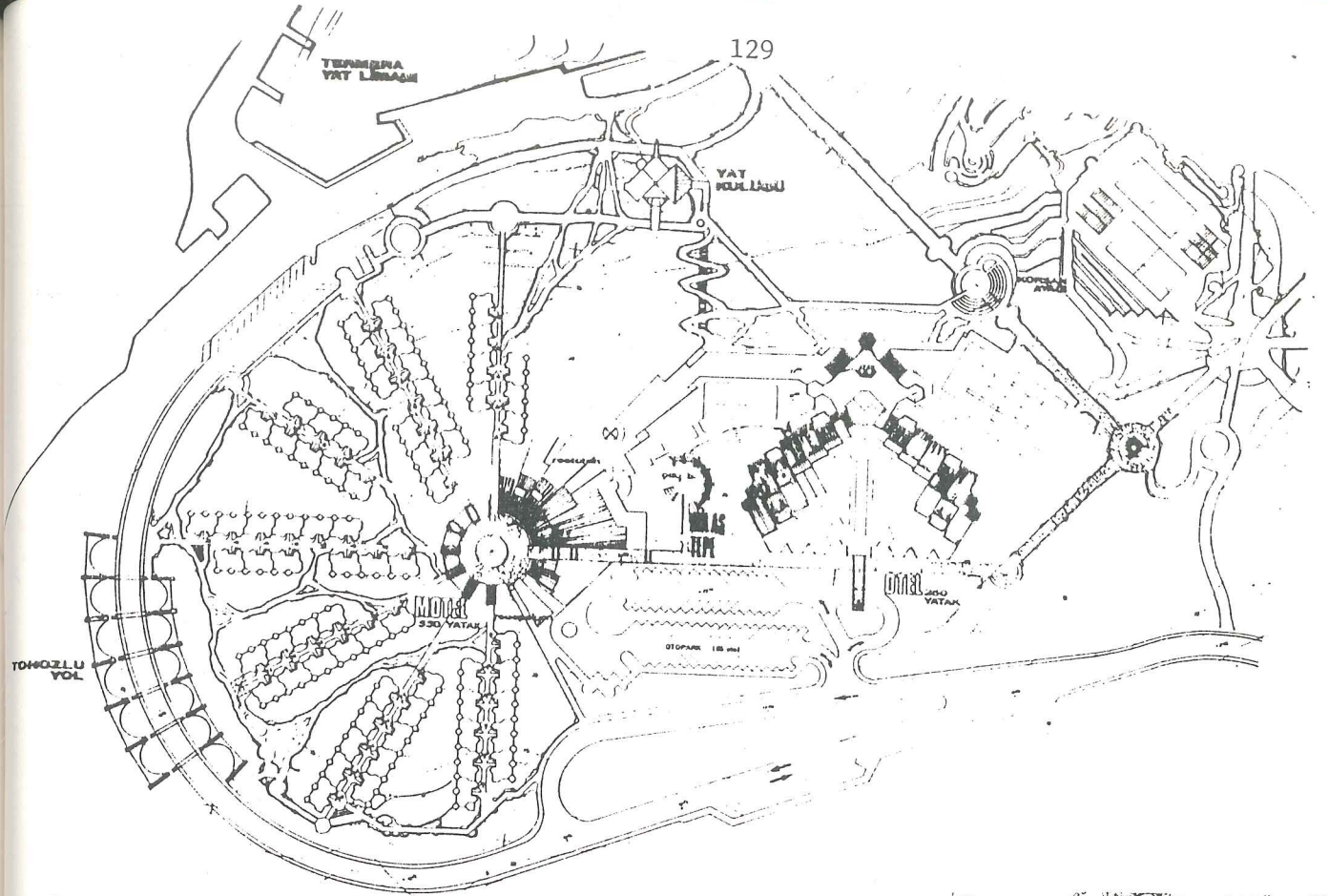
Çizimlerde görülmeyen bir nokta da, yapılarda canlı renklerin kullanılacak olmasıdır. Önceden dökülmüş ya da hazırlanmış ögeler, ince yapıda da kendini gösterecektir. Bölme panosu, dolap kapağı, kepenk gibi aynen bir otomobil gövdesini anımsatan, renk vurmaya elverişli yüzeyler için fiberglas kökenli malzemeler denenecektir.

Hotellerin 6. ve 8. kat planları, plans of 6 th and 8 th storeys of apart-hotels

- Hotellerde A3 ve A4 tiplerinin planları, plans of types A3 and A4 in apart hotels
- giriş, entrance
- oturma, yemek, mutfak, living room, dining, kitchen
- tuvalet, bathroom
- oturma odası, bedroom
- oturma odası, bedroom
- balcon, balcony

Evlerden bir bölümünün maketi, model of a part of terrace houses

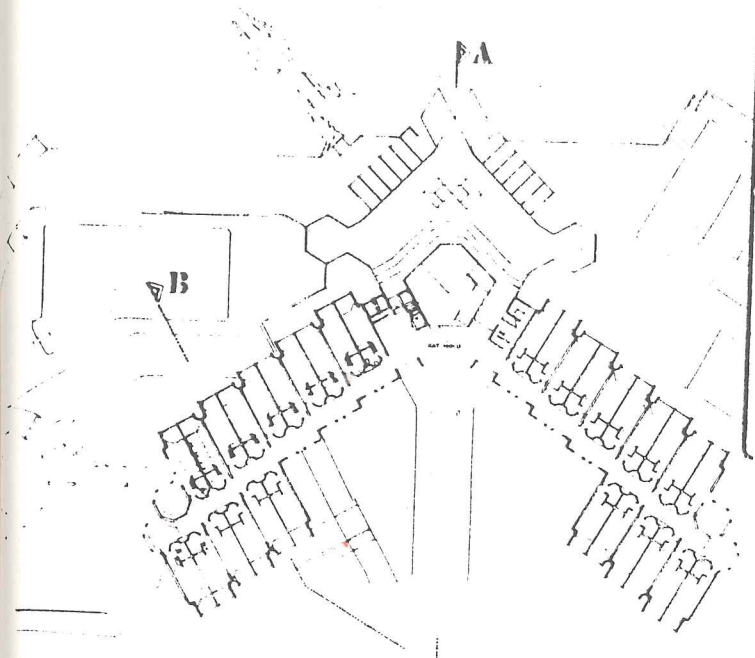

129
Otel ve yat klübü bölgesi vaziyet planı,
of area of hotel, motel and yachting

33
Otel giriş katı planı, plan of entrance level of the
hotel

129
Otel ve yemek mutfağı katı planı, plan of
of hotel and kitchen level of the hotel
129
Otel ve yemek mutfağı katı planı, plan of
of hotel and kitchen level of the hotel
129
Otel ve yemek mutfağı katı planı, plan of
of hotel and kitchen level of the hotel

- 1 çay bahçesi, tea garden
- 2 servis girişi (altta), service entrance (below)
- 3 dükkânlar, shops
- 4 idare, administration
- 5 resepsiyon, reception
- 6 loby, lobby
- 7 WC'ler, toilets
- 8 ofis, office
- 9 çay ve pasta salonu, patisserie
- 10 teras, terrace
- 11 yüzme havuzu, swimming pool
- 12 spor alanları, sports area

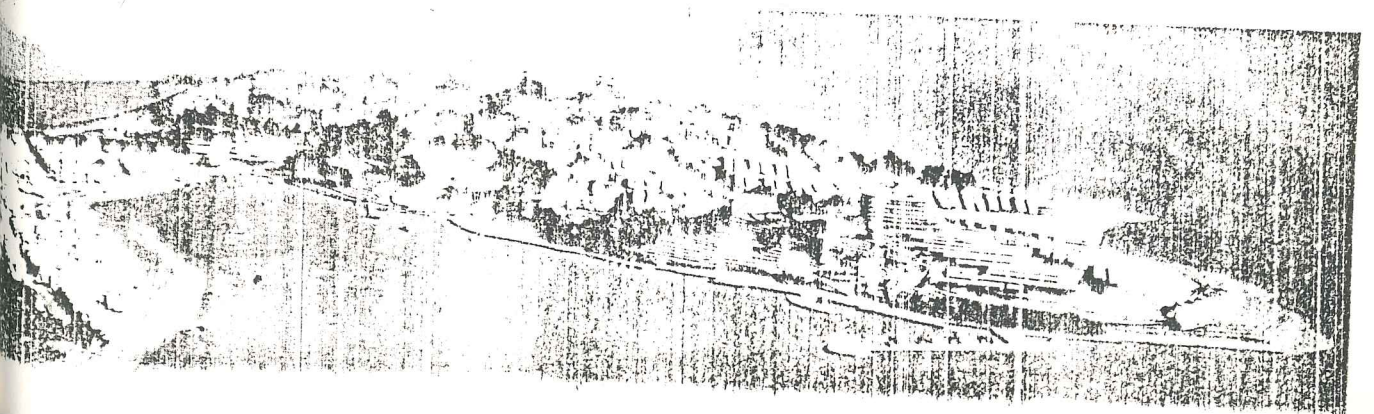
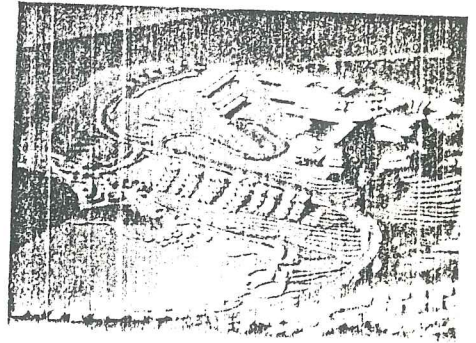
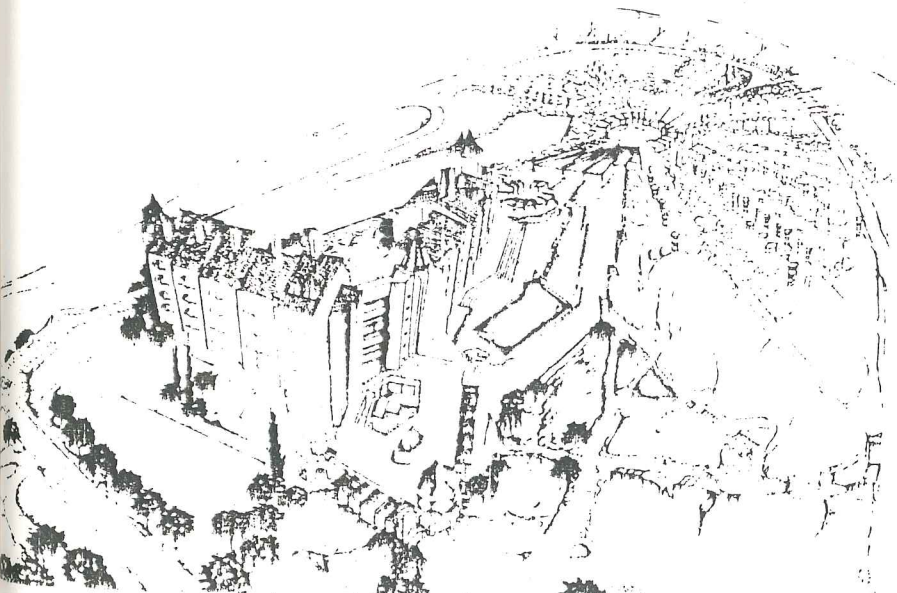

34
otel yatak katı planı, *plan of typical bedroom floor*

35
otelin perspektif görünüşü, *perspective view of the hotel*

36
otel, motel ve yat klübü grubu, *hotel, motel and yachting club*

37
maketten görünüşü, *a view of the model*

4-) Turgut Reis Tatil Yerleşmesi, Bodrum

Tuncay Çavdar, Turgut Alton, Erdal Erkut

Genel Konum

Turgut Reis'de tasarlanan bu tatil yerleşmesi 87 konut ve 180 yataklı bir konaklama tesisini içermektedir. Bölgenin aşırı sıcak günlerini yumuşatan yöresel bir mikroklimaya sahip olan yerleşmenin önünde geniş bir kumsal, çevresinde yoğun mandalin ağaçlıkları bulunmaktadır. Yeni sağlanan ulaşım olanaklarının bölgede önemli bir turistik merkez oluşturması beklenen alanın hemen bitişiğinde tasarlanan bu yerleşme, daha çok iskân işlevini üstlenmiş, gerekli merkez faaliyet ve hizmetleri için, karşılıklı bir etkileşim içinde, Turgut Reis Belediyesi merkez alanlarının gelişmesi öngörülmüştür.

Tatil Konutları

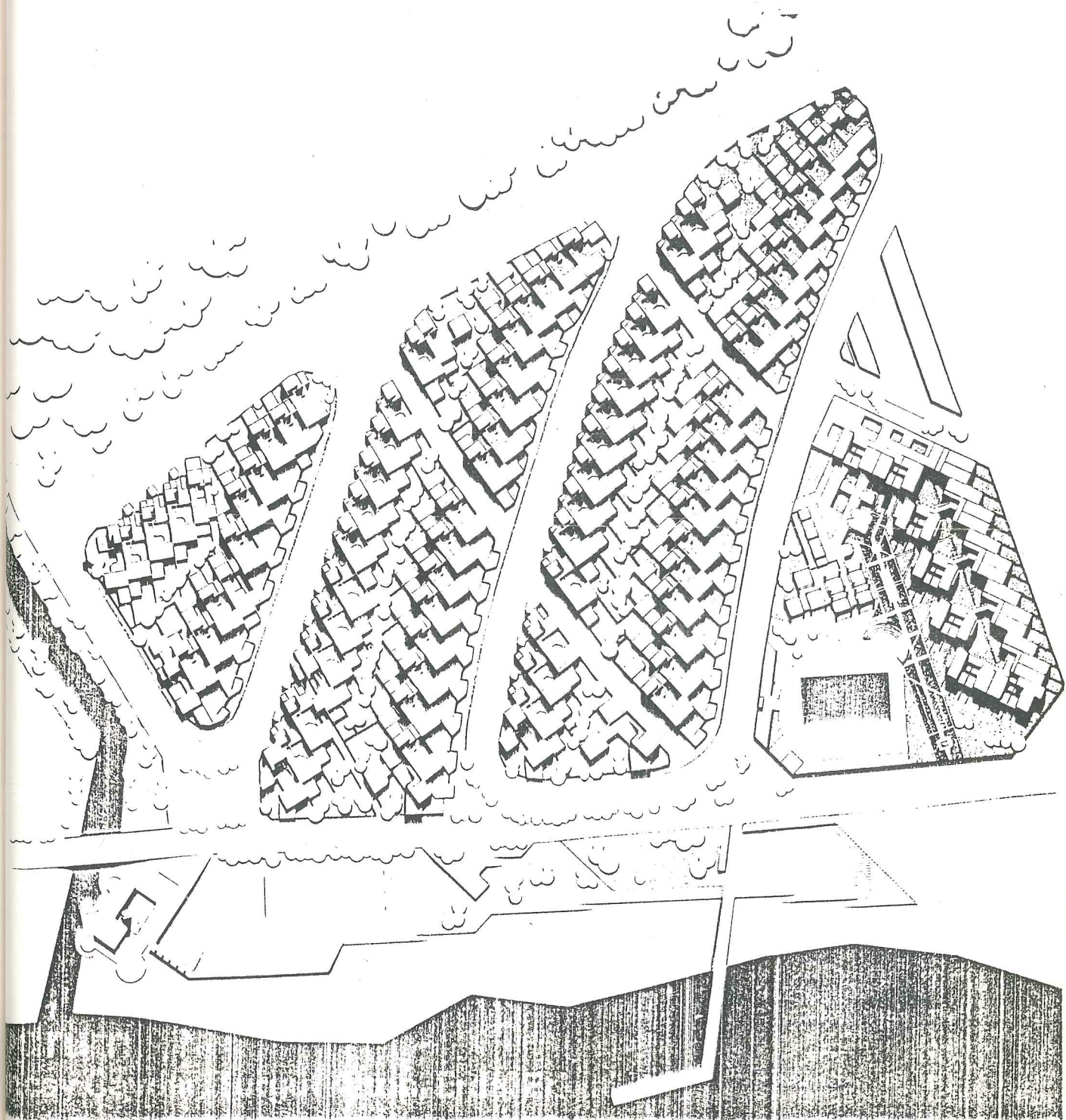
Yoğun sıra evler düzeninde şerleştirilen tatil konutları, bölgenin mimari öğelerini yansıttığı gibi, değişen tatil ve dinlenme süresi yaşamının yeniden belirlediği değişik kullanım öğelerini de içermektedir. Tümünde manzara gerekliliği için konutlar sinema seyirlik görüş eğrisini anımsatan bir kaymalar eğrisi düzeni içinde yerleştirilmiştir. Gene bu nedenle günlük yaşamın daha uzun bir süresinin geçirildiği yaşama mekanları üst kata alınmış ve konutlar arası mahremiyete özen gösterilerek konut silüetleri arasından her konuttan denizi ve yeşili görme olanağı sağlanmıştır.

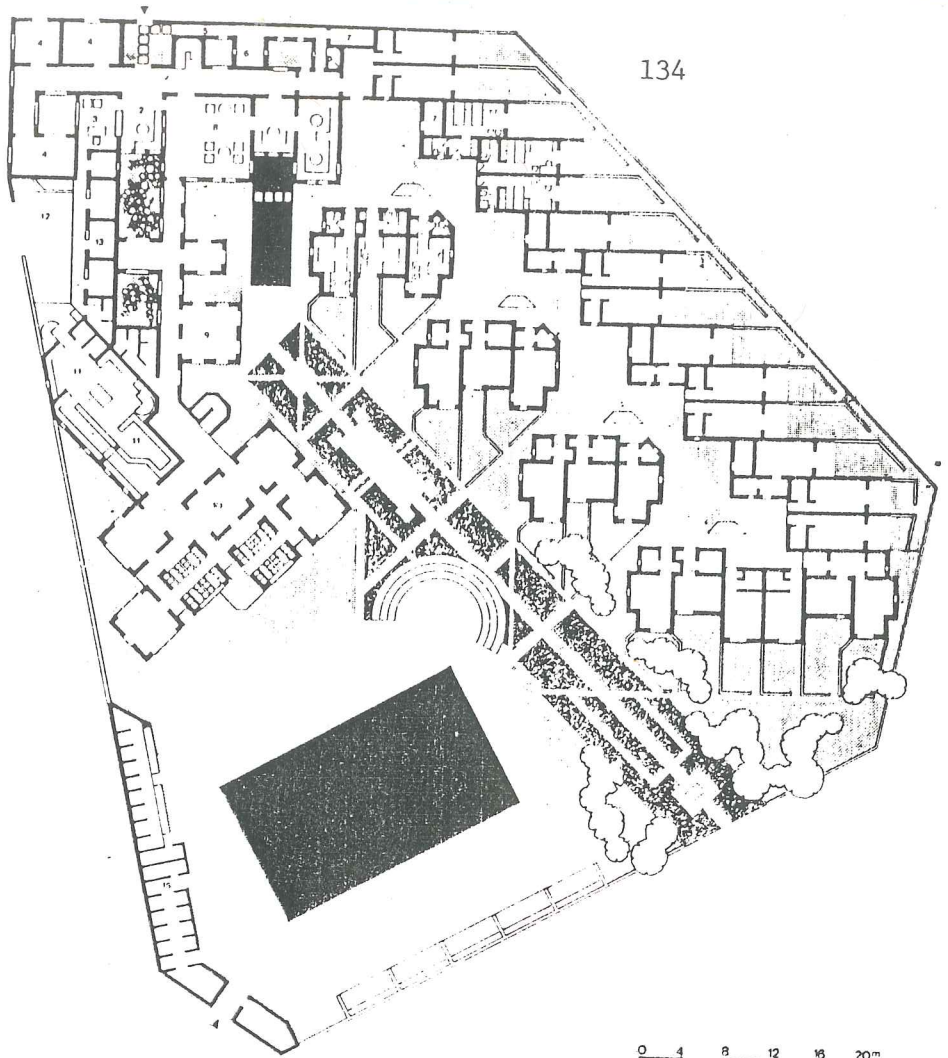
Konutlarda farklı genel kullanım türlerine göre esneklik olanağı getirilmiştir. Şöyle ki: birbiriyi eklemlenen mekan parçaları gereğin de hafta sonu veya ybenzeri kısa süreli kullanımlara kolayca uyum sağlayabildiği gibi konutlardan yıl boyu sürekli yararlanmaya kadar uzanan farklı yaşantı beklentilerine mekanlar arası değişik eklemlenmelerle cevap verme olanaklarına da sahiptir. Bunun yanı sıra kuşaklar arası yaşam farklılıkları aynı konutun içinde birbirinden etkilenmeden eş-anlı olarak sürdürülebilir olacaktır.

Konuttaki kapalı mekanlar farklı konum ve kullanımlardaki açık

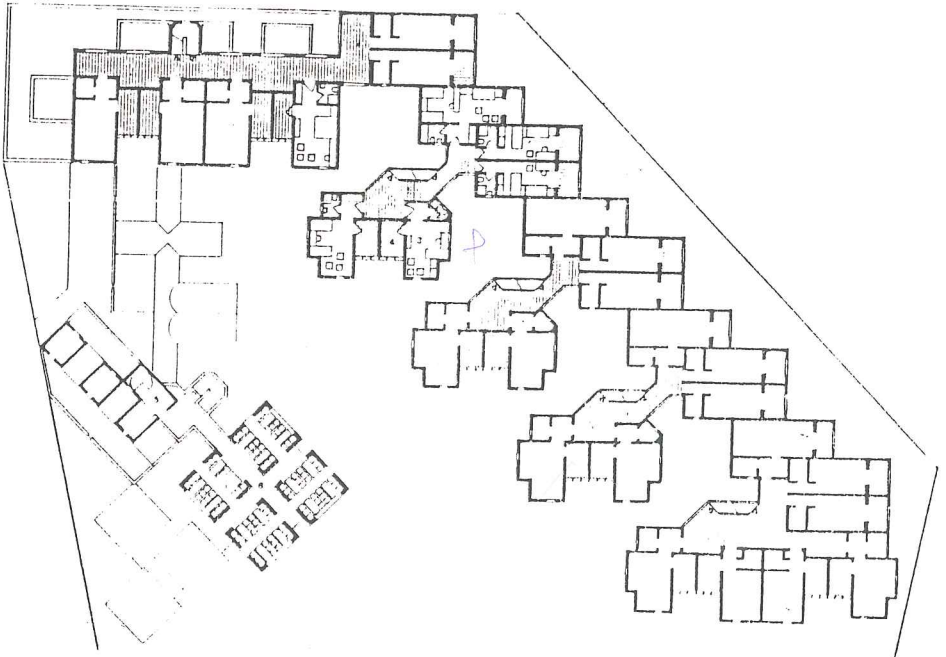
mekânlarla eklemleştirmekte, bu da iniş çıkışlarla, gölge-ışık bileşimleriyle, birbirine geçen mekânlarla konuta geniş bir yaşam zenginliği kazandırmaktadır. Aynı konut içinde farklı avlular, teraslar ve ufak bahçeler birbirini izleyerek ve kapalı mekânlarla bütünleşerek değişik yaşantı ve kullanımlara açık mekan bileşimleri oluşturmaktadır. Böylece günlük yaşamın geçtiği açık ve kapalı mekânlar eş-anlı olarak değişik kullanım ve gruplaşmalara olanak tanımakta, yatak odaları ise işlevlerinin gerektirdiği şekilde gürültüden arınmış ufak bahçelere dönük mahrem kullanımlarını sürdürebilmektedir. Konutların en üst katındaki kule odalar ise birbirlerini kapamadan manzaraya açılan doruk noktalarını oluşturmaktadır. Böylece tırmandıkça çevreye daha egemen bir görüş sağlanmaktadır.

Bölgenin özel otomobil kullanımını gerektiren yaygın doğal varlığı, her konut için bir garajın öngörülmesini gerektirmiştir. Bu çözüm araçların uzun geziler için kullanımı dışında gözden ırak kalmasını sağlayacaktır. Yaya ulaşımı kısmen konutlar arasındaki araç yollarına dik dar sokaklarda düşünülmüş, fakat esas olarak yaya gezinti alanı kıyıya paralel, araçtan arıtılmış bir "gezide" yoğunlaştırılmıştı. Böylece ayırım yaya ve araç ulaşımı arasında olmaktan çok, daha işlevsel olarak kullanılan yaya gezinti aksıyla, araçların dolaşımından ziyade durmaya geldiği araç "loop" yolları arasında bir farklılaşmayı esas olarak yapılmıştır

0 4 8 12 16 20m

2
konaklama tesisleri zemin kat planı, *ground floor plan of the motels*

- 1 giriş, *entrance*
- 2 kabul, *reception*
- 3 ofisler, *offices*
- 4 dükkanlar, *shops*
- 5 bagaj servis koridoru, *corridor of luggages*
- 6 bagaj, *luggages*
- 7 servis, *services*
- 8 loby, *lobby*
- 9 bar, *bar*
- 10 lokanta, *restaurant*
- 11 mutfak, *kitchen*
- 12 servis avlusu, *service courtyard*

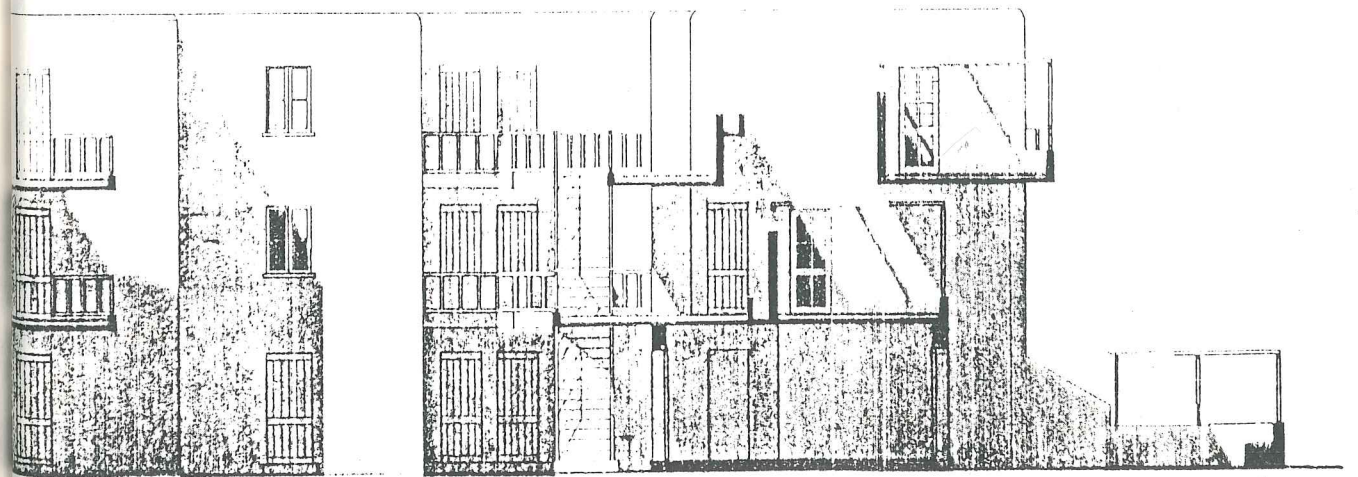
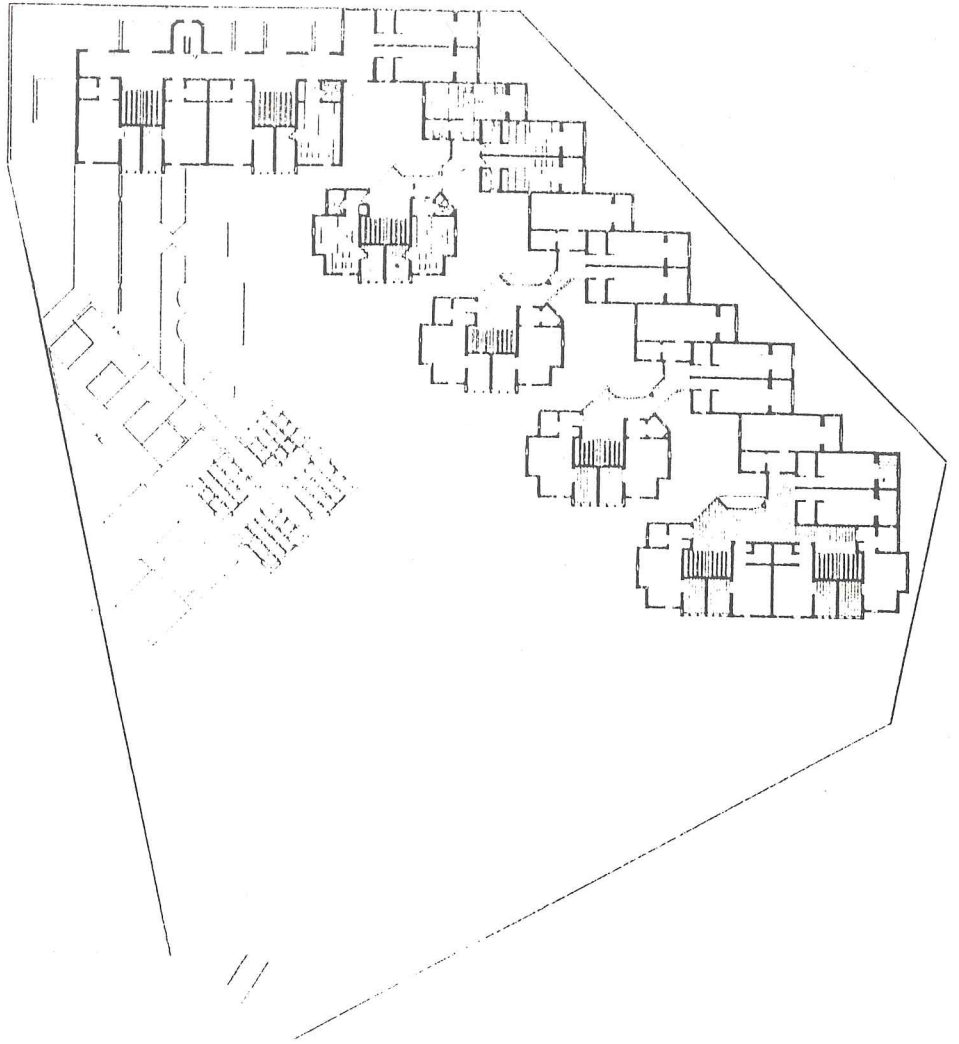
- 13 personel odaları, *staff rooms*
- 14 tuvaletler, *toilets*
- 15 havuz soyunma yerleri, *cabins for the pool*

3
konaklama tesisleri birinci kat planı, *plan of the first floor of the motels*

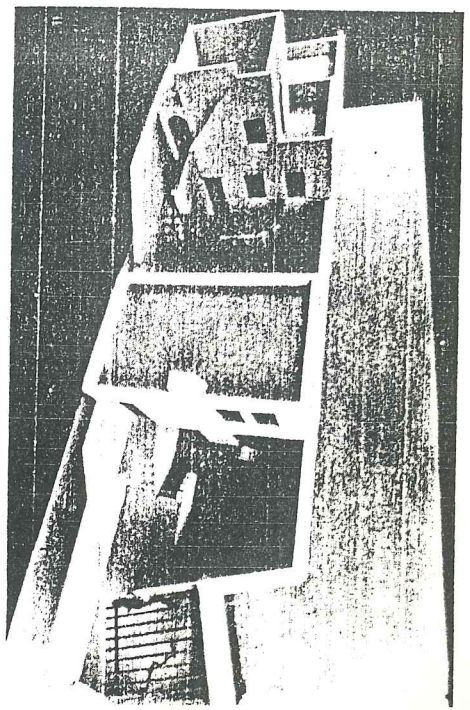
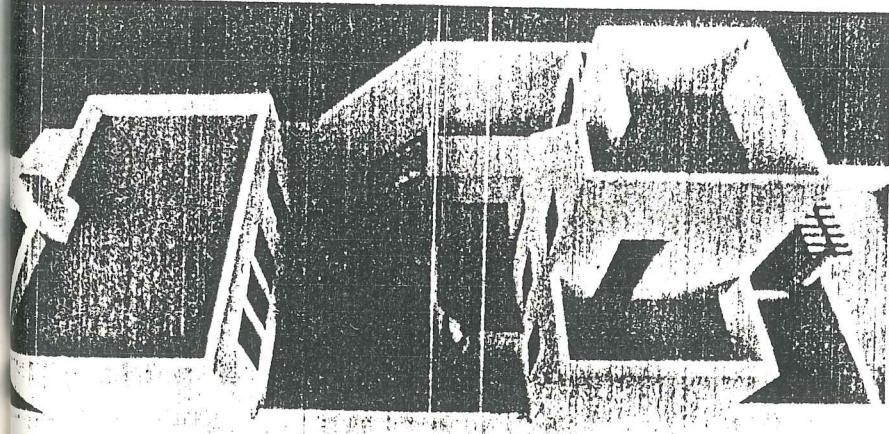
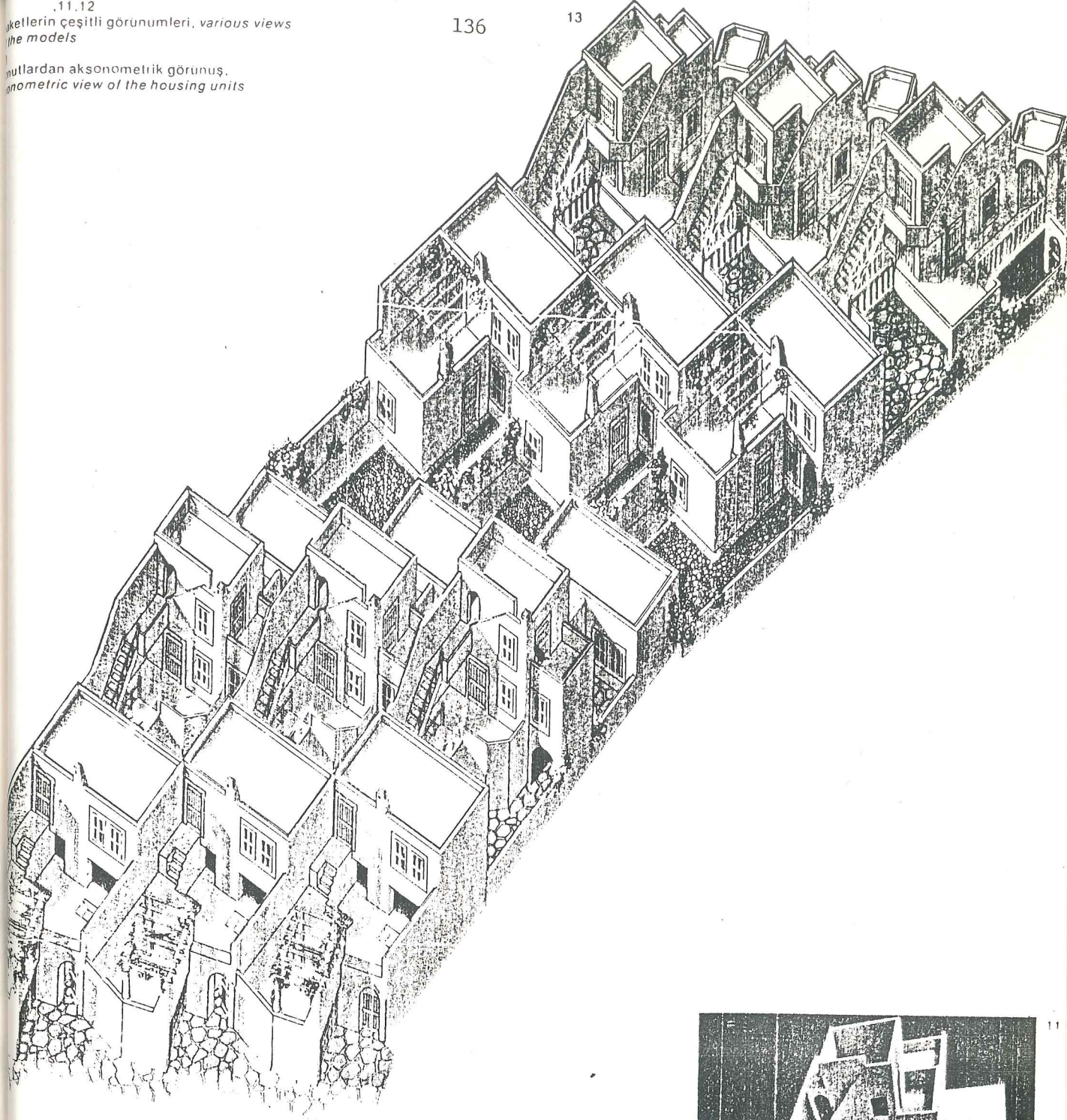
- 1 yatak uniteleri girişi, *entrance to the bedroom units*
- 2 banyo, *bathroom*
- 3 yatak ünitesi, *bedroom unit*
- 4 asma balkon, *suspended balcony*
- 5 servis ofisi, *office*
- 6 oturma ve kahvaltı terası, *breakfast terrace*

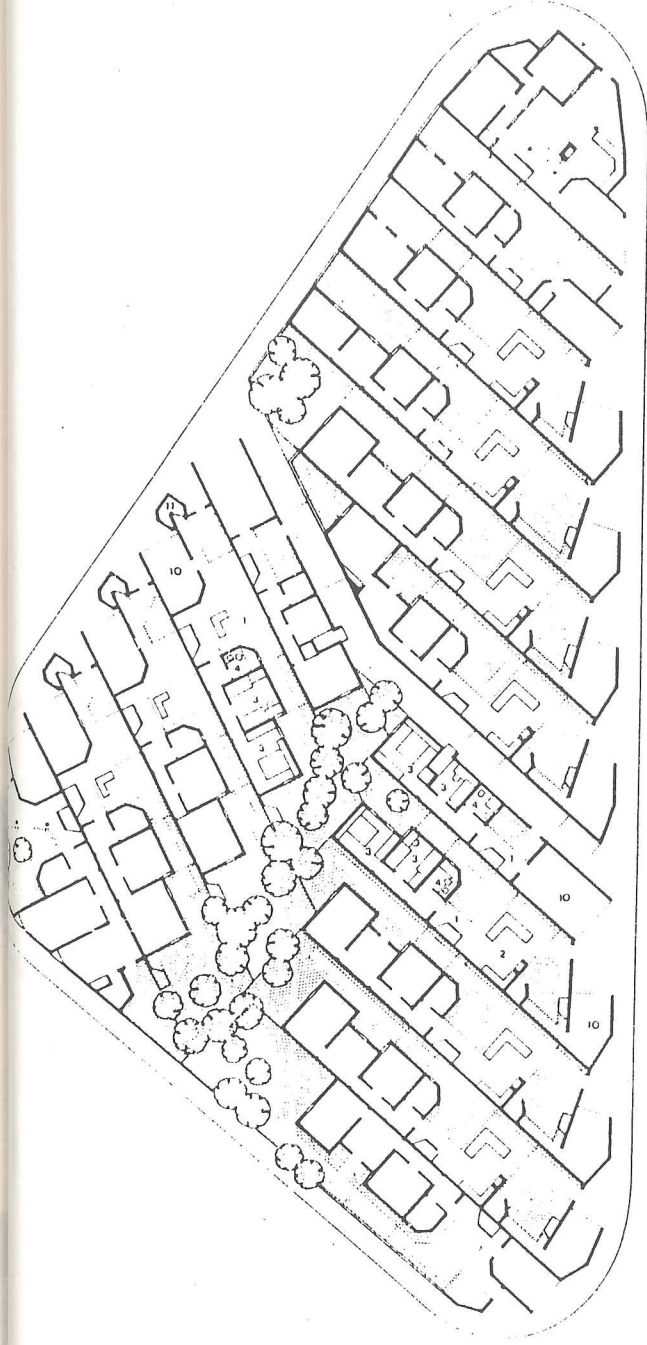
oturma tesisleri için kat planı *plan of the
 floor of the motel*
 oturma tesisleri girişi, *entrance to the
 room units*
 oturma tesisleri, *bathroom*
 oturma tesisleri, *bedroom units*
 oturma tesisleri, *suspended balcony*

oturma tesislerinden kesit, *section through
 motel*

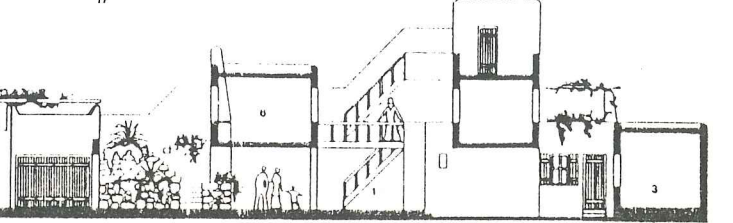
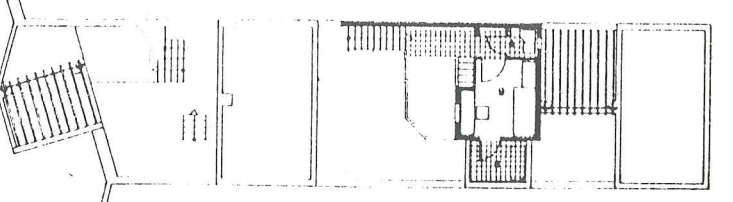
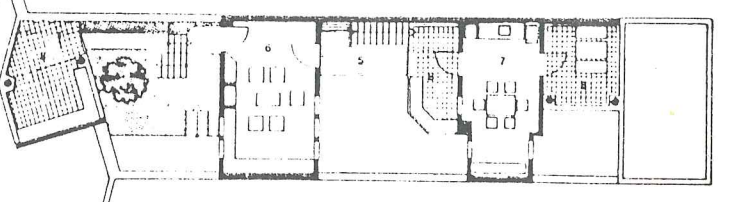
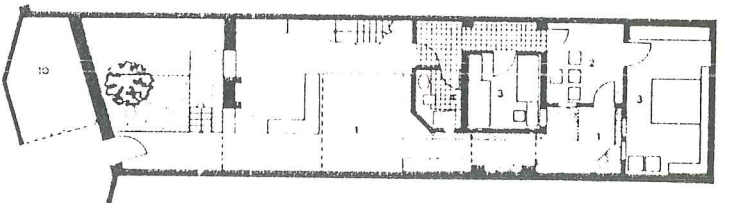
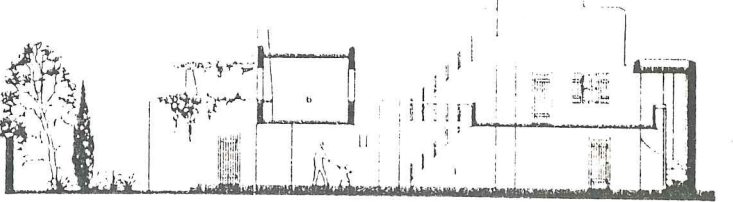
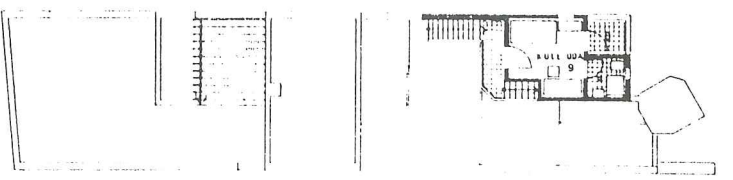
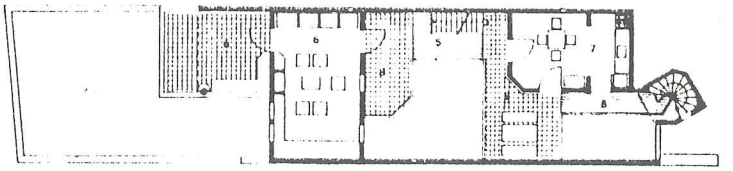
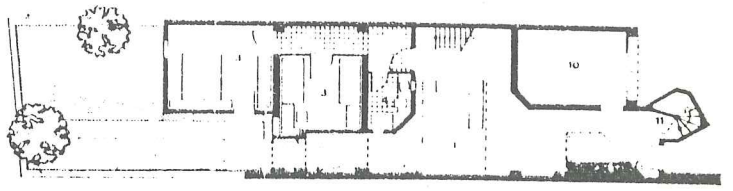
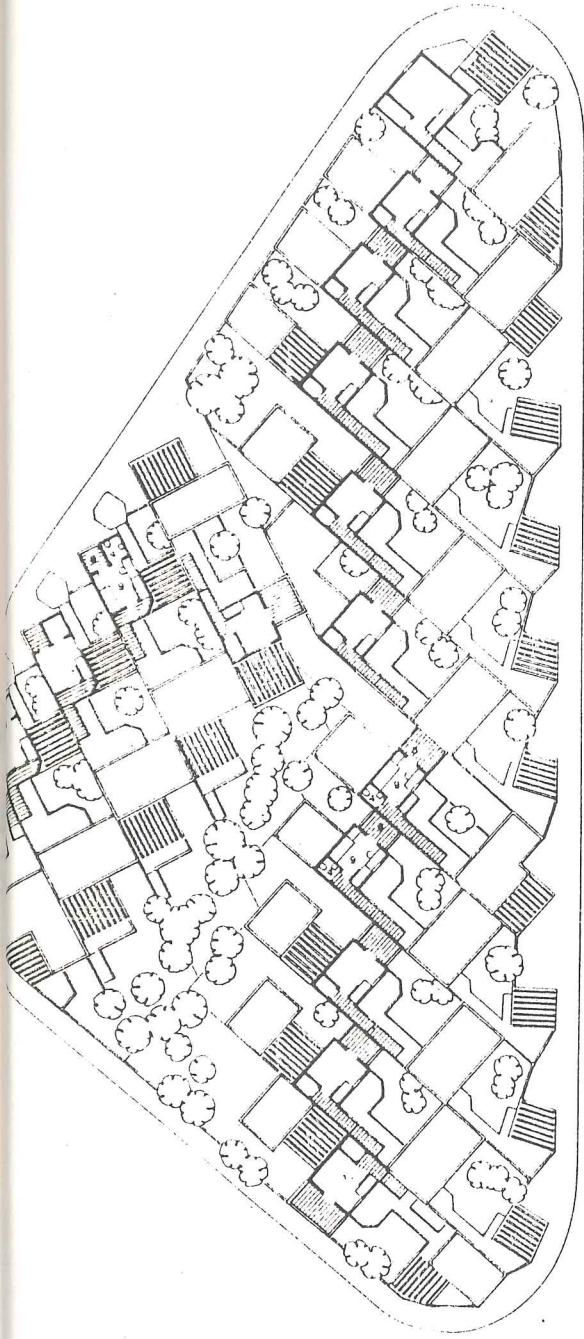
duvarlardan aksonometrik görünüş,
axonometric view of the housing units

14, 15, 16
tatil konutları iskân adası, a group of housing
units

- 1 avlular, courtyards
- 2 açık şömineli oturma köşesi, parlor with
chimney
- 3 yatak odaları, bedrooms
- 4 banyo, bathroom
- 5 ahşap köprü, wooden bridge
- 6 oturma, living
- 7 mutfak ve yemek mekânı, kitchen and
dining area
- 8 manzara ve oturma terasları, terraces for
scenery
- 9 kule oda, tower room
- 10 garaj, garage
- 11 servis merdiveni, service stair
- 12 servis köprüsü, service bridge

- 11. pleni, main housing units
- 10. courtyards
- 11. ulu, bedroom entrances
- 10. daları, bedrooms
- 11. luş, bathroom-shower
- 10. opru, wooden bridge
- 11. living area
- 10. yemek mekânı, kitchen and dining
- 11. ve oturma terasları, terraces for
- 10. a, tower room
- 11. arage
- 10. merdiveni, service stair

5-) Tatil Köyü, Alanya

Cafer Bozkurt

Çevresel Özellikler

Alanya Tatil Köyü, Alanya'ya 12 km., Antalya'ya 123 km., Havaalanına 113 km., uzaklıkta, denize cephesi dar olan, kıyıya dik uzanan 50746 m²'lik düz bir arsa üzerine yerleşmiştir. Arsa ve çevresi Akdeniz kıyı, iklim ve betki özelliklerini taşımaktadır. Deniz sporları için elverişli, geniş kumul kıyısıyla arsa, turistik ve arkeolojik değerleri olan bir bölgedir. Arsayı karayolundan ayıran tepe bir Roma kalıntısını barındırmakta, kuzey yamaçları çamlık, güney yamaçları makilik, muz terasları ve çam seralarla kaplanmıştır. Çevre düzlükler narenciye bahçeleridir. Destek hizmetleri çok yakındaki yerleşmelerden karşılanabilmektedir.

Program

Tatil köyü bütünü, karayolu bağlantısında 150 personel için düzenlenen servis grubu ile denize doğru uzanan düzlükte 450 kişiyi ağırlayabilecek köy yerleşmesinden oluşan bir turizm işletmesi'dir.

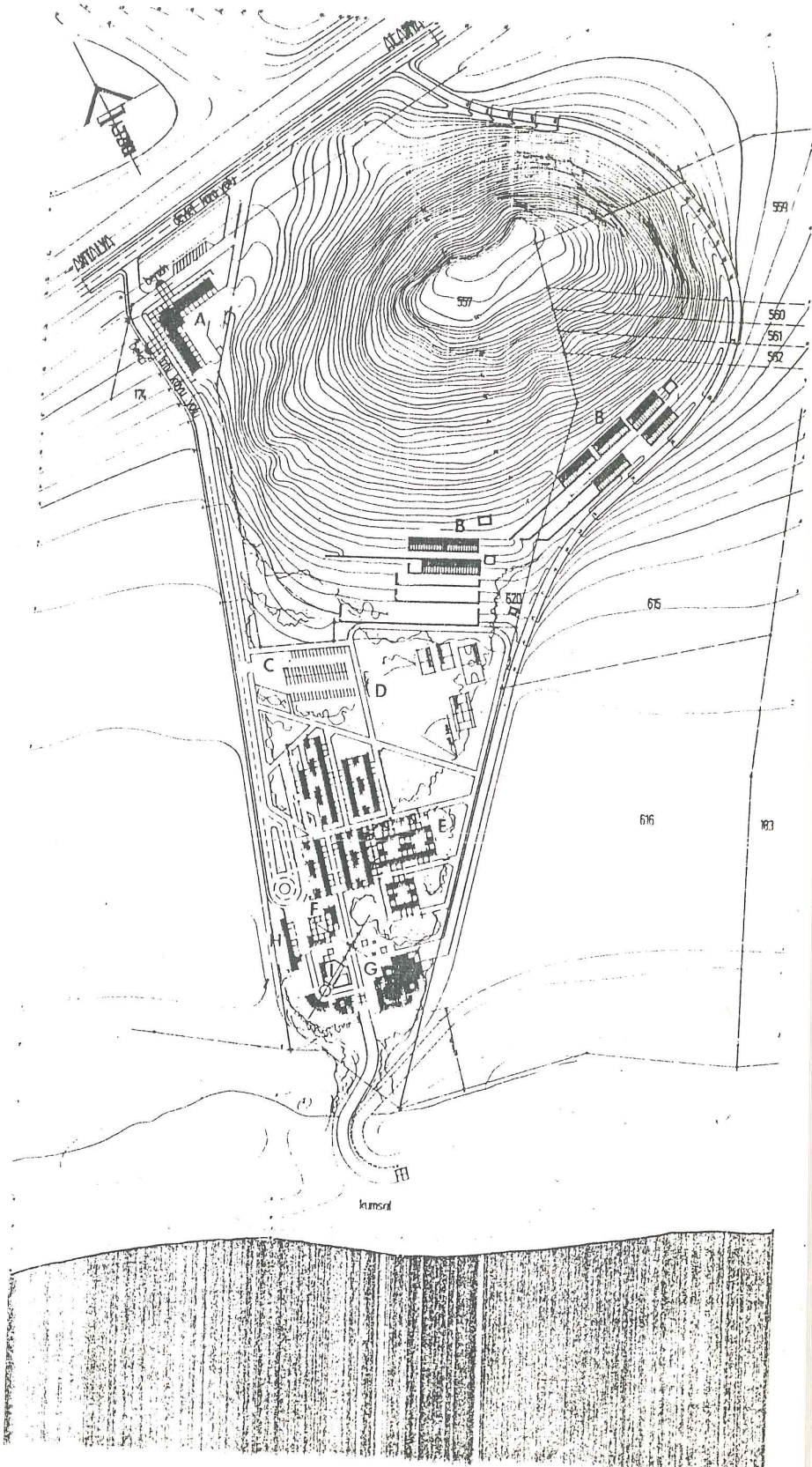
Servis grubu: Köyün karayolu, kent ilişkisi ve destek hizmetlerini barındırmakta benzinlik, servis istasyonu, enerji ve ısı santrali, danışma, bekçi, personel lojmanları ve yemekhanesi, depolar, atölyeler ve çamaşırhane birimleri içermektedir.

Girişte simgesel bir öge olarak tasarlanan danışma ve benzinlik dışındaki tüm yapılar, tek katlı düz beyaz bir duvar arkasında, bir servis avlusu çevresinde düzenlenmiştir.

Toplam kapalı alan : 2032 m²

Toplam açık döşeme : 144 m²

Köy grubu: Bir yönetim merkezinden eşgüdülen birim işletmeler olarak tasarlanan tatil köyü, yönetim işlevini barındıran bir merkez bina ile, çarşı grubu, Türk hamamı, yemek grubu, oyun-eğlence grubu, ve yatak birimleri grubundan oluşmaktadır. Otaparklar, giriş tesisleriyle köy arasında yer almaktadır.

Site plan, site plan

- A servis binası, services
- B cam seralar, indoor plants
- C otopark, parking
- D spor alanları, sports area
- E yatak grupları, bedroom units
- F merkez bina, central building
- G yemek grubu, dining facilities
- H çarşı, hamam, market and Turkish bath
- I amfiteatr, amphitheater

Merkez Bina; danışma, karşılama, banka, PTT, bagaj, turizm bürosu bir yandan revir diğeryandan bir avlu çevresinde düzenlenmiştir.Üst katta, galeri çevresinde yönetim ve muhasebe yer almaktadır.

Toplam kapalı alan: 384 m²

Toplam açık döşeme: 208 m²

Çarşı-hamam grubu:Alışveriş merkezi ve Türk hamamı olarak iki bölümden oluşmaktadır.Alışveriş merkezinde turistik eşya, kuyumcu, deri kürk, halı v.b. satışları olabilecektir.Türk hamamı ise soğukluğu, havuzu, göbektaşı, cehennemliği, köşe kurnaları, tepe ışığı ve piramidal kubbesi ile simgeleşmiştir.

Toplam kapalı alan: 160 m²

Toplam açık döşeme: 32 m²

Oyun-eğlence grubu: Havuz, amfiteyatrosu, gölgelikler ve disko - tek gibi öğelerden oluşan, gece ve gündüz canlı kalacak bir toplanma merkezidir.Diğer oyun ve spor yerleri kuzeydeki tepe ile köy arasındaki yeşil kuşak içindedir.Yatma gruplarının orta avlularında gölgelikli yolların kesişme meydanlarında ve uzanımlarında çeşmebaşı, çiçek bahçesi, seyir noktası, tropikal bahçede çay köşesi gibi ilgi noktaları ile; gene merkez binanın havuzlu orta avlusu;çarşının kapalı gölgelikli mekanları, yemek grubunun uzanımları diğer ilginç toplanma alanlarıdır.

Toplam kapalı alan: 80 m²

Toplam açık döşeme: 536 m²

Yemek grubu: Ortada piramidal kubbeli bir ana mekanda yer alan tabldot ve çevresinde yer alan özelleştirilmiş yemek mekanlarından oluşmaktadır.Bunlar, bar, meyhane, kafeterya, kahve, grill, köşesi ve açık örtülü uzanımlardır.Mutfak, tabldot-meyhane-kafeterya gibi bu servislerin en ağır üçlüsünün merkezindedir.Dış bağlantısı doğal ve yapay öğelerle çevrilmiş bir servis avlusuyla olmaktadır.

Toplam kapalı alan: 656 m²

Toplam açık döşeme: 112 m²

Yatak birimleri: grupları:Tüm dinlenme birimleri, bağımsız, girişimleri teras ve solaryumları, ocaklarıyla içlerinde duş ve WC'si olan

tek ve suitli odalar olarak planlanmıştır. Bütün birimler, Türk hanları karakterinde birer orta avlu etrafında toplanan, gölgelikli alt geçişler le birbirlerine bağlanan doku niteliğinde düzenlenmiştir. Otel veya motel lerdeki düzen, tek oda karakteri yerine birer küçük tatil evi yaşamı ge tirilmek istenmiştir.

Toplam kapalı alan: 4320 m²

Toplam açık döşeme: 640 m²

Zeminde İnşa Edilmiş Döşeme:

Kapalı inşaat.....3872 m²

Açık döşeme1752 m²

Yaya yolları4600 m²

Taşıt yolları4160 m²

Otopark1960 m²

Toplam alan50746m²

İnşa edilmiş döşeme16384m²

Toplam inşaat7552 m²

Serbest alan34362m²

Düzenleme İlkeleri

Birimlerin satış amacını içermemesi, Tatil köyünün tüm öğeleri- nin ussal ve esnek birer işletme aracı olarak ele alınmasını sağlamaştırır

Bunun yanısıra, köyün düzlükte ve zengin bir doğal ortamda yer alması, yerel yerleşme geleneğinin nitelikleri, denizle içiçe olma amacının güdülenmesini, sağlamıştır. Bu yaklaşım kıyıyı ve doğal ortamı yasaların getirdiği sınırlamaların da ötesinde bir konuma endişesinden kaynaklanmıştır.

Denizle ilişkiyi yitirmemeye özen gösteren, ancak kıyidan kara yoluna doğru işlevlerin ve mekan kesimlerinin derinleşmesine yer alacağı bir düzen önerilmiştir. Serinletici rüzgarlara da alabildiğine açılan bu yönde yakın ve sık iki katlı bir doku, gölgeli alt geçişler ve orta avlulara açınımlarla uzanan sokaklar boyunda geliştirilmiştir. Doğal veriler

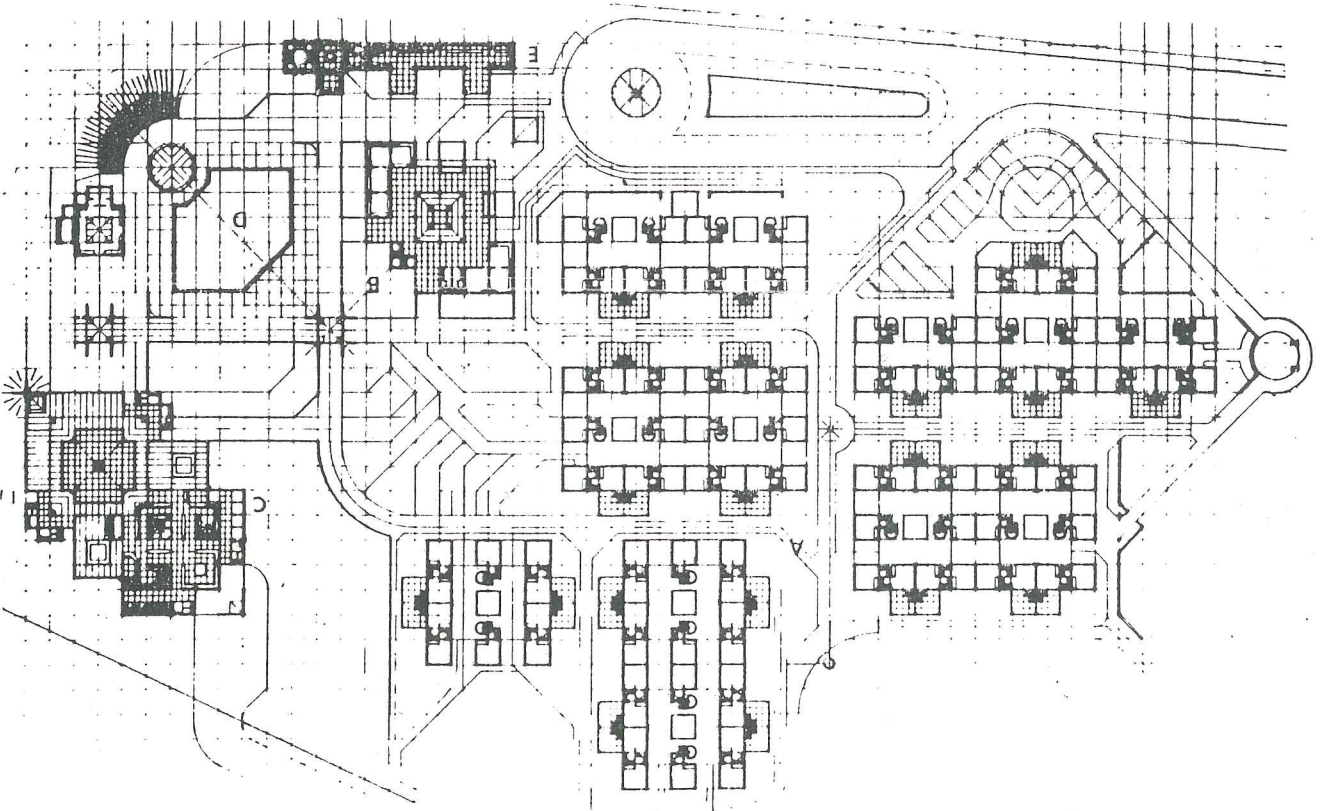
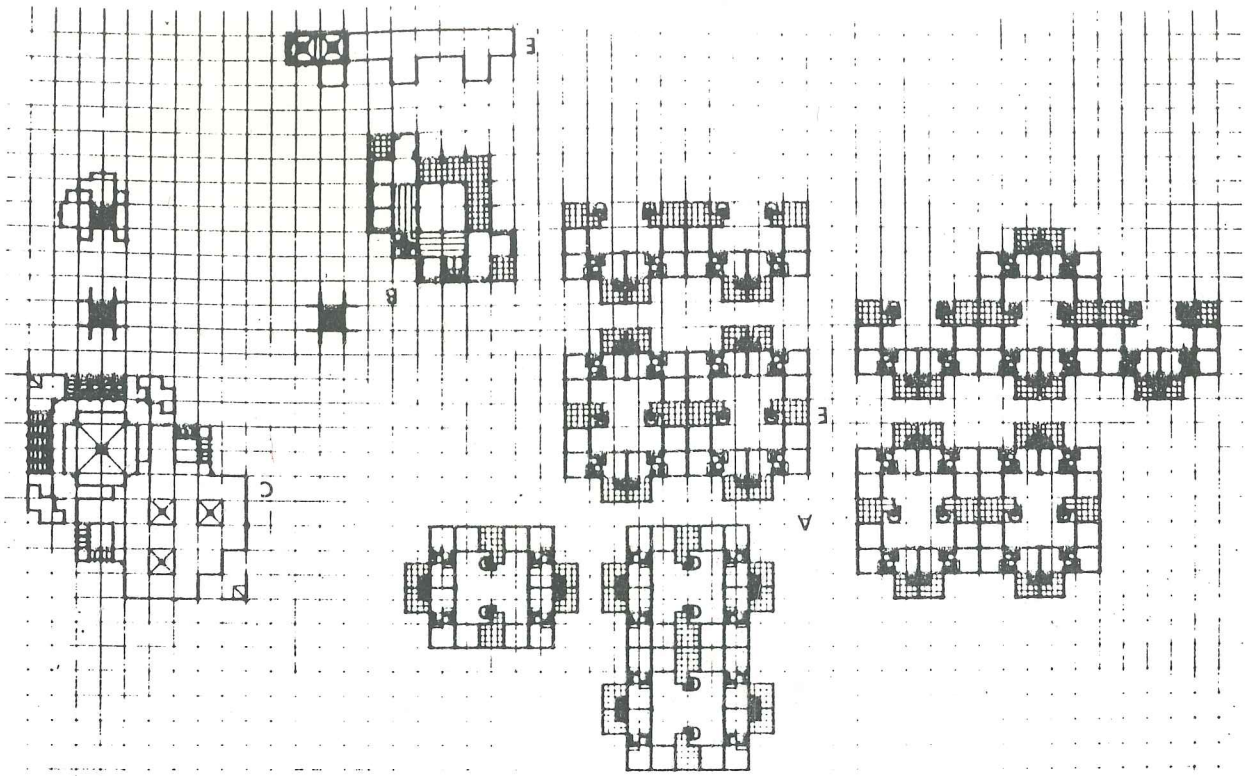
ile uyumlanan bu düzen; gölgeli mekânlar, sağır beyaz duvarlar, örtülü geçitler, koyu gölge veren yönlendirici ögeler, bütünleşen esnek birim boyutlar ve tutarlı malzeme seçimiyle tamamlanmıştır.

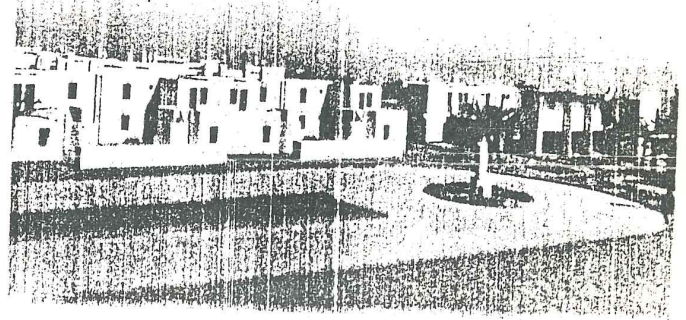
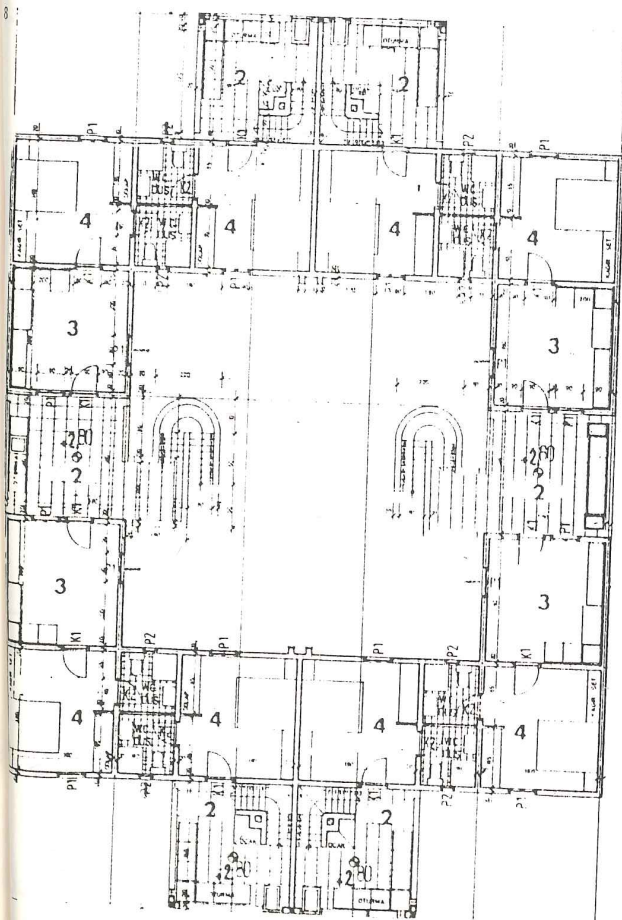
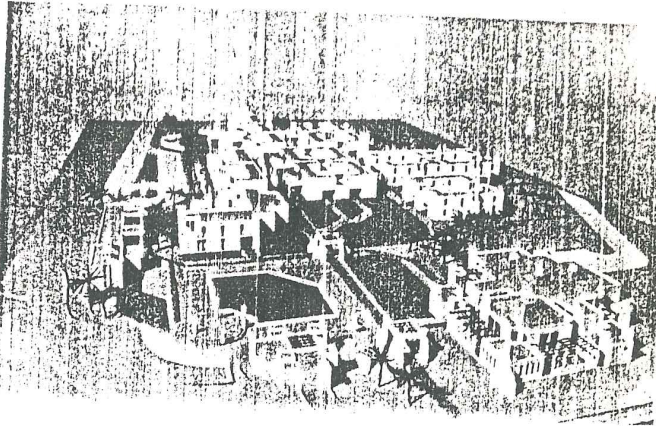
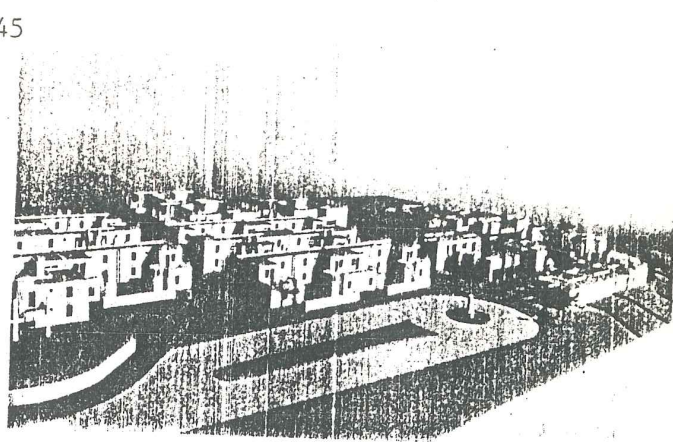
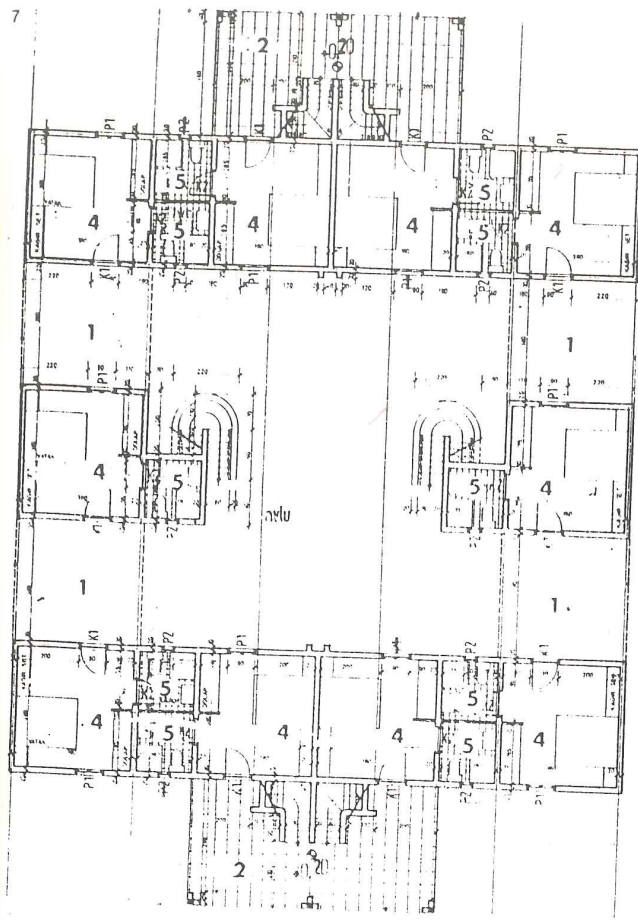
Kullanılan 4mx4m.lik dik açılı ızgara, askatları ve katlarıyla tüm yapay tasarım biçimlerinde uygulanmıştır. Bu kare dilimlenme; mekanların çok yönlü gelişmesi, kolay üremesi yanısıra, konstrüktif yapılanmasında ve detaya kadar kullanılmasıyla uygulama sürecinde önemli kazanımlar getirmektedir.

Yapıların düzeni, biçimlenmesi, mimari ögeleri ve ayrıntılarında; ekletik zorlama ve deformasyonlardan, kemer, kubbe, tonoz, benzeri eski mimari ayrıntıların taklidinden özenle kaçılmıştır. Bu köyün tek defada tasarlanmış olduğu ve günümüzde teknolojinin betonu, çeliği, duvar elemanını, kaplama elemanını ussal ve toplu olarak ürettiği unutulmamalıdır. Yıllar öncesinin zanaatkar ustalarının tek defalık tekniklerini yinelenmek olanaksız ve gereksiz görülmektedir. Bu bakış açısı, elbette, tasarımda kullanılan ocak, çörten, havalandırma vb. ayrıntılarda, çağdaş bir gözle yerel uygulamaların yeniden ele alınması gereğini yadsımaktadır. Örneğin, duvar düzeylerinin dar ve düşey olarak tasarlanan açıklarında, her yırtığın iki kenarını içe ya da dışa dönmeleriyle taşıyıcılığın artması ve güneş denetiminin sağlanması; gene her taşıyıcıda L.T.+U formlarının aranmasıyla yeryer bu ögelerin düşey su oluşu görevini üstlenmeleri birden çok işlevi içerir nitelikte ayrıntılardır.

Düzenlemede, amfitiyatro, toplanma alanı, kanal, geçit-kapı, hamam, örtülü geçiş, kule gibi antik tarihsel mimari ögeler yalnızca gerçek birer işlev yüklenerek ve çağdaştırılarak kullanılmıştır. Benzer şekilde tüm doğal ve yapay ögeler de birer süsleme aracı olarak değil, gerekli yerlerde, kendi işlevsellikleri türetilerek ele alınmış, sonuçta çağdaş ve akılcı bir mimari ürün olmak üzere tutarlı ögeler olmuşlardır.

Bu projenin yapımına avan proje aşamasında Haydar Karabey katılmıştır.

5
genel yerleşim zemin kat planı, *ground floor plan of the site*

A yatak üniteleri, *bedroom units*

B merkez bina, *central building*

C lokanta, *restaurant*

D amfiteatr, *amphitheater*

E çarşı, hamam, *market and Turkish bath*

6
genel yerleşim birinci kat planı, *first floor plan of the site*

7
yatak ünitelerinden birinin zemin kat planı, *ground floor plan of one of the bedroom units*

8
aynı ünitenin birinci kat planı, *first floor plan of the same unit*

1 iç geçitler, *inner passages*

2 teraslar, *terraces*

3 odalar, *rooms*

4 yatak odaları, *bedrooms*

5 banyolar, *bathrooms*

9, 10, 11
maketten çeşitli görüşler, *various views of the model*

12

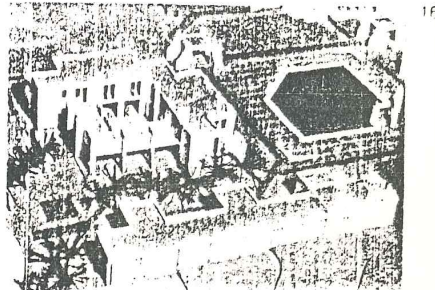
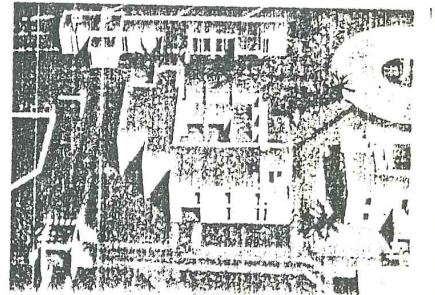
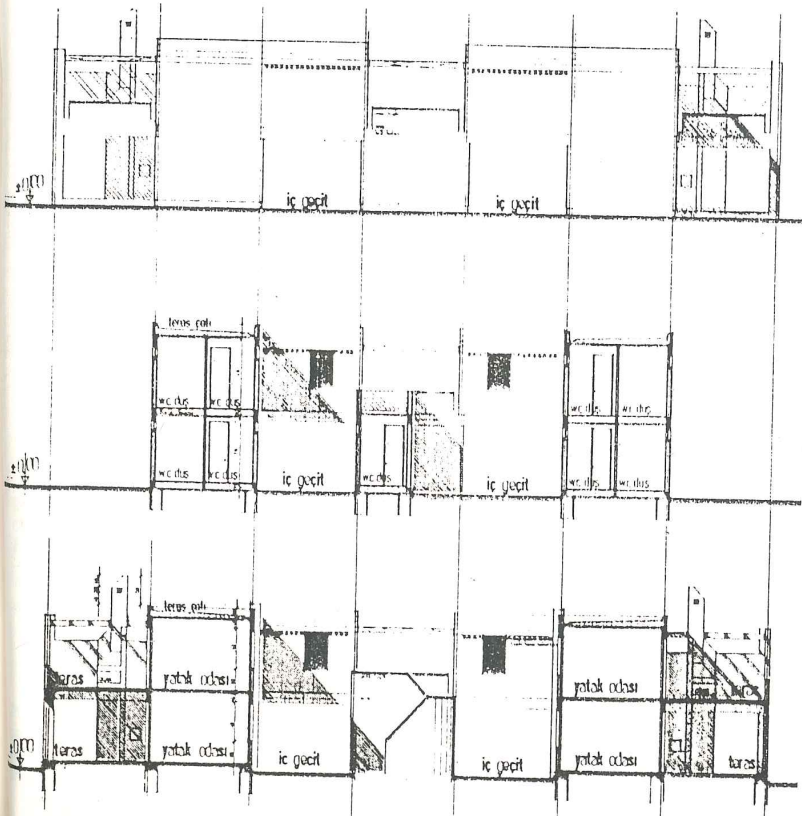
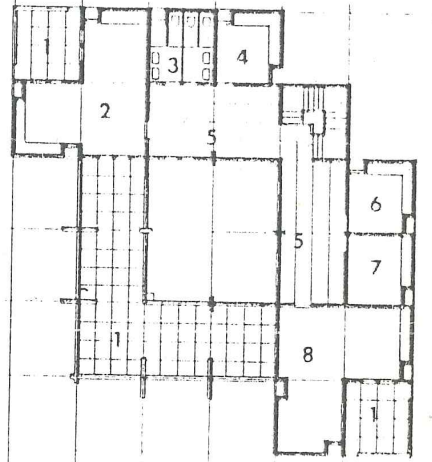
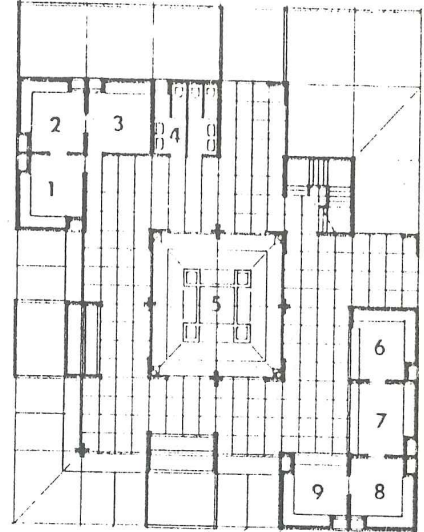
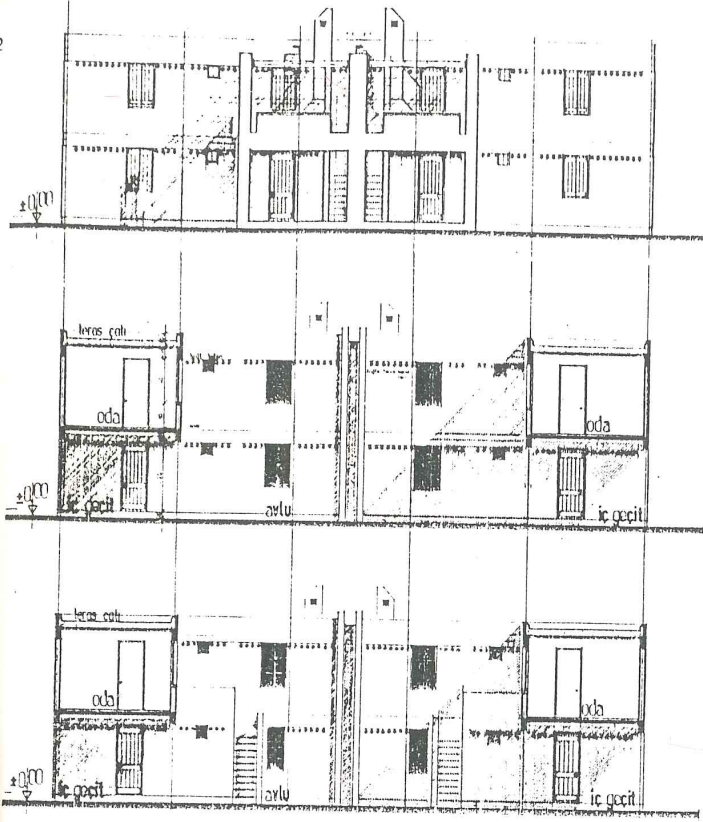
yatak ünitelerinin kesit ve görünüşleri, sections and elevations of bedroom units

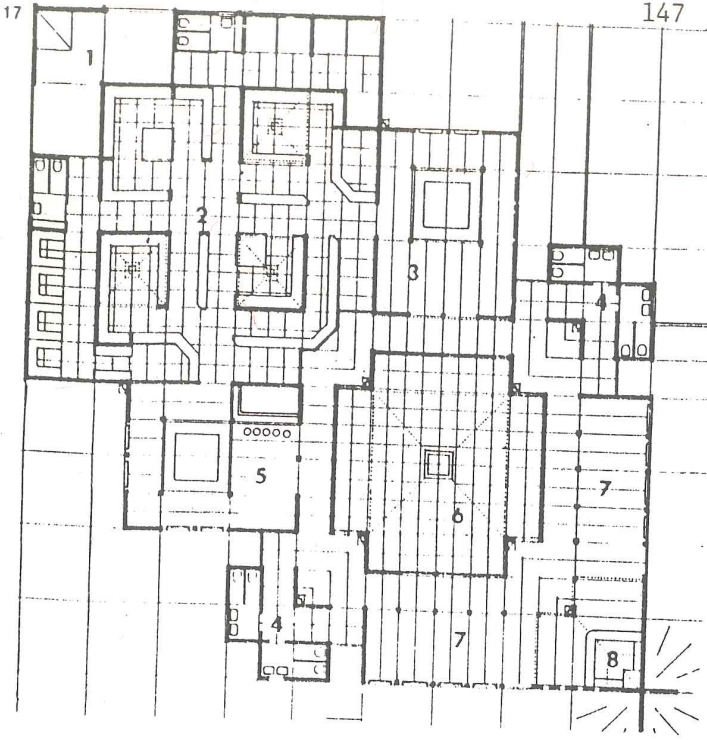
13

merkez bina zemin kat planı, ground floor plan of the central building

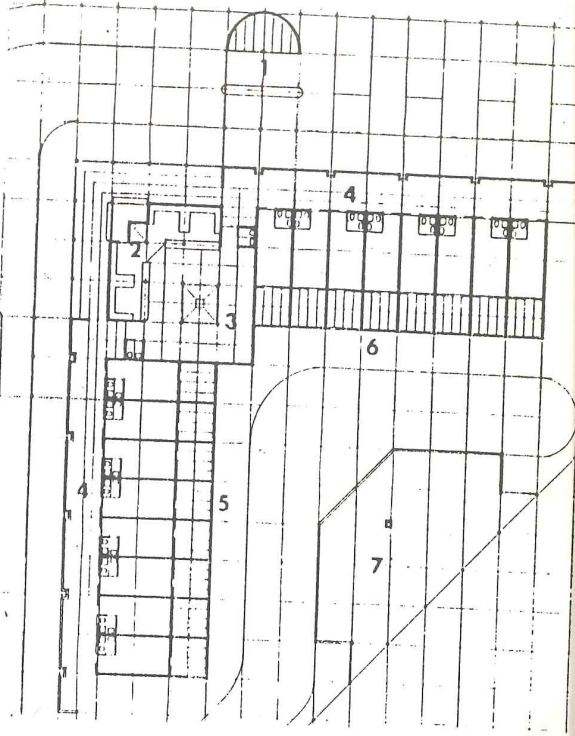
- 1 bekleme, waiting
- 2 doktor, doctor
- 3 hasta odası, patient room
- 4 WC, toilets
- 5 havuz, pool
- 6 banka, bank
- 7 resepsiyon, reception
- 8 bagaj odası, luggage room
- 9 PTT, post office

12

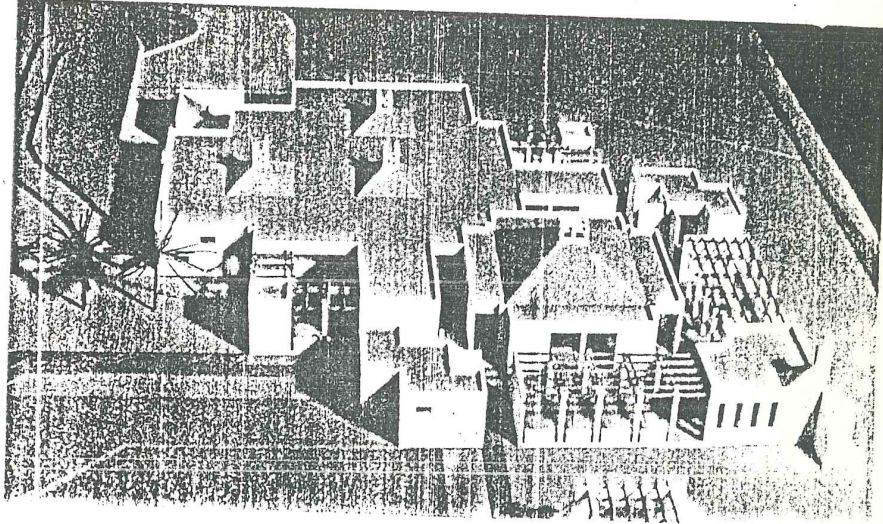
147

14 merkez bina 0st kat planı, first floor plan of central building

- 1 teraslar, terraces
- 2 muhasebe, accounts dept.
- 3 WC, toilets
- 4 büro, office
- 5 sergi, display area
- 6 müdür yardımcısı, deputy director
- 7 müdür, director
- 8 toplantı odası, meeting room

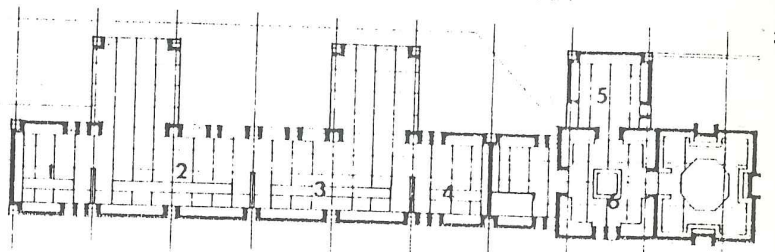
15, 16 merkez binanın maketinden görüşler, views of the model of central building

17 lokanta planı, plan of the restaurant

- 1 servis avlusu, service courtyard
- 2 mutfak, kitchen
- 3 bar, meyhane, bar, tavern
- 4 WC, toilets
- 5 kafeterya, cafeteria
- 6 yemek salonu, dining hall
- 7 teraslar, terraces
- 8 ızgara, grill

18 lokanta maketinin görünüşü, model of the restaurant

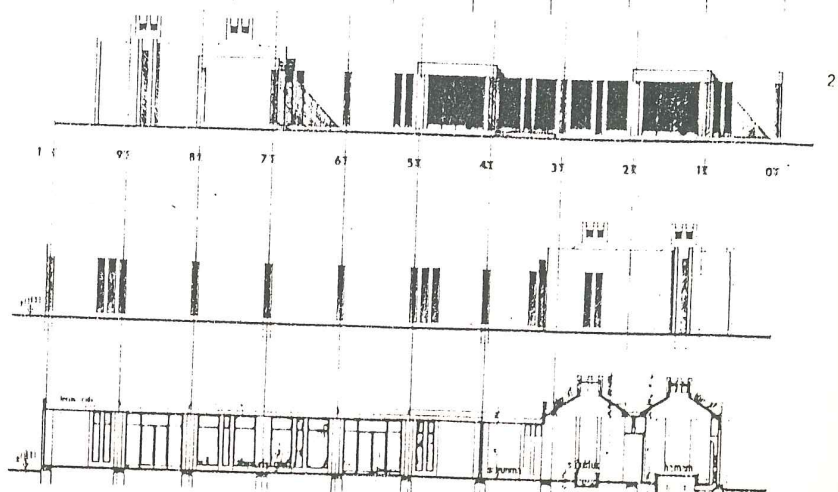
19 servis binası planı, plan of the service building

- 1 benzin istasyonu, service station
- 2 mutfak, kitchen
- 3 yemek salonu, dining hall
- 4 teraslar, terraces
- 5 memur lojmanları, logement of executive personnel
- 6 işçi lojmanları, logements of workers
- 7 teknik servisler, technical services

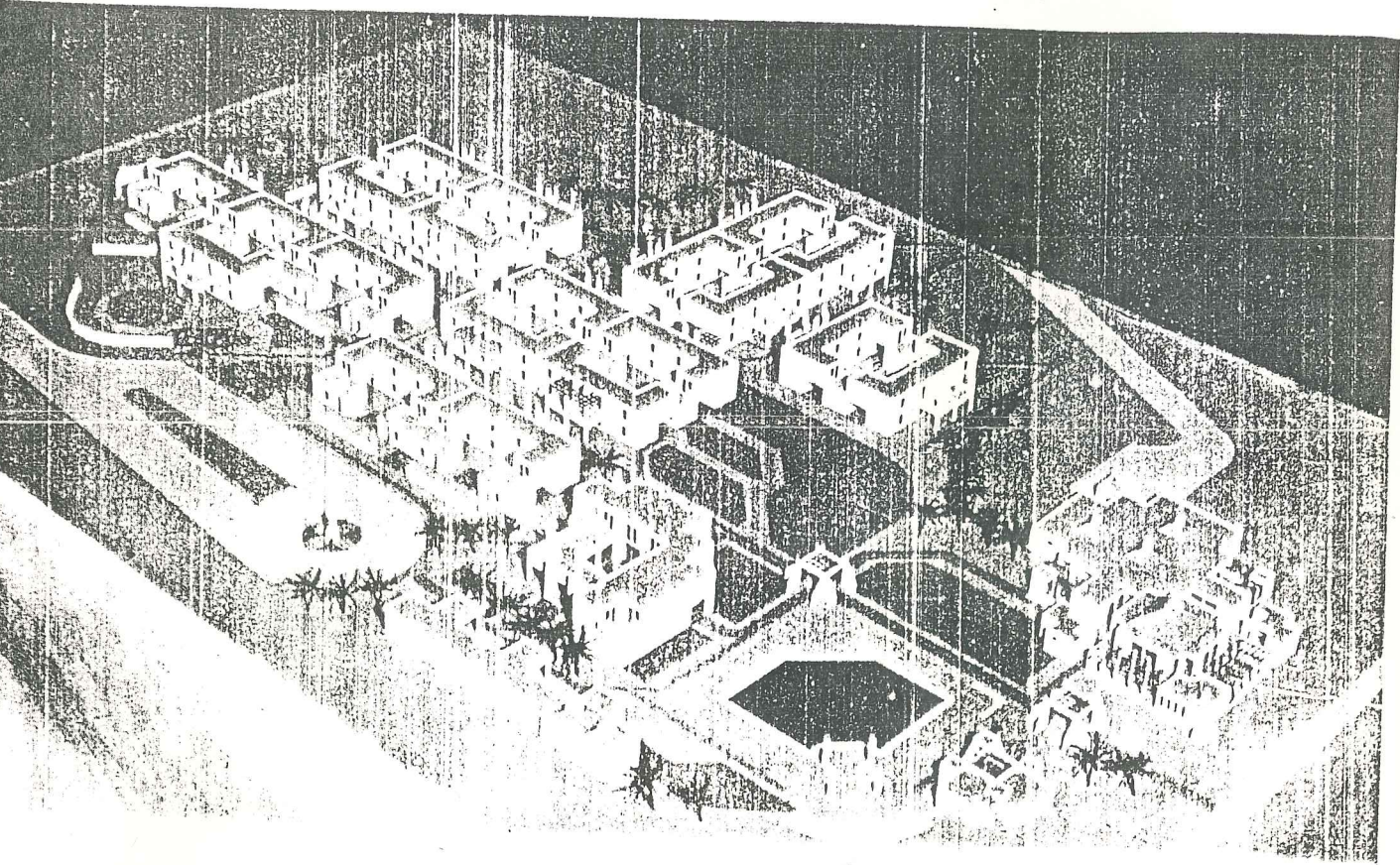
20 çarşı, hamam grubu planı, plan of market and Turkish bath

- 1 kuyumcu, jewellery
- 2 turistik eşya, souvenirs
- 3 gazete, lostra, newspapers and shoe-shine
- 4 berber, barber shop
- 5 hamam girişi, entrance to the bath
- 6 Türk hamamı, Turkish bath

21 çarşı, hamam grubundan kesit ve görünüşü, section and elevation of market - Turkish bath group

yatak grupları makelinden görünüş, model of
the bedroom units

Kaynakça;

Bu bölümün tümü Çevre Mimarlık ve Görsel Sanatlar Dergisi Mart-Nisan 1979
Sayı 2'den alınmıştır.

I. CİLT SONU

KAYNAKLAR

1. Calvin WELLS, İNSAN VE DÜNYASI, Remzi Kitabevi 1972 İstanbul
2. Orhan HANÇERLİOĞLU, FELSEFE ANSİKLOPEDİSİ, Remzi Kitabevi
1976 İstanbul
3. CUMHURİYET DÖNEMİ TÜRKİYE ANSİKLOPEDİSİ, İletişim Yayınları
1982 İstanbul
4. Cengiz BEKTAŞ, BODRUM HALK YAPI SANATINDAN BİR ÖRNEK, Türkiye
Turing ve Otomobil Kurumu 1978 İstanbul
5. YURT ANSİKLOPEDİSİ, Anadolu Yayıncılık, 1982 İstanbul
6. TÜRKİYE TURİZM DERGİSİ, Sayı 23 1980 İzmir
7. Murat BELGE, TARİHTEN GÜNCELLİĞE, Alan Yayıncılık, 1983
İstanbul
8. E.P. BAHÇELİEVLER TASARIMI, Koleksiyon 1978 Ankara
9. ÇEVRE DERGİSİ, Mart-Nisan S. 2 1979
10. Cavit ATICI, ÜLKEMİZDE TURİSTİK KONAKLAMA TESİSLERİNDEN
MOTEL PLANLAMALARI VE YAPIM SİSTEMLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA
Lisans Üstü Tezi, 1983 Yıldız Üniversitesi
11. Doç. Dr. A. KOKSAL, GÜNEY ANADOLU BÖLGESİ İLE KIBRIS'IN TURİZM
COĞRAFYASI D.T.C.F. 1976 Ankara
12. İ.S. ÇUBUK, BOĞAZIÇI MEKANININ DÜZENLENMESİNDE BAZI İLKELER
İTÜ MİM. FAK. 1978
13. GRAY H.P. INTERNATIONAL TRAVEL TRADE HEATH LEXINGTON BOOK
1978

14. İ.S. BARUTCUGİL, TOURİSİM İN TURKEY ULUDAĞ, İks. İdr. Dergi
Mart 1984
15. S. ÇORUH, TURİZM ÇALIŞMAMIZIN GEÇMİŞ GÜNLERİ 1974 Ankara
16. Ç. GÜLERSOY, TÜRK TOPLUMU VE TURİZM İstanbul 1980
17. Fred LAWSON and Manuel BAND-BONY TOURIST and RECREATION
DEVELOPMENT A HAND BOOK 1978
18. MİMARLIK ŞEHİRCİLİK TÜRKİYE'NİN SORUNLARI, Komisyon Mimar
lık Yayınları 1970 İstanbul
19. G. CANDILIS, RECHERCHES SUR L'ARCHITECTURE DES LASIRS KARL
KRAMER VERLAGO 1975 Stuttgart
20. M. KARAÖREN TURİZM KONAKLAMA YAPILARININ TASARLANMASINDA
BİR SİSTEM GELİŞTİRME ÇALIŞMASI